

Међународна научна конференција
Глобализација vs локализација
(конфликти у глобализирајућем друштву)
3-4. јун 2017, Косовска Митровица, Србија

International Scientific Conference
Globalization vs. Glocalization
(Conflicts in Globalizing Society)
June 3-4th 2017, Kosovska Mitrovica, Serbia

Международная научная конференция
Глобализация vs. глокализация
(конфликты в глобализирующемся обществе)
3-4 июня 2017 года, г. Косовска-Митровица, Сербия

ЗБОРНИК АПСТРАКТА
BOOK OF ABSTRACTS
СБОРНИК РЕЗЮМЕ ДОКЛАДОВ

ОРГАНИЗАТОРИ И ИЗДАВАЧИ

Српско социолошко друштво, Београд
Филозофски факултет Универзитета у Приштини,
Косовска Митровица (извршни издавач)
Институт за упоредно право, Београд
Институт за политичке студије, Београд

ЗА ИЗДАВАЧЕ

проф. др Срђан Шљукић,
председник Српског социолошког друштва
проф. др Мирјана Лончар-Вујновић,
декан Филозофског факултета, Косовска Митровица
др Владимир Чоловић, научни саветник,
в. д. директора Института за упоредно право, Београд
др Живојин Ђурић, научни саветник,
директор Института за политичке студије, Београд

УРЕДИЛИ И ПРИРЕДИЛИ

доц. др Оливера Марковић-Савић
Бобан Станојевић, лектор

ПРЕВОДИ НА ЕНГЛЕСКИ И РУСКИ ЈЕЗИК:

Снежана Зечевић, асистент
Сузана Савић, лектор

Штампа Graficolor, Краљево

Тираж 150 примерака

ISBN 978-86-6349-074-1

Научна конференција је одржана 3-4. јуна 2017. године на Филозофском факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије подржало је одржавање ове међународне научне конференције.

ПРОГРАМСКИ ОДБОР КОНФЕРЕНЦИЈЕ

1. Др Срђан Шљукић, председник Српског социолошког друштва, редовни професор Филозофског факултета у Новом Саду, председник
2. Др Мирјана Лончар-Вујновић, декан Филозофског факултета Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, редовни професор, заменик председника
3. Др Живојни Ђурић, директор Института за политичке студије Београд, научни саветник
4. Др Владимир Чоловић, в.д. директор Института за упоредно право, Београд научни саветник
5. Др Милојица Шутовић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
6. Др Урош Шуваковић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
7. Др Марко Атлагић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
8. Др Слободан Антонић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Београду
9. Др Владимир Вулетић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Београду
10. Др Зоран Матевски, редовни професор, руководилац Института за социологију Филозофског факултета Универзитета „Св Кирило и Методије“, Скопље (Република Македонија)
11. Dr Aleksandar Jokić, professor, Portland State University, College of Liberal Arts & Sciences (USA)
12. Alexis Troude, PhD, professeur à l'Université de Versailles-Saint Quentin, Paris (France)
13. Diego Fusaro, PhD, Ricercatore a tempo determinato, Facoltà di Filosofia Università Vita-Salute San Raffaele, Milano (Italia)
14. Prof. dr Ana Rasima Ruginiš, Faculty Of Sociology And Social Work, Universitatea din București (România)
15. Др Дона Пикард, Институт за изследване на обществата и знанието при БАН (България)
16. Др Љубиша Митровић, професор емеритус, Филозофски факултет Универзитета у Нишу

17. Др Срђан Милашиновић, редовни професор, Криминалистичко-полицијска академија, Београд
18. Др Јован Базић, редовни професор, Учитељски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
19. Kjell Magnusson, PhD, Associate Professor, Upsala University, The Hugo Valentin Center (Sweden)
20. Др Петар Анђелковић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, председник Катедре за социологију
21. Др Снежана Миливојевић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
22. Др Олга Нечипоренко, Институт за филозофију и право РАН - Одељење Новосибирск (Россија)
23. Др Биљана Милошевић-Шошо, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву - Пале (Република Српска, БиХ)
24. Др Ирина Владимировна Троцук, ванредни професор, Российский университет дружбы народов, Москва (Россија)
25. Др Марина Мореханова, Институт за аграрне проблеме РАН - Одељење у Саратову (Россија)
26. Dr Wojciech Szczepański, Komisja Bałkanistyki PAN/ O. w Poznaniu (Polska)
27. Др Јасмина Петровић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, председник Огранка Српског социолошког друштва за Косово и Метохију
28. Др Звездан Арсић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
29. Др Митра Релић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, председник Катедре за руски језик и књижевност
30. Др Зоран Јовановић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, председник Катедре за историју уметности
31. Др Богдана Кољевић, научни сарадник, Институт за политичке студије, Београд
32. Др Оливера Марковић-Савић, доцент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

1. Др Петар Анђелковић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, председник Катедре за социологију, председник Организационог одбора
2. Др Александар Костић, ванредни професор, Економски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица
3. Др Далибор Елезовић, доцент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, председник Катедре за историју
4. Др Душан Ранђеловић, доцент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за психологију
5. Др Зоран Недељковић, доцент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за социологију
6. Др Марта Вукотић Лазар, доцент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за историју уметности
7. Др Иван Башчаревић, асистент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за социологију
8. Снежана Попић, МА, асистент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за социологију, секретар Огранка Српског социолошког друштва за Косово и Метохију
9. Бранислава Краговић, МА, асистент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, секретар Катедре за социологију
10. Никола Живић, сарадник у настави, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за социологију
11. Снежана Зечевић, асистент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за енглески језик и књижевност
12. Тамара Јеврић, МА, асистент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за енглески језик и књижевност
13. Милош Јанковић, асистент, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за историју уметности
14. Сузана Стојковић, лектор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за руски језик и књижевност
15. Бобан Станојевић, лектор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, Катедра за француски језик и књижевност



ЗОРАН М. АВРАМОВИЋ*

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
БЕОГРАД

ДЕМОКРАТИЈА КАО ИНСТРУМЕНТ ГЛОБАЛИСТИЧКЕ БОРБЕ ЗА ДОМИНАЦИЈУ

Постоји огромна разлика у појединим деоницама историје демократије. Од некадашњег политичког и културног идеала, постаје све више средство освајања најразвијенијих држава које промовишу идеологију глобализма. Већ неколико деценија је на сцени репертоар средстава која користи нова западна сила света против непоћудних држава и влада: 1) непоштовање изборних резултата, 2) разнолико мешање у унутрашњи политички живот, 3) ратни механизам, 4) моћ новца и 5) медијска полуга.

Глобалистичка употреба демократије на два начина производи сукобе политичког карактера, али не само политичког. Први је сукоб између држава, и то по правилу оних великих и оних које нису у њеној зони господарења. Други је у оквиру вишенационалне и вишеконфесионалне државе.

Кључне речи: глобализам, демократија, сукоби.

ZORAN M. AVRAMOVIĆ

INSTITUTE FOR IMPROVEMENT OF EDUCATION
BELGRADE

DEMOCRACY AS AN INSTRUMENT OF GLOBAL STRUGGLE FOR DOMINATION

There is an immense difference among certain parts of the history of democracy. From being the former political and cultural ideal it is becoming more and more the means of conquering the most developed countries that promote the ideology of globalism. For several decades, there has been the repertoire of means that are used by the new western power of the world against undesirable countries and governments: 1) disrespect of election results, 2) various interference in internal political life, 3) the mechanism of war, 4) the power of money, 5) the media instrument.

* zoran.a@sezampro.rs

Global use of democracy arises conflicts of political character in two ways, but not only of the political one. The first one is the conflict between countries, as a rule, the big ones and the ones that are not in their zone of governing. The second one is within the multinational and multiconfessional country.

Keywords: globalism, democracy, conflicts.

ЈОВАН Ј. АЛЕКСИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАНТОНИЗАЦИЈА, РАЗГРАНИЧЕЊЕ, ПОДЕЛА: О НЕКИМ ПРЕДЛОЗИМА СРПСКИХ ИНТЕЛЕКТУАЛАЦА ЗА КОМПРОМИСНО РЕШЕЊЕ КОСОВСКОГ ПРОБЛЕМА

Сложено косовско-метохијско питање, које датира још из периода Османског царства, и данас представља главни камен спотицања у српско-арбанашким односима. Самопроглашена независност тзв. „Републике Косово“ и њено признање од стране великих западних сила и више од сто земаља света додатно су допринели компликовању овог проблема. За званичну Србију простор Косова и Метохије и даље, формално-правно, представља део њене целине, док је за косовско-метохијске Арбанасе то независна држава. Како помирити ова два дијаметрално супротна становишта? Како истовремено задовољити историјско право Срба и садашње етничко право Арбанаса на ову територију? Да ли је такав компромис уопште могућ? Одговоре на наведена питања покушали су дати поједини представници српске интелектуалне елите још од 60-их година прошлог века па све до наших дана. У ком правцу су се кретала њихова размишљања, можете видети у раду који се налази пред вама.

Кључне речи: кантонизација, разграничење, подела, Косово, решење.

* aleksicjovan@rocketmail.com

JOVAN J. ALEKSIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

CANTONISATION, DELINEATION, DIVISION:
ABOUT SOME SERBIAN INTELLECTUALS' PROPOSALS
FOR A COMPROMISE SOLUTION TO THE KOSOVO PROBLEM

The complex Kosovo and Metohija issue, which dates from the period of the Ottoman Empire, today still represents the main stumbling block in Serbian-Albanian relations. The so-called self-proclaimed independence of the "Republic of Kosovo" and its recognition by the major Western powers and more than 100 countries have further contributed to complicate this problem. Regarding official Serbia, the area of Kosovo and Metohija is still, formally and legally, part of its country as a whole, while in terms of Albanian people, Kosovo and Metohija is an independent state. How can these two diametrically opposing viewpoints be reconciled? How can historical rights of Serbs and the present ethnic right of Arbanasi to this territory be simultaneously satisfied? Is such compromise possible at all? Some representatives of Serbian intellectual elite have been trying to answer these questions since the '60s of the last century until the present day. In the paper you are reading, one can see what the directions of their consideration were.

Keywords: cantonisation, delimitation, division, Kosovo, solution.

АНА М. АНДРЕЈЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ШЕКСПИР И ГЛОБАЛИЗАЦИЈА

Шекспирове драме су током времена пронашле свој пут од позоришта Глоб до глобалне сцене. Од локалног и националног, он је врло брзо постао светски писац. Пратећи ширење и рецепцију његових дела у различитим земљама можемо увидети процес прожимања култура. Различите националне групе у различито историјско време прилагођавају Шекспира свом

* andrejevic03@gmail.com

националном идентитету, али се увек и саме прилагођавају естетичкој и аксиолошкој суштини његових дела. Поједине Шекспирове драме су се понекад користиле и у идеолошке сврхе од стране одређених политичких или религијских групација. Шекспир је данас глобалан писац, а његове драме су изван ограничења одређеног језика или територије због њихових универзалних вредности и тема. У његовим драмама можемо пронаћи нека од главних питања модерне глобализације: економске аспекте, религијске конфликте, родну (не)једнакост, моћ империјалистичких режима, сукоб Истока и Запада, али и рушење граница, и друга питања. Шекспир је био свестан таквих проблема зато што је живео у ренесансној Енглеској која је, као империјалистичка сила жељна доминације, већ била повезана са свим континентима трговином, те је, самим тим, била мулти-димензионална и флуиднија у прожимању култура него што се обично мисли. Ренесансна Енглеска је била и поприште међурелигијских конфликта који су снажно утицали на обликовање човека тог времена. Велики писац није могао да буде имун на утицаје страних култура и обичаја, као ни на импликације светских историјских и религијских конфликта. Овај рад ће приказати какав су утицај различите културе имале на Шекспирова дела, али ће се осврнути и на начин њихове рецепције и прилагођавање страним културама. Рад ће затим указати на одређене проблеме глобализације које је Шекспир пророчки представио у својим драмама.

Кључне речи: Шекспир, ренесанса, позориште Глоб, глобализација.

ANA M. ANDREJEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

SHAKESPEARE AND GLOBALIZATION

During the time, Shakespeare's plays have found their way from the Globe to the global stage. From the local and the national, he quickly became the world's writer. Following the dissemination and the reception of his work in different countries, we can distinguish the intertwining of cultures. The different national groups in the different historical time adjust Shakespeare to their own national identity, but they also adjust themselves to the aesthetic and the axiological substance of his work. Some of Shakespeare's plays were sometimes used even for the ideological purposes by the certain political or religious groups. Shakespeare is the global writer today and his plays are be-

yond the limits of a specific language or territory because of their universal values and themes. We can find in his plays the main issues that modern globalization gives rise to: economic aspects, religious conflicts, gender (in)equality, power of the imperialist regimes, confrontation between East and West, but also breaking down the barriers and others. Shakespeare was aware of such problems because he lived in the Renaissance England, which, as an imperialistic force eager to dominate, was already connected to all the continents by trading and was, therefore, a multidimensional and more fluid in the intertwining of cultures than it was perceived. Renaissance England was also the scene of the inter-religious conflicts that have strongly influenced the shaping of the man of the time. The great writer could not be immune to the influences of the foreign cultures and customs, as well as to the implications of the world's historical and religious conflicts. This paper will point to the influences that different cultures had on Shakespeare's plays, but it will also deal with the way his plays were accepted and adopted in the foreign cultures. The paper will then point to the certain problems of globalization, which Shakespeare prophetically presented in his plays.

Keywords: Shakespeare, Renaissance, The Globe, globalization.

НЕМАЊА П. АНЂЕЛКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛНО И ГЛОКАЛНО У СРПСКОМ ОБРАЗОВАЊУ ГЛОБАЛНИ И(ИЛИ) НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС

Једна од кључних улога образовања, од самог његовог настанка па до данас, јесте изградња и чување националног идентитета. Транцизија, као нуспродукт глобализације као бујица, мутна и опасна, мења све сегменте српског друштва па и образовање. Захваћени том бујицом, без јасног компаса и јасне стратегије образовање је упало у канџе политике и крупног финансијског капитала. Уместо да оспособи човечанство да умно управља својим ресурсима и својом будућношћу, да буде „кључна политика будућности“ (Ниче), образовање се ставља у функцију корпоративног капитала. Најважније питање сваке одговорне образовне политике је дефинисати национални интерес у образовању, односно, како га прилагодити глобал-

* anemanja87@gmail.com

ном а истовремено сачувати аутентично национално. Дакле, како мислити глобално (у образовању) а деловати национално? Одговор на то питање, какво образовање желимо, захтева најпре одговор на питање какво друштво желимо — друштво по мери српског човека или по мери корпоративног капитала? Шта дакле, онда, треба да буде образовни и васпитни идеал нашег образовног система? Да ли је то вредносни систем који се заснива на нормативном конзумеризму, хедонизму и егоизму једном речју потрошачком стилу живота „трошим дакле јесам“, или вредносни систем заснован на православној (видовданској) етици где се негује љубав према отаџбини, где се промовише љубав, спремност на жртву, солидарност, поштење. Доминација глобалног у свим сферама живота па и у образовању, кроз наметање транснационалних стандарда потискује аутономију националног образовања и урушава вишевековни национално-образовни и васпитни идеал. Стога, у временима у којима идеологија глобализма потиरे национално а промовише интернационално, када слабе патриотске вредности, када све више има оних („родомрзаца“ – Аврамовић) који више цене и величају иностране интересе и вредности него националне значај патриотског васпитања и образовања посебно добија на значају.

Кључне речи: образовање, глобализам, транзиција, национално и глобално образовање.

NEMANJA P. ANĐELKOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE GLOBAL AND THE GLOCAL IN SERBIAN EDUCATION — GLOBAL AND (OR) NATIONAL INTEREST

One of the key roles of education, from its beginnings until the present day, is the construction and preservation of national identity. Transition, as a by-product of globalization, as a flood, turbid and dangerous, changes all segments of Serbian society and education too. Affected by this flood, without a clear compass and a clear strategy, education has fallen into the clutches of financial policy and big business. Instead of enabling humanity to reasonably manage its resources and its future, to be the “key policy of future” (Nietzsche), education is being used in function of corporate capital. The most important question for any responsible education policy is to define the national interest in education, namely the way to adapt it to the global, while

maintaining authentically national. Therefore, how should we think globally (in education) and act nationally? The answer to this question, what kind of education we want, firstly requires the answer to the question what kind of society we want – man-oriented Serbian society or corporate capital-oriented? On that account, what should be the educational ideal of our educational system? Is it a value system based on normative consumerism, hedonism and egoism, in a word, on consumer lifestyle “I spend, therefore I am” or is it a value system based on the Orthodox (Vidovdan) ethics which fosters the love of the homeland and where love, willingness to sacrifice, solidarity and honesty are promoted? Domination of global in all spheres of life, including education, through the imposition of transnational standards suppresses the autonomy of national education and undermines centuries-old national-educational ideal. Thus, in times when the ideology of globalism undermines the national and promotes international, when patriotic values fade, when there are more and more of those (“unpatriotic people”) who glorify and appreciate more foreign interests and values than national ones, patriotic education gains particular significance.

Keywords: education, globalization, transition, national and global education.

ПЕТАР М. АНЂЕЛКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

АНДОН КОНСТАДИНОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ „УНИОН-НИКОЛА ТЕСЛА“
ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВО, БЕЗБЕДНОСТ И МЕНАџМЕНТ
„КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ“, НИШ

МОНДИЈАЛИЗАМ И ДАЉЕ РАЗБИЈАЊЕ ДУХОВНОГ ЈЕДИНСТВА СРБА — КОМУНИСТИ И МОНДИЈАЛИСТИ КА ИСТОМ ЦИЉУ

За конституисање једне нације поред природних фактора, територије, и природно-друштвених, људи и институција које они стварају, најбитнији је вредносни оквир (вредносни консензус како би рекао Диркем). Те опште вредности, уверења и симболи, духовно јединство народа, изникли

* profapetar@gmail.com

из дубине народног бића, које на најбољи начин изражавају то биће (метафизика народа – Хегел) омогућавају општеприхваћени и легитимни модел одржавања те заједнице као слободне. Када један народ губи (или му руше) духовно јединство, губи и сопствена мерила и вредности, а онда лако прихвата туђа. Зашто данас српски народ нема јединствена национална мерила? Духовно јединство српског народа, разбијено је у више наврата и на различите начине, кроз низ дисконтинуитета који су се јављали у његову историјском трајању. Систематски потискивањем православно-светосавске духовности, најпре комунистичким атеизмом а потом мондијалистичким интернационализмом српски народ је губио и губи свој вредносни оквир и оријентацију. Деструкција светосавске-видовданске духовности водила је губљењу фундаменталног корена идентитета, урушавања националне свести, једном речју губљењу душе. Намера овог рада је да укаже на погубност комунистичке секуларизације, која је систематски разарала најбитнију одредницу српске нације – православну (светосавску), али и на то да данашњи нови мондијализам новом утопијом даље разара духовност српског народа (на истом су задатку и имају исти циљ) и, на крају, да се одговори на питање може ли се српски народ вратити православном-светосавском идентитету.

Кључне речи: Српско духовно јединство, комунизам, мондијализам.

PETAR M. ANDELKOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

ANDON KONSTANDINović

UNION – “NIKOLA TESLA UNIVERSITY”
FACULTY OF LAW, SECURITY AND MANAGEMENT
“CONSTANTINE THE GREAT”

GLOBALISM AND THE FURTHER DESTRUCTION OF SPIRITUAL UNITY OF THE SERBS — GLOBALISTS AND COMMUNISTS TOWARDS THE SAME GOAL

For the constitution of a nation, beside natural factors, territories, and natural and social ones, people and institutions they create, the value framework (value consensus as Durkheim would say) is the most important. These common values, beliefs and symbols, as well as the spiritual unity of the nation which emerged from the depth of peoples' being that expresses that very be-

ing in the best way (metaphysics of nation – Hegel), provide legitimate and widely accepted model of maintaining the community as the free one. When a nation loses (or when someone destroys) spiritual unity, it loses its own standards and values and then easily accepts the others as their own. Why doesn't Serbian nation have unique national criteria today? The spiritual unity of the Serbian nation has repeatedly been shattered into pieces and in different ways, through a series of discontinuities that occurred in its historical continuance. Due to systematic repression of St. Sava Orthodox spirituality, first by communist atheism and then by mondial internationalism, Serbian nation has been losing and continues to lose its value framework and orientation. The destruction of St. Sava – Vidovdan spirituality led to the loss of the fundamental roots of identity, to the collapse of the national consciousness, in a word, to losing of its soul. The purpose of this paper is to show harmful effects of the communist secularization, which has been systematically destroying the most essential characteristic of Serbian nation – the Orthodox (St. Sava) one, but also to point out that today's new mondialism is still destroying the spirituality of Serbian nation (they have the same task and the same goal) with the new utopia and, finally, to answer the question whether Serbian nation can return to St. Sava Orthodox identity, is it too late now?

Keywords: Serbian spiritual unity, communism, globalism.

СТЕФАН И. АНЧЕВ*

ВЕЛИКОТРНОВСКИ УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. ЂИРИЛО И МЕТОДИЈЕ“
БУГАРСКА

КОСОВСКИ КОНФЛИКТ И ВАРИЈАНТЕ ЊЕГОВОГ РЕШАВАЊА

Косовски конфликт је настао средином деведесетих година XX века и представља део америчке политике раздијања Југославије, стварања сталног конфликта на Балкану и дестабилизације европских интеграција. Кроз њега Вашингтон и његови НАТО савезници остварују неку врсту освете против СССР / Русије, због њеног утицаја на Балкану после Другог светског рата. Као за време Кримског рата, и овога пута су католици и протестанти са Запада против православља. Резултат ове свеобухватне интервенције је стварање муслиманске државе Босне и Херцеговине као и поли-

* stivanch@jandex.ru

тичке доминације ислама на Балкану, односно југу Србије и такозваној Републици Косово. Након само пет година, ситуација у Европи, Русији и на Балкану значајно се променила. Нова реалност подразумева нове опције у политици Запада, на делу је нешто већ виђено на Балкану у последња два века.

Кључне речи: Косово и Метохија, Русија, САД, Европска Унија, Србија.

STEFAN I. ANCHEV

VELIKO TARNOVO UNIVERSITY ST. CYRIL AND METHODIUS
BULGARIA

THE KOSOVO CONFLICT AND VARIANCES OF ITS SOLUTION

The Kosovo conflict was conceived in the mid '90s of the 20th century and is part of the US policy for breaking Yugoslavia into pieces, arising of the permanent conflict in the Balkans and for destabilization of European integrations. Through this conflict, Washington and its NATO allies realize some kind of revenge against the USSR / Russia due to its influence in the Balkans after the Second World War. Just like during the Crimean War, this time again, the Catholics and Protestants from the West are against Orthodoxy. The result of this comprehensive intervention is the establishment of the Muslim state Bosnia and Herzegovina, as well as the political domination of Islam in the Balkans, namely in the south of Serbia and in the so-called Republic of Kosovo. Only five years later, the situation in Europe, Russia and in the Balkans has been significantly changed. The new reality implies new options in the policy of the West, something that is not new and has already happened in the Balkans in the past two centuries is going on again.

Keywords: Kosovo, Russia, USA, EU, Serbia.

ЗОРАН М. АРАЦКИ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

МИЛАН Н. ПЕТКОВИЋ

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

ЗА КРИМИНАЛИСТИКУ И БЕЗБЕДНОСТ, НИШ

МЕДИЈСКИ МОНОПОЛИ У САВРЕМЕНОМ СИСТЕМУ ГЛОБАЛНЕ МОЋИ

Од свог настанка до данас медији су представљали огледало политичких, економских, социјалних, безбедносних и других односа у друштву. Схватајући њихову моћ многи појединци, а у последње време и институције, попут светске и других банака, инвестиционих фондова, безбедносних служби, невладиних организација и други ушли су у власничку структуру медија. Тенденција која се може запазити последњих деценија јесте њихова интеграција.

Стварање медијских монопола, како на светској, тако и на домаћој сцени редефинисало је традиционално схватање оправданости постојања медија које се кретало од задовољења потребе за информисањем, преко едукације, до забаве становништва. Уједињени медији мењају садржај и уређивачку политику медија претварајући се у искључиве тумаче и браниоце истина. Данашњи медији постали су заступници крупног капитала, али и средство за наметање глобализоване моћи.

У овом раду аутори анализирају новонасталу ситуацију на светској медијској сцени, бавећи се посебно покушајем формирања тзв. Медијске антанте, која, заправо, представља реакцију на повећање улоге и утицаја који у свету остварују руски медији, као и ситуацију у Србији у којој је дошло до недозвољене концентрације националних емитера (ТВ Прва и РТВ Б92). Уз оцене да се медијским монополима мора супротстављати, као и да глобализација нужно не значи одсуство алтернатива, аутори указују на потребу антимонополског деловања како одређених саморегулаторних тела новинарске професије, тако и одлучну реакцију државе која се мора одбранили од злоупотребе медијске моћи.

Кључне речи: глобализација, монополи, власништво, медијска антанта, објективност.

* zoran.aracki@filfak.ni.ac.rs

ZORAN M. ARACKI

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

MILAN N. PETKOVIĆ

COLLEGE OF PROFESSIONAL STUDIES IN CRIMINOLOGY AND SECURITY, NIŠ

MEDIA MONOPOLIES IN THE CONTEMPORARY SYSTEM OF GLOBAL POWER

The media have represented, since their beginnings till the present day, a mirror of political, economic, social, security and other relations in the society. Once their power was understood, many individuals as well as many institutions, such as the World and other banks, investment funds, security agencies, non-governmental organizations etc., have entered media ownership structures. The tendency that can be noticed in the last decades is their integration.

The formation of media monopolies both on the world and domestic scenes has redefined traditional understanding of the rationale for media existence that ranged from meeting the needs for information, through education to population entertainment. The united media have changed the contents and editing policy transforming themselves into exclusive interpreters and defenders of truths. The media of today have become representatives of big business as well as the means for imposing the globalizing power.

This paper represents analysis of the newly-created situation on the world media stage, while devoting special attention to the attempts to form the so-called media Entente, which, in fact, represents a reaction to the increase of role and influence that Russian media are gaining in the world, as well as to the situation in Serbia in which there is an unallowed concentration of national broadcasters (TV Prva and RTV B92). Having in mind that media monopolies should be opposed to and that globalization does not necessarily imply absence of alternatives, the authors point to the need for anti-monopoly actions on the part of self-regulation professional bodies of journalists, as also to a determined reaction of the state which has to defend itself against the abuse of media power.

Keywords: globalization, monopoly, ownership, media Entente, objectivity.

МАРКО П. АТЛАГИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

МИГРАЦИЈЕ СРБА ИЗ КРАЈИНЕ И ХРВАТСКЕ
У ВРЕМЕ 1941–1995. КАО ОБЛИК ЕТНИЧКОГ ЧИШЋЕЊА
У ФУНКЦИЈИ СТВАРАЊА ЕТНИЧКИ ЧИСТЕ
НЕЗАВИСНЕ ХРВАТСКЕ ДРЖАВЕ

Миграције Срба из Крајине и Хрватске са својих вековних огњишта, у времену 1941–1995. године, у матицу Србију и друге српске земље, условљене су разним узроцима. Сви они имали су исти циљ: миграцију Срба са вековних огњишта из Крајине и Хрватске, и стварање етнички чисте, независне хрватске државе. У ту сврху Хрвати су, у том временском периоду, извршили једанаест етничких чишћења Срба са њихових вековних огњишта. Прво етничко чишћење извршено је за време НДХ 1941–1945, а једанаесто 1995. године, када је тзв. хрватска војска извршила војно редарствену акцију „Олуја“ и тиме извела највеће етничко чишћење после Другог светског рата. Тиме је протерала преко 500.000 Срба из Крајине и Хрватске. То је била права присилна сеоба Срба. Тиме је Хрватска постигла свој вековни сан створила је независну хрватску државу без Срба, јер их је свела на свега 2%. Хрватска и даље, на разне начине, потиче на миграцију „остатка остатака закланог српског народа“, чиме ће остварити свој сан: Хрватску без Срба. Народ који је створио своју државу на костима другог народа не може бити дугог века, па макар се звала Хрватска.

Кључне речи: Крајина, Хрватска, етничко чишћење.

* atlagicmarko@gmail.com

MARKO P. ATLAGIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

MIGRATIONS OF SERBS FROM KRAJINA AND CROATIA
FROM 1941 TO 1995 AS A FORM OF ETHNIC CLEANSING
IN FUNCTION OF CREATING AN ETHNICALLY PURE
INDEPENDENT CROATIAN STATE

Migrations of Serbs from Krajina and Croatia from their ancestral homes to the mother country Serbia and other Serbian states, in the period from 1941 to 1995, were conditioned by various causes. They all had the same goal – the migration of Serbs from their ancestral homes in Krajina and Croatia and the creation of ethnically pure independent Croatian state.

For this purpose, Croats in this period of time performed eleven ethnic cleansing of Serbs from their ancestral homes. The first ethnic cleansing was carried out in the ISC during 1941–1945, so-called Independent State of Croatia (ISC) during WW2, and the eleventh one was in 1995, when the so-called Croatian army carried out the operation *Storm* and thus committed the largest ethnic cleansing since the Second World War, expelling over 300.000 Serbs from Krajina and Croatia.

That was a real forced migration of Serbs. Croatia achieved its century-old dream – the creation of the independent Croatian state with no Serbs since they were reduced to only 2%.

Even nowadays Croatia is stimulating the migration of „the rest of the remains of slaughtered Serbian people“ in many ways, which will realize its dream – Croatia with no Serbs. The nation that creates its own state on the bones of another nation cannot be long-lived, even if it is called Croatia.

Keywords: Krajina, Croatia, ethnic cleansing.

ИЛИЈА АЦЕСКИ*

УНИВЕРЗИТЕТ У СКОПЈУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ,
МАКЕДОНИЈА

ИДЕНТИТЕТОТ ВО МОДЕРНОСТА: СЛУЧАЈОТ НА МАЛИТЕ ДРЖАВИ

Потрагата по идентитетот, колективен или индивидуален, во светот кој е зафатен со процесите на глобализација, е главен извор во потрага по смислата на животот на човекот, во секој поглед. Идентитетот не е нешто кое е јасно определено и фиксирано, и еднаш за секогаш дадено. И во тој контекст културата е најзначајниот одбрамбен ресурс и средство во неговото артикулирање, без разлика дали станува збор за индивидуален или колективен идентитет.

Постиндустриската модернизација го јакне процесот на индивидуализација на идентитетот, постојано му се заканува и го принудува повторно да се осмислува со што, меѓу останатото, радикално да ја менува природата на секојдневието на човекот, во реорганизација на просторот и времето, мобилноста, комуникациите, ги урива границите на локалните заедници и традицијата и сигурноста на поединците.

Малите држави, државите во транзиција, во процес на „ослободување на националната сувереност“ се добар пример за трансформација на идентитетот. Имено, додека национализмот настојува да го ослободи мнозинството од надворешната превласт, тој, во исто време, ги воспоставува домашните структури кои се подеднакво опасни. Некои држави на Балканот се добар пример за тоа.

Кључне речи: идентитет, модернизација, култура

* ilija@fzf.ukim.edu.mk

ILIJA ACESKI

UNIVERSITY OF SKOPJE, FACULTY OF PHILOSOPHY
MACEDONIA

IDENTITY IN MODERNITY: THE CASE OF SMALL STATES

The search for identity, collective or individual, in the world that is occupied with globalization processes, is the main source in the search of the meaning of human life, in every sense. The identity is something that is not clearly determined and set, and once for all given. In that context, the culture is the most significant defence resource and instrument for its articulating, regardless of whether it is individual or collective identity.

Post-industrial modernization strengthens the process of identity individualization, it is constantly threatened and forces to rethink how, among other things, to radically change the nature of everyday life of people in terms of reorganization of the space and time, mobility, communications, and how to demolish the boundaries of local communities and tradition as well as the safety of individuals.

Small states, states in transition, in the process of “releasing the national sovereignty” is a good example of the identity transformation. Namely, whilst nationalism tries to be released from the majority of foreign domination, it, at the same time, establishes domestic structures that are equally dangerous. Some states in the Balkans are a good example of that.

Keywords: identity, modernization, culture.

ЈОВАН Р. БАЗИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИЗРЕН – ЛЕПОСАВИЋ

ЕВА Ј. БУЛВИД-КУРЕК

ЈАГЕЛОНСКИ УНИВЕРЗИТЕТ У КРАКОВУ,
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕЂУНАРОДНЕ И ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ
ПОЉСКА

КОНФЛИКТИ У ЕВРОИНТЕГРАЦИЈСКИМ ПРОЦЕСИМА СРБИЈЕ

У овом раду се разматрају конфликти у односима Републике Србије и Европске уније, као и у односима Србије и појединих држава чланица Уније, који настају у процесу пријема Србије у чланство ЕУ, као и у другим европским асоцијацијама. Они су изражени кроз: сукобе различитих интереса, асиметрични однос ЕУ према Србији, различиту перцепцију и представу о стварности у Србији, борбу за признање и очување идентитета Србије и њене целовитости, систем вредности и друге културолошке чиниоце. Ови конфликти се испољавају по многим питањима и они се могу условно класификовати у две групе. У првој групи су конфликти која проистичу из последица раздијања Југославије и асиметричних услова и стандарда за пријем Србије у чланство ЕУ, као што су: сарадња са Хашким трибуналом и „напредак у нормализацији односа са Косовом“, а потом питања политичке стабилизације и унапређења регионалне сарадње. У другој групи, то су конфликти у вези разумевања и имплементације стандарда за пријем у ЕУ, особито усклађивања спољне и безбедносне политике Србије са политиком ЕУ. У том контексту, разматрају се и друга питања која подстичу конфликти и евроскептицизам у Србији, као што су: расположење грађана и отпори различитих политичких асоцијација и интересних група у Србији према њеним евроинтеграцијама; актуелни процеси унутар ЕУ, попут Брежита и различитих иницијатива за реорганизацију ЕУ; јачање конзерватизма, национализма и сепаратизма у Европи. Зато је пут Србије у чланство Европске уније, као и у другим европским асоцијацијама, по том основу, прилично искомпликован са веома неизвесним исходом и све извеснијим конфликтним ситуацијама.

Кључне речи: Србија, Европска унија, евроинтеграцијски процеси.

* jovan.bazic@pr.ac.rs

JOVAN R. BAZIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, TEACHERS' TRAINING FACULTY

EWA J. BUJWID-KUREK

JAGIELLONIAN UNIWERSYTET W KRAKOWIE,
FACULTY OF INTERNATIONAL AND POLITICAL STUDIES
POLAND

CONFLICTS IN SERBIAN EU INTEGRATION PROCESSES

This paper discusses the conflicts in relations between Serbia and the European Union, as well as in the relations between Serbia and some individual Member States of the EU, that arise in the process of Serbian accession to the EU, as well as to other European associations. They are expressed through: conflicts of different interests, the asymmetrical relationship of the EU towards Serbia, different perceptions and notions of reality in Serbia, the fight for the recognition and preservation of the identity of Serbia and its territorial integrity, the value system and other cultural factors. These conflicts are manifested in many issues and they can be, with reservations, classified into two groups. The first group consists of conflicts arising from the consequences of the breakup of Yugoslavia and asymmetric conditions and standards for the admission of Serbia to the EU, such as cooperation with the Hague Tribunal and „progress in the normalization of relations with Kosovo“, and then the issues of political stabilization and improvement of regional cooperation. The second group presents the conflicts regarding the understanding and implementation of the standards for admission to the EU, in particular the harmonization of the foreign and security policies of Serbia with the EU policies. In this context, other issues that promote conflict and Euroscepticism in Serbia are also considered: the attitude of the citizens and the resistance of various political associations and interest groups in Serbia towards its EU integration; the current processes within the EU, such as Brexit and various initiatives to reorganize the EU; strengthening of conservatism, nationalism and separatism in Europe and the like. Therefore, Serbia's journey on the path towards the EU membership, as well as towards other European associations, on that basis, has been rather complicated by the very uncertain outcome and the conflict situations that are even more certain to happen.

Keywords: Serbia, the European Union, EU integration processes.

ПРЕДРАГ Ђ. БАЈИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

ГРАНИЦЕ КАО ТАЧКА СУКОБЉАВАЊА ГЛОБАЛНОГ И НАЦИОНАЛНОГ У ДНЕВНОЈ ШТАМПИ СРБИЈЕ

Последњих година сведоци смо великих промена и реактуелизовања теме граница, како у Европи кроз случајеве мигрантске кризе и Брежита, тако и кроз догађаје на америчком континенту, везане за председничке изборе у САД. У геополитичком пејзажу дошло је до сумњи у вредности глобализације, чија је једна од главних одлика непостојање граница. Дилеме су добиле запажен публицитет и у медијском простору Србије и нашле се на насловницама дневне штампе, прожимајући најразличитије ставове кроз сукобљавање глобалног и националног — од ксенофобичних и стереотипних до осећања емпатије и сагласности.

Циљ овог рада је да кроз квантитативну и квалитативну анализу садржаја насловних страна, као нечега што је огледало уређивачке политике, током 2016. и првог квартала 2017. године, утврди и представи начине на који су границе као тема биле заступљене у дневним листовима у Србији. Без обзира на развој нових технологија, штампа и даље има значајну улогу у усмеравању друштва, па се кроз анализу таквих садржаја могу уочити тенденције, доминантни културни обрасци и вредности.

Кључне речи: глобализација, границе, дневна штампа, мигрантска криза, наративи.

PREDRAG Đ. BAJIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE

FACULTY OF POLITICAL SCIENCES

BORDERS AS A POINT OF CONFRONTATION OF GLOBAL AND NATIONAL IN SERBIAN DAILY NEWSPAPERS

In recent years we witnessed big changes and re-establishing the topics of borders, not only in Europe through the cases of migrant crisis and Brexit, but also in the United States in the context of presidential election. In geopolitical

* predrag.bajic@sbb.rs

landscape the doubts about the value of globalization emerged, where one of its main features is the absence of borders. The dilemmas have gained significant publicity in the Serbian media taking the covers of daily newspapers and pervading various attitudes through the confrontation of global and national — from xenophobic and stereotypical feelings to the sense of empathy and approvals.

By using quantitative and qualitative content analysis of front pages, as something that is a mirror of editorial policy, during 2016 and the first quarter of 2017, the aim of this paper is to determine and show ways in which the borders as a topic were represented in the daily newspapers in Serbia. Despite the development of new technologies, the press still has an important role in guiding society. Because of that fact, we can track trends, dominant cultural patterns as well as values through the analysis of such contents.

Keywords: globalization, borders, newspapers, migrant crisis, narratives.

АНДРЕЙ ВЛАДИМИРОВИЧ БАРАНОВ*

КУБАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
Г. КРАСНОДАР, РОССИЯ

ЭТНИЧЕСКИЙ СЕПАРАТИЗМ КАК СЛЕДСТВИЕ КРИЗИСА СУВЕРЕНИТЕТА ГОСУДАРСТВ ЮЖНОЙ ЕВРОПЫ

Глобализация коренным образом изменяет условия развития государств. Принципы национального суверенитета и территориальной целостности государств подверглись эрозии. Государство передает часть полномочий и ресурсов власти на транснациональный уровень, часть – на субнациональный и локальный уровни. Цель работы – определить особенности этнического сепаратизма как следствия кризиса суверенитета ряда стран Южной Европы (Испании, Италии, Боснии и Герцеговины, Македонии). Сецессионизм проявляется и в странах консолидированной демократии, и в 40 развивающихся странах. Прямой зависимости между качеством жизни, уровнем обеспечения прав человека и территориальной целостностью государства нет. Ресурсы сепаратистских движений – в повышенном экономическом потенциале регионов (Каталония, Страна Басков, Северная Италия). Их сообщества внутренне интегрированы, прояв-

* baranovandrew@mail.ru

ляют высокоразвитую идентичность на региональной (сильнее, чем на этнической) основе. Политические ресурсы влияния роста сепаратизма – институциональный дизайн, обособленная партийная система, преобладание сепаратистских сил в парламентах регионов. Сепаратизм подпитывается экономическим кризисом.

В Боснии и Герцеговине, Македонии модели этнического федерализма за двадцать лет доказали свою беспомощность перед лицом сепаратизма, поощряемого странами Запада. Причины – геополитическое расположение южнославянского ареала на рубеже конфликтующих цивилизаций; острота и взаимное наложение базовых социокультурных расколов (этнического, религиозного, политического). Суверенитет Боснии и Герцеговины, Македонии ограничен. Запад сознательно поощряет этнорелигиозный конфликт в рамках стратегии дробления стран на слабые и враждующие сегменты, ослабления православного ядра постъюгославского ареала – Сербии.

Бедущими факторами фрагментации государств выступают: незавершенное нациестроительство; слабость общенациональной идентичности в сравнении с региональными, этническими и конфессиональными; «повестка дня» территориальных конфликтов.

Ключевые слова: сепаратизм, кризис суверенитета, Южная Европа.

АНДРЕЈ ВЛАДИМИРОВИЧ БАРАНОВ

КУБАНСКИ ДРЖАВНИ УНИВЕРЗИТЕТ
КРАСНОДАР, РУСИЈА

ЕТНИЧКИ СЕПАРАТИЗАМ КАО ПОСЛЕДИЦА КРИЗЕ СУВЕРЕНИТЕТА У ЈУЖНОЈ ЕВРОПИ

Глобализација радикално мења услове развоја држава. Принципи националног суверенитета и територијалног интегритета држава су одбачени. Држава преноси надлежности и ресурсе власти што на међународни ниво, што на поједине субнационалне и локалне нивое. Циљ рада је да се утврде карактеристике етничког сепаратизма као последице кризе суверенитета појединих земаља јужне Европе (Шпаније, Италије, БиХ, Македоније). Сецесионизам се манифестује и у консолидованим демократијама, као и у четрдесет земаља у развоју. Директна зависност квалитета живота и нивоа заштите људских права од територијалног интегритета државе не постоји. Ресурси сепаратистичких покрета леже у великом економ-

ском потенцијалу регионâ (Каталонија, Баскија, северна Италија). Њихове заједнице често су интерно интегрисане, засноване на регионалном идентитету, више него на етничкој основи. Политички фактори који утичу на раст сепаратизма јесу: институционални дизајн, засебан партијски систем, превласт сепаратистичких снага у парламентима тих региона. Економска криза такође подстиче сепаратизам.

У БиХ и Македонији модел етничког федерализма током двадесет година показао је своју немоћ у борби против сепаратизма који подстичу поједине Западне земље. Узроци тога леже у геополитичком положају јужнословенског подручја на размеђу сукобљених цивилизација, стална напетост и узајамно изазивање основних социокултурних раскола (етничких, верских, политичких). Напоменимо и да је суверенитет БиХ и Македоније ограничен. Запад свесно подстиче етно-религијске сукобе у оквиру стратегије фрагментације земаља на слабе и међусобно зарађене сегменте и слабења православног језгра постјугословенског подручја – Србије.

Главни фактори који доводе до фрагментације држава су: недовршена изградња нација, слабост националног идентитета у поређењу с регионалним, етничким и конфесионалним идентитетом, „програм“ територијалних конфликта.

Кључне речи: сепаратизам, криза суверенитета, јужна Европа.

ИВАН М. БАШЧАРЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРЕЛАМАЊЕ ГЛОБАЛИЗАЦИЈСКИХ ПРОЦЕСА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ – ЗАЧЕЦИ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ „ЗАМРЗНУТОГ“ МЕЂУЕТНИЧКОГ КОНФЛИКТА

У раду ћемо приказати на који начин се одвијала интернационализација међуетничког конфликта Срба и Албанаца на Косову и Метохији током осамдесетих година двадесетог века. Наиме, антагонизам обе етничке групе испољавао се у специфичном друштвенополитичком оквиру који је институционализован Уставом из 1974. године. На тај начин, ингеренција над решавањем конфликта између Срба и Албанаца одвијала се кроз три нивоа власти; најпре кроз надлежност политичких институција

* ivanbascarevic80@gmail.com

САП Косово, које је поменути Уставом добило елементе државности. Затим, нарочито од друге половине осамдесетих година двадесетог века, ангажовањем политичке елите СР Србије. Трећи ниво политичког интереса у овом међуетничком сукобу укључивао је највише институције власти СФРЈ. Дакле, улога медијатора преносила се од покрајинског преко републичког до савезног политичког руководства. Процес медијације одвијао се наравно, и обрнутим редоследом, у зависности од степена интензитета антагонизма супротстављених страна. Такође, као алтернатива политичким институцијама које су биле природно заинтересоване за решавање међуетничког конфликта Срба и Албанаца на Косову и Метохији, јавља се и активност интелектуалне елите, најпре у СР Србији, а потом и другим републикама СФРЈ. С друге стране, албанска страна, свесна да, иако у повољном политичком оквиру насталом Уставом из 1974. године, не може изаћи као „победник“, настоји да додатно интернационализује остварење сопствених интереса, а они су стварање Републике Косово изван оквира СФРЈ. Интернационализација проблема подразумевала је да се анимирају политичке елите и јавност појединих држава Западне Европе и Сједињених Америчких Држава. Све наведено појављује се истовремено са зачетком глобализацијских процеса у свету, који су већ од тог периода видљиви у сфери економије, политике и културе.

Кључне речи: глобализација, интернационализација, међуетнички конфликт, Косово и Метохија.

IVAN M. BAŠČAREVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

REFRACTION OF THE GLOBALIZATION PROCESS
IN KOSOVO AND METOHIJA — THE BEGINNINGS
OF INTERNATIONALIZATION
OF A FROZEN ETHNIC CONFLICT

In this paper we will show the ways that internationalization of inter-ethnic conflict between Serbs and Albanians in Kosovo and Metohija took during eighties of the twentieth century. Namely, the antagonism of the both ethnic groups was demonstrated in specific socio-political framework that was institutionalized by the Constitution from 1974. In this way, the jurisdiction of the conflict between Serbs and Albanians settlement was carried out through the

three levels of government; firstly through the jurisdiction of the political institutions of SAP Kosovo, which by the above mentioned Constitution received the elements of statehood. Then, especially from the second half of the eighties of the twentieth century, through the engagement of the political elite of the SR Serbia. The third level of political interest in this inter-ethnic conflict included the highest authorities of SFRY. Therefore, the role of mediators was passed from the provincial through republican to the federal political leadership. The mediation process was taking place, of course, in the reverse order, depending on the degree of severity of the antagonism of opposing sides. Also, as an alternative to political institutions which were naturally interested in the resolution of inter-ethnic conflict between Serbs and Albanians in Kosovo and Metohija, the activity of the intellectual elite appears, first in SR Serbia, and then in the other republics of SFRY. On the other hand, the Albanian side, knowing that, although being in a favourable political framework that resulted from the 1974 Constitution, can't emerge as the „winner“, aims to further internationalize the realization of their own interests, and those interests are making the Republic of Kosovo outside the framework of SFRY. The internationalization of the problem meant to animate the political elite and the public of some countries of Western Europe and the United States. All this occurs simultaneously with the start of the globalization process in the world that have already become visible from this period in the sphere of economy, politics and culture.

Keywords: globalization, internationalization, inter-ethnic conflict, Kosovo and Metohija.

ДРАГАНА Т. БОЖОВИЋ*

АЛЕКСАНДРА Д. ИВАНКОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

УТИЦАЈ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ И ГЛОКАЛИЗАЦИЈЕ НА КУЛТУРУ: КУЛТУРНИ ИМПЕРИЈАЛИЗАМ НАСУПРОТ КУЛТУРНЕ РАЗНОЛИКОСТИ

Глобализација неизбежно тежи хомогенизацији култура, што доводи до културног империјализма најмоћнијих држава и нестајања култура

* dragana.bozovic5@gmail.com

аутентичних заједница. Како је култура саставни део националних идентитета, многе државе покушавају да ограниче доминацију културе најјаче државе. Услед нестајања све већег броја језика, Уједињене нације препознале значај културне разноликости. У овом раду се анализира утицај културног империјализма Сједињених Америчких Држава не остале културе света, значај културне разноликости и покушаји наднационалних организација да овај концепт примене, као и колико је грађанима данас битан национални идентитет.

Кључне речи: културни империјализам, културна разноликост, глобализација, глокализација, култура.

DRAGANA T. BOŽOVIĆ

ALEKSANDRA D. IVANKOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE, FACULTY OF POLITICAL SCIENCES

IMPACT OF GLOBALIZATION AND GLOCALIZATION ON CULTURE: CULTURAL IMPERIALISM VS. CULTURAL DIVERSITY

Globalization inevitably tends to homogenize different cultures, which leads to the cultural imperialism of the most powerful states and disappearing of cultures of the authentic communities. The culture is an integral part of national identities and, for that reason many countries try to limit the dominance of the culture of the strongest state. Due to the disappearance of an increasing number of languages, the United Nations recognized the importance of cultural diversity. This paper analyzes the impact of the United States cultural imperialism on other cultures of the world, the importance of cultural diversity and attempts of transnational organizations to apply this concept, as well as how important national identity is to the citizens nowadays.

Keywords: cultural imperialism, cultural diversity, globalization, glocalization, culture.

ЖАНА П. БОЛОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У УЖИЦУ

КУЛТУРНИ ИДЕНТИТЕТ МЛАДИХ ПОД УТИЦАЈЕМ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

У теоријском делу рада указаћемо на основне премисе глобализације као сложеног процеса који из темеља мења амбијенталне услове живљења. Аналитичари друштвених појава истичу да глобализација није неутрална. Напротив, изазива крупне промене на економском, политичком, културном, образовном, медијском и технолошком простору.

Културна димензија глобализације је интенционално усмерена ка стварању униформне светске културе. Несумњиво, тако нешто је могуће захваљујући хомогенизацији националних култура. Културна збивања су итекако погођена процесима глобализације и транзиције. Те промене се могу посматрати позитивно јер воде ка интеракцији светских култура, али негативно јер намећу англозападну културу која потискује националне културе. Ту су и разноврсни културни и субкултурни покрети који убрзавају културне процесе и стварају масовну културу, по мери и укусу потрошачког друштва које намеће вредности, културне обрасце и прототип живота најразвијенијих земаља Запада.

Полазећи од теоријских разматрања нашли смо се пред дилемом: у ком степену глобализација утиче на културни идентитет младих? Овако дефинисано полазиште наметнуло је циљ истраживања који гласи: Утврдити степен утицаја глобализације на културни идентитет младих. У светлу ових промишљања, поставили смо задатке истраживања: 1) утврдити у ком степену глобализацијски токови намећу западну културу преко филмске, литерарне и музичке уметности; 2) испитати ставове студената да ли глобализација не руши локалне културе него их ослобађа утицаја националне идеологије; 3) испитати да ли глобализација негативно утиче на неговање матерњег језика.

Истраживањем су обухваћени студенти Учитељског факултета у Ужицу (N=439). Анализа добијених резултата показује знатну одређеност

* rzjzboj@ptt.rs

студената ка ставу да глобализација као процес у доброј мери утиче, како на формирање тако и на разградњу културног идентитета младих.

Кључне речи: култура, културни идентитет, студенти, нација, глобализација.

ЖАНА П. БОЈОВИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В Г. КРАГУЕВАЦЕ

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ В Г. УЖИЦЕ

КУЛЬТУРНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ МОЛОДЕЖИ ПОД ВЛИЯНИЕМ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В теоретической части статьи изложены основные предпосылки глобализации как сложного процесса, который коренным образом изменяет условия жизни в окружающей среде. Аналитики общественных явлений отмечают, что глобализация не является нейтральной. Она, наоборот, вызывает крупные изменения в экономическом, политическом, культурном, образовательном, медийном и технологическом пространствах.

Културно измерение глобализации интенционално направлено к созданию единообразной мировой культуры. Нет сомнений, что это становится возможным, благодаря гомогенизации национальных культур. Процессы глобализации и транзиции в большой мере влияют на культурные события. Эти изменения могут рассматриваться положительно, так как они ведут к взаимодействию мировых культур, но и отрицательно, потому что навязывают западную культуру, которая вытесняет национальные культуры. Существуют и разнообразные культурные и субкультурные движения, ускоряющие культурные процессы и создающие массовую культуру по вкусу потребительского общества, которое навязывает ценности, культурные модели и прототип жизни в самых развитых странах Запада.

Исходя из теоретических соображений мы столкнулись с дилеммой: в какой степени глобализация влияет на культурную идентичность молодых людей? Таким образом определенная исходная точка навязывает следующую цель исследования: установить степень влияния глобализации на культурную идентичность молодых людей. В свете этих соображений мы устанавливаем задания исследования: 1) определить в какой степени глобализационные течения навязывают западную культуру через фильм, литературное и музыкальное искусство; 2) изучить отношение студентов

к вопросу разрушает ли глобализация местные культуры или освобождает их от влияния национальной идеологии; 3) определить, оказывает ли глобализация отрицательное влияние на сохранение родного языка.

Исследованием были охвачены студенты Педагогического факультета в г. Ужице. Анализ полученных результатов показывает, что значительная часть студентов считает, что глобализация как процесс в большой степени влияет как на создание, так и на разложение культурной идентичности молодых людей.

Ключевые слова: культура, культурная идентичность, студенты, нация, глобализация.

ДАНИЈЕЛА Н. ВАСИЛИЈЕВИЋ*

ДАНИЈЕЛА М. СУДЗИЛОВСКИ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У УЖИЦУ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ – ПЕРЦЕПЦИЈА МЛАДИХ

Нације и национални идентитет, изграђују се и мењају током друштвено-економских, политичких и других промена и процеса. Идентификујемо их као индивидуалне, групне и колективне форме настале као резултат потраге за новим националним вредностима и вишеструким идентитетима. У том контексту, тенденције глобализације непобитно детерминишу и обликују младе људе у погледу њиховог целокупног живота, рада и деловања.

Сматрали смо интересантним истражити ставове младих (студената) о томе да ли је национална држава и национални идентитет, превазиђена и застарела творевина у доба глобализације. Другим речима, колико глобализација као светски процес детерминише национални идентитет младих са становишта њихове узрасне доби. Циљ истраживања је: испитивање ставова студената о утицају глобализацијских процеса на национални идентитет младих. У складу са циљем дефинисани су задаци истраживања: 1) испитати ставове студената о утицају глобалних токова на јачање државе; 2) испитати разлике у ставовима студената о утицају глобализа-

* d.vasilijevic@sbb.rs

ције на интересовања за националну културу; 3) испитати ставове младих о прихватању глобализације као предуслова за живот у демократском друштву. Применом дескриптивне методе, Ликертовом скалом, испитани су и анализирани ставови 439 студената Учитељског факултета из Ужица. Прелиминарна анализа резултата истраживања ставова студената показује да глобализацијски токови у извесном степену негативно утичу на формирање и очување националног идентитета младих.

Кључне речи: национални идентитет, нација, глобализација, студенти.

ДАНИЕЛА Н. ВАСИЛИЕВИЧ

ДАНИЕЛА М. СУДЗИЛОВСКИ

УНИВЕРСИТЕТ В Г. КРАГУЕВАЦЕ

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ В Г. УЖИЦЕ

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ – ВОСПРИЯТИЕ МОЛОДЕЖИ

Нации и национальная идентичность создаются и изменяются в течение общественно-экономических, политических и других изменений и процессов. Определяем их как индивидуальные, групповые и коллективные формы, появившиеся в результате поиска новых национальных ценностей и множественных идентичностей. В данном контексте, тенденции глобализации неоспоримо определяют и формируют молодых людей в отношении их жизни, работы и действий.

Мы сочли интересным изучить взгляды молодежи (студентов) о том являются ли национальное государство и национальная идентичность превзойденными и устарелыми творениями в эпоху глобализации. Иными словами, в какой степени глобализация как всемирный процесс определяет национальную идентичность молодых людей в зависимости от их возраста. Целью исследования является изучение взглядов студентов о влиянии глобализационных процессов на национальную идентичность молодежи. В соответствии с целью мы определили и задачи исследования: 1) изучить взгляды студентов о влиянии глобализационных течений на укрепление государства; 2) изучить отличия между взглядами студентов о влиянии глобализации на интерес к национальной культуре; 3) изучить взгляды молодежи о принятии глобализации в качестве предпосылки для жизни в демократическом обществе. Использованием описательного метода и шкалы Лайкерта, анализированы взгляды 439 студентов Пе-

дагогического факультета в г. Ужице. Предварительный анализ результатов исследования показывает, что глобализационные течения в определенной степени отрицательно влияют на формирование и сохранение национальной идентичности молодежи.

Ключевые слова: национальная идентичность, нация, глобализация, студенты.

МИРА С. ВИДАКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕНАЏМЕНТ У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА

МИЛИЦА Ј. АНДЕВСКИ

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА КРОЗ ПРИЗМУ НОВИХ ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

У раду се анализира савремено друштво, у коме, под утицајем глобализације долази до стварања глобалне културе, тј. потребе стварања „планетарне културе“, па у том склопу и глобализацијације образовања, потпомагнута развојем информационих технологија. Иако Интернет, само делом својих сервиса, спада у средства масовних комуникација, његова улога и значај у процесу глобализације је изузетан. У време Интернета и сателитске комуникације територијални суверенитет државе је релативисан, па се може казати да глобализација са собом доноси формирање нове геополитике и ново виђење света који све више постаје умрежен.

Доба глобализма и глобализације карактерише доминација знања и мултимедијски пренос информација с једнога на други крај света, помоћу Интернет-технологије.

Рад управо приказује како је високоразвијена технологија довела до промене у облику комуникација, које се из аналогних трансформишу у дигиталне, и на тај начин утичу на формирање дигиталне економије, у којој знање и образовање као интелектуални капитал постају најважнији ресурси. Информације у умреженом, глобалном друштву су „без држављанства“ и као такве круже читавом планетом, сажимајући свет у времену и простору чинећи условним све постојеће територијалне границе, та-

* mira.vidakovic@yahoo.com

ко да је глобализација историјски процес, претварања света у један систем који постаје међузависан.

Кључне речи: глобализација, ИЦТ, образовање, планетарна култура, друштво знања.

MIRA S. VIDA KOVIĆ

UNIVERSITY OF NOVI SAD, FACULTY OF MANAGEMENT

MILICA J. ANDEVSKI

UNIVERSITY OF NOVI SAD, FACULTY OF PHILOSOPHY

GLOBALIZATION THROUGH THE PRISM OF THE NEW INFORMATION-COMMUNICATION TECHNOLOGY

The paper analyses the contemporary society where, under the influence of globalization, a new, global culture is created. Contemporary culture manifests a need for a new „planetary culture“. This is also where the need for globalization of education emerges, under the influence of the development of information technologies. Even though the Internet, only through certain services, represents a medium of mass communication, its role and importance in the globalization process is extraordinary. In the era of the Internet and satellite communication, territorial sovereignty of a country is relative, so it can be concluded that globalization carries out a conception of a new geopolitics and a new perception of the world that is becoming increasingly interconnected.

The age of globalism and globalization is characterized by the dominant role of knowledge and a rapidity of the information transfer from one point of the world to the next, enabled by the Internet-based technology.

The paper shows how high-tech technology brought upon changes in the shape of communication, which transform from analog to digital, and by doing so affect formation of digital economy, in which knowledge and education as an intellectual capital become the most important of resources. Information in the interconnected, global „society without citizenship“ and as such encompass the entire planet, compressing the world in time and space, making all territorial borders conditional, so that globalization represents a historical process of transforming the world into a single system that becomes interdependent.

Keywords: globalization, ICT, education, planetary culture, knowledge society.

АЛЕКСАНДРА Д. ВИШЕКТРУНА*

ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО, БЕОГРАД

БРЕГЗИТ И НОВА СЛИКА ПОСЛОВНОГ СВЕТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Велика Британија се законодавством у области пословног права наметнула као једна од водећих земаља ЕУ – како приликом оснивања привредног друштва (због непознавања концепта минималног капитала), тако и приликом његовог престанка због бројних опција решавања финансијских тешкоћа која ова земља нуди. Ове предности користиле су многе компаније широм ЕУ. Покретањем поступка иступања Велике Британије из чланства, поставља се питање како ће се то одразити на положај привредних субјеката који су до сада користили предности британског правног режима и како ће се даље развијати слика пословног света ЕУ. Питање се посебно односи на остваривање слободе оснивања друштва у ЕУ као и стечајне поступке – тј. домен примене Уредбе о стечајним поступцима. Одговор зависи од тога на који начин ће се реализовати иступање из ЕУ. Теорија уочава три могућа модела: „hard Brexit“ (УК иступа без икаквих споразума са ЕУ и у даљим односима се ослања на споразуме закључене под окриљем Светске трговинске организације), „soft Brexit“ (УК наставља да учествује на јединственом тржишту кроз чланство у ЕФТА и Европском економском простору) или закључивање споразума са Европском унијом.

Кључне речи: брегзит, ЕУ, компанијскоправо, стечајноправо.

ALEKSANDRA D. VIŠEKRUNA

INSTITUTE OF COMPARATIVE LAW, BELGRADE

BREXIT AND THE NEW IMAGE OF EU CORPORATE WORLD

The United Kingdom has emerged as one of the leading EU countries in the area of business law – during the formation of the company due to the lack of minimum capital requirements, as well as during the cessation of companies due to a large number of available options for financially distressed companies. These advantages have used many companies in the EU. The process of

* avisekruna@gmail.com.

withdrawal of UK from the EU membership has raised the issue how this will affect the position of companies who have used benefits of the British legal regime and how will the image of the new corporate world in the EU further develop. This is especially important for the issues of freedom of establishment and for the insolvency procedures i.e. the application of Regulation on insolvency proceedings. The answer depends on the manner in which Brexit will be performed. The theory has developed three possible models: “hard Brexit” (UK leaves without any further agreement beyond WTO agreements), “soft Brexit” (UK remains in the single market through EFTA and EEA membership), or bilateral agreement between UK and EU countries.

Keywords: Brexit, EU, company law, insolvency law.

БЕРА А. ВРАТУША *

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ГЛОКАЛИЗАЦИЈЕ АКУМУЛАЦИЈЕ КАПИТАЛА НАСПРАМ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ И ГЛОКАЛИЗАЦИЈЕ РАЗВОЈА ЉУДСКИХ СПОСОБНОСТИ

Једна од основних одлика глобализације и локалног прилагођавања акумулације капитала јесте хијерархијски систем националних држава чије владајуће фракције буржоазије располажу неједнаком способношћу да одбране границе властитих националних тржишта роба, капитала и рада и да продиру и чине порозним границе других друштва организованих у националне државе. Експанзионистичке буржоазије често користе златно правило империјалне превласти – прво да поделе а затим да владају над подређеним становништвом, лишеним својег суверенитета. Примена овог империјалног правила од стране светске владајуће класе, финансијске олигархије, најједноставнија је у околностима када окупирано становништво има дуго историјско наслеђе сукоба између домаћих етничких и конфесионалних група које заузимају неједнаке положаје и улоге у домаћој и светској класној подели рада.

Једна од основних одлика потенцијалне глобализације и локалног прилагођавања друштвеног развоја људских способности, представља егалитарни систем локалних, регионалних и глобалних комуна слободно удру-

* vvratusa@sezampro.rs

жених истовремених произвођача и потрошача, који су превазишли границе створене и одржаване кроз класну поделу рада. Превазилажење класне подле рада је утемељено у реинтеграцији управљачких и извршилачких радних функција и у повраћају изгубљеног суверенитета сваког члана друштва. Етничка и конфесионална разноликост становништва у таквим околностима постаје богатство а не оруђе доминације мањине владајуће класе над већином израђљиваних и потлачених.

Кључне речи: глобализација акумулације капитала, глобализација развоја људских способности, локална и глобална класна подела рада.

VERA A. VRATUŠA

UNIVERSITY OF BELGRADE, FACULTY OF PHILOSOPHY

GLOBALIZATION AND GLOCALIZATION OF CAPITAL ACCUMULATION VS. GLOBALIZATION AND GLOCALIZATION OF HUMAN CAPACITIES DEVELOPMENT

One of the main characteristics of globalization and local adaptation of the capital accumulation is the hierarchical system of national states whose ruling fractions of the bourgeoisie are differentially capable to defend the borders of their own national markets of merchandises, capital and labour and to invade and make porous such borders of other societies organized in nation states. Expansionist bourgeoisies often use the golden principle of imperial domination — first to divide and then to rule over subjected population, robbed of its sovereignty. Implementation of this imperial rule by the world ruling class of financial oligarchy is the easiest in circumstances when occupied population has long historical heritage of conflicts between indigenous ethnic and confessional groups occupying unequal places and roles in local and global class division of labour.

One of the main characteristics of potential globalization and local adaptation of the social development of human capacities is egalitarian system of local, regional and global communes of freely associated simultaneous producers and consumers, who overcame borders created and maintained through a class division of labour. The overcoming of class division of labour is based in the reintegration of the ruling and executing work functions and recuperation of lost sovereignty of each society member. Ethnic and confessional diversity of population in such social circumstances becomes an asset and not

any more the instrument of domination of the ruling class minority over exploited and oppressed majority.

Keywords: globalization of capital accumulation, globalization of development of human capacities, local and global class division of labour

ОГЊЕН Б. ВУЈОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

РИМ У ЗАДОБИЈЕНИМ ПОДРУЧЈИМА

Проблем глобализације није само економски и финансијски, већ подразумева установљење одговарајућег светског поретка у најширем смислу те речи. Поредак тражи одговор на питање које врховне вредности стоје иза њега и ко је задужен за њихову заштиту. Ко у коначној инстанци решава о најважнијим светским процесима? У сваком случају, процес глобализације има неке, условно речено, историјске пандане. С обзиром на тему конференције, чини се да ће бити интересантно и оправдано да се види како је своју доминацију успостављала једна временски далека империја. Реч је о римском царству. Нека дешавања из њене богате политичке праксе још увек представљају надахнуће или упозорење актуелним политичким субјектима. Неке одлуке које је она донела и данас представљају разделницу политичких збивања. Што се правног система античког Рима тиче његов значај за европску правну традицију је несумњив и немерљив. У сваком случају, човекова природа се не мења, па битни историјски догађаји изненађују својом актуелношћу. То су, рекло би се, класична политичка и организациона питања. Освајање није било једина вештина којој су Римљани били вични. Они су умели и да задрже освојено. Зато ће бити приказани правни механизми којима су организовали управљање у освојеним подручјима. Рим је заменио Републику успостављањем своје империјалне владавине. Том приликом се снажно ослањао на војну силу. Цивилна управа над освојеним подручјима је прилагођавана новонасталој ситуацији. Како се изграђивала власт императора, тако је администрација у провинцијама постајала централисанија и детаљније нормирана. Нарочито ако се имају у виду финансијски интереси царства. Ово је неизбежно доводило до тога да је императорска власт била заинтересованија

* ogvujovic@yahoo.com

за контролу значајнијих политичких процеса у провинцијама. Не само политичких, већ и религијских и културних. Рим је романизацијом глобализовао своју моћ. Познато је да прво настају политички преседани, па да затим добијају и правну форму. Зато се не може рећи, као што то чине многи истраживачи, да је римска власт у освојеним подручјима била више посредна. Рим се у тим областима ослањао на локалне елите, али их је и правно обавезивао да преузимају власт и одговорност. То је имало за последицу јачање ужих тела за доношење одлука насупрот ширим и демократским колективним органима власти (мада праве демократије не може бити у робовласничком друштву). Ипак, то је процес који је на делу био и у самом Риму. Како је римска Република силазила са сцене, тако су и њени методи доминације мењани и дограђивани и настајали су империјални методи. Основни циљ је остао исти, Рим је био заинтересован за неупитну, стабилну и ефикасну управу међу подређенима. Та стабилност није увек значила и мир за побеђене.

Кључне речи: император, *provincia, coloniae, municipia, civitates liberi et foederati*.

OGNJE B. VUJOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF LAW

ROME IN CONQUERED AREAS

The problem of globalization is not only economic and financial, but also implies the creation of an appropriate world order in the broadest sense of the word. It asks for the question which a supreme values stands behind it and who is responsible for their protection. Who ultimately solve the world's most important processes? Conditionally speaking, the process of globalization has some historical counterparts. With regard to the subject of conference, it seems to be interesting and appropriate to see in what way time distant empire was establishing its dominance. It is the Roman Empire. Some events from its rich political practice still are an inspiration or warning for current political subjects. Some decisions by the empire made represent dividers of political developments today. Importance of ancient Roman law for European legal tradition is unquestionable and immeasurable. In any way, human nature does not change and the important historical events surprising by its actuality. Those are, it would seem, the classic political and organiza-

tional issues. The conquests were not the only skills that the Romans were possessed. They were able to restraint what they won. It will be displayed legal mechanisms that served for management in the conquered territories. Republic was replaced by the Imperial rule. This was followed by the heavy reliance on military force. The civil administration of the conquered territories was adjusted to new situation. The administration in the provinces became more centralize and more regulated. Especially if we take into account the financial interests of the empire. Above all the imperial government was more interested in the control of major, not only political processes, but also religious and cultural, in the provinces. Using Romanization, Rome had globalized its power. It is known that political precedents are created the first, and then it receive the legal form. Therefore, we cannot say, as do many researchers that the Roman control in the conquered territories was of indirect nature. Romans are based on local elite in these areas, but local elite had been legally obliged to undertake authority and responsibility. This resulted in the strengthening of smaller decision-making body in contrast to the wider collective and democratic government (though there is no true democracy in a slaveholding society). However, this process overtakes Rome itself. When Roman Republic came down from the stage methods of domination altered or added and emerged an imperial methods. The main goals were the same. Rome was required unquestionable, stable and efficient power. This stability was not always meant peace for the defeated.

Keywords: emperor, provincia, coloniae, municipia, civitates liberi et foederati.

ТАЊА М. ВУЈОВИЋ*

СОЊА М. ВУЈОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ЈЕДНАКОСТ У СЛОБОДИ И (ИЛИ) ЈЕДНАКОСТ У РОПСТВУ У ГЛОБАЛНОМ ДРУШТВУ

Бавећи се питањем демократије, односно могућношћу постојања слободе у демократији, Токвил истиче да се слобода у демократским дру-

* tanja.vujovic@pr.ac.rs

штвима ослања на начелу једнакости. Но, он притом истиче да вечита жудња човека да у друштву сви буду једнаки, да се укину класне, социјалне и друге разлике међу људима, може у стварности да се извргне у једнакост у ропству, уместо једнакости у слободи. С тим у вези говори о тиранији већине, тиранији јавног мњења и свемоћи државне власти, додали би свемоћи Империје. Грађанско (цивилно) друштво коме се тежи јесте друштво у коме ће сви чланови имати највећу могућу слободу и којим ће се управљати према општем космополитском праву, које ће најтачније одређивати и обезбеђивати границе те слободе да би она могла постојати уз слободу других. Када се већ зна који је то идеал који се жели достићи, поставља се питање зашто је толико тешко конструисати друштвени поредак који ће функционисати на принципима слободе, једнакости, солидарности, правде, поштења, толеранције и ненасиља? Уместо тога створен је поредак у коме једна од држава својом моћи настоји да надвиси све остале и да се оне под њеном влашћу стопе у универзалну монархију. И тако се народи претварају у стадо плашљивих животиња, чији је пастир Империја. Наиме, модеран човек живи у обмани да зна шта жели, док у ствари он жели оно што се од њега очекује да жели. Појединац престаје да буде појединац; он потпуно усваја онакву личност какву му пружају културни обрасци; он стога постаје управо онакав какви су и сви други и какав, по њиховом очекивању, треба да буде. Модеран човек не поседује идентитет. Његово лично ЈА, лишено ЈА, није ништа друго до одраз онога што други очекују да он буде; он је онакав каквог га други желе. Човек пригушује те сумње у властити идентитет и стиче извесну безбедност саобраћавајући се с туђим очекивањима и не разликујући се од других људи. Међутим, плаћена цена је висока. Модеран човек је гладан живота, гладан слободе. Уместо у слободи, већина људи једнака је у ропству.

Кључне речи: Глобално друштво, неолиберализам, демократија, слобода, ропство.

TANJA M. VUJOVIĆ

SONJA M. VUJOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF ECONOMICS

EQUALITY IN FREEDOM AND(OR) EQUALITY IN SLAVERY IN A GLOBAL SOCIETY

Dealing with the issues of democracy, or the possibility of the existence of freedom in democracy, Tocqueville points out that the freedom in democratic societies relies on the principle of equality. But he points out that while eternal longing of man that in society all are equal, to abolish class, social and other differences among people, can in reality become the equality in slavery, instead of equality in freedom. Regarding this, he talks about the tyranny of the majority, the tyranny of public opinion and the omnipotence of state power, and the power of the Empire. Civil society that is desired is a society in which all members have the greatest possible freedom and which will be managed according to the general cosmopolitan law, which will most accurately determine and ensure the limits of that freedom that it could exist with the freedom of others. When you already know that it is ideal that need to be achieved, the question is why is it so difficult to construct a social order which will operate on the principles of freedom, equality, solidarity, justice, fairness, tolerance and non-violence? Instead of that, it is created the order in which one of the states with his power seeks to surpass all others and that those under its power rates in the universal monarchy. And so the people turn into a flock of timid animals, whose shepherd is Empire. The modern man lives in the illusion that he knows what he wants, when in fact he wants what is expected of him to want. An individual stops to be an individual; it fully adopts the kind of person what he provide cultural patterns; he therefore becomes exactly as everyone else, and what, in their expectation, it should be. Modern man does not possess identity. His personally I, devoid of I, is nothing but a reflection of what others expect him to be; He is exactly as others want. Man dampens and doubt in their own identity and acquire a certain security of assimilating the others' expectations and not differentiating from other people. However, the price paid is high. Modern man is hungry for life, hungry for freedom. Instead in the freedom, the majority of people is equal in slavery.

Keywords: Global society, neoliberalism, democracy, freedom, slavery.

ДРАГОМИР Ћ. ВУКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, ПАЛЕ

РЕПУБЛИКА СРПСКА (БИХ)

НАЦИОНАЛНИ И ДРУШТВЕНИ КОНФЛИКТИ ИЗМЕЂУ ГЛОБАЛНОГ И ЛОКАЛНОГ (НА ПРИМЈЕРУ СЛУЧАЈА РАСПАДА ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ДРУШТВА)

Национални идентитет је без сумње главни социјални супстрат сваког друштва упркос озбиљних покушаја да се учини ирелевантним. То, разумеје се, није успио ни социјализам који је промовисао класу као носиоца друштвене моћи и напретка. Ту празнину насталу ишчезнућем комунистичке конструкције стварности на снажан и драматичан начин попунио је национални феномен. Та борба за идентитет па чак и ратови за идентитет (*identity wars*) показали су сву живавост националног, свакако и вјерског идентитета. Дилеме да ли су главни покретачи тих сукоба глобалног или локалног карактера нису само политичке него и научне природе. Овај рад ће се највећим дијелом бавити тим приступима кроз примјер распада бивше Југославије и Босне и Херцеговине.

Кључне речи: идентитет (национални, вјерски), глобализација, цивилизација, политика, конфликти.

DRAGOMIR Ć. VUKOVIĆ

UNIVERSITY OF EAST SARAJEVO

FACULTY OF PHILOSOPHY, PALE

REPUBLIC OF SRPSKA (B&H)

NATIONAL AND SOCIAL CONFLICTS BETWEEN THE GLOBAL AND THE LOCAL (BASED ON THE EXAMPLE OF THE COLLAPSE OF THE YUGOSLAV SOCIETY)

Despite serious efforts to render it irrelevant, national identity is still without a doubt the principle social substratum in every society. This was something that not even socialism that promoted class as the primary bearer of social power and progress succeeded in doing. The vacuum created by the dis-

* dragovukovic55@gmail.com

appearance of the communist conception of reality was filled by the nationalist phenomenon in a dramatic and powerful way. The struggle and the wars over identity have demonstrated the durability of both national and religious belonging. The dilemma is now whether or not the main initiators of these conflicts (global or local in character) are not only of a political but also of a scientific nature. This work will deal with these varying approaches through the examples of the collapse of Yugoslavia and Bosnia-Herzegovina.

Keywords: identity (national, religious), globalization, civilization, politics, and conflicts.

МАРТА М. ВУКОТИЋ ЛАЗАР*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ

СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ЖЕНЕ У АРХИТЕКТУРИ СРБИЈЕ У КОНТЕКСТУ ГЛОБАЛНИХ ДЕШАВАЊА

У првој половини Двадесетог века у Србији међу високо образованим стручњацима своје место су избориле и жене архитекте. Сагледавањем пораста броја жена у домену професије архитектуре у Србији уочени су показатељи повећања опште социјалне покретљивости и женске еманципације. Процес еманципације огледао се у равноправности у области рада, повећавању друштвене једнакости, њиховом деловању и привредном и јавном животу, као и у важним питањима изједначења са мушкарцима у добијању права гласа, грађанској једнакости и праву на наслеђивање. Након стицања права гласа, жене су као и мушкарци могле равноправно да аплицирају за посао, мада је у питању била декларативна равноправност, јер је реална пракса била битно другачија. То је доба када се пројектовањем – архитектуром – давило много више мушкараца него жена, јер је архитектура као посао, доносила како солидан приход тако и одређена друштвена признања, која су по правилу, па и у мешовитим архитектонским тимовима, била намењена искључиво мушкарцима. Такође архитектура је подразумевала велику одговорност располагања друштвеним средствима, што се тада није лако предавало у руке женама.

Рад се бави положајем и улогом жена у архитектури Србије од завршетка Другог светског рата до данас, као и статистиком која се тиче велике ра-

* marta.vukotic@gmail.com

злике у броју жена на студијама архитектуре и у пракси, с намером да се кроз призму значаја локалне архитектуре жена градитеља, Србија сагледа и у контексту глобалних дешавања на том пољу рада.

Кључне речи: жене, архитектура, Србија, модернизација, глобализација.

MARTA M. VUKOTIĆ LAZAR

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

WOMEN IN SERBIAN ARCHITECTURE IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

In the first half of the 20th century the women architects in Serbia also won their place among the highly educated professionals. Considering the increased number of women in the architectural profession in Serbia, the indicators of the increase of the general social mobility and of the women's emancipation were observed. The process of women's emancipations was reflected through the equality in the field of labour, greater gender equality, participation of women in economic and public life, as well as in the important issue of equalization of women and men when the right to vote, civil equality and right to inherit property were concerned. After obtaining the right to vote, the women could equally apply for a job, although it was only a declarative equality, while the practice was significantly different. This was the time when more men than women were engaged in architectural design because architecture, as a job, was bringing a solid income and social recognition what, as a rule, was only intended for men, even in the mixed architectural teams. Furthermore architecture implied a great responsibility for the used social resources, what was not easily left to women.

The paper is dealing with the position and role of women in Serbian architecture since the end of the Second World War until today, and with the statistics concerning significant differences in number of women graduating architecture on one and in practice on the other hand, with the intention that — through the prism concerning significance of the local architecture designed by women architects — perceive and position Serbia within the context of global development in this field of work.

Keywords: women, architecture, Serbia, modernization, globalization.

ВЛАДИМИР ВУЛЕТИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

РЕЦЕПЦИЈА ПОЈМА АНТРОПОЦЕН У СРБИЈИ – АНАЛИЗА ПРИЛОГА И ТЕКСТОВА ОБЈАВЉЕНИХ У ЕЛЕКТРОНСКИМ И ШТАМПАНИМ МЕДИЈИМА

Наша планета је по мишљењу многих научника ушла у ново геолошко доба – антропоцен. Као што данас геолози проналазе у седиментима стена честице метеора који су давно ударили у нашу планету и доводили до планетарних катаклизми тако ће будући геолози пронаћи пластику, алуминијум, бетон који су остали као наслеђе „епоке човека”. Управо ова аналогичност са ударом метеора треба да пробуди и ојача свест о катастрофичним последицама деловања човека на планету.

У тексту се испитује у којој мери на који начин је у јавном медијском простору Србије представљен појам антропоцен. Жели се установити од када се овај појам јавља у нашим медијима и са каквом учесталошћу. Тематска анализа текстова и њихова вредносна усмереност биће посебно анализирани и на основу њих ће се закључивати о степену развијености једне димензије еколошке свести као битне одреднице глобализације.

Кључне речи: антропоцен, глобализација, медији, анализа садржаја.

VLADIMIR VULETIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF PHILOSOPHY

RECEPTION OF THE NOTION OF ANTHROPOCENE IN SERBIA – THE ANALYSIS OF REPORTS AND TEXTS PUBLISHED IN ELECTRONIC AND PRINT MEDIA

Our planet, according to many scientists, came into the new geologic age – anthropocene. Just as, nowadays, geologists find particles of meteors, which were striking our planet long time ago and caused planetary cataclysms, in the sediments of rocks, so future geologists will find plastic, aluminium, con-

* vvuletic@ikomline.net

crete which remained like the heritage of the “epoch of a man”. Precisely this analogy with the strike of meteors should arouse and strengthen awareness of cataclysmic consequences of the man’s affecting the planet.

The text examines to which extent and in which way the notion of anthropocene is presented in the public media space of Serbia. It wants to establish since when and how often this notion appears in our media. Thematic analysis of texts and their value orientation will be particularly analysed according to which the conclusion on the degree of the development of one dimension of ecological awareness as a significant determinant of globalization will be reached.

Keywords: anthropocene, globalization, media, content analysis.

ТАТЈАНА М. ВУЛИЋ*

МАРТА МИТРОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ТАБЛОДИЗАЦИЈА ШТАМПЕ У СРБИЈИ КАО ПОСЛЕДИЦА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Почетак XXI века обележио је растући број таблоида свуда у свету па и у Србији тако да овај век готово можемо означавати као век таблоидног новинарства. До ове појаве утицали су пре свега комерцијални разлози, али не можемо заборавити ни тренд одсуства одговорности за јавно изговорену реч. Последњих десетак година у Србији су углавном међу дневним листовима покретани само таблоиди, а сами њихови тиражи чини се да могу да потврде хипотезу да је демократија много подстицајнија за таблоидну него за озбиљну штампу. За Гиденса глобализација има дубље корене у прошлости: „термин глобализација је дошао ниоткуда да буде свугде“ (Гиденс). Отуда је и када су у питању медији сам процес глобализације помогао да се таблодизација прошири и укорени.

За потребе овог рада ауторке ће посматрати у пет дневних новина: Политика, Блиц, Данас, Курир и Информер, квантитативном и квалитатив-

* tatjana.vulic@filfak.ni.ac.rs

ном анализом маркирати таблоидне наслове и вести са елементима таблодизације.

Кључне речи: глобализација, таблодизација, дневна штампа, наслови, вест.

TATJANA M. VULIĆ

MARTA MITROVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ

FACULTY OF PHILOSOPHY

TABLOIDIZATION OF PRESS IN SERBIA AS A RESULT OF GLOBALIZATION

The beginning of 21st century was characterized by a growing number of tabloids both around the world and in Serbia, so this century can almost be labeled the century of tabloid journalism. This phenomenon was mainly triggered by commercial reasons, but we cannot neglect the trend of a lack of accountability for publicly spoken words. In the past ten years in Serbia, tabloids were generally initiated as a section of the daily newsletters, and their huge circulation seems to be able to confirm the hypothesis that democracy is much more stimulating for tabloid press than for serious press. For Giddens, globalization has deeper roots in the past, "the term globalization has come from nowhere to be everywhere" (Giddens). When it comes to media, globalization process itself has helped tabloidization to expand and take root.

For the purpose of this paper, the authors will take five daily newspapers: Politika, Blic, Danas, Kurir and Informer and use quantitative and qualitative analysis to identify tabloid headlines and news with the elements of tabloidization.

Keywords: globalization, tabloidization, daily newsletters, headlines, news.

КОСТА В. ГАЉАК*

КОСОВКА МИТРОВИЦА

НЕОПХОДНОСТ УЗДИЗАЊА И ЗАУЗИМАЊА ОДВАЖНОГ СТАВА СРБИЈЕ ПРЕД СВЕТСКИМ СИЛНИЦИМА РАДИ ЗАУСТАВЉАЊА ДАЉЕ САТАНИЗАЦИЈЕ СРПСКОГ НАРОДА

Данас, у ери глобализације и суровог варваризма моћних мултинационалних корпорација, озбиљно је угрожен живот не само човека као индивиде, већ и свих облика организација и институција које су створене ради уређења међуљудских односа у друштву. Ти моћни центри теже да нам наметну своје, а нама туђе, моделе живота. Теже да нас ментално и духовно поробе и да нас контролишу. Сходно томе, намеће се питање да ли човек (народ) уопште може опстати тамо где владају насиље, сила и лаж, где се перманентно преко медија манипулише до те мере да се читав један народ може прогласити злочиначким, чак и геноцидним, иако знамо да је баш над тим народом током читаве његове историје вршен геноцид и злочини најужасније врсте. Нико данас у свету није изложен таквом насиљу и понижавању као српски народ и Србија. Циљ рада је да анализира чињенице које су до тога довеле и да српској Влади упуту захтев да је доста са слуганством и подаништвом и да мора зауставити даљу политичку „сатанизацију“ српског народа.

Кључне речи: глобализам, српско друштво, национални идентитет, политичка „сатанизација“.

KOSTA V. GALJAK

KOSOVSKA MITROVICA

THE NECESSITY FOR SERBIA TO RISE ABOVE AND TAKE A COURAGEOUS STAND BEFORE THE GLOBAL OPPRESSORS IN ORDER TO STOP FURTHER DEMONIZATION OF THE SERBIAN PEOPLE

Today, in the era of globalization and cruel barbarism of the powerful multinational corporations, not only the life of the human individual, but also all

* galjakmarija@gmail.com

kinds of organizations and institutions, created to regulate human relationships in society, have been seriously endangered. These powerful centres tend to impose their own life models, strange to us. They tend to enslave us mentally and spiritually and control us. Accordingly, the question is whether a man (people) can survive at all in the situation where violence, force and falsehood prevail, where manipulation is permanently going on through the media to such an extent that the whole nation can be declared criminal, even genocidal, even though we know that the genocide and the most atrocious crimes have been committed against that people throughout its entire history. Nowadays, no one in the world, except Serbian people and Serbia, are exposed to such a violence and humiliation. The aim of this paper is to analyse the facts that caused these circumstances and to make an appeal to the Serbian government to stop further slavery and subjection and political „demonization“ of the Serbian people.

Keywords: globalization, the Serbian society, national identity, tradition, the political „demonization“.

МАРИЈА К. ГАЉАК*

МЕЂУОПШТИНСКИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
КОСОВСКА МИТРОВИЦА

СОЦИЈАЛНИ СТАТУС МЛАДИХ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ КАО ПОСЛЕДИЦА ПРОЦЕСА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ И РАТНИХ ДЕШАВАЊА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Неолиберална идеологија која прати процес глобализације, у циљу стварања светског тржишта на коме треба да се створе услови за слободан и несметан проток капитала, људи и свих врста роба и услуга, донела је крупне и радикалне промене у свим сферама човековог живота. Једна од битних последица савремених глобализацијских процеса је настајање „друштва ризика“. У тој расподели ризика посебно су лоше прошле економски неразвијене земље, земље са социјалистичким друштвеним уређењем чија је економија заснована на друштвеној својини и планској привреди, као што је случај са Србијом. Србија је да би се прикључила модерним и развијеним земљама света морала да започне процес постсоцијали-

* galjakmarija@gmail.com

стичке транзиције. Нажалост, Србија се пред овим великим задатком нашла у најнеповољнијем тренутку, у периоду када је започео процес распада Југославије и грађански рат, када су Србији уведене економске санкције, и када је кулминирао албански тероризам и сепаратизам на Косову и Метохији који је довео до НАТО бомбардовања 1999.године, насилног одвајања покрајине Косово и Метохија и стављање под управу УНМИК-а и КФОР-а. Сви ови процеси су се негативно одразили на живот и друштвени положај младих у Србији, а нарочито младих на Косову и Метохији који се налазе у стању безнађа и бесперспективности услед немогућности запошљавања. Циљ овог рада је да прикаже социјални статус и пораст незапослености и сиромаштва младог становништва у Косовској Митровици, која је услед свих ових процеса од једне типичне индустријске средине постала деиндустријализована и бесперспективна за младо становништво.

Процес транзиције у Србији обележила је приватизација која је девастирала српску привреду и која је за последицу имала престанак рада свих привредних субјеката, отпуштање великог броја радника, сиромаштво које је достигло најнижи праг подношљивости, бројне облике социјалне патологије и привредног криминала. Циљ овог рада је да теоријски и аналитички обради тамну страну и последице ових процеса на живот грађана у Србији.

Кључне речи: глобализација, рат, млади, социјални статус, незапосленост, сиромаштво.

MARIJA K. GALJAK

INTER-MUNICIPAL CENTER FOR SOCIAL WORK
KOSOVSKA MITROVICA

SOCIAL STATUS OF YOUTH IN KOSOVSKA MITROVICA AS A CONSEQUENCE OF THE PROCESS OF GLOBALIZATION AND WAR IN KOSOVO AND METOHIJA

Neoliberal ideology that accompanies the process of globalization, with the aim of creating the global market where the conditions for free and unimpeded flow of capital, people, and all kinds of goods and services should be created, made important and radical changes in all spheres of human life. One of significant consequences of contemporary processes of globalization is the creation of the "risk society". Economically underdeveloped countries and countries with the socialist social system, whose economy is based on public

ownership and planned economy, have had particularly bad experience, as is the case for Serbia. In order to join modern and developed countries, Serbia had to begin the process of post-socialist transition. Unfortunately, Serbia had to respond this challenge in the most unfavourable moment, in the period when the process of disintegration of Yugoslavia and the civil war began, when economic sanctions were imposed against Serbia, and Albanian terrorism and separatism culminated in Kosovo and Metohija causing NATO bombing in 1999, as well as the forcible separation of the province of Kosovo and Metohija and its administration under UNMIK and KFOR. All these processes have negatively reflected on the life and social status of youth in Serbia, with a particular emphasis on youth in Kosovo and Metohija, who are faced with despair and the lack of perspective because of the impossibility of providing employment opportunities. The aim of this paper is to present the social status and increase in unemployment and poverty of youth in Kosovska Mitrovica, which, as a result of these processes, was turned from a typical industrial town into a deindustrialized environment with no future for young citizens.

Keywords: globalization, war, youth, social status, unemployment, poverty.

РАДОСЛАВ Ђ. ГАЋИНОВИЋ*

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

УПОЗОРАВАЈУЋИ СИГНАЛИ ЗАМРЗНУТОГ КОНФЛИКТА НА БАЛКАНУ

Овај рад је покушај аутора да подсети научну јавност, као и светске центре војне, економске и политичке моћи на опасност од интензивирања насиља од стране сепаратистичког терористичког покрета Албанаца на Балкану. Они су охрабрани непредузимањем никаквих мера УН и ЕУ према привременим носиоцима власти на Косову и Метохији због непоштовања одлука ЕУ и рез. УН 1244. Постоји реална могућност одмрзавања конфликта на Косову и Метохији и примене насумичног насиља, које може захватити већи део Балканског полуострва. Дакле, замрзнути конфликт је ситуација у којој се сукоб привидно завршио, али у којем нити мировни споразум нити неки други политички оквир не доводи до трајног решења сукоба између сукобљених страна. Најновије научне анализе указују да се

* gacinovicr@gmail.com

Албанци неће задовољити сецесијом Косова и Метохије од Србије, они ће у првој фази настојати стварање „Великог Косова“, јер су кроз новију историју јавно изражене експанзионистичке тежње Албанаца који живе на Косову и Метохији према: а) Југоистоку Србије (Медвеђа, Бујановац, Прешево) у оквирима пројекта „Дарданија“; б) Косову и Метохији у оквиру пројекта „Независно Косово“; в) Црној Гори (Плав, Гусиње, Бар, Сутоморе, Улцињ у оквиру пројекта „Малесија“ и г) Западној Македонији у оквиру пројекта „Илирија“ и д) Северној Грчкој у оквиру пројекта „Епир“. Ако се такве експанзионистичке тежње Албанаца остваре, тада би тзв. Велико Косово градило федерални или конфедерални савез са Албанијом. У том случају територија под контролом Албанаца би била негде око 55.000 км². на којој би живело 6,5–7 милиона Албанаца. Стварањем велике албанске државе на Балкану подстакло би даљу националну препотентност Албанаца и највероватније отворени сукоб са Србијом или Грчком, што би неминовно водило ка Трећем балканском рату. Ово је уједно и упозорење аутора овог рада, првенствено Европској Унији, а онда и ОУН.

Кључне речи: Конфликт, замрзнути конфликт, насиље, глобализација, агресија, тероризам.

RADOSLAV Đ. GAČINOVIĆ

INSTITUTE FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

WARNING SIGNS REGARDING A FROZEN CONFLICT IN BALKAN

In this paper its author made an attempt to warn academics as well as the world military, economic and political power centres of the threat of escalation of violence by Albanians' separatist terrorist movement in the Balkan Peninsula. There is a realistic possibility of unfreezing of the frozen conflict in the region of Kosovo and Metohija and of the emergence of random violence that can affect a great part of the Balkan Peninsula. The frozen conflict is a situation in which the conflict seems to be over, but in which neither the peace treaty nor any other political framework leads to a lasting peaceful solution of the conflict between some two warring sides. Latest academic analysis have shown that the Albanians would not be satisfied with the secession of Kosovo and Metohija from Serbia and that in a first phase they will attempt to create "Great Kosova". This is possible because of the fact in recent history there have been publicly expressed the aspirations of the Albanians living in Kosovo and Metohija in direction of: а) Southeast Serbia (Medveđa, Bujanovac,

Preševo) within the project called Dardania; b) Kosovo and Metohija within the framework of the project of Independent Kosova; c) Montenegro (Plav, Gusinje, Bar, Sutomore, Ulcinj within the project Malesia; d) Western Macedonia within the project Illyria and e) Northern Greece within the project Epire. In case that such expansionist aspirations of the Albanians become accomplished, then the so-called Great Kosova would make a federal or confederal union with Albania. In this case the territory controlled by the Albanians would make approximately 55.000 km² with 6.5–7 millions Albanians living in this territory. The creation of such a large Albanian state in the Balkans would further encourage the nationalist arrogance of the Albanians and, consequently, it would probably cause an open conflict with Serbia and Greece, which would inevitably lead to the beginning of the Third Balkan War. Therefore this is the warning of the author of this paper to the European Union in the first place and then to the United Nations.

Keywords: frozen conflict, violence, globalization, aggression, terrorism.

АЛЕКСАНДАР В. ГОРДИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ СИНГИДУМУ, БЕОГРАД
ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИМЕЊЕНУ ЕКОЛОГИЈУ ФУТУРА

ТРАНСКОНТИНЕНТАЛНЕ МИГРАЦИЈЕ КАО РИЗИК И КАО ШАНСА

Недавне трансконтиненталне миграције, које су дотакле и Србију, покренуле су бројна питања везана не само за привремени прихват или смештај, него и за потенцијалну демографску будућност земље. У раду ће се осветлити низ историјских, економских, социолошких и демографских чинилаца релевантних за могућни дугорочнији прихват миграната на територији Србије. Најпре, Балкан је и протеклих векова био подручје интензивних пресељавања становништва, тако да последње појаве (чије се размере још не могу сагледати) не представљају ништа ново у овдашњем контексту. Назначиће се привредни услови који би морали бити испуњени да би прихват економских миграната био продуктиван (иако су миграциони токови проузроковани глобалним тенденцијама, на које Србија не може утицати, свакако се њихови локални ефекти могу и морају контро-

* algordic@gmail.com

лисати). Указаће се да, компаративно гледано у односу на друге земље, међу домаћим становништвом има релативно мало отпора према дошљацима, нарочито када нису концентрисани и организовани. Најзад, пошто су читави региони (поготово погранични) већ увелико запустели, требало би испитати могућности за демографску ревитализацију ових простора планским насељавањем мигрантских породица.

У раду се неће заступати екстремни ставови (какви су и најраспрострањенији) – нити потпуно одбијање пресељеника, али ни њихово безрезервно, неограничено прихватање, него ће се првенствено размотрити економске, социјалне и правне мере којима би се усељавање одређеног броја становника учинило повољношћу и развојном шансом за брдско-планинску екстензивну пољопривреду. Наравно, досадашњи таласи миграната тренутно нису испојили ни најмању жељу да се задрже у Србији, али ће се с могућном променом миграционих рута и бројности, као и капацитета других европских земаља, прилике можда променити, па је неопходно промишљати више опција.

Кључне речи: трансконтиненталне миграције, пријемчивост за мигранте, демографска надокнада, историјске миграције, мигрантске мреже.

ALEKSANDAR V. GORDIĆ

SINGIDUNUM UNIVERSITY, BELGRADE
FACULTY OF APPLIED ECOLOGY FUTURA

TRANSCONTINENTAL MIGRATIONS AS A RISK AND AS A CHANCE

Recent transcontinental migrations, which have touched Serbia, too, raised numerous questions related not only to a temporary reception or accommodation of them, but also for a potential demographic future of the country. In this paper, there will be elucidated a set of historical, economic, sociological and demographic factors relevant for a possible more long-term admission of migrants at the territory of Serbia. First of all, during former centuries the Balkans have already been an area of intense re-settlements of population, so the last phenomena (whose scale is not yet to be envisioned) do not represent anything novel in the local context. Economic conditions will be delineated that must be fulfilled in order to the reception of contemporary migrants be productive (although migratory currents are caused by global tendencies, their local effects can and must be controlled). It will be put out that, in comparison with other countries, there is a relatively meagre resist-

ance among the domestic population towards newcomers, especially when they are not concentrated and self-organized. Finally, since the whole regions (primarily those near national borders) are already deserted in a great extent, possibilities should be examined for a demographic revitalization of these areas by planned settlement of migrant families.

Here, the author will not advocate extreme stances (which are mostly widespread) – neither a wholesale rejection of re-settlers, nor as well their unreserved, unlimited admission, but, in the first line, economic, social and legal measures will be considered through which immigration of a certain number of inhabitants would render a favour and a development chance for extensive agriculture in the hills and mountains. Of course, the extant waves of migrants, at the moment, have not expressed the least desire to reside in Serbia, but the opportunities would possibly change with the modifications in migratory routes and strength of people, as well as the capacities of other European countries, so it is necessary to investigate more options.

Keywords: transcontinental migrations, receptivity for migrants, demographic compensation, historical migrations, migrant networks

МИОДРАГ Л. ГОРДИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ УНИОН НИКОЛА ТЕСЛА

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕЂУНАРОДНУ ПОЛИТИКУ И БЕЗБЕДНОСТ, БЕОГРАД

ИВАН ПЕТРОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ, БЕОГРАД

УТИЦАЈ ГЛОБАЛНИХ ТОКОВА НА БЕЗБЕДНОСТ МАЛИХ ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА

Сведоци смо процеса глобалних светских промена које за последицу могу имати највећа светска превирања још од Другог светског рата. Наиме, биполарни распад света и глобалне промене које су уследиле након тога, довеле су до формирања новог светског поретка, који је након светске економске и појаве глобалне мигрантске кризе запао у озбиљне проблеме.

* gordicmiodrag@gmail.com

Несумњиво је да наведени глобални трендови имају значајан утицај и на мале државе које покушавају да "преживе" најновије догађаје за које нико са сигурношћу не може рећи како ће се завршити.

Овај рад, који се управо бави тенденцијама савремених глобалних токова на безбедност се, поред увода и закључка, састоји из четири целине. У првој целини је укратко описана глобализација и глобални феномени који су задњих година значајно утицали на промене у светском поретку у свим сферама друштвеног живота. У другој целини објашњен је начин категоризације и одређивања малих држава помоћу квантитативних и квалитативних критеријума, док је у трећој целини описан појам безбедности. Четврта целина се бави утицајем глобалних промена на безбедност малих земаља у региону Балкана.

Кључне речи: глобализација, мигрантска криза, мале земље, безбедност.

MIODRAG L. GORDIĆ

UNION – NIKOLA TESLA UNIVERSITY

IVAN PETROVIĆ

UNIVERSITY OF DEFENSE, BELGRADE

THE IMPACT OF GLOBAL CHANGES ON THE SECURITY OF SMALL COUNTRIES OF WEST BALKAN

We are witnesses of global changes that as a result would be able to have the biggest upheaval all over the world since World War II. Namely, the disintegration of the bipolar world and global changes that followed after, led to the formation of a new world order, which was with the emergence of the world economic and global migrant crisis plunged into serious problems.

There is no doubt that global trends have a significant influence on small states that are trying to „survive“ the latest events with certainty that no one can say how it will be ended.

This paper, which is concerned with the trends of modern global changes to security, in addition to introduction and conclusion, it consists of three parts. In the first part it is described briefly globalization and global phenomena that have during recent years significantly contributed to changes in world order in all spheres of social life. In the second part it is explained by way of categorizing and defining small states using quantitative and qualitative criteria, while in the third part it is described the concept of security. The

fourth part deals with the influence of global changes on the security of small countries in the Balkan region.

Keywords: Globalization, Migrant Crisis, Small Countries, Security.

БОЈАН ГРБОВИЋ *

УНИВЕРЗИТЕТ СИНГИДУМУМ

ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИМЕЊЕНУ ЕКОЛОГИЈУ, БЕОГРАД

РАТОВИ — ЕКОЛОШКИ ИЗВАНГРАНИЧНИ ПРОБЛЕМИ

Најзначајнија и најинтензивнија нова карактеристика савремених ратова је повећан утицај ратних дејстава на природу и стање еколошких система.

Животна средина је током 78 дана ратних дејстава за време бомбардовања Југославије претрпела висок ниво загађења, угрожености и деградације, јер су војне активности довеле до енормног пораста оптерећења многих кључних параметара животне средине, учинивши их крајње неповољним за људе, флору и фауну настањену на овом простору. Агресија НАТО на Југославију, од 24. марта до 10. јуна 1999. године остаће запамћена по бруталном разарању, не само војних већ и цивилних објеката, комуникација, фабрика, постројења, посебно оних у области хемијско – прерађивачке индустрије. Ризици од еколошке катастрофе ширих размера, учинили су настале проблеме драматичним у мери која превазилази сва наша досадашња искуства и знања, уз истовремену дилему и етичко питање: да ли у најразвијенијим земљама света заштита животне средине има значај који јој се приписује, а људски живот и здравље апсолутни приоритет. Истраживања су показала да и краткорочно и дугорочно излагање загађујућим материјама доприноси прераном морталитету и животном веком који је краћи од очекиваног. Данас је, нпр. Србија прва у Европи по броју деце оболеле од карцинома.

Поред тешких последица по Југославију, штетни ефекти имају и глобални карактер. Нафтне мрље су отицале Дунавом у земље у продужетку његовог слива; у ваздуху је велики број загађивача с тенденцијом прекограничног ширења, који потенцирају феномен „стаклене баште“ или су узрочници киселих киша, или су пак конзументи озона у стратосфери.

* bojan.grbovic@futura.edu.rs

Све време живота моје генерације, на планети Земљи трају и смењују се ратни сукоби и разарања. Разарања су бруталнија а последице све теже. Скоро сваком човеку постало је јасно да су иницирани из истих глобалистичких центара моћи, уз повремено режирање разлога и повода, а само с једним циљем да се све локално подреди глобалном.

Здравље, физичка средина и социјални услови представљају комплекс области и проблема који су у сталној међусобној интеракцији а најчешће преко узрочно-последичних веза. Антропогени утицаји на животну средину, а посредно на здравље врше се континуирано у рату и миру. Ратови се припремају у миру, непосредна разарања се врше у рату, а последице се санирају још дуго после рата, ако се уопште могу санирати. Постало је јасно да Земљу морамо да посматрамо као јединствен, врло комплексан, интегрисани систем. Динамика и интеракција између атмосфере, хидросфере и биосфере присутна је широм планете, а везе између тог система и људског друштва су врло јаке. Дакле, време је да се погубне последице једном истакну толико да питања животне средине буду законски рангирана на нивоу националне а потом глобалне безбедности.

Кључне речи: животна средина, здравље, НАТО агресија, антропогени утицај, загађење, међународни систем (вредности), рат.

BOJAN GRBOVIĆ

SINGIDUNUM UNIVERSITY, BELGRADE
FACULTY OF APPLIED ECOLOGY FUTURA

WARS – ECOLOGICAL OUT-OF-BOUNDARY PROBLEMS

The most significant and most intensive new characteristic of contemporary wars is the increased impact of military actions on the nature and state of ecological systems.

During 78 days of military actions in the course of bombing Yugoslavia, natural environment suffered a high level of pollution, endangerment and degradation, because military activities caused the enormous increase of load of many key parameters of the natural environment, making them completely inconvenient for people, flora and fauna that inhabit these areas. The aggression of NATO pact on Yugoslavia, from March 24 until June 10, 1999, will be remembered for brutal destruction of not only military but civil objects as well, communications, factories, formations, particularly the ones in the domain of chemical – manufacturing industry. Risks from ecological catastro-

phe of large proportions made problems dramatical to the extent that exceeds all our experience and knowledge so far, with a simultaneous dilemma and ethical question: does the protection of the natural environment in the most developed countries of the world have the assigned significance, as well as do human life and health have the absolute priority. Researches showed that short-term and long-term exposure to the polluting substances contribute to too early mortality and life span which is shorter than the expected one. Nowadays, for example, regarding the number of children who died of cancer, Serbia is the first country in Europe.

Beside serious consequences for Yugoslavia, detrimental effects also have a global character. Oil stains flowed down the Danube into the countries of the extension of its basin; there are a large number of pollutants in the air with the tendency of cross-border expansion, which intensify the phenomenon of "Greenhouse" or they are the causes of acid rains, or again, they are the consumers of ozone in the stratosphere.

All the time of the life of my generation, war conflicts and destructions are taking turns. Destructions are more brutal, while the consequences are more and more difficult. Nearly every man realized that they were initiated from the same global centres of power with occasional directing the reasons and motive, but with only one aim to subordinate all local to the global.

Health, physical environment and social conditions are the complex of domains and problems that are permanently in the mutual interaction, and most frequently via cause-effect relations. Anthropogenic impacts on the natural environment, and indirectly on health, are continuously being made in war and peace. Wars are being prepared in peace, direct destructions are taking place in war, while the consequences are still being restored long after war, if they can be restored at all. It is clear now that we have to consider the Earth as a unique, extremely complex, integrated system. There are the dynamics and interaction among atmosphere, hydrosphere and biosphere all over the planet, and the relations between that system and human society are very strong. Consequently, it is high time dangerous consequences were emphasized to such a degree so that the issues of natural environment are legally ranked at the level of national and then of the global safety.

Keywords: natural environment, health, NATO aggression, anthropogenic impact, pollution, international system (of values), war.

ЗОРАН ГУДОВИЋ*

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ И
ПОСЛОВНЕ ИНФОРМАТИЧАРЕ СИРМИЈУМ, СРЕМСКА МИТРОВИЦА

АНТИНОМИЈЕ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

Аутор је сагледао кључне аспекте глобализма као неоколонијалног вида доминације и синтетички их повезао у јединствену целину. Феномен глобализације се посматра из војне, политичке, образовно-идентитетске и културно-технолошке димензије у светлу њихових међусобног прожимања.

Сведоци смо да НАТО покушава да представи деловање у светлу нове осећајности и своје постојање прилагоди култури модерног маркетинга. По њој она не изражава дух сепаратног припадања већ настоји да се представи као релаксирајући сегмент не тако затворен за заинтересоване земље спремне да поштују кодекс заједничке безбедности и других вредности. Остатак света, изузев САД која је водећа снага овог савеза, латентно је перципиран као подручје са којег долази претња од тероризма па се намеће питање зашто је баш то подручје гневно и у конфликту с НАТО политиком.

Неретко, намеће се разумевање НАТО алијансе квалитативно другачије у односу на време од пре три деценије. Некада је штитила интересе крупног капитала војним средствима, а данас тобож ствара и осигурава услове за демократске стандарде и потребе улагања у земље које се инвеститори чине не само привлачним већ и стабилним. Њихова бирократска организација упркос сили, постаје све флексибилнија, све више цивилна, дискретно и ненаметљиво регулативна. Међутим, снага новог тренда, читава се у измењеној визији по којој промотивне поруке одражавају и поглед на свет људских вредности, не служећи само опису намењеном конкретној намени.

Кључне речи: глобализација, ЕУ, НАТО, мир, стандардизација.

* dusangvz@eunet.rs

ZORAN GUDOVIĆ

COLLEGE OF PROFESSIONAL STUDIES FOR EDUCATORS
AND BUSINESS INFORMATICS SIRMIMUM, SREMSKA MITROVICA

ANTINOMY OF GLOBALIZATION IN THE MODERN WORLD

The author has reviewed the key aspects of globalization as neo-colonial type of domination and synthetically bound them into a single unit. The phenomenon of globalization is viewed from the military, political, educational identity and cultural-technological dimensions in the light of their mutual interdependence.

We see that NATO alliance is trying to present its actions in the light of a new sensibility, and adapt its existence to the culture of modern marketing. According to her, she does not express the spirit of a separate belonging, but seeks to present itself as a relaxing segment not so closed to the interested countries that are prepared to abide by a code of common security and other values. The rest of the world, except the US, which is the driving force of this alliance, is latently perceived as an area from which comes the threat of terrorism, so a question imposes — why is that area angry and in conflict with NATO policy.

Often, there is an understanding of NATO qualitatively different from the period of three decades ago. It used to protect the interests of big business by military means, and today supposedly creates and provides the conditions for democratic standards and the needs to invest in countries that investors find not only attractive but also stable. Their bureaucratic organization, despite the force, is becoming more flexible, more civil, discreet and unobtrusively regulatory. However, the strength of a new trend, visible in the amended vision by which promotional messages reflect the view on the world of human values, not serving only the description of the intended specific purpose.

Keywords: globalization, EU, NATO, peace, standardization.

ЈЕЛЕНА ЈУРЈЕВНА ГУСКОВА*

РУСКА АКАДЕМИЈА НАУКА

ИНСТИТУТ ЗА СЛАВИСТИКУ

ЦЕНТАР ЗА ИЗУЧАВАЊЕ САВРЕМЕНЕ БАЛКАНСКЕ КРИЗЕ

МОСКВА, РУСИЈА

ИНОСТРАНИ ЧЛАН САНУ (БЕОГРАД) И АНУ РС (БАЊАЛУКА)

ДА ЛИ ЈЕ ЗАМРЗНУТ КОНФЛИКТ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ?

После 1999 године на Косову су се стварали нови односи међусобне са-
радње свих политичких снага покрајине у оквиру Привременог админи-
стративног савета (ПАС) и Заједничке привремене административне
структуре (ЗПАС). Али за неалбанско становништво није било мира. При-
суство НАТО-а на Косову, после јуна 1999. године створило је повољне
услове за јачање албанског екстремизма, јер припадници НАТО-а нису ре-
аговали на убиства Срба, рушење споменика православне културе, подр-
жавајући на тај начин стварање етнички чисте албанске покрајине. Од мо-
мента размештања КФОР-а и УНМИК-а, из покрајине је насилно протерано
више од 350.000 Срба, Црногораца, Рома, Турака, Горанаца и другог неал-
банског становништва. Нова етапа у развоју кризе повезана је са прегова-
рачким процесом између Београда и Албанаца са Косова и Метохије под
руководством међународног посредника Мартија Ахтисарија. Почетком
2013. године Споразум између Београда и Приштине био је потписан. Ва-
жно је схватити да ли његов садржај одражава споразум са независном др-
жавом или са аутономном покрајином у саставу Србије, чак и ако се реч
„независност” у тексту не помиње? Србија тамо није оставила никакве по-
луге власти да утиче на унутрашњи живот Косова, чак ни северних срп-
ских територија, да управља или нешто предузима на територији Косова
и Метохије, мада оно и даље остаје формално аутономна покрајина у са-
ставу Србије. Једно од најсложенијих питања данашњице јесте припрема
и једнострано проглашење независности дела територије суверене држа-
ве, конфронтације великих сила по том питању. Преговори су и даље у то-
ку. Косову само још недостаје место у ОУН, али, изгледа да је Београд спре-
ман да попусти и по том питању.

Кључне речи: Косово и Метохија, споразум, независност

* jelenaguskova@gmail.com

JELENA YURJEVNA GUSKOVA

RUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES

INSTITUTE FOR SLAVIC STUDIES

FOREIGN MEMBER OF THE SASA (BELGRADE) AND THE ASARS (BANJALUKA)

IS CONFLICT IN KOSOVO AND METOHİJA FROZEN?

After 1999 new forms of mutual cooperation of all political parties are created within the frame of the Interim Administrative Council (IAC) and the Joint Interim Administrative Structure (SIAS). But there was still no peace for the non-Albanian population. The presence of NATO in Kosovo, after 1999 created favourable conditions for the strengthening of the Albanian extremism, as the NATO members never reacted to the murders of Serbs, demolition of Orthodox cultural monuments, supporting thus the creation of an ethically clean Albanian province. From the moment of KFOR and UNMIK arrival to the province, 350.000 Serbs, Montenegrins, Romani, Turks, Gorani and other non-Albanian population has been expelled from the province. A new phase in the development of the crisis is related to the negotiations process between Belgrade and the Albanians from Kosovo and Metohija conducted by the international mediator Martti Ahtisaari. The Treaty between Belgrade and Priština was signed in the beginning of 2013. It is important to understand that whether its content is understood as the Treaty with an independent country or an autonomous province as a part of the Republic of Serbia, regardless of the fact whether the word 'independent' is mentioned in the text or not? Serbia did not leave any means of governing that could influence the internal life in Kosovo, not even in the northern Serbian territories, in order to govern or undertake actions in the territory in Kosovo and Metohija, although it still remains formally as an autonomous province within Serbia. One of the most complex present day issues are preparation and unilateral proclamation of independence of the part of the territory of a sovereign state and confrontations between great powers in regard to the issue. The negotiations are on the agenda. Kosovo needs only a chair in the UN and Belgrade seems to be ready to give in, as it has done in regard to the previous issues, as well.

Keywords: Kosovo and Metohija, Treaty, independence.

САНДРА ДАВИДОВИЋ*УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА – РЕСТРУКТУРАЦИЈА
СВЕТА И ТЕОРИЈЕ: КОСОВО

Тумачење сукоба на Косову и Метохији (КиМ) у доминантним академским круговима западне и шире јавности заснован је на противречном опредељењу за глобализацију стварности, као и теоријском и методолошком опредељењу за национализам. Сукоб на КиМ се не може тумачити у оквиру локалног поља анализе, без уважавања контекста структуралних промена глобалних токова и односа носилаца глобалних актера који су интервенисали и својим одлукама и мерама битно утицали на ток и исход сукоба. Наметање аргумента о јединствености косовског случаја управо произилази из поједностављеног приступа овом спору и представља израз бојазни за установљење преседана у свим случајевима у којима постоји сецесионистичка аспирација мањине унутар међународно признате државе.

Кроз пример установљења међународне управе КиМ након завршетка оружане агресије НАТО, јуна 1999, настојаћемо да укажемо на значај уважавања дијалектике локалног и глобалног, како у току самог сукоба, тако и кроз процес изградње институција на КиМ, од стране администрације УНМИК-а и утицај политике, мера и одлука глобалних фактора, у првом реду УН и ЕУ на обнову покрајине, у складу са оквиром датим Резолуцијом СБ УН бр. 1244.

Најзад показаћемо недостатке приступа глобалних фактора – међународне заједнице овом сукобу, кроз анализу стања на КиМ након осамнаест година дуготрајног процес дипломатског и војног интервенисања, а затим и политичког и економског. Косово представља израз промена како политичких тако и академских приступа решавању криза, којим је осветљено редеофинисање односа суверенитета и права на интервенцију (војну, политичку, економску), односа територијалног интегритета и самоодређења и у том духу афирмисања принципа праведног рата. Стога се кроз случај КиМ може сагледати сва дијалектика глобалног и локалног у

* sandradavidovic@yahoo.co.uk

постхладноратовоском политичком и академском резону, уз обавезан критички осврт на оправданост извођења тих промена.

Кључне речи: Косово и Метохија, глобализација, међународна заједница, Европска унија, Уједињене нације.

SANDRA DAVIDOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

GLOBALIZATION – RESTRUCTURING OF THE WORLD AND THEORY: KOSOVO

Interpretation of the conflict in Kosovo and Metohija in the dominant western academic community as all among public was based on the contradictory commitment to globalization of reality, but at the same time with theoretical and methodological commitment to nationalism. The conflict in Kosovo can not be interpreted in a local field of analysis, without considering context of structural changes in global processes and relations between global actors who have intervened and which decisions and actions significantly influenced the course and outcome of the conflict. The imposition of the argument about the uniqueness of the Kosovo case arose from a simplified approach to this case and it is an expression of fear of establishing a precedent in all cases where there are secessionist aspirations of minorities within the internationally recognized state.

Through the analysis of the international administration in Kosovo established after armed aggression of NATO in June 1999, we will try to highlight the importance of dialectics of local and global aspects, both during the conflict and through the institution-building process in Kosovo and Metohija, by the administration of UNMIK.

Finally, we will present disadvantages of international communities approach to this conflict, through analysis of situation in Kosovo after a 18 years long process of diplomatic and military intervention, as well as political and economical involvement. Kosovo represents global changes in both political and academic approach to solving the crisis, which include redefining relations of sovereignty and the right to intervene (military, political, economic) relations of territorial integrity and self-determination, and in relation with this strong affirmation of the principles of just war. Therefore, in the Kosovo case one can observe all dialectic of global and local in the post-Cold War era

and its political and academic thought, with a critical review of the justification of performing these changes.

Keywords: Kosovo and Metohija, Globalization International Community, European Union, United Nations

ЉУБИША М. ДЕСПОТОВИЋ*

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ БЕОГРАД

ДУГО ПУТОВАЊЕ У ЈЕВРОПУ, ХАНТИНГТОНОВСКИ МОДЕЛ РАСТРОЈЕНЕ ДРЖАВЕ — СЛУЧАЈ СРБИЈА

Главна мета глобализацијских процеса у последње три деценије била је модерна национална држава. Као последица таквог деловања националној држави је оспорена сувереност, територије, привредна делатност а нарочито идентитет. У раду ћемо се стога посебно бавити истраживањем хантингтоновског модела растројене државе која у контексту глобализацијских сукова изазваних религијским разликама и интересима додатно деструише њену институционалну структуру и национални идентитет као услов укупног цивилизацијског прекодирања грађана и њиховог идентитета који би по жељама али и намерама своје политичке елите требали да изврше транзицију из једног у други цивилизацијски круг. Наше истраживање у раду ће стога бити посебно усмерено на истраживање тог мода, и то управо на примеру Србије, која у својим закаснелим процесима модернизације већ два века лута на „европском путу“ у покушајима да промени свој цивилизацијски код, односно геополитички идентитет. У раду ћемо такође истражити и шири геополитички контекст назначених процеса глобализације, с посебним фокусом на актуелне цивилизацијске сукобе и последице које производи.

Кључне речи: Србија, модернизација, растројена држава, идентитет, геополитика.

* despotlj@stcable.net

LJUBIŠA M. DESPOTOVIĆ

INSTITUTE FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

„THE LONG ROAD TO EUROPE“: HANTINGTON’S MODEL
OF DISTRACTED STATES — THE CASE OF SERBIA

The main target of the globalization process in the last three decades was modern nation-state. As a result of this kind of practice is disputed national state sovereignty, territory, economic activity and particularly its identity. In this task we will especially deal with research of Hantington’s model of distracted state that in the context of globalization conflicts caused by religious differences and interests, further destroys its institutional structure and national identity as a requirement of total civilization transcoding of citizens and their identity which should, according to desires or intentions of their political elite, carry out the transition from one to another civilization. Therefore, our research work will be particularly focused on researching this fashion, precisely in the case of Serbia, which wanders for two centuries on „its European path“ in its delayed process of modernizing, in attempt to change its civilizational code or geopolitical identity. The task will also explore the wider geopolitical context of indicated process of globalization, with a particular focus on current civilizational conflict and the consequences it produces.

Keywords: Serbia, modernization, distracted state, identity, geopolitics.

БОЈАНА ДИМИТРИЈЕВИЋ *

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ЛИЧНО И КОЛЕКТИВНО САМОПОШТОВАЊЕ И ФОРМИРАЊЕ
ДОЖИВЉАЈА НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

Већ више деценија уназад, у области друштвених и хуманистичких наука, значајно место заузима разматрање концепта, компоненти и импликација националног идентитета. Национални идентитет изграђује се и мења у току живота, и зависи, како од личности, тако и од околности и шире друштвене ситуације. Његово очување може се сагледати и као од-

* bojana.dimitrijevic@filfak.ni.ac.rs

брамбени механизам у традицији, култури, и осталим сферама грађанско-културног живота. Једно од основних питања везаних уз конструкт националног идентитета је утврђивање и мерење његових различитих компоненти. Полазећи од оних које се могу разматрати као елементи националног идентитета — самоидентификације појединца као члана националне групе, осећања припадности одређеној етничкој групи, позитивних или негативних ставова према чланству у групи и укључености у рад и живот сопствене националне групе, покушаћемо да у овом раду покажемо нивое повезаности личног и националног идентитета, са облицима националне везаности, националне лојалности и доживљајем колективног и личног самопоштовања. Лично и колективно самопоштовање имају заједничко језгро у слици о себи, али су им основе различите. Док су основа за лично самопоштовање личне карактеристике појединца, за колективно су карактеристике групе којој појединац припада. Појединци с ниским личним самопоштовањем себе доживљавају мање вредним од других људи, а могу га компензовати кроз припадност некој групи, па им је изузетно важно да групу којој припадају доживе позитивно. Ниско групно самопоштовање није могуће једноставно компензовати идентификацијом с другом, позитивнијом групом. Пристрасност према сопственој групи је један од начина повећања осећања ниске личне вредности.

Кључне речи: национални идентитет, самоидентификација, национална лојалност, лично и колективно самопоштовање.

BOJANA DIMITRIJEVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

PERSONAL AND COLLECTIVE SELF-ESTEEM AND FORMATION OF NATIONAL IDENTITY EXPERIENCE

For several decades back, in the field of social sciences and humanities, an important place occupies consideration of the concept, components and implications of national identity. National identity is built up and changes throughout life, and it depends on how the personality, as well the circumstances and the wider situation. Its preservation can be seen as a defence mechanism in the tradition, culture and other spheres of civic and cultural life. One of the basic questions related to the construct of national identity is the identification and measurement of its various components. Starting from those that can be considered as elements of national identity — self-identi-

cation of an individual as a member of the national group, feelings of belonging to a particular ethnic group, positive or negative attitudes towards membership in the group and involvement in the work and life of their own national group, we will try in this paper to show integration levels of personal and national identity, with the forms of national attachment, national loyalty and a sense of collective and personal self-esteem. Personal and collective self-esteem have a common core in a picture of themselves, but they are fundamentally different. While personal characteristics are in the basis of individual self-esteem, collective characteristics of the group individual belongs to are essential for the collective self-esteem. Individuals with low personal self-esteem see themselves less worthy than other people, and this can be compensated by belonging to a group, having in mind that it is extremely important to have a positive experience about the group he belongs to. Low collective self-esteem is not possible to easily compensate through identification with another more positive group. Biased attitude towards one's own group is one possible way to increase feelings of low self-esteem.

Keywords: national identity, self-identification, national loyalty, personal and collective self-esteem.

СРБОЉУБ Д. ДИМИТРИЈЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ, ВРАЊЕ

ДАНИЛО Ж. МАРКОВИЋ

СРПСКА АКАДЕМИЈА ОБРАЗОВАЊА, БЕОГРАД

САВРЕМЕНА ОБЕЛЕЖЈА ЕКОНОМСКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ГЛОБАЛИЗИРАЈУЋЕМ ДРУШТВУ

Проучавајући глобализацију као део друштвеног процеса, све више се долази до сазнања да она управо постаје предмет све већег интересовања различитих научних области, како страних тако и наших аутора. Што се тиче процеса економске глобализације она се све учесталије исказује кроз транснационалне корпорације делујући на одређен начин у више држава света, а све то ради остваривања сопствених интересних сфера. У суштини можемо говорити о четири обележја глобализације и са социолошког аспекта. Ова обележја се огледају у све ширу и дубљу повезаност све већег

* srboljub.dimitrijevic@yahoo.com

броја друштава, надмоћ транснационалних сила и институција односно све већи утицај дешавања са дистанце на живот индивидуе и земаља, експанзија модерних форми научно – техничког прогреса, економског и политичког живота на скоро целокупном простору света и поларизацији света, тј. подела света – више светова у глобалном свету, „светском друштву“.

Савремени свет у целини је саздан глобализацијом као планетарним процесом и у суштини је противуречан. То се огледа у настојању да се на сваки могући начин спречи мешање националних држава у економску сферу како оне не би биле у стању да, ограничавајући слободно деловање транснационалних компанија, заштите своју привреду и подстакну развој, водећи рачуна о сопственим националним интересима, како тврди Душанић.

Кључне речи: глобализација, економска делатност, глобална економија, уједињавање човечанства, светска олигархија.

SRBOLJUB D. DIMITRIJEVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ, TEACHER-TRAINING FACULTY, VRANJE

DANILO Ž. MARKOVIĆ

SERBIAN ACADEMY OF EDUCATION, BELGRADE

MODERN FEATURES OF ECONOMIC ACTIVITY IN THE GLOBALIZED SOCIETY

Studying globalization as a part of social process, we are increasingly coming to the conclusion that it becomes a subject of growing interest of both foreign and domestic authors in different scientific fields. When the process of economic globalization is concerned, it is more frequently expressed through transnational corporations, acting in a certain way in several countries of the world, and all that in order to achieve their own interests. Basically, we can also talk about the four characteristics of globalization from a sociological point of view. These features are reflected in a broader and deeper connection between the growing number of companies, the superiority of transnational forces and institutions, respectively the growing impact of distant developments on the life of individuals and countries, the expansion of modern forms of scientific and technical progress, the economic and political life in almost the entire world and the polarization of the world; namely, the division of the world – more worlds in the global world, “global society”.

The modern world is well-built on globalization as a planetary process and it is essentially inconsistent. This is reflected in the effort to prevent, in every possible way, „the opinion of national states in the economic sphere, so as not to be able to protect their economy and encourage development, by limiting the free operation of transnational companies, while taking into account their own national interests.“ (Dušanić)

Keywords: globalization, economic activity, global economy, the unification of mankind, world oligarchy.

КАТИНА ЗВЕЗДАЛИНОВА ДИМИТРОВА *

ВТУ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
БЪЛГАРИЯ

ОТЛИЧИТЕЛНИ ЧЕРТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ МОДЕЛ НА УМИРОТВОРЯВАНЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЮГОСЛАВСКАТА КРИЗА

Отличителна черта на европейския модел на умиротворяване, като един вид концептуална схема за уреждане на кризата, е да се съсредоточи върху хуманитарните аспекти на решението на проблема, отхвърляне на възможността за военна намеса и висока степен на селективност при определяне на перспективите на специфични интервенционни мерки. По силата на тези принципи, участието на европейските държави в разрешаването на конфликта чрез военна и хуманитарна интервенция е изключително селективно, след задълбочено определение на техните интереси и анализ на степента на заплахата от заплахата на европейската сигурност, с цел максимизиране на печалбите и минимизиране на собствените разходи. Като цяло европейският модел за концепцията за миротворчество демонстрира същността на ЕС като граждански сили, отразявайки приоритетните национални политики и интереси над общоевропейските и символизира привързаността на ЕС към стратегията за регулиране на конфликти на основата на принципа на „поддържане на мира“.

От цялостното решаване на редица наболели проблеми зависи до голяма степен ефективността и обхвата на процеса на интеграция, перспективата за включване на балканските страни в европейската политическа и

* katina.zvezdelinova@gmail.com

икономическа система, формирането на адекватен модел на дейноста на меѓународните миротворчески организации в решавањето на регионални конфликти, и следователно безопасноста и бџдетето на Европа.

Клучови думи: ЕС, Југославија, НАТО, ООН, миротворчество.

КАТИНА ЗВЕЗДАЛИНОВА ДИМИТРОВА

ВЕЛИКОТРСНОВСКИ УНИВЕРЗИТЕТ „Св.Кирил и Методије“

БУГАРСКА

СПЕЦИФИЧНОСТ ЕВРОПСКОГ МОДЕЛА ПАЦИФИКАЦИЈЕ У ВЕЗИ СА ЈУГОСЛОВЕНСКОМ КРИЗОМ

Специфичност европског модела пацификације, као неке врсте концептуалне шеме за решавање криза, огледа се у фокусирању на хуманитарне аспекти решења, одбацује могућност војне интервенције и нуди висок степен селективности у одређивању перспектива специфичних мера интервенције. У оквиру ових принципа, учешће европских земаља у решавању сукоба кроз војне и хуманитарне интервенције је веома селективно (након детаљног дефинисања нјихових интереса и анализирања степена опасности по европску безбедност), а све у циљу повећања профита и смањења трошкова. Генерално, европски модел за концепт успостављања мира показује као суштински, модел цивилне одбране, који одражава предност националних политика и интереса у односу на општеевропске, и симболизује приврженост ЕУ стратегији за регулисање конфликта заснованој на „принципу мира“.

Општа решења неких горућих проблема у великој мери зависе од ефикасности и обима процеса интеграција, односно могућности укључења балканских земаља у европски политички и економски систем. Затим, формирања адекватног модела активности меѓународних мировних организација за решавање регионалних сукоба, а самим тим и сигурности и будућности Европе.

Кључне речи: Европска Унија, Југославија, НАТО, УН, миротворчество.

ЈЕЛЕНА Б. ДИНИЋ*

ИРЕНА З. ТАСИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ЕКОЛОШКИ ПРОБЛЕМ И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Глобализација је феномен чију основу чини стварање јединственог економског и политичког простора светских размера и она се схвата као повезивање националних привреда у светску привреду. Савремену светску привреду карактерише интернационализација капитала и производње, доминација транснационалних и мултинационалних компанија, снажно присуство државе у привреди, те глобализација светске привреде. О позитивним и негативним странама и ефектима глобализације писали су бројни аутори (Albrow, 1997, Bauman, 1998, Gidens, 1998, 1999, Friedman, 1999, Held i McGrew, 2000, Beck, 2013). Међутим, оно што је извесно је да основу напретка савременог друштва чини развој науке и технологије, што је интензивирао процесима глобализације. Тежња за све већим прогресом, све већом производњом како би се побољшали услови живота људи створили су и штетне последице које се огледају у еколошкој кризи, односно нарушавање еколошке равнотеже. Већина еколошких проблема расте упоредо са интензивирањем глобализације (Nešković, 2009, Rajvančić – Cizelj, 2015, Đukić, 2015, Mićunović i sar. 2015). У тежњи за проналажењем решења настао је модел одрживог развоја (УН, 1987) у чијој је основи усаглашавање економских потреба са очувањем еколошке равнотеже на глобалном нивоу, али и локалном нивоу. Очито је да је природно окружење глобално и да се ни један еколошки проблем не може посматрати као искључиво локалан, међутим, постоје неједнакости које се огледају и у чињеници да у стварању еколошких проблема у највећој мери највише учествују развијене земље, али мање осећају њихове последице (Ritzer, 2010). За Србију, као земље у развоју, посебно је значајна међународна сарадња у сфери заштите животне средине.

Кључне речи: глобализација, одрживи развој, глобално, локално, међународна сарадња

* jelendzi@hotmail.com

JELENA B. DINIĆ

IRENA Z. TASKOVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

GLOBALISATION, ECOLOGICAL PROBLEMS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Globalization is a phenomenon whose foundation is to create a unified economic and political space of the world, and it is understood as linking of national economies into the world economy. The contemporary world economy is characterized by the internationalization of capital and production, dominance of transnational and multinational companies, the strong presence of the state in the economy thus the globalization of the world economy. Numerous authors wrote about the positive and negative sides and the effects of globalization (Albrow, 1997, Bauman, 1998, Giddens, 1998, 1999, Friedman, 1999, Held & McGrew, 2000, Beck, 2013). However, what is certain is that the basis for the advancement of modern society is the development of science and technology, which is intensified by the processes of globalization (Nešković, 2009, Pajvančić-Cizelj, 2015, Đukić, 2015, Mićunović i sar. 2015). In the quest to find a solution, a model of sustainable development (UN, 1987) was created, on the basis of the reconciliation of economic needs with the preservation of the ecological balance globally, but also at the local level. It is evident that the natural environment is global and that no ecological problem can be seen as exclusively local, however, there are inequalities that are reflected in the fact that developed countries are in greater extent involved in the creation of ecological problems, but are less aware of its consequences (Ritzer, 2010). For Serbia, as a developing country, international cooperation in the field of environmental protection is particularly important.

Keywords: globalization, sustainable development, global, local, international cooperation.

АНИЦА В. ДРАГОВИЋ*

МАРИЈА В. ДРАКУЛОВСКА ЧУКАЛЕВСКА

УНИВЕРЗИТЕТ У СКОПЈУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ИЗБЕГЛИЦЕ У МАКЕДОНСКИМ МЕДИЈИМА

Улога медија приликом формирања јавног мњења у вези избеглица и тражилаца азила, као и многих питања, се већ дуго разматра. Медији су до сада имали важну улогу у друштву зато што помажу да се важним питањима посвети пажња заједнице. Овај рад анализира како су се одабране новине у Македонији бавиле тренутном хуманитарном кризом, која је учинила милионе људе избеглицама, тражиоцима азила или мигранти-ма током 2016. године. Јединица анализе је текст у водећим дневним листовима у Македонији. Текстови који садрже термин избеглица, тражилац азила или избегличка криза су одабрани за анализу. Други изрази (као што је мигрант) који се јасно односе на тренутну ситуацију са избеглицама и тражиоцима азила у земљи су такође узети у обзир. И квантитативни и квалитативни подаци су прикупљени из материјала.

Кључне речи: Кључне речи: избеглице и тражиоци азила, избегличка криза.

ANICA V. DRAGOVIC

MARIJA V. DRAKULOVSKA CHUKALEVSKA

UNIVERSITY OF SKOPJE, FACULTY OF PHILOSOPHY

MACEDONIA

REFUGEES IN MACEDONIAN MEDIA

The role of the media in helping shape public opinion in relation to refugee and asylum seekers and many issues has long been debated. The media serves an important role in society so far as it helps bring??? important issues to the attention of the community. This paper analysis how selected newspapers in Macedonia have dealt with the current humanitarian crisis, which has turned millions of people into refugees, asylum seekers or migrants, during the 2016. The unit of analysis is text in the mainstream daily newspaper in Macedonia.

* anica.dragovikj@fzf.ukim.edu.mk

Texts that contain the terms refugee, asylum seeker or refugee crisis are selected for analysis. Other expressions (such as migrant) which clearly refer to the current situation with refugees and asylum seekers in the country are also been taken into account. Both quantitative and qualitative data were gathered from the material.

Keywords: refugee and asylum seekers, refugee crisis.

ИВАНА А. ДРАГОВИЋ*

МАРИЈА В. ДРАКУЛОВСКА ЧУКАЛЕВСКА

УНИВЕРЗИТЕТ У СКОПЉУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И МАКЕДОНСКО ДРУШТВО

Главни циљ овог рада је да истакне присуство глобализације у савременом македонском друштву. Присуство глобализације у македонском контексту се мери присуством међународне заједнице у политичким активностима земље; интернационализацијом економије и кроз присуство и праксу нових информационих и комуникационих технологија (ИКТ) у нашем друштву. На основу тога, претпоставља се да се присуство глобализације у Македонији повећава са порастом ширења политичких, економских и информационих технолошких димензија глобализације у оквиру ње. Из тог разлога су коришћени секундарни подаци. Они показују да је присуство међународне заједнице у земљи изразито. Мери се интернационализацијом легалних трансакција, и присуством међународних организација, било јавних или приватних у земљи. Присуство економских аспеката глобализације у области економије се мери оствареном међународном трговином и директним страним инвестирањем. Информациона и комуникациона технологија глобализације се одређују преко следећих индикатора: корисника интернета, веб сајтова, међународних позива и путовања. Подаци показују да је употреба ИКТ у македонском друштву довела до великог напретка, смањења међународних позива, а то би могло бити због повећања других друштвених медија за комуникацију.

Кључне речи: Кључне речи: глобализација, Македонија.

* ivana0504@yahoo.com

IVANA A. DRAGOVIĆ

MARIJA V. DRAKULOVSKA CHUKALEVSKA

UNIVERSITY OF SKOPJE, FACULTY OF PHILOSOPHY
MACEDONIA

GLOBALIZATION IN MACEDONIAN SOCIETY

The main aim of this paper is to point up the presence of globalization in the contemporary Macedonian society. The presence of globalization in the Macedonian context is measured by the presence of: the international community in the political activities of the country; internationalization of the economy and through the presence and practice of new information and communication technologies (ICT) in our society. Consequently, the hypothesis is that the presence of globalization in Macedonia increasing by growing the prevalence of political, economic and information technological dimensions of globalization within it. For this purpose the secondary data were used. Data show that the presence of the international community in the country is expressed predominantly. It is measured by the internationalization of legal transactions, and the presence of international organizations, either public or private in the country. The presence of economic aspects of globalization in the field of economy is measured by the earned international trade and foreign direct investment. An information and communication technology of globalization is measured through the following indicators: internet users, websites, international calls and trips. Data shows that the use of ICT in Macedonian society has made great progress, international calls decrease, that could be due to the increasing the other social media for communication.

Keywords: globalization, Macedonia.

МАРИЈА В. ДРАКУЛОВСКА ЧУКАЛЕВСКА*

АНИЦА ДРАГОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У СКОПЉУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГЛОКАЛИЗАЦИЈА VS МАКСИМАЛИЗАЦИЈА ПРОФИТА: КЉУЧНИ ИЗАЗОВ ЗА САВРЕМЕНУ СОЦИОЛОГИЈУ

У овом раду анализирамо експликативну моћ и практични значај двеју теоријских перспектива које су од изузетног значаја за адекватније разумевање наше ситуације и неприлика у модерном свету. Прва је теорија глокализације која се односи на „мешавину глобалног и локалног” (Robertson, 2001, 1992; Roudometof, 2016; Ritzer, 2007, 2010). Према Робертсону концепт глокализације у пословном животу потекао је од микро-маркетинга, тачније од рекламирања робе и услуга у разноврсним локалним срединама и тржиштима (Robertson, 1995). То је позната стратегија капиталистичког система у којој постоји изражено прилагођавање глобалних тржишта локалним тржиштима и културама или „глобална локализација”, с Робертсоновог становишта (Robertson, 1992). Роналд Робертсон, разматрајући однос између глобалног и локалног, указује на мешавину глобалног и локалног у различитим географским областима, из којих процес глокализације потиче (Robertson, 2001).

Друга је теорија максимализације профита која се односи на империјалистичке амбиције народа, корпорација, организација и сл., а које теже да се наметну у различитим географским областима (Ritzer, 2007). Под термином се подразумева тежња ових ентитета да имају своју моћ, утицај, а у многим случајевима и раст профита (отуда и овај термин „гробализација”). Термин је настао по узору на глокализацију или „прожимање глобалног и локалног из чега проистичу јединствене последице у различитим географским областима” (Ritzer, 2007).

Кључне речи: глобализација, глокализација, максимализација профита, глобално-локално, глобално друштво.

* marijad@fzf.ukim.edu.mk

MARIJA V. DRAKULOVSKA CHUKALEVSKA
ANICA V. DRAGOVIC
UNIVERSITY OF SKOPJE, FACULTY OF PHILOSOPHY
MACEDONIA

GLOCALIZATION VS. GROWBALIZATION: A KEY CHALLENGE FOR CONTEMPORARY SOCIOLOGY

In this paper we analyse the explicative power and the practical relevance of two theoretical perspectives which are of utmost importance for more adequate understanding of our situation and our predicament in the modern world. First is the theory of glocalization which refers to „mix of global and local” (Robertson, 2001, 1992; Roudometof, 2016, Ritzer, 2007, 2010. According to Robertson the concept of glocalization in the business life originated from the micro-marketing, more precisely from the advertisement of goods and services in various local environments and markets (Robertson, 1995). It is a known strategy of the capitalistic system in which there is an increased adjustment of the global markets to the local markets and cultures or “global localization” in the opinion of Robertson (1992). Ronald Robertson, referring to the relation between the global and the local, points out the mixture of the global and the local in various geographical areas, from which the process of glocalization comes out (Robertson, 2001).

The second is theory of growbalization which refers to the imperialistic ambitions of nations, corporations, organizations, and the like and their desire, in deed need, to impose themselves on various geographic areas” (Ritzer 2007). The term implies that these entities seek to have their power, influence, and in many cases profits grow (hence the term growbalization). The term was created as a counterpart to glocalization, or “the interpenetration of the global and the local, resulting in unique outcomes in different geographic areas” (Ritzer 2007).

Keywords: globalization, glocalization, growbalization, global-local, global society.

АНЂЕЛА Н. ЋОРЂЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРОЖИМАЊЕ КУЛТУРА VS НАМЕТАЊА ЈЕДНЕ КУЛТУРЕ (УКЉУЧУЈУЋИ И ЈЕЗИЧКУ ПОЛИТИКУ КАО БИТАН ЕЛЕМЕНТ ГЛОБАЛИЗМА, АЛИ И ЧУВАЊА НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА)

Култура је базичан елемент националног идентитета једног народа – ову констатацију ће једни прихватити, а други оспорити. Да бисмо разма-трали ко је у праву, а ко није, потребно је осврнути се на одређене чињени-це. Наиме, свака светска сила, посматрано кроз историју, настојала је да другим народима наметне своје културне елементе. Са друге стране, ни ти мали, сиромашни народи који су били мета светским силама нису се дели скрштених руку. Они су настојали да се обране, на разне начине чу-вајући своју културу и традицију. Зашто је то тако?

У једном раздобљу у новијој историји уочавало се настојање Сједиње-них Америчких Држава да остатку света наметне своје културне елементе и вредности. Тај процес познат је под именом вестернизација. Међутим, сведоци смо да се сада види и осећа отпор том облику тираније, првен-ствено од стране неколицине земаља које су у успону (на пример, Кина, Русија, Индија). Рекли би смо да се сада дешава нека врста надметања из-међу држава и да оне, настојећи да наметну своје културне вредности, ти-ме заправо доводе до прожимања култура. Свакако да не треба заборавити и оне мале народе који нису у стању да се наметну – па се питамо, шта са њима?

Наметање сопствене културе од стране једног народа јесте модерни облик колонијализма. Колонијализма који је упакован у фини, украсни папир, који је пријемчив зато што је шарен и наизглед безазлен. Каква је будућност и перспектива света у коме се воде овакве борбе? И, зашто се оне уопште воде?

Кључне речи: култура, традиција, промене, наметање, светске силе.

* djordjevicandjela1995@gmail.com

ANĐELA N. ĐORĐEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

INTERTWINING OF CULTURES VS. THE IMPOSITION
OF ONE CULTURE (INCLUDING THE LANGUAGE POLICY AS AN
IMPORTANT ELEMENT OF GLOBALISM AS WELL AS PRESERVING
NATIONAL IDENTITY)

The statement that culture is a basic element of the national identity of a nation will be accepted by some people but disputed by the others. It is necessary to look back on certain facts if we want to say who is right and who is wrong. Namely, throughout history, every strong and powerful state intended to impose its cultural elements to other nations. On the other hand, the small and poor nations that were the target for world powers tried to defend themselves in different ways preserving their culture and tradition. Why is that so?

In a period of recent history, the USA has been trying to impose its cultural elements and values to the rest of the world. This process is known as westernization. However, we have witnessed the resistance to this form of tyranny, primarily by few countries on the rise (such as China, Russia and India). It could be said that there is a sort of competition among states where they, in their attempt to impose their cultural values, lead to intertwining of cultures. We should certainly not forget the small nations that are incapable of imposing themselves to the others – therefore, we wonder what will happen to them?

Imposing one's own culture to other nations is the modern form of colonialism. Namely, it is the colonialism which is wrapped in fine wrapping paper that is attractive and seems harmless. But, what is the future and prosperity of the world in which such struggles are taking place? Why are they taking place at all? These are the questions that need to be answered.

Keywords: culture, tradition, changes, imposing, powerful states.

ИВАНА Д. ЂОРЂЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРЕДРАГ С. ПРЕМОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И БОЛОЊСКИ ПРОЦЕС

Глобализација је широк појам који се данас све чешће употребљава. Неки научници су покушали тачно да га дефинишу, али се он односи на више подручја, тако да можемо рећи да обухвата различите сфере друштвеног живота; у првом реду политичко-економску и социо-културну. У веку иновација и друштвених промена, глобализација се с правом сматра за један од најважнијих савремених друштвених феномена. Сама та комплексност захтева и укључивање, односно интердисциплинарност друштвених наука са различитих аспеката. Као што смо напоменули, глобализација представља вишедимензионалан појам, па је у данашњем друштву проузроковала како позитивне, тако и негативне процесе. Из педагошког угла, можемо рећи да су њоме потиснути некадашњи традиционални образовни системи. Они су данас трансформисани. Као једна од битних последица глобализације је и Болоњска декларација. У раду ћемо настојати да објаснимо утицај глобализационих процеса на целокупно подручје васпитања и образовања.

Кључне речи: глобализација, Болоњски процес, васпитање, образовање.

* ivanadjordjevic991@gmail.com

IVANA D. ĐORĐEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

PREDRAG S. PREMOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF SCIENCES

GLOBALIZATION AND THE BOLOGNA PROCESS

Globalization is a term with wide and that is often used today. Many scientists tried to explain, but that term is very difficult for explanation, because of multidisciplinary, so we can say that globalization include different spheres of socially life, at first politic, economy, culture and sociology. In a century of innovation and social changes, we consider for one of the most important phenomenon in the new age. That complexity require other social sciences with many aspects. As we said, globalization is a multiple term, so that is caused positive and negative processes today. From aspect of pedagogy, we can say that traditional education is repressed by globalization. They are transformed. As one of relevant causes of globalization is Bologna declaration. In that text we will try to explain globalization's effect on education.

Keywords: globalization, Bologna process, education.

РАДОМИР Д. ЂОРЂЕВИЋ *

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПАТРИОТИЗАМ И НАЦИОНАЛИЗАМ ПРЕМА ГЛОБАЛИЗАЦИЈИ И ГЛОКАЛИЗАЦИЈИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ, ПОСЕБНО НА ПРИМЕРУ СРБИЈЕ

У раду се покушава да се прикаже однос глобализације према патриотизму и национализму. Глобализација коју су многи научни радници у једном тренутку, после пада социјализма прогласили новим светским поретком и у коме ће доминирати једна политичка сила (или више њих). Такав став једно време је био доминирајући како у политичким кругови-

* radomir.djordjevic@hotmail.com

ма тако и у међународним односима међу државама. Данас, при крају завршетка друге деценије трећег миленијума, садашња ситуација у свету је умногоме погоршана или је запала у ћорсокак. Глобализација није испунила очекивања одређених политичких кругова, штавише, глобализација се претворила у своју супротност са још већим последицама у свету и појединачно у многим државама. То се нарочито исказало у време доминације САД у време владавине Клинтонове и Бушове администрације. Европска Унија, која се данас, у време које још увек можемо означавати временом глобализације, скоро распада као јединствена европска униполарност једног дела европских држава. О томе сведочи и једна од најјачих држава (већ бивше) европске заједнице Велика Британија и која излази из такве заједнице. За њом, све је више још неких држава, које желе да пођу таквим путем. Са променом државног естаблишмента у САД и доласком, нове америчке администрације на челу са Д. Трампом, изгледа да се ствари почињу да мењају и да од доба које се звучно означавало „глобализацијом“, све мање има шанси да се овакав поредак одржи.

У том смислу, аутор рада покушава да прикаже потпуно нову „позицију“ глобализације која није испунила свој план на светском плану. Глобализација се по уверењу аутора све више бледи пред новим сегментима замишљеног униполарног света и из свега јача позиција патриотизма и национализма у многим земљама и које у глобализацији нису могле да нађу свој удео, пред великим силама. Једном речју, глобализација се претворила у своју супротност, јер по убеђењу аутора, немогуће је да се створи униполарни свет у целисти, већ само у сегментима. Свет је један, али је он састављен из низа малих делића који га чине. Учинити такав свет јединственим је веома тешко ако не и немогуће. Пример јачања патриотизма и национализма у многим земљама данас, говоре нам о нашим потврђивању о немогућности мултикултуралности а тиме и политичке глобализације, која се као таква појавила у једном моменту слабљења друге велике силе (бившег СССР-а) и све до тренутка њеног уздицања у лику Русије, а затим и нове силе Кине.

У раду се врши елаборација научно-теоријских сазнања, као и очигледних (посредних доказа), који су се дешавали у свету, као и садашњих очигледних политичких процеса у свету. Циљ рада јесте да се на основу изнетог, пре свега научно размотри проблем „патриотског“ и националног, као све већег присуства у свету, чак и у оним земљама које су се славиле као демократске. Аутор се задржава и на проблему српског патриотизма

и национализма и у светлу свега оног што се дешава већ више деценија на Балкану.

Кључне речи: глобализација, патриотизам, униполораност, мултикултурализам, нација, домовина, Србија.

RADOMIR D. ĐORĐEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

PATRIOTISM AND NATIONALISM VERSUS GLOBALIZATION AND GLOCALIZATION IN THE CONTEMPORARY WORLD, CONSIDERING THE EXAMPLE OF SERBIA

This paper attempts to show globalization as vs. patriotism, globalization that many scientists at one moment, after the fall of socialism, declared the new world social order where one political power (or more of them) will dominate. For some time, that opinion was dominant as much in political circles as in the international relations among the countries. Nowadays, by the end of the second decade of the third millennium, the present situation in the world is mostly worsened or it reached a blind alley. Globalization did not come up to expectations of certain political circles, moreover, globalization became contrary to what it actually is with even greater consequences in the world and individually in many countries. That was particularly noticed in the course of the USA domination during Hillary Clinton's government and Bush's administration. European Union, which, nowadays, in the time that can still be known as the age of globalization, is almost falling apart as a unique European unipolarity of one part of European countries. Great Britain, one of the most powerful countries of (the already ex) European Union, which is going out of such union, bears testimony to that. There are more and more countries following it which want to do the same thing. With the change of the state establishment in the USA and with the arrival of new American administration with D. Trump at the head, it seems like things are beginning to change, namely, since the time which was known as "globalization", there have been less and less chances for preserving such social order.

In terms of this, the author of the paper is trying to show a completely new "position" of globalization which did not realize its plan considering the world PLAN. In author's opinion globalization is more and more fading in front of new segments of the imagined unipolar world, while, therefore, the

position of patriotism and nationalism is becoming stronger in many countries, also in the ones that could not find its share in front of great powers. In one word, globalization became contrary to what it is, since according to the author, it is impossible to create a unipolar world in its entirety, but only in its segments. The world is one, but it consists of a series of little pieces. To make such world a uniform one is very difficult, if not even impossible. The example of strengthening patriotism and nationalism in many countries nowadays, points out our confirmation of the impossibility of multiculturalism, as well as political globalization which, as such, appeared at one moment of weakening of the other great power (ex USSR) and until the moment of its rise in the form of Russia, and then in the form of new power China, as well.

This paper elaborates on scientific-theoretical facts, obvious (indirect evidence) ones too, which occurred in the world, as well as on present obvious political processes in the world. The aim of the paper is to, on the basis of what is previously said, first of all, scientifically consider the problem of “patriotic” and national, as being more and more present in the world, even in those countries that were known as democratic ones. The author also regards the problem of Serbian patriotism and nationalism, reflecting on everything that has been occurring in the Balkans for more decades.

Keywords: globalization, patriotism, unipolarity, multiculturalism, nation, homeland, Serbia.

БОРИСЛАВ ЂУКАНОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ ДОЊА ГОРИЦА – ПОДГОРИЦА
ЦРНА ГОРА

ЈАСМИНА КНЕЖЕВИЋ-ТАСИЋ

ПСИХИЈАТРИЈСКА БОЛНИЦА ЗА ЛЕЧЕЊЕ ЗАВИСНОСТИ „ЛОРИЈЕН“ – БЕОГРАД

БИХЕВИОРАЛНЕ ЗАВИСНОСТИ У СРБИЈИ И ЦРНОЈ ГОРИ

У овој студији истраживане су злоупотреба и зависност од 11 активности (видео-игрице, телевизија, Фејсбук, љубавни партнер, рад, храна, Интернет, секс, мобилни телефони, коцка и Интернет секс) на репрезентативним узорцима различитих узраста од 2988 испитаника у Србији и 1489 у Црној Гори. Такође је испитивана злоупотреба и зависност од психоактивних супстанци (алкохол, дуван, марихуана, опијати и психостимуланси). За сваку бихевиоралну зависност копришћени су специјални

упитници, који су показали високу валидност и релијабилност у масовним истраживањима у САД и другим западним земљама. Са социјално-демографским варијаблама и посебном скалом за испитивање механизма одбране овај инструментаријум је садржавао 242 питања, са одговорима бинарног и интервалног типа. У оба истраживања коришћен је потпуно исти инструментаријум. У анализи података поред дескриптивне статистике коришћене су и мултиваријантне методе.

Резултати истраживања указују да су бихевиоралне злоупотребе и зависности и у Србији и у Црној Гори врло раширене, са релативно малим разликама у погледу раширености. Већина бихевиоралних зависности изнад су просека других европских и ваневропских земаља, а екстремно високе када је реч о зависности од љубавног партнера и мобилних телефона у обе државе.

Постоје високо значајне позитивне корелације унутар бихевиоралних, као и између бихевиоралних и зависности од психоактивних супстанци, при чему се издваја посебан кластер (секс, Интернет секс, коцка и алкохол) које најбоље корелирају са свима осталима и добро предиктују све остале, што је објашњено биолошки условљеном високо израженом потенцијом за настанак зависности.

Породични фактори ризика и фактори ризика у раном психосоцијалном развоју такође високо позитивно корелирају готово са свим зависностима. Применом бинарне логистичке регресије установљено је да синдром асоцијалног и антисоцијалног понашања најбоље предиктује касније јављање бихевиоралних зависности.

Најзад, зависници најчешће користе незреле, ређе неуротичне, а још ређе незреле механизме одбране.

Кључне речи: бихевиорална зависност, психоактивне супстанце, механизам одбране, Србија, Црна Гора.

BORISLAV ĐUKANOVIĆ

UNIVERSITY OF DONJA GORICA – PODGORICA
MONTENEGRO

JASMINA KNEŽEVIĆ-TASIĆ

PSYCHIATRIC CLINIC FOR TREATING ADDICTIONS “LORIJE” – BELGRADE

BEHAVIOURAL ADDICTIONS IN SERBIA AND MONTENEGRO

This paper examines the abuse and addiction to 11 activities (such as video games, television, Facebook, partner, work, food, Internet, sex, mobile phones, gambling and cybersex) using the appropriate sample of examinees of different ages, 2988 of them from Serbia and 1489 from Montenegro. The abuse and addiction to psychoactive substances (such as alcohol, cigarettes, marijuana, opiates and psycho-stimulants) is also examined. Special questionnaires, which showed high validity and reliability in mass researches in the USA and other western countries, were used for each behavioural addiction. Considering social-demographic variables and a special scale for examining the defence mechanism, this set of instruments consisted of 242 questions, with binary and interval answers. The completely same set of instruments was used in both researches. Beside descriptive statistics, the methods of multivariate analysis were also used for the analysis of data.

The results of the research point out that behavioural abuses and addictions are widespread in Serbia and Montenegro, with relatively subtle differences in regard to its prevalence. Most behavioural addictions are above the average of the other European and non-European countries, while they are highly expressed considering the addiction to the partner and mobile phones in both countries.

There are significant positive correlations within as much behavioural as between behavioural and addictions to psychoactive substances, where a particular cluster is isolated (such as sex, cybersex, gambling and alcohol) the segments of which correlate best with all others and predict all others well, which is explained by biologically conditioned highly expressed potential for the development of addiction.

Family risk factors and risk factors in the early psychosocial development also highly and positively correlate with almost all addictions. After the use of binary logistic regression it is found that the syndrome of asocial and antisocial behaviour predicts best the later development of behavioural addictions.

Finally, the addicts most frequently use immature, rarely neurotic, and even more rarely immature defence mechanisms.

Keywords: behavioural addiction, psychoactive substances, defence mechanism, Serbia, Montenegro.

СРЕЋКО С. ЂУКИЋ*

ДИПЛОМАТА

ДЕБАЛКАНИЗАЦИЈА СВЕСТИ (ИЛИ ЕРА РУСКОГ ГАСА У ЕВРОПИ)

Балкан је изнова у међународним односима постао феномен, али не у позитивном историјском и културном контексту, него управо обрнуто — синоним за балканизацију, за цепкање и фрагментирање политичке мисли и идеје, живота и праксе, држава и народа, полигон за надметање великих сила, нарочито оних са Запада. Балканизација је поново покренута када је ликвидирана СФРЈ као релевантна геополитичка реалност и субјект међународног права, као брана ванрегионалних утицаја и балканизације. Али не можемо да не видимо да вирус балканизације разједа многе крајеве у свету, да од њега у крајњој линији није имуна ни једна јединствена и монолитна Западна Европа и шире цео западни свет.

У овој 2017. години налазимо се већ при крају треће деценије балканизације Балкана. У вредносном и културном смислу, у материјалном оквиру, тешко је говорити о напретку, у оквиру тога не малог одсечка историјског времена. Балкан не користи руски гас за привредни и друштвени прогрес сопствених земаља, а гасовод *Јужни шок* заустављен је за транспорт гаса за потребе других европских земаља. Гас је на нашем делу континента одиграо улогу капиталног ресурса у глобалном надметању а Балкану је ускраћено да као остатак Европе живи и ради у и ери незамењивог руског гаса. И то је онај разлог зашто нам је на Балкану потребна дебалканизација свести. Балкан чека свога Годоа, који је рекао да ће доћи. Положај Балкан је данас као у оној драми Самјуела Бекета *Чекајући Годоа*, у којој се Годо никада неће појавити, јер га у стварности и нема.

Кључне речи: Балкан, велике силе, стање кризе, перспективе.

* drsdjukic@yahoo.co.uk

СРЕЧКО С. ДЖУКИЧ

ДИПЛОМАТ

ДЕБАЛКАНИЗАЦИЈА СОЗНАНИЯ (ИЛИ ЭРА РОССИЙСКОГО ГАЗА В ЕВРОПЕ)

Балканы еще раз в международных отношениях стали феноменом, но не в позитивном историческом и культурном контексте, а как раз наоборот — синоним балканизации, фрагментации политической мысли и идеи, жизни и практики, наций и государств, полигон, где разворачивается соперничество между великими державами в частности, с Запада. Балканизация возобновляется после ликвидации Югославии как важной геополитической реальности и субъекта международного права, который представлял собой особого вида барьер для внерегиональных воздействий и балканизации. Но мы не можем не заметить, что вирус балканизации разъедает многие регионы мира и что от него, в конечном счете, не застрахована даже ни такая единая и монолитная Западная Европа и весь западный мир.

В 2017 году уже заканчивается третье десятилетие балканизации Балкан. С точки зрения ценностей и культуры, в контексте материальных достижений, трудно говорить о прогрессе в течение этого не маленького кусочка исторического времени. Балканские страны не используют российский газ в целях экономического и общественного прогресса собственных стран, а строительство газопровода «Южный поток» для транспортировки газа в другие европейские страны остановлено. Газ в нашей части континента играет роль капитального ресурса в условиях глобальной конкуренции, а Балканские страны лишены возможности пользоваться незаменимым российским газом как и остальная часть Европы. И это является именно той причиной, из-за которой на Балканах необходима дебалканизация сознания. Балканы ждут своего Годо, который обещал прийти. Ситуация на Балканах сегодня похожа на пьесу Сэмюэла Беккета «В ожидании Годо», в которой Годо никогда не появится, потому что в действительности его нет.

Ключевые слова: Балканы, великие державы, состояние кризиса, перспективы.

НИКОЛА Р. ЖИВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КОСОВСКО ДРУШТВО – ПОСЛЕДИЦЕ ПРОБЛЕМА ДУГОГОДИШЊЕ ПОДЕЉЕНОСТИ

Косовски конфликт је чини се проблем без краја и почетка, који као и сваки проблем који постоји толико дуго времена, постаје све сложенији, компликованији, деструктивнији. „Косовско друштво, као парадигматичан пример етнички турсне зоне“ (М. Шутовић) личи на бојиште (фронт), са две стална актера (Срби и Албанци), и много трећих који се смењују, утичу на ток битке, односно број жртава. Жртве поменутих сталних актера су они којих више нема, они који су отишли (или побегли), али и они који су још увек на „фронту“, који не признаје неутралност. За косовске Србе, системски недостатак сигурности, и као последица тога друштвене неитегрисаности у тзв. косовско друштво, у оном Диркемовом смислу, довела је до сталне неизвесности и привремености. Превози, прелази, простори, институције, односи, решења, све је већ дуго година подељено, поремено и привремено. У тим и таквим условима, питамо се, каква је култура живљења косовских Срба? Где проналазе одговоре и решења? Шта значи живети алтернативно? Покушаћемо да у раду одговоримо на ова питања.

Кључне речи: косовско друштво, етнички конфликт, Срби, неизвесност, култура живљења.

NIKOLA R. ŽIVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

KOSOVO SOCIETY — CONSEQUENCES OF LONG TERM DIVISION PROBLEM

The Kosovo conflict seems to be a problem without end and the beginning, which as every problem that exists so long, becomes more complex, complicated, destructive. “Kosovo society as a paradigmatic example of ethnically

* nikola.zivic@pr.ac.rs

seismic zone” (M. Šutovic) resembles a battlefield (front), with two permanent actors (Serbs and Albanians), and a lot of third which take turns, as well as affect the course of the battle or the number of victims. The victims of previously mentioned permanent actors are those who are gone, those who left (or fled), but also those who are still on “the front” which does not recognize the neutrality. For Kosovo Serbs, lack of system security, and as a consequence social no association, in that Durkheim sense, has led to a permanent uncertainty and temporariness. Transports, passes, places, institutions, relationships, solutions, everything has already been divided, occasionally and temporarily for many years. In such conditions, we ask ourselves, what is the culture of life of Kosovo Serbs? Where they find answers and solutions? What does it mean to live alternatively? We will try to answer on these questions in this paper.

Keywords: Kosovo society, ethnic conflict, Serbs, uncertainty, culture of life.

ПРЕДРАГ Ж. ЖИВКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА У ЈАГОДИНИ

ИДЕНТИТЕТИ И УЛОГЕ НАСТАВНИКА У ГЛОБАЛИЗОВАНОМ ДРУШТВУ

Рецентне теоријске концептуализације и филозофски приступи образовању, обуци и усавршавању наставника истичу значај аутентичног разумевање природе процеса поучавања и учења, као и њихово аутономно конструисање и реконструисање (феноменолошка и конструктивистичка парадигма). У светлу таквог холистичког приступа, аутор у раду проблематизује однос додељених и освојених идентификација наставника (идентитета за друге и идентитета за себе).

У раду се идентитети наставника и улоге које остварује разматрају као специфични облик аутокатегоризације, схватања реалности кроз интерпретацију персоналних искустава и емоционално интереаговање са светом који га окружује. Најважнији задаци и улоге наставника, у том контексту, могли би бити: саморазумевање у дефинисаном школском окружењу; развијање вештина, примењивих стратегија и метода; проширивање постојећих програма; интегрисање теорије и праксе; проактивни одго-

* pedjazvk@gmail.com

вор на друштвене захтеве и проблеме; креирање атмосфере за продуктивно учење и поучавање; колаборативно и кооперативно понашање; усвајање навика и вештина целоживотног учења.

Описане су две међусобно супротстављене перспективе: економског императива (фокус је на развијању сасвим одређених типова корисног и специјализованог знања, вештина и вредности у послу), и критичког отпора (критика глобализације која се види као последица политичких и пословних одлука да се помогне мултинационалним корпорацијама да обезбеде максималну добит, при чему је образовни систем само субсектор економије).

У раду се идентитет наставника повезује са процесима хомогенизације, акултурације, акомодације и асимилације. Описан је утицај глобализације на обуку наставника и наставу; концептуализовани су проблеми и питања која се појављују из ове реалности (глобално, локално и „глокално“).

Кључне речи: идентитет наставника, глобализација, улоге наставника, холистички приступ.

PREDRAG Ž. ŽIVKOVIĆ

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC

FACULTY OF EDUCATION IN JAGODINA

IDENTITIES AND TEACHERS ROLES IN GLOBALIZED SOCIETY

Recent theoretical conceptualization and philosophical approaches to education, training and retraining of teachers emphasize the importance of an authentic understanding of the nature of the process of teaching and learning, as well as their autonomous construction and reconstruction (phenomenological and constructivist paradigm). In light of this holistic approach, the author of the work with the relationship between allocated and identification of the teachers won (identity for other and identity for themselves).

Teachers identities and roles that teachers achieved were considered as a specific form of a auto-categorization, by understanding reality through interpretation of personal experiences and emotional inter-reaction with the world that surrounds him. In this context, the most important tasks and teachers roles could be: self-understanding in a defined school environment; developing skills, strategies and applicable methods; expansion of existing programs; integration of theory and practice; proactive response to social demands and problems; creation of a productive atmosphere for teaching and

learning; collaborative and cooperative behaviour; adoption of habits and skills for lifelong learning.

Two mutually opposing perspectives are described: economic imperative (the focus is on developing very specific types of useful and specialized knowledge, skills and values in business), and the critical resistance (critique of globalization which is seen as a result of political and business decisions to help multinational corporations to secure the maximum available gain, wherein the educational system is only economy subsection).

Teachers identities were associated with the process of homogenization, acculturation, accommodation and assimilation. It is described the impact of globalization on teacher training and teaching; conceptualized the problems and issues that arise from this reality (global, local and „glocal“).

Keywords: teacher identity, globalization, the role of teachers, holistic approach.

ВИТАЛИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ ЗОТОВ*

АЛЕКСАНДР ИВАНОВИЧ АЛЕКСЕЕНКО

КУРСКАЯ АКАДЕМИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ И МУНИЦИПАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ
РОССИЯ

ОСОБЕННОСТИ МЕЖНАЦИОНАЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ В МОНОЭТНИЧЕСКОМ РЕГИОНЕ

Население многих регионов мира становится все более разнородным по этническому составу, культуре и образу жизни. Регионы России не являются исключением. К сожалению, этот закономерный процесс нередко ведёт к усилению межнациональной напряжённости. Состояние межэтнических отношений зависит от эволюции идентичности различных социальных, территориальных и этнических групп, подчас весьма быстрой в условиях прогресса массовых коммуникаций. В этом случае интерес представляет исследование изменения межнациональных отношений в моноэтнических и моноконфессиональных регионах, к которым следует отнести Курскую область в Российской Федерации. Несмотря на приграничное с Украиной положение и усилившиеся миграционные потоки из Украины, Молдовы, Армении и Узбекистана, в регионе удельный вес

* om_zotova@mail.ru

представителей различных национальностей достигает 4% от общей численности населения региона, а 96% – это русское население. Такой состав Курской области должен быть учтён как один из главных факторов, от которых зависит её общественно-политическая и социально-экономическая стабильность.

Центром регионального развития Академии госслужбы в целях выявления характера межнациональных взаимоотношений населения в 2016 году проведено социологическое исследование. Основные задачи данного исследования – это изучение состояния межэтнических отношений в регионе; выявление отношения населения региона к трудовым мигрантам; выявление возможных причин, влияющих на возникновение межнациональных конфликтных проявлений.

Полученные данные позволяют сделать вывод, что имеющееся в регионе межнациональное согласие является не столь стабильным и изменение миграционной ситуации может привести к нарастанию социальной напряжённости. Исследование фиксирует, что в массовом сознании присутствует образ мигранта как потенциального носителя конфликтогенности и необходимость идти на конфликт с ним для отстаивания своих интересов, что при определённых обстоятельствах может изменить межнациональную ситуацию в худшую сторону.

Ключевые слова: межнациональные отношения, моноэтнический регион, миграция, трудовая миграция.

ВИТАЛИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ ЗОТОВ

АЛЕКСАНДАР ИВАНОВИЧ АЛЕКСЕЈЕНКО

КУРСКА АКАДЕМИЈА ЗА ДРЖАВНУ УПРАВУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ
РУСИЈА

КАРАКТЕРИСТИКЕ МЕЃУНАЦИОНАЛНИХ ОДНОСА У МОНОЕТНИЧКОМ РЕГИОНУ

Становништво многих региона у свету постаје све разноврсније по свом етничком саставу, култури и начину живота. Ни региони Русије нису изузетак. Нажалост, тај закономерни процес често води ка јачању међунационалних тензија. Стање у међуетничким односима зависи од еволуције идентитета различитих социјалних, територијалних и етничких група која се понекад веома брзо одвија у условима експанзије масовне комуникације. Зато је занимљиво истраживање промена у међунационалним од-

носима у моноетничким и моноконфесионалним регионима каква је и Курска област у Руској Федерацији. Упркос близини Украјине и све већим миграционим токовима из Украјине, Молдавије, Јерменије и Узбекистана у региону само 4% укупног становништва чине представници различитих националности, док 96% чини руско становништво. Такав састав становништва Курске области треба сматрати једним од главних чинилаца од којих зависи њена друштвено-политичка и социјално-економска стабилност.

Центар за регионални развој Академије за државну управу спровео је 2016. године социолошко истраживање карактера међунационалних односа у региону. Основни задаци тог истраживања су: проучавање стања у међуетничким односима у региону, идентификација односа становништва према радним мигрантима као и идентификација могућих узрока који доводе до појаве међунационалних конфликта.

Добијени подаци омогућавају нам да закључимо да постојећа међунационална хармонија није потпуно стабилна и промена миграционе ситуације може довести до јачања социјалних тензија. Истраживање показује да је у масовној свести присутан лик мигранта као потенцијалног носиоца склоности ка изазивању конфликта као и неопходност сукобљавања с њим у циљу одбране сопствених интереса, што у одређеним околностима може да доведе до погоршања стања у међунационалним односима.

Кључне речи: међунационални односи, моноетнички регион, миграције, радне миграције.

ЗОЈА ИЛИЋ ДУХАНЦИЈА*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ГЛОКАЛИЗАЦИЈА – ПРИМЕР ИСЛАМСКЕ КУЛТУРЕ

Овај рад ће се бавити културном глобализацијом, као једним од аспеката глобализације у ком најочигледније могу да се читају ефекти овог, као и са њим повезаних феномена. Бављење културном глобализацијом одвешће нас до процеса глокализације као неодвојиве од овог феномена, јер представља фузију различитих култура чији је резултат хибрид из ког се

* zokeetza@gmail.com

може читати друштвена клима, као и стање културног идентитета и кре-тање културне свести одређене групе и друштва. У фокусу рада биће исламска култура и њена синергија са глобалним културним изразима и процесима, нарочито западним. Рад ће покушати да прикаже резултат оваквог сусрета, кроз пример позитивне и конструктивне исламске глокализације у виду потпуно новог уметничког израза, „калиграфита“, и кроз негативне, односно деструктивне исламске глокализације у виду Јутјуб видео-снимка Осаме бин Ладена. Намера је да глобализацију прикажемо као мноштво избора, где се нуде колико негативне, толико и позитивне опције и извори (само) идентификације, што је супротно виђењу глобализације као феномена који поседује квалитативну вредност изражену дихотомијом добар/лош. На крају, рад претпоставља да је за исход глокализације који може бити конструктиван, али и деструктиван — битна улога личног избора.

Кључне речи: глобализација, глокализација, исламска култура, исламска глокализација, културни идентитет.

ZOJA ILIĆ DUHANDŽIJA

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

GLOBALIZATION AND GLOCALIZATION — THE EXAMPLE OF ISLAMIC CULTURE

This paper deals with cultural globalization as one of globalization aspects where it is possible to see and read most clearly the effects of this phenomenon and phenomena which are closely related to it. Dealing with cultural globalization will lead us to theory of glocalization as a process inseparable from globalization, because it represents the fusion of different cultures resulting in a kind of cultural hybrid from which is possible to read social climate, as well as the state of cultural identity and direction of cultural consciousness of certain group and society. This paper will focus on Islamic culture and its synergy with global cultural expressions and processes, especially those coming from the West. Paper will try to show the result of this encounter through examples of positive and constructive Islamic glocalization, manifesting itself through a completely new artistic expression called “Calligrafitty”, and through negative and destructive Islamic glocalization which we can see in YouTube video of Osama bin Laden. Aim of this work is to show globalization

as a source of numerous positive, as well as negative choices and options for (self) identification, which is opposite from seeing globalization as a qualitative phenomenon expressed through dichotomy “good”/“bad”. In the end, this paper suggests that personal choice plays a very important role in glocalization outcome whether it is positive or negative.

Keywords: Globalization, Glocalization, Islamic culture, Islamic glocalization, Cultural identity.

СРЕТЕН М. ЈЕЛИЋ*

МИЛИЦА Д. ВАСИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

МИГРАЦИЈЕ И ИЗАЗОВИ МИГРАНАТА

Мигранти не признају границе: конфликти између права на тражење уточишта, права на бољи и човечнији живот и права на контролу граница и чувања суверенитета. Миграције, локалне и глобалне, постале су свакодневна појава и процес који се одвија на просторима свих земаља у Свету. Постоји низ диверзификованих разлога који одређене популационе групе нагони на миграције. Уочава се промена појавних облика и нове детерминанте миграција. Последица реакција на глобалне промене и свеобухватна дешавања у човечијем животу миграције се знатно разликују у односу на оне од пре деценију, две и више. Мигранти обично имају дефинисану дестинацију на коју желе да стигну. Током свог путовања пролазе кроз различите ситуације и неприлике, и налазе се пред низом изазова. Једина олакшавајућа околност појединих слојева миграната је та што имају новац. Велики проблем им представља уточиште за време миграцијског пута. За тражиоце азила ситуација је другачија. Тежња миграната су бољи услови живота и избегавање ратних ситуација пре свега за мигранте неких Афричких и Азијских земаља. Границе за мигранте постоје у различитим облицима. Неприхватање од локалног становништва евидентна је појава, а многе граничне контроле не дозвољавају њихов пролазак из тежње да сачувају суверенитет државе.

Појачани талас избеглица последњих година произвео је мигрантску кризу у Медитерану и Европи. На јужној обали Средоземног мора, број

* sjelic@agrif.bg.ac.rs

економских миграната који се креће из Западне Африке ће расти све догле док међународна заједница не изнађе нову платформу привредног развоја и солидарности.

Кључне речи: миграције, детерминанте, становништво, проблем, изазови.

SRETEN M. JELIĆ

MILICA D. VASIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE, FACULTY OF AGRICULTURE

MIGRATIONS AND CHALLENGES OF MIGRANTS

Migrants aren't recognized borders: conflict between right to seek refuge, right to a better life and rights to control borders and preservation of sovereignty. Migrations, local and global, have become a daily occurrence and processes which takes place on territory of all countries in world. There are series of diversified reasons that some population groups on migration instincts. It is observed changes inand new forms of migration determinants. Resulting reaction to a global changes and developments in overall migration to the human life are vastly different as compared to those of a decade ago, two or more. Migrants usually have a defined destination you are want to arrive. During their journey going through different situations and trouble, and are facing a number of challenges. The only extenuating circumstance of individual layers migrants is that they have money. Big problem they constitutes a refuge during migration times. For asylum seekers situation is different. Tendency migrants are better conditions for living and avoiding war situation especially for migrants of some African and Asian countries. Boundaries for migrants existing in different forms. Rejection of local populations was evident phenomenon, and many border controls do not allow passing by of their tendency to preserve sovereignty of the country.

Increased wave of refugees last few years produced a migrations crisis on Mediterranean and Europe. On the southern coast of Mediterranean Sea number of economic migrants moving from West Africa will increase as long as international community does not find a new platform of economic development and solidarity.

Keywords: migrations, determinants, population, problems, challenges.

ЗОРАН М. ЈОВАНОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

СВЕТА СТОЛИЦА И КОСМЕТСКИ ЧВОР – ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ИСТИНА

Незаинтересованост и/или незнање, односно селективно знање о Римокатоличкој цркви и њеној историји у српској јавности, осим када треба истаћи неке детаље битне за дневно-политичке прилике, допринели су да реалност и на том пољу постане жртва неистине, у најбољем случају једностране истине (истовремено утичући на снажење разноликих предрасуда, као и мњења конфесионалне већине у Републици Србији). Исто или слично односило би се и на савремену историју Римокатоличке цркве на подручју Косова и Метохије, о којој српска јавност, чак и стручна, занемарљиво мало зна. Неупућеност се односи и на политику званичног Ватикана према „косметском чвору“ од НАТО бомбардовања Србије (1999) до данас, као и о неизмењеном ставу Свете столице према (не)признању тзв. државе Косова. Друкчије речено, премда Света столица од деведесетих година 20. века није у свему остала имуна на „бесомучно дејство оркестриране кампање“ против Србије и кад је реч о Косову и Метохији, она је остала чврста при томе да не призна тзв. државу Косово, чиме је, поред осталог, помогла Републици Србији у одбрани права на суверенитет и територијални интегритет. Будући да о томе такође нема информација у српској јавности, довољан је повод за овај текст.

Кључне речи: Света столица, Ватикан, Србија, тзв. држава Косово, Косово и Метохија, историја.

* zmjovan@sezampro.rs

ZORAN M. JOVANOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE HOLY SEE AND THE COSMET'S KNOT
— BETWEEN TRUTH AND TRUTHS

Lack of interest and/or lack of knowledge or actually selective knowledge of Roman Catholic church and its history in Serbian public, except in the cases where something of interest in the day-to-day political life is prompted, contributed to the fact that reality became victim of misstatements, or at the very least one sided truth (at the same time enforcing the power of prejudice and changing public opinion in the Republic of Serbia). The same or similar statement can be applied to the modern history of the Roman Catholic Church on the territory of Kosovo and Metohija, where Serbian public, including the experts, is very little informed. Ignorance is also present in the official policy of Vatican towards „Cosmet's knot“ from the time of NATO bombing of Serbia (1999) until today, as well as unchanged policy of the Holy See towards recognizing the so called Republic of Kosovo. In other words, although Holy See since the end of twentieth century was not immune to the „furious effect of the orchestrated campaign“ against Serbia in the case of Kosovo and Metohija, they stayed firm in not recognizing so called Kosovo Republic and therefore helped Serbia to defend it's sovereignty and territorial integrity. Taking in consideration that Serbian public (even experts in the field) is not informed about those facts, makes the reason for this article even more important.

Keywords: Holy See, Vatican, Serbia, So called Kosovo republic, Kosovo and Metohija, history.

ДУШАНКА М. ЈОВОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ДАВИД ЈОВОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

КОНКУРЕНТНОСТ ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА У УСЛОВИМА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Изазови и донети глобализације током претходних тридесетак година условили су настанак новог пословног окружења у коме функционишу предузећа и поједине националне економије. То ново пословно окружење је отворило многе, дотада непознате пословне прилике, али је истовремено довело до великог броја различитих опасности као последице изложених пословних субјеката глобалној конкуренцији. У таквим околностима императив унапређења конкурентности предузећа и земаља попримио је готово универзалан карактер. У раду презентовани подаци о кретању висине глобалног индекса конкурентности Светског економског форума у периоду 2001-2016. сведоче о озбиљном заостајању земаља Западног Балкана не само за најконкурентнијим привредама у свету, већ и за Словенијом, некада делу земље која је припадала социјалистичком блоку, а од 2004. чланица Европске уније. Сасвим је јасно да уколико се не учини неки озбиљнији заокрет у испољавању ових тенденција, тешко да се може изражено економско заостајање земаља Западног Балкана за економијама Европске уније смањити. Ово, поред осталог, и због чињенице што је извесно да светска привреда и поред многих потешкоћа улази у нови период развоја, као резултат свеопште примене информационо комуникационих технологија и настанка тзв. четврте индустријске револуције. Истовремено, независно од неких ставова о кризи глобализације, динамичност међународних економских односа и снаге интернационалне конкурентности деловаће све јаче на губљење старих а стицање нових конкурентских позиција на основу комерцијалне валоризације нових знања у

* dusanka.jovovic@pr.ac.rs

иновације. У том смислу, унапређење конкурентности земаља Западног Балкана, могуће је једино успостављањем економије знања.

Кључне речи: глобализација, конкурентност земље Западног Балкана, глобални индекс конкурентности, Србија.

DUŠANKA M. JOVović

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF LAW

DAVID M. JOVović

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF AGRICULTURE

COMPETITION OF THE WESTERN BALKANS COUNTRIES UNDER THE GLOBALIZATION CONDITIONS

Challenges and achievements of globalization during the previous thirty years have created a new business environment for the enterprises and some national economies to function in. This new business environment has opened a number of new business opportunities, but it also led to numerous varieties of danger as a consequence of business subjects' exposure to the global competition. Under such circumstances a need for a competition of enterprises and countries has gained an almost universal character. The paper presents data on the movement of height of global index of the World Economy Forum competition in the period of 2001–2016, which testifies a serious backwardness of the Western Balkans countries not only in regard to the most competitive economies in the world, but also in regard to Slovenia, which once was a part of the socialist bloc countries, now a member of European Union since 2004. It is quite clear that unless a serious turnaround in regard to the manifested tendencies is done, such evident economic backwardness of the Western Balkans countries will not be easily reduced. This is, among other things, necessary because of the fact that, despite many problems, the world economy is entering a new period of development, as a result of general use of information communication technologies and the beginning of so called fourth industrial revolution. At the same time, regardless of certain views on globalization crisis, the dynamics of international economic relations and the power of international competition will have a stronger impact on the old competitive positions disappearing and gaining of the new ones on the basis of the commercial valorization of the new knowledge into innovations. In

that sense, the development of competition of the Western Balkans countries is possible only by establishing the economy of knowledge.

Keywords: globalization, the competition of the countries, the Western Balkans countries, global competition index, Serbia.

ALEKSANDAR JOKIĆ*

PORTLAND STATE UNIVERSITY (OREGON, USA)

YUGOSLAVIA, TARGET OF INTERNATIONAL JUSTICE

The transformative events in Yugoslavia during the 1990s and in particular the first years of the 21st century were largely misconstrued and presented in very distorted ways in the West, both in the public discourse by politicians, activists and journalists—who broadly made peace their discursive goal—and academics, who most often seemed more interested in justifying the US policies towards the Balkans than attempting to understand anything. To present and analyze this double failure, both on the public and the academic side of the discourse on Yugoslavia, will be the purpose of this article.

Keywords: international justice, ad hoc international tribunal (ICTY), disintegration of Yugoslavia, propaganda, word games, Serbia after Milosević, Social Sciences and Geopolitics.

АЛЕКСАНДАР ЈОКИЋ

ПОРТЛАНД СТЕЈТ ЈУНИВЕРСИТИ (ОРЕГОН, САД)

ЈУГОСЛАВИЈА, МЕТА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВОСУЂА

Догађаји преображаја у Југославији током 1990-их, а посебно током првих година 21. века, су углавном били погрешно схваћени и представљени на искривљен начин на Западу, како у јавном дискурсу политичара, активиста и новинара – који су већином сматрали мир својим дискурским циљем – тако и код припадника академске јавности, који су најчешће деловали заинтересованији за оправдавање политике САД према Балкану него што су покушавали да схвате било шта. Представљање и анализирање овог

* d8aj@pdx.edu; auroraplan@gmail.com

двоструког неуспеха, на основу јавне и академске стране дискурса о Југославији, биће сврха овог чланка.

Кључне речи: међународна правда, *ad hoc* међународни трибунал („хашки трибунал“, МКТЈ), распад Југославије, пропаганда, игре речима, Србија после Милошевића, друштвене науке и геополитика.

MONICA JAKOBSEN*

RESTORING THE VILLAGE YOUTH INITIATIVE

ROUNDTABLE OF ST. LUCIE COUNTY & FORT PIERCE POLICE DEPARTMENT
USA

GLOBALIZATION VS. GLOCALIZATION (CONFLICTS IN GLOBALIZING SOCIETY)

Fort Pierce is located on the southeast coast of Florida, and experiences high levels of violent crime, especially gang-related shootings and homicides. In 2014, the violent crime rate in Fort Pierce was 1.061 incidents per 100.000 residents compared to rates of 466.8 in Florida and 365 nationwide. The homicide rate was 29 compared to 5.8 in Florida and 4.5 nationwide. The rate of aggravated assaults was 735 compared to 366 in Florida and 232 nationwide. In September 2014, the FBI ranked Fort Pierce ninth on the list of Florida's most dangerous cities.

The gang-related violence disproportionately impacts 23% of the city's population residing in a three square mile area known as Lincoln Park. The impact of gang violence has significant negative effects on Lincoln Park and residents experience widespread intimidation and terror. The fear of retaliation is also prevalent, and many residents will not step forward to provide information to law enforcement. As a result, many of the shootings remain unsolved.

To address this situation, the City of Fort Pierce, Fort Pierce Police Department, Roundtable of St. Lucie County, Department of Juvenile Justice, and St. Lucie County School Board, in collaboration with over 21 community agencies, developed Restoring the Village Youth Initiative (RTVYI). The Youth Initiative is based on the federal comprehensive gang model developed by the Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP) and supported by the National Gang Centre.

* mjakobsen@roundtableslc.org ; mjakobsen@fppd.org

This presentation will describe the research underlying this model of preventing and combating youth-led gang violence, review the basic components of the model and its implementation in the City of Fort Pierce, FL.

Keywords: violence, gang violence, Fort Pierce, prevention.

МОНИКА ЈАКОБСЕН

ОБНАВЉАЊЕ ГРУПЕ ИНИЦИЈАТИВЕ МЛАДИХ
ОКРУГЛИ СТО ОКРУГА СЕНТ ЛУСИ & ПОЛИЦИЈСКО ОДЕЉЕЊЕ ФОРТ ПИРСА
САД

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА VS ГЛОКАЛИЗАЦИЈА (КОНФЛИКТИ У ГЛОБАЛИЗУЈУЋЕМ ДРУШТВУ)

Форт Пирс се налази на југоисточној обали Флориде и суочава се са високим нивоима насиља, нарочито са пуцњавама у сукобима банди и убиствима. У 2014. години стопа насиља у Форт Пирсу је била 1.061 инцидент на 100.000 становника у поређењу са стопама од 466,8 на Флориди и 365 широм земље. Стопа убиства је била 29 у поређењу са 5,8 на Флориди и 45 широм земље. Стопа тешких телесних повреда је била 735 у поређењу са 366 на Флориди и 232 широм земље. У септембру 2014. године, Федерални истражни биро (FBI) је Форт Пирс сврстао на девето место листе најопаснијих градова на Флориди.

Насиље сукоба банди несразмерно утиче на 23% становништва града које живи у области површине три квадратне миље познатој као Линколн парк. Утицај сукобљавања банди има значајне негативне ефекте на Линколн парк при чему су становници изложени распрострањеном застрашивању и терору. Страх од освете такође преовлађује и многи становници се не усуђују да доставе информације за спровођење закона. Сходно томе, многе пуцњаве остају нерешене.

Како би се решила ситуација, град Форт Пирс, Полицијско одељење Форт Пирса, Округли сто округа Сент Луси, Одељење за малолетничко правосуђе и Школски одбор округа Сент Луси, у сарадњи са 21 органом заједнице, покренули су Обнављање групе иницијативе младих (Restoring the Village Youth Initiative — RTVYI). Иницијатива младих се заснива на савезном свеобухватном моделу за превенцију насиља банди који је осмишљен од стране Канцеларије за малолетничко правосуђе и превенцију делинквенције (OJJDP — Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention),

а подржан је од Националног центра за превенцију насиља банди (National Gang Center).

Ово излагање ће описати истраживање засновано на моделу превенције и сузбијања сукоба банди предвођених младима, размотрити основне компоненте модела и његове примене у граду Форт Пирс на Флориди.

Кључне речи: насиље банди, Форт Пирс, превенција

ИГОР ЈАНЕВ

Институт за политичке студије, БЕОГРАД

УПОТРЕБА ОСПОРАВАЊА ПРАВНОГ ИДЕНТИТЕТА
МАКЕДОНИЈЕ У ЦИЉУ ДЕСТАБИЛИЗАЦИЈЕ
РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ

У случају пријема Македоније у УН 1993. на инсистирање Грчке (сматрајући да јој се краде име и да сусед има територијалне претензије), Резолуцијом Савета безбедности УН (UNSC) 817, после констатовања у тексту тог документа да држава кандидат испуњава потребе услове за пријем у УН, предложено је Генералној скупштини УН да се кандидат прими, али под референцом БЈРМ, уз обавезу да преговара са Грчком о сопственом државном имену. Ова препорука Савета безбедности УН, прихваћена је од Генералне скупштине УН (Резолуција 47/225), која је одлучила да прими РМ под овим нестандартним условима. Први пут у УН, једна држава је ушла са деноминацијом, за разлику од свих осталих кандидата при пријему. Као што сам могао да приметим, Македонија је у УН примљена са два допунска услова за чланство, без којих се пријем не би могао извршити:

1. услов да се у УН носи референца БЈРМ (односно деноминација, органићавајући право на самосталну промену имена),
2. услов да са другом државом преговора о сопственом имену (органићавајући право на самоопределење имена и немешање у унутрашњу јурисдикцију).

Као што сам у својим истраживањима показао, оба горе наведена нестандартна услова за пријем у УН су у супротности са Саветодавним мишљењем Међународног суда правде 28. маја 1948 г., као и са Резолуцијом Генералне скупштине УН 197/III, 1948, којом се ово мишљење суда прихвата.

Кључне речи: правни идентитет, УН, Нато, ЕУ, име, политика.

IGOR JANEV

INSTITUTE FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

USE OF LEGAL CHALLENGES TO THE IDENTITY OF MACEDONIA

In case of admission of Macedonia to the UN in 1993 at the insistence of Greece (considering that her „name stealing” and “territorial claims”), UN Security Council Resolution 817, after the ascertainment in that document stating that the Candidate meets the needed standards of the conditions for admission, recommended the UN General Assembly to admit the Candidate, but under the reference FYROM, with the obligation to negotiate with Greece about the state name. This recommendation of the Security Council of the UN, was accepted by the UN General Assembly (Res. 47/225), which decided to admit Macedonia with the non-standard conditions. For the first time in the UN, one country has entered with denomination. As I concluded, on the admission of the Macedonia in the UN were imposed two additional conditions for membership, without which the admission could not be possible:

1. The requirement that in the UN it bears the reference FYROM (i.e. denominations, against the right to self-identification ion)
2. The requirement with the other state it negotiates on its name (limiting the right of self-determination and the principle of non-interference in internal jurisdiction).

Both of the above non-standard conditions for admission to the UN were contrary to the advisory opinion of the International Court of Justice of 1948, and with UNGA Resolution 197 / III1948.

Keywords: legal identity, UN, NATO, EU, Name, Politics.

БРАЦО П. КОВАЧЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊАЛУЦИ, ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
РЕПУБЛИКА СРПСКА (БИХ)

ГЛОБАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАТ И ХУМАНИТАРНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Човјекова историја је историја међусобног сукобљавања и ратовања. У основи тих конфликта, сукоба и ратова се налазе различите идеологије и интереси, од којих се један битан односи и на ресурсе. Од како су почели да трагају за ресурсима како би себи обезбједили егзистенцију, људи су улазили у међусобне нетрпељивости, сукобе, конфликте и ратове. Тако је и данас, у свијету глобалне економије, у оквиру које моћне неолибералне државе производе ратове како би опљачкале и отеле ресурсе сиромашних народа и држава оправдавајући свој експлоататорски и неоимперијални интерес пропагандним манипулацијама о заштити људских права и демократије. Најновији примјери са Ираком, Либијом и Сиријом, као и многи други ранији, потврђују овај став. А, такође, и примјер са бомбардовањем СР Југославије и отимањем територије Косова и Метохије од Србије, односно отимањем њених ресурса.

Кључне речи: рат, хуманитарне интервенције, ресурси, Србија, пропаганда.

BRACO P. KOVAČEVIĆ

UNIVERSITY OF BANJA LUKA
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
REPUBLIKA SRPSKA (B&H)

GLOBAL ECONOMIC WAR AND HUMANITARIAN INTERVENTIONS

Man's history is a history of mutual conflicts and wars. In the basis of these conflicts and wars there are different ideologies and interests, and an important one of them also refers to resources. Since they started to look for resources in order to ensure an existence for themselves, people have entered into mutual animosity, clashes, conflicts and wars. That is how it is today, in

* braco.kov@hotmail.com

the world of the global economy, in which the powerful neo-liberal states produce wars in order to rob and seize resources from poor nations and states justifying their exploitative and neo-imperial interest by propaganda manipulations on protection of human rights and democracy. The latest examples with Iraq, Libya and Syria, as well as many others earlier, confirm this view. And, also, the example of the bombing of FR Yugoslavia and the seizing of the territory of Kosovo and Metohija from Serbia, in other words seizing of its resources.

Keywords: war, humanitarian interventions, resources, Serbia, propaganda.

БОГДАНА КОЉЕВИЋ*

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

РЕСУВЕРЕНИЗАЦИЈА И ПОЛИТИКА НАРОДА

Епоха пост-глобализације 21. века се у значајним аспектима показује као процес ресуверенизације у порасту. Скорашњи феномен супротстављања неоимперијализма и неоколонијализма глобализације се јавља у аутентичним облицима развијања политике народа. „Политике ових народа“ се директно супротстављају квази-политици транснационалних крипто-елита и означавају структурне трансформације у друштвеној пракси као и специфичан повратак концепту политичког.

Кључне речи: ресуверенизација, политика народа, пост-глобализација, структурне трансформације, концепт политичког.

BOGDANA KOLJEVIĆ

INSTITUTE FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

RESOVEREIGNIZATION AND POLITICS OF THE PEOPLE

The epoch of post-globalization of the 21st century in relevant aspects unfolds as a growing process of resovereignization. Live phenomena of confronting neoimperialism and neocolonialism of globalization appears in authentic forms of building politics of the people. These „people’s politics“ are directly confronted with quasi-politics of transnational crypto-elites and sig-

* bb2polfil@gmail.com

nify structural transformations in social practices as well as a specific return to the concept of the political.

Keywords: resovereignization, politics of the people, post-globalization, structural transformations, the concept of the political.

АЛЕКСАНДАР В. КОСТИЋ*

ВЛАДИМИР В. КОСТИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

УЛОГА ЕЛИТА У УСЛОВИМА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ И СВЕТСКЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ

Аутори се баве проблемом интелектуалних елита, његовом сложеностју, па самим тим и несугласицама које га прате. Нови конструкт о немоћи елита у модерном добу у ствари кореспондира са њиховом маргинализацијом наслоњеном на Тукидидову максиму: „Јаки раде што могу, док слаби оно што морају“. Они трагају за узроцима појаве апологета власти сваке врсте. Из тог односа део тзв. нове интелектуалне елите се залаже за утапање у европски идентитет. На тој матрици долази до поларизације оних који се пред налетом обесмишљавања националног идентитета не мире са таквим стањем и оних који концепт економске доминације преносе и на идентитет. Аутори ту врсту фиксације рашчлањују и доводе у везу са одговорношћу интелектуалаца која не би смела да буде релативизована због привилегија и користи. Они истражују могућности интелектуалне елите да се у кризним временима измакну од идеологије и потраже решења како за економске проблеме тако и за затирање индивидуалног и националног идентитета. Аутори траже одговор и на питање има ли у Србији елите? Указују при томе на раскорак између нормативне и функционалне елите и све већу сегментацију на локалном и регионалном новоу као неку врсту неутемељеног контрапункта европском заједништву. Они истражују да ли има начина да се политички, културни и социјални развој оствари изван англосаксонског обрасца, као и колико је спрега политике и интелектуалне елите окренута ширењу слободе и решавању проблема преко корпоративног над социјалним. Посебно су истраживали

* aleksandar.kostic@pr.ac.rs

однос интелектуалне елите према савременој светској економској кризи. Ауторе интересује колико се данашњи интелектуалац уздиже изнад партиципалног знања сопствене професије и ангажује на глобалним питањима контроверзи, често и манипулација, које урушавају кредибилитет интелектуалаца који се руководе искључиво истином.

Кључне речи: елита, глобализам, идентитет, криза, интеграције.

АЛЕКСАНДАР В. КОСТИЧ

ВЛАДИМИР В. КОСТИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В ПРИШТИНЕ С ВРЕМЕННЫМ

МЕСТОНАХОЖДЕНИЕМ В Г. КОСОВСКА-МИТРОВИЦА

РОЛЬ ЭЛИТ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ И МИРОВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА

Авторы исследуют проблему интеллектуальной элиты, ее сложность, и, следовательно, разногласия сопровождающие ее. Новый конструкт о бессилии элит в современной эпохе является следствием их маргинализации, опирающейся на максиме Фукидида: «Сильные поступают так, как хотят, а слабые страдают так, как и должны». В статье исследуются причины появления апологетов власти любого рода. Из этого отношения часть так называемой новой интеллектуальной элиты поддерживает европейскую идентичность. На этой матрице складывается поляризация тех, кто перед натиском обесмысливания национальной идентичности не смиряются с этим и тех, кто концепцию экономической доминации переносят и на идентичность. Данный тип фиксации авторы анализируют и связывают с ответственностью интеллектуалов, которая не должна быть релятивизированной из-за их привилегий и льгот. Они исследуют готовность интеллектуальной элиты во время кризиса отойти от идеологии и поискать решения для экономических проблем и сохранения индивидуальной и национальной идентичности. Авторы пытаются ответить на вопрос существует ли элита в Сербии? Они указывают на отличия между нормативной и функциональной элитами и растущую сегментацию на местном и региональном уровнях, как своего рода контрапункт европейским интеграциям. Кроме того, они пытаются ответить на вопрос существуют ли способы социального, политического и культурного развития вне англосаксонского образца, а также в какой мере связь политики и интеллектуальной элиты способствует распространению свободы и решению про-

блемы господства корпоративного над социальным. Особое внимание в статье уделяется отношению элит к современному мировому экономическому кризису. Очень интересным является и то, в какой мере современный интеллектual способен возвыситься над парциальными знаниями собственной профессии и заняться глобальными вопросами, касающимися противоречий и манипуляций, подрывающих доверие к интеллектualам, которые следуют только правде.

Ключевые слова: элита, глобализация, идентичность, кризис, интеграция.

ДРАГАН Ч. КОСТИЋ*

ВЛАДАН С. ВАСИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ „ДОН НЕЗБИТ“

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕНАЏМЕНТ, ЗАЈЕЧАР

СОЦИЈАЛНО-ЕКОНОМСКИ НАПРЕДАК ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА У ЕРИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Живимо у ери глобализације која са једне стране доноси успон глобалитарних носиоца економске моћи а са друге стране деструира државни и национални суверенитет. Како глобализација не значи само међудржавну економску зависност кроз трансакцију роба, услуга, капитала и технологија и не подразумева социјалну хомогенизацију и једнакост шанси свим друштвеним групама, земљама/регионима светаа сагласни смо данам глобални мегатрендови указују да се националне државе утапају уопште друштвене и културолошке промене, какве су онда шансе малих локалних заједница за опстанак? Које механизме локална самоуправа има на располагању како би у ери глобализације фирмисала социјално економски напредак уз очување националног идентитета? Одговор би могао бити у комбиновању савремених инструмената намењених локалном економском развоју као што су инструменти за привлачење директних инвестиција (стабилно пословно окружење, финансијски подстицаји, пореска ослобођења, пословање у слободним зонама, итд) са неговањем и даљим развојем препознатљивих робних марки, модерно речено „бренова“ (локално а светско). Локална заједница ће се тако на простору умре-

* dragan.kostic3@gmail.com

женог човечанства, препознати по савременим инструментима за ефикасно пословање а и по својим производима који су глобално препознатљиви и брендирани, као што је рецимо општина Пирот позната по пиротском ћилиму, качкаваљу и пеглањој кобасици. То јесте и треба да буде шанса малих локалних самоуправа да нађу своје место на мапи света.

Кључне речи: Глобализам, националне државе, локална самоуправа, локални економски развој, брендирани производи.

DRAGAN Č. KOSTIĆ

VLADAN S. VASIĆ

JOHN NAISBITT UNIVERSITY
FACULTY OF MANAGEMENT, ZAJEČAR

SOCIO-ECONOMIC PROGRESS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN THE ERA OF GLOBALIZATION

We live in the era of globalization which, on the one hand, brings the rise of global economic power holder on the other hand destroys the state and national sovereignty. As the globalization does not mean only inter-state economic dependence through the transaction of goods, services, capital and technology, and does not imply social homogenization and equal opportunities to all social groups, countries / regions of the world, and we agree that our global megatrends indicate that national governments are submerging in general social and cultural changes, what are the chances of small local communities to survive? What kind of mechanisms of local government are available in the era of globalization, in order to affirm the social and economic development including the preservation of national identity? The answer could be contained in combination of modern instruments dedicated to local economic development such as instruments for attracting foreign direct investment (stable business environment, financial incentives, tax exemptions, doing business in free zones, etc.) with nurturing and further development of recognizable specific kind of goods, fashionably speaking „brands“ (local and global). In that manner local community will be recognized in the area of networked humanity, by modern instruments for efficient operations and by its products, which are globally recognized and branded, as Pirot municipality is known for its kilim, cheese and „peglana kobasica“ (dry pressed sausage).

It is and should be a chance of small local governments to find its place on the world map.

Keywords: Globalization, national government, local governments, local economic development, branded products.

ДРАГОМИР КОСТИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КУЛТУРА И ИДЕНТИТЕТ

Идентитет једног народа чува његова култура. Али, ко чува народ? Ко чува српски народ на просторима Косова и Метохије? Снаге КФОР-а, НАТО, Бриселски споразум, близина Српске војске, морална снага (обавеза) већинског народа (Албанаца), беспомоћност српске заједнице нарочито у енклавама итд. Може ли се култура развијати у условима егзила, доминације другог језика и другачијих културних обичаја који искључују не само културу него и идентитет Срба на Косову и Метохији? Има ли смисла стварати културу у тим условима? Чији су српски ствараоци на Косову – писци, сликари, глумци? Ко валоризује њихов рад? Није ли то сизифовски посао? Јер се с једне стране форсира (намеће) аматеризам, нарочито фолклор, песма и игра, а на другој – агресивна митопоетизација домицилног простора! Ко да се у том тужном галиматјасу разабере, остане присебан, искаже универзалну поруку, па још да такав напор буде уочен и адекватно вреднован?!

Кључне речи: култура, идентитет, Косово и Метохија

DRAGOMIR KOSTIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

CULTURE AND IDENTITY

The identity of one nation is preserved by its culture. But who preserves the nation? Who protects Serbian people in the area of Kosovo and Metohija? The forces of KFOR, NATO, the Brussels Agreement, the proximity of Serbian army, moral strength (obligation) of the majority (Albanians), helplessness of

Serbian community particularly in enclaves etc. Can the culture be developed under the conditions of exile, domination of one language and different cultural customs which exclude not only the culture but the identity of Serbs in Kosovo and Metohija as well? Does it make sense to develop culture under such conditions? Whose are Serbian creators in Kosovo – writers, painters, actors? Who evaluates their work? Isn't it a Sisyphean task? Because on the one hand, amateurism is imposed, especially folklore, music and dance, while on the other hand – aggressive mythopoetization of the domicile area! Who can discern oneself in that sad gallimatias, keep calm, convey the universal message, so that even such effort is noticed and appropriately appreciated?!

Keywords: culture, identity, Kosovo and Metohija

БИСЕРКА КОШАРАЦ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, ПАЛЕ
РЕПУБЛИКА СРПСКА (БИХ)

НЕКИ АСПЕКТИ ДРУШТВЕНИХ КОНФЛИКАТА У ПОСТДЕЈТОНСКОЈ БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

У овом раду анализираће се неке основне врсте и аспекти друштвених конфликта у постдејтонској Босни и Херцеговини. Дуга пракса и историја конфликта на овом подручју захтева да се размотре различити утицаји који доводе до конфликта: социјални, национални, религијски, политички и економски. Такође, друштвени конфликти ће се тумачити у контексту сталне кризе која карактерише друштвене односе у БиХ. Доминантан друштвени конфликт је међунационални и он се препознаје у три вида: конфликт ради поседовања и управљања територијом БиХ, конфликти везани за идентитет и конфликти у одређивању будућности БиХ. Упркос нормативној опредељености елита за евроинтеграцијске процесе друштво Босне и Херцеговине у знаку је дезинтеграције и бројних конфликта. Постојећи сукоби онемогућавају успостављање социјалних, политич-

* bkosarac@hotmail.com

ких, економских и културних претпоставки за функционисање БиХ као специфичне државне творевине.

Кључне речи: друштвени конфликти, постдејтонска Босна и Херцеговина, дезинтеграција

BIŠERKA KOŠARAC

UNIVERSITY OF EAST SARAJEVO

FACULTY OF PHILOSOPHY, PALE

REPUBLIC OF SRPSKA (B&H)

SOME ASPECTS OF SOCIAL CONFLICTS IN POST-DAYTON BOSNIA AND HERZEGOVINA

This paper will analyze some aspects of the basic types of social conflicts in the post-Dayton Bosnia and Herzegovina. The history of conflicts in this country requires the consideration of different influences that lead to social, national, religious, political and economic conflicts. Also, social conflicts will be interpreted in the context of the continuing crisis that characterizes socio-political relations in BH. Interethnic conflicts are represented as political aim for territorial controlling and governing, national identity and continuing conflicts in determining future of BH. Despite initial commitment to EU integration processes Bosnia and Herzegovina is characterized by continuing disintegration and numerous conflicts preventing establishment of socio-political, economic and cultural conditions for normal government system functioning.

Keywords: social conflicts, post-Dayton Bosnia and Herzegovina, disintegration. EU integrations

ДАНИЈЕЛА Г. КУЛИЋ*

СНЕЖАНА М. ЗЕЧЕВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

МУЛТИПИСМЕНОСТ У ОБРАЗОВАЊУ: ГЛОБАЛНО СРЕДСТВО СПОРАЗУМЕВАЊА И НОВИ 'ЕСПЕРАНТО'

Циљ истраживања овог рада је утврђивање ставова о схватању мултиписмености у образовању као глобалног средства споразумевања и новог 'есперанта' како би се истакли значај и потреба поменутог приступа са циљем превазилажења културолошких баријера и постизања успеха у професионалној комуникацији. У истраживању се полази од следећих претпоставки: прво, познавање енглеског језика није једини предуслов за успешну комуникацију у образовању и будућој професији; друго, концепт мултиписмености у образовању је користан приступ у превазилажењу културолошких баријера; треће, енглески језик је 'есперанто' струке у професији психолога и лекара. За потребе истраживања састављен је упитник који поред општих података о испитаницима, обухвата и сегмент посвећен мултиписмености, сегмент посвећен превазилажењу културолошких разлика, и на крају, сегмент посвећен улози енглеског језика у образовању. Анкетирани су студенти прве и друге године Медицинског факултета у Косовској Митровици, студенти прве и друге године са Катедре за психологију у Косовској Митровици, као и дипломирани лекари и психолози. Резултати ове студије пресека, који су анализирани помоћу дескриптивне статистике и корелационе анализе, потврђују наведене претпоставке и указују на потребу оспособљавања појединаца за нормалан живот и рад у глобалном друштву. Неопходно је прилагодити се променама, превазићи потенцијалне културолошке разлике како би се омогућио приступ различитим садржајима, успоставила глобална сарадња и постигао бољи професионални успех.

Кључне речи: мултиписменост, есперанто, културолошке разлике, образовање, глобално друштво.

* danijela.ignjatovic6@gmail.com

DANIJELA G. KULIĆ

SNEŽANA M. ZEČEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF PHILOSOPHY

MULTILITERACY IN EDUCATION: A GLOBAL MEANS OF COMMUNICATION AND NEW 'ESPERANTO'

The aim of this research is an ascertainment of attitudes on understanding multiliteracy in education as a global means of communication and new 'esperanto', in order to emphasize the importance and necessity of the already mentioned approach with the aim of transcending cultural barriers and achieving success in professional communication. It is assumed that: firstly, knowledge of the English language is not the only precondition for successful communication in education as well as in future profession; secondly, the concept of multiliteracy in education is a useful approach for transcending cultural barriers; thirdly, the English language is the 'esperanto' of professions such as psychologists and doctors of medicine. For the requirements of this research a questionnaire is created, and beside general details related to respondents, it also consists of the segment concerned with multiliteracy, the segment concerned with transcending cultural barriers, and the one which considers the role of English language in education. The first and second-year students of the Faculty of Medicine in Kosovska Mitrovica, the first and second-year students from the Department of Psychology in Kosovska Mitrovica, as well as general practice doctors and psychologists were examined. The results of this cross-sectional study which were analysed by descriptive statistics and correlation analysis prove the already mentioned hypotheses and point out the necessity for qualifying individuals for normal life and work in the global society. It is necessary to adapt to changes, transcend potential cultural barriers in order to make various contents available, establish global co-operation and achieve better professional success.

Keywords: multiliteracy, esperanto, cultural barriers, education, global society.

АНЂЕЛА Д. КЕЉАНОВИЋ*

АЛЕКСАНДАР СТЕВАНОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

СТАВОВИ СТУДЕНАТА ПСИХОЛОГИЈЕ ПРЕМА МИГРАНТИМА И ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА У СРБИЈИ

С обзиром на актуелност друштвене, културне и политичке проблематике миграната у Србији, циљ рада је истраживање ставова студената психологије према мигрантима и тражиоцима азила. Овим истраживањем желимо да испитамо постоји ли међу студентском популацијом исти образац ставова према мигрантима и тражиоцима азила попут онога који је добијен у другим истраживањима европских земаља. У раду се полази од претпоставки да поједине социоекономске, социокултурне и контекстуалне варијабле (религијска припадност, искуство расељености, пријатељство са странцима, социјални контакт са тражиоцима азила, извор сазнања о мигрантској кризи) значајно диференцирају испитанике у погледу перцепције миграната као врсте претње. За потребе истраживања коришћена је скала ставова према тражиоцима азила (Жупарић-Иљић, Грегуровић, 2013) која се састоји од 12 ајтема распоређених у три димензије: “Перцепција друштвене претње”, “Перцепција културне претње” и “Перцепција здравствено-економске претње”. У истраживању је учествовало 127 студента психологије, старости 18-34, 59,8% се изјашњава религиозним, од тога искуство расељености има 21,2% испитаника, а најчешћи извор сазнања су медији (81,9%). Пријатељство са странцима остварује 77,9% испитаника, а социјални контакт са мигрантима имало је 8,7% испитаника. Анализом варијансе утврђено је да постоји статистички значајна разлика између религије и перцепције културне претње $F(4, 118)=4,2$, $p=,003$, као и између пријатељства и перцепције здравствене претње $F(2, 123)=3,1$, $p=,004$. Израчуната је корелација између перцепције друштвене претње и старости испитаника $r=0,26$, и мала негативна корелација између извора сазнања и социјалног контакта са мигрантима. $r=-,198$.

Кључне речи: мигранти, тражиоци азила, ставови, студенти

* andjela_sara@yahoo.com

ANĐELA D. KELJANOVIĆ

ALEKSANDAR STEVANOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF PHILOSOPHY

ATTITUDES OF STUDENTS OF PSYCHOLOGY TO MIGRANTS AND ASYLUM IN SERBIA

Given the topicality of social, cultural and political issues of migrants in Serbia, the aim is to explore the attitudes of students of psychology towards migrants and asylum seekers. With this research we want to examine whether there is among students of the same pattern of attitudes towards migrants and asylum seekers, such as those obtained in other studies of European countries. The paper is based on the assumption that some of the socio-economic, socio-cultural and contextual variables (religious affiliation, experience displacement friendship with strangers, social contact with asylum seekers, the source of knowledge about the migrant crisis) significantly differentiated subjects in terms of perception of migrants as a kind of threat. For the study is used the scale of attitudes towards asylum seekers (Župarić-Iljić, Gregurović, 2013) which consists of 12 items divided into three dimensions: „The perception of social threats“, „Perception of cultural threat“ and „Perception of health and economic threats“. The study include 127 psychology students, aged 18-34, 59.8% declare themselves as religious, of which experience of displacement has 21.2% of the respondents, and the most common source of information is the media (81.9%). Friendship with strangers realized 77.9% of respondents, and social contact with migrants had 8.7% of the respondents. With the ANOVA, there is a statistically significant difference between the perception of the cultural and religious threats $F(4, 118) = 4.2, p = 0.003$, as well as between friends and perceptions of health threats $F(2, 123) = 3.1, p = 0.004$. It's calculated correlation between perceived social threats and age of patients $r = 0.26$ and a small negative correlation between the sources and the knowledge of social contact with the migrants. $r = -0.198$.

Keywords: migrants, asylum seekers, attitudes, students.

ИРИНА КОВАЧЕВИЋ*

ДИРЕКЦИЈА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
БИХ

ГЛОКАЛИЗАЦИЈА СОЦИЈАЛНИХ НЕЈЕДНАКОСТИ

Глобализација производи многобројне промјене на свим подручјима личног и друштвеног живота па, према томе, и на економском и социјалном подручју на којима се стварају и генерирају огромне неједнакости између држава и народа, али и у оквиру њих самих. Неједнакости су постале сурова реалност која егзистира како на глобалном, тако и на локалном нивоу. Оне имају глобално, али и локално обиљежје. Остварен је процес глокализације социјалних неједнакости, турбулентни процес који у себи носи проблеме, ризике, конфликте и опасности.

Кључне речи: глобализација, глокализација, конфликти, ризици, социјалне неједнакости.

IRINA KOVAČEVIĆ

DIRECTORATE OF CIVIL AVIATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
B&H

GLOCALIZATION OF SOCIAL INEQUALITIES

Globalization produces numerous changes in all areas of personal and social life and, therefore, on the economic and social field in which created and generated are huge inequalities between countries and peoples, but also within themselves. Inequalities have become a harsh reality that exists both at the global and local levels. They have both global and local features. Achieved is a process of globalization of social inequalities, a turbulent process that in itself carries problems, risks, conflicts and dangers.

Keywords: globalization, glocalization, conflicts, risks, social inequalities

* irinakovacevic365@gmail.com

БРАНИСЛАВА Б. КРАГОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ЛОКАЛНИ МЕДИЈИ У ЕРИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Интензивирање процеса глобализације 80-их година XX века произвело је последице и у сфери медија и довело до настанка глобалних медија / медијских корпорација који су *vice versa* дали додатни подстрек и убрзање процесу који их је произвео. Деловање глобалних медијских корпорација превазилази националне границе ма које појединачне државе и, у економском аспект у њиховог пословања, оне су типичне транснационалне корпорације чије деловање диктира економски интерес власника а не интерес јавности, нити одговорност према одређеној заједници. Националне границе, идентитет и суверенитет су препреке које се руше, а концентрација власништва, униформност, идентичан идеолошки оквир и слична уређивачка политика кључне карактеристике.

Глобализација је учинила бројне догађаје глобално релевантним, али још увек није довела до настанка светског јавног мњења и, шире гледано, светског друштва услед непостојања јединственог вредносно-нормативног оквира. Уз много резерви, можемо говорити тек о глобалном светском поретку у настајању. Да би такав поредак могао да тежи придеву демократски, нужен (не и довољан) услов представља редефинисање (демократизација и децентрализација) глобалне медијске сфере.

Постојећи медијски поредак обележен је доминацијом глобалних медија, пред чијим налетом, у неравнопраној економској борби су локални медији престајали са радом, што је довело до демократског дефицита локалних заједница који глобални медији не могу да надоместе. У раду разматрамо значај локалних медија у креирању демократског устројства медијске сфере, уз посебан осврт на медијску сцену Косова и Метохије.

Кључне речи: глобализација, локални медији, глобални медији

* branislava_kragovic@yahoo.com

BRANISLAVA B. KRAGOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

LOCAL MEDIA IN THE ERA OF GLOBALIZATION⁴

The intensification of the process of globalization during the 80s of the XX century resulted in consequences in the sphere of media as well, and gave rise to the emergence of global media/media corporations which vice versa additionally initiated and accelerated the process that established them. Activities of media global corporations transcend national borders of whichever foreign country and, concerning the aspect of their business, they are typical transnational corporations whose activities are dictated by economic interest of owners, and not by the public interest, nor by the responsibility for a certain community. National borders, identity and sovereignty are obstacles that are destroyed, while the concentration of ownership, uniformity, identical ideological framework and similar policy of the social system are key characteristics.

Globalization made numerous events globally relevant, but it still has not given rise to the emergence of the world public opinion, and, more broadly considered, to the world society, due to the lack of the unique valuable normative framework. With lots of reservations, only then can we talk about the emerging global world order. If such order could strive for the adjective democratic, the necessary (but not also sufficient) condition would be redefining (democratization and decentralization) the global media sphere.

The actual media order is characterized by the domination of global media, under the impact of which, in the unequal economic struggle local media stopped working, which resulted in the democratic lack of local communities that global media cannot make up for. In this paper we consider the significance of local media for providing democratic establishment of media sphere, particularly considering the media scene of Kosovo and Metohija.

Keywords: globalization, local media, global media

МИЛОШ Д. ЛУТОВАЦ*

БЕОГРАДСКА ПОСЛОВНА ШКОЛА -
ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

РЕЛИГИЈСКЕ РАЗЛИКЕ И КОНФЛИКТИ НА БАЛКАНУ – ГЕОГРАФСКИ И ЕКОНОМСКИ ИЗАЗОВИ

Уколико се друштвене, економске, геополитичке, религијске и војно-стратегијске расправе о Балкану посматрају као „религијске разлике и конфликти“, потребно их је размотрити помоћу историјског приступа, који омогућава разумевање процеса стварања појма Западни Балкан, будући да је све до краја двадесетог века Балкан посматран као јединствено географско подручје и одређено политичко пространство. Међутим, тада је дошло до сукоба око суверенитета појединих балканских држава са различитим циљевима. Будући да разлог ових сукоба није јасно наглашаван у религијским разликама и супротностима, он се ипак испољавао. Управо зато проучавање ових сукоба на Балканском полуострву упућивало је не само на различите економске интересе и идеолошко-религијске разлике, него се и одражавало индиректно или директно, како на суверенитет појединих држава, тако и на идентитет појединих народа и нација. Због тога ова проблематика тражи комплексно проучавање њиховог конкретног испољавања на суверенитет, као и покушаја уређивања међународних односа са наглашеном позицијом појединих држава које настоје да своју економску моћ наметну као доминантну владајућу политику.

Кључне речи: Балкан, геополитика, религија, изазови, економија.

MILOŠ D. LUTOVAC

BELGRADE BUSINESS SCHOOL –
HIGHER EDUCATION INSTITUTION FOR APPLIED STUDIES

RELIGIOUS DIFFERENCES AND CONFLICTS IN THE BALKANS – GEOGRAPHIC AND ECONOMIC CHALLENGES

If social, economic, geopolitical, religious and military-strategic discussions concerning the Balkans are regarded as „religious differences and conflicts“, it is necessary to consider them using historical approach, which ena-

* milosdlutovac@yahoo.com

bles understanding the process of creating the concept Western Balkans, since until the end of the twentieth century the Balkans was regarded as a unique geographic region and certain political space. Nevertheless, conflicts concerned with the sovereignty of particular Balkan states began then, due to different aims. Although the reason of these conflicts was not explicitly emphasized within religious differences and contrasts, yet it was manifested. That is why investigating these conflicts in the Balkan Peninsula referred not only to various economic interests and ideological-religious differences, but it was also directly or indirectly reflected as much on the sovereignty of certain states, as on the identity of certain peoples and nations. Therefore, this problem demands the complex investigation of their particular manifestation concerned with identity, as well as the attempt of establishing international relations with emphasized position of certain states which tend to impose their economic power as the dominant leading politics.

Keywords: Balkans, geopolitics, religion, challenges, economy.

МАРИЈАНА МАКСИМОВИЋ*

ИНСТИТУТ ДРУШТВЕНИХ НАУКА, БЕОГРАД

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ЉУДСКИ РЕСУРСИ И ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ПРОМЕНАМА

Глобализацију и интернационалну економију све више карактерише разноврсност, комплексност и вишеструки мрежни односи. Традиционални облици конкурентности више нису довољни, потребне су агилне компаније које су способне да се брзо прилагоде. Глобализација је веома стара појава. Од свог појављивања до данас прошла је кроз неколико фаза. У последњој фази, глобализација се убрзала и помогла многим предузећима да се прикључе на међународно тржиште. Број глобалних компанија је у порасту, али у порасту је и број глобалних „брендова“. Те компаније су усмерене на већу употребу информационих технологија, а присутна је и већа мобилност запослених. Људски ресурси су поред технолошких и финансијских ресурса постали значајан фактор конкурентности. Глобални менаџери приликом доношења својих одлука треба да воде рачуна о стандардизацији производа, али и о прилагођавању тих производа наци-

* mmaksimovic@idn.org.rs

оналним тржиштима. Глобализација је довела и до промене односа између мултинационалних компанија и националних држава.

Кључне речи: глобализација, промене, прилагођавање, људски ресурси.

MARIJANA MAKSIMOVIĆ

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES, BELGRADE

GLOBALIZATION, HUMAN RESOURCES AND ADAPTATION TO CHANGES

Globalization and international economy increasingly characterized by diversity, complexity and multiple network relations. Traditional forms of competitiveness are not longer sufficient, requires agile companies that are able to adapt quickly. Globalization is a very old phenomenon. Since its appearance until today has gone through several stages. In the last phase, the accelerated globalization and helped many companies to join the international market. Number of global companies is on the rise, but the rise in the number of global „brands“. These companies are focused on the increased use of information technology, and there is a greater staff mobility. Human resources are in addition to the technological and financial resources to become an important factor of competitiveness. Global managers when making its decision should take into account the standardization of products, but also about customizing these products to national markets. Globalization has led to a change in the relationship between multinational corporations and nation states.

Keywords: globalization, change, adaptation, human resources

МИХАЈЛО П. МАНИЋ*

ФАКУЛТЕТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ДИПЛОМАТИЈУ, БЕОГРАД

МИША М. СТОЈАДИНОВИЋ

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

ОБЈЕКТИВНОСТ МЕДИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА У КОНФЛИКТНИМ СИТУАЦИЈАМ

У раду је анализиран приступ медија конфликтним ситуацијама и кризним подручјима. Чињеница је да њихова једнострана извештавања, без аналитичког приступа, непроверених информација и сугестивног сензационализма, могу имати штетнији и јачи ефекат. Због тога је важно да медијска извештавања буду објективна и посебно обазрива када се ради о пласирању информација са конфликтног подручја. То претпоставља обавезу да морају обавити ширу улогу у односу на ону која је саставни део свакидашњег ангажовања. Такође, подразумева медијску проактивност која недвосмислено инсистира на пружању јасних, непристрасних и актуелних информација о узроцима и последицама конфликта о којем извештавају. Паралелно, са професионалном медијском објективизацијом, неопходно је „помирити“ различите актере конфликта са понудом могуће платформе на којој се стабилно могу изградити помирљиви тонови и одредити за потенцијална решења. У супротном, уколико медији не могу да испуне основну улогу постојања и „прејаким“ језичким формама извештавања поспеше још већи анимозитет, тиме у великој мери подстичу заостравање конфликтне ситуације чинећи непоправљиву штету заједницама које су обухваћене конфликтом. Медији то најчешће намерно или ненамерно интензивирају, неаналитичким приступом у објективном извештавању, политички некоректном терминологијом и олако схваћеним проблемом на граници сензационалистичког објављивања информација. На тај начин се потпирује неадекватно изражавање, не водећи рачуна о томе да је неопходно испунити норме осетљивости на конфликт, уважавајући особеност дате ситуације. Веома често, „неискусни“ и неодговорни ме-

* mamihajlo@yahoo.com

дији, прелазе ту границу што доводи до веће ескалације проблема и удаљавања од могућег решења.

Кључне речи: медији, конфликти, извештавање, медијска објективизација.

МИХАЈЛО Р. МАНИЋ

FACULTY OF DIPLOMACY AND SECURITY, BELGRADE

МИША М. STOJADINOVIĆ

INSTITUT FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

OBJECTIVITY OF MEDIA REPORTING IN CONFLICT SITUATIONS

This paper analyzes the media approaches to conflicts and crisis areas. It is the fact that one-sided reporting, without analytic approach and with unverified information and suggestive sensationalism, can have a harmful effect. Therefore, it is important that media reporting must be objective and especially cautious in situations when they report in conflict areas. This assumes an obligation that media must have wider role than the one that is an integral part of their everyday engagement. This also assumes existence of proactive media which unequivocally insists on the providing of clear, unbiased and current information about causes and consequences of conflicts on which they report. At the same time, with the professional media objectification, it is necessary to “reconcile” the various actors in conflicts with the offer of possible platform on which they can build conciliatory tones and on which they can define potential solutions. If media are unable to fulfil basic role of their existence, and if they accelerate conflicts using excessive linguistic forms, they will greatly encourage confrontations and conflict situations, and at the same time they will cause irreversible damage to the communities in conflicts. Media often intentionally or unintentionally intensified conflicts with their non-analytic approach to objective reporting, or with using politically incorrect terminology and underestimation of the situation in the name of sensationalistic reporting. In this way media encourage inadequate reporting not taking into account the fact that it is necessary to fulfil norms of sensitivity to conflicts, and also not taking into account characteristics of that particular situation. “Inexperienced” and irresponsible media very often cross

that line which leads to escalation of conflicts and which makes search for peacefully solutions impossible.

Keywords: media, conflicts, reporting, media objectification.

САША С. МАРКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У СОМБОРУ

УРАВНОТЕЖЕНИ ИДЕНТИТЕТ КАО ВРЕДНОСТ НАЦИОНАЛНЕ ИДЕЈЕ СРБА

Модерна српска историја, у трагању за вредностима које детерминишу идентитет народа, суочавала се са бројним изазовима. Намера да се оствари слободна национална држава наилазила је на бројне препреке. Геополитички простор Балкана и централни положај Србије у њему били су интересантни бројним спољним утицајним факторима и често су били супротстављени националној стратегији Срба. Осим тога, чак и тамо где је постојала наклоност према исказаним стратешким државним интересима Срба, често су постојале оптерећујуће примедбе које су наизгледну подршку, врло брзо могле да трансформишу у отклон од сарадње. У осмишљавању државне политике и интереса моћних и утицајних држава према овим просторима мало је тога могло да се учини, много више је требало пажње посветити модификовању сопствене националне идеје и избегавању њеног идеолошког преобликовања. Овај промишљајући наратив имао је своје упориште у ставовима бројних представника српске друштвене мисли. Последица тога била је српска национална идеја са карактером аналитичке одговорности и одмерености, а која је при том спутавала емотивно усхићење или разочараност. Основни постамент трезвеног становништва произишао је из развоја образовања и неговања друштва које има своје упориште у личности која расуђује. Од Доситеја Обрадовића, преко Вука Стефановића Караџића, Стојана Новаковића, Исидоре Секулић и др. до Михаила Ђурића, у нашем раду покушаћемо да укажемо на разматрања националне идеје у контексту вредности која одолева ирационалним мометнима и самољубља и одбацивања.

Кључне речи: Срби, национална идеја, вредност, слобода, образовање.

* milnik.markovic@gmail.com

САША С. МАРКОВИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В Г. НОВИ САД

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ В СОМБОРЕ

УРАВНОВЕШЕННАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ КАК ДОСТОИНСТВО НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕИ СЕРБОВ

Современная сербская история в поисках ценностей, определяющих идентичность народа, сталкивалась с многочисленными вызовами. Устремленность к созданию свободного национального государства встречалась с многочисленными препятствиями. Геополитическое пространство на Балканах и центральное положение Сербии на Балканах были интересны для многочисленных внешних влиятельных факторов и часто были в противоречии с национальной стратегией сербов. Кроме того, даже и там где существовало расположение к проявленным стратегическим государственным интересам сербов, часто появлялись примечания, которые видимую поддержку очень быстро могли преобразовать в отвержение сотрудничества. В процессе обдумывания государственной политики и интересов сильных и влиятельных государств в отношении к этим пространствам мало можно было сделать, намного больше внимания должно было посвятить модифицированию собственной национальной идеи и избежанию ее идеологического переосмысления. Этот обдумывающий нарратив находил свою точку опоры в мнениях многочисленных представителей сербской общественной идеи. Результатом того является сербская национальная идея с характером аналитической ответственности и уравновешенности, которая одновременно стесняла эмоциональный восторг или разочарованность. Основной постамент трезвой точки зрения происходил из развития образования и общества, которое имеет свой опорный пункт в критически мыслящей личности. От Досифея Обрадовича, Вука Стефановича Караджича, Стояна Новаковича, Исидоры Секулич и др. до Михаила Джурича, в нашей статье мы попытаемся указать на рассуждения о национальной идее в контексте достоинства, которое преодолевает и национальные моменты самолюбия и отвергания.

Ключевые слова: сербы, национальная идея, достоинство, свобода, образование.

MARZENA MACIULEWICZ*

UNIVERSITY OF WARSAW
FACULTY OF 'ARTES LIBERALES'
POLAND

SELECTED ASPECTS OF THE FIELDWORK IN A DIVIDED CITY – MITROVICA

The aim of this paper is to present selected aspects of the methodology of fieldwork in a divided city on an example of research on Mitrovica. The presented study is a proposal of quantitative methods which will be applied to examine mainly the social aspect of divisions in this urban space.

Verifying inhabitants' attitude towards different aspects of divisions of the city and the state of their mutual relation cannot be omitted while referring to the main research problem which is the phenomenon of polarisation of/in urban space. Therefore, to enrich analysis of current situation in the city, it is crucial to connect both qualitative and quantitative methods.

In presented paper, the methodological approach, the structure of questionnaire, and the organizational aspect of a fieldwork in a post-conflict territory will be introduced. The paper does not include description of qualitative research methods, such as data analysis, interviews and observation which also remain important part of the research.

The main objective of the research is to create and examine methodological tools which – with necessary adjustment to local context – will enable further studies on divided cities in the Balkan region and beyond. The goal of this paper is also to prove the importance of conducting fieldwork in an international working team as well as to emphasize the meaning of research on urban areas to social and cultural studies.

Keywords: urban space, divided city, quantitative research, Mitrovica, post-conflict territory

* m.maciulewicz@student.uw.edu.pl

МАЖЕНА МАЋУЛЕВИЧ

УНИВЕРЗИТЕТ У ВАРШАВИ

ФАКУЛТЕТ СЛОБОДНИХ ВЕШТИНА

ПОЉСКА

ОДАБРАНИ АСПЕКТИ ПРИВРЕМЕНОГ УТВРЂЕЊА У ПОДЕЉЕНОМ ГРАДУ – МИТРОВИЦИ

Циљ овог рада је представљање одабраних аспеката методологије привременог утврђења у подељеном граду на примеру истраживања Митровице. Ова студија је предлог квантитативних метода које ће бити примењене, како би се испитао углавном друштвени аспект подела на овом градском простору.

Проверавање ставова становника о различитим аспектима поделе града и стање њиховог заједничког односа не могу бити изостављени приликом указивања на главни проблем истраживања, а то је феномен поларизације градског простора, и у самом градском простору. Стога је важно повезати и квалитативне и квантитативне методе, како би се побољшала анализа тренутне ситуације у граду.

У раду ће бити представљени методолошки приступ, структура упитника и организациони аспект привременог утврђења на постконфликтној територији. Рад не укључује опис метода квалитативног истраживања, као што су обрада података, интервјуи и посматрање, који су такође важан део истраживања.

Главни циљ је креирање и испитивање методолошких инструмената који ће – са неопходним прилагођавањем локалном контексту – омогућити даља проучавања подељених градова у Балканском региону и шире. Циљ рада је и показивање значаја спровођења привременог утврђења у међународној радној групи, као и истицање значења истраживања градских простора у друштвеним и културолошким проучавањима.

Кључне речи: градски простор, подељен град, квантитативно истраживање, Митровица, постконфликтна територија

ЗОРАН Д. МАТЕВСКИ*

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ДУШКА Н. МАТЕВСКА

УНИВЕРЗИТЕТ „ЕВРО-БАЛКАН“, СКОПЈЕ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ИНТЕР-РЕЛИГИСКИТЕ КОНФЛИКТИ И ДИЈАЛОГ ВО Р. МАКЕДОНИЈА: МИНАТИ ПРЕДИЗВИЦИ И ИДНИ МОЖНОСТИ ВО ГЛОБАЛНОТО ОПШТЕСТВО

Социолошки интерпретирано толеранцијата претставува трпение и прифаќање на религиските верувања на другите, притоа овозможувајќи ја валидноста на религиските принципи кои не се својствени на сопствените. Сето тоа се препознава во духот на граѓанските права и слободи. Толеранцијата е прифатено отстапување од сопствените верувања. Интер-религиската толеранција може да биде една од најтешките предизвици на денешницата. Предизвик е да се прифатат луѓе кои имаат различни традиции, обичаи и навики од сопствените. Се разбира доколку општеството не се справи со тој предизвик може да се развијат односи кои водат кон религиски фанатизам и екстремизам. Одредени организации и групи кои работат против мировните процеси во Р. Македонија и другите региони во светот, користат одредени терористички тактики и методи во обид да го дестабилизираат деликатниот баланс на мирот. Преку религијата се мобилизираат оние општествени групи кои се чувствуваат маргинализирани во глобалното општество, барајќи на тој начин поголема сила и влијание. Кризата на идентитетот е веројатно најголемата причина која го прави религискиот фундаментализам најконтраверзна политичка идеологија на модерното време. Р. Македонија и Балканскиот регион се третираат како најконфликтни региони во Европа, и покрај тоа што Христијанството и Исламот како религии кои имаат заедничка основа во Јудаизмот, го проповедаат мирот како идеал. Ова се во основа колективистички ре-

* zmatevski@fzf.ukim.edu.mk

лигии. Блискоста кон овие две религии ги води луѓето кон политичка и етничка лојалност.

Кључне речи: религиски конфликти; религиска толеранција; христијанство; ислам.

ZORAN D. MATEVSKI

UNIVERSITY OF SKOPJE, SS. CYRIL AND METHODIUS
MACEDONIA

DUSHKA N. MATEVSKA

UNIVERSITY „EURO-BALKAN, SKOPJE
MACEDONIA

INTER-RELIGIOUS CONFLICTS AND DIALOGUE IN MACEDONIA: PAST CHALLENGES AND FUTURE OPPORTUNITIES IN GLOBALIZING SOCIETY

Sociologically interpreted, tolerance is patience, accepting other people's beliefs, allowing the validity of principles which do not belong to one self, and yet they have to be recognized in the spirit of civil rights and freedoms. Tolerance is an accepted deviation from one's own beliefs. Inter-religious tolerance may be the most difficult task especially of the present. To accept something we are unfamiliar with, something which deviates from our tradition, customs and habits, is indeed a challenge. Of course, if it does not develop into religious fanaticism and extremism. Certain organizations or groups which are directed against the peace process in R. Macedonia and other regions in the world, continue to use terrorist tactics and methods in an attempt to destabilize the delicate balance of peace. Religion is able to mobilize social groups who strive for power and influence in the globalized society where they feel marginalized or consider the globalized society as some kind of threat. This is the reason why identity crisis makes religious fundamentalism the most prevalent and most controversial ideology of modern time. Interestingly, despite the fact that Christianity and Islam are essentially similar to one another, being derived from a common ancient basis in Judaism and all preaching peace as an ideal, R. Macedonia and Balkans have always been considered among the most conflicting regions in Europe. These religions are also very

collectivistic. Connections with them easily become a sign of political or national loyalty.

Keywords: religious conflicts; religious tolerance; Christianity; Islam.

ПЕТАР МАТИЋ*

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

ПРОБЛЕМ НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА У ВРЕМЕНУ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Према савременим теоријским изворима, глобализација се може посматрати као објективан и противречан процес свестраних, убрзаних и системских трансформација у свету, који последично води ка преобликовању тренутног у нови светски облик репродукције и ка формацији међузависног светског друштва. Њене најистакнутије особине су компресија времена и простора, уз континуирано јачање међузависности делова света, изражена динамика структурних и системских промена у свим областима, почев од економије, технологије и демографије, до образовања, културе и ширења нових вредносних система, као и до свакодневног живота. Национални идентитет настаје у доба модерне, и у уској је вези са спајањем сродних локалних и регионалних друштвених група у ширу историјску целину, нацију, која у XVIII и XIX веку постаје доминантни оквир друштвеног живота, људског припадања и суодношења на принципу грађанства. Нације се стварају етапно и асинхроно у различитим регијама света, а у Европи се могу уочити од XV века. У данашњем свету приметна су два дијаметрално супротна типа националног идентитета. Први и старији образац националне идентификације назива се примордијалним (традиционалним) и утемељен је на заједничком пореклу, традицији и култури појединих народа, односно нација. Други, који се означава као либерални (грађански, универзални) утемељен је на припадности држави (држављанство), која је примарна и обухвата све етничке, културних, верске, језичке и друге посебности друштвених група које су формирале у либералну политичку заједницу. Настојање пројектаната глобализације са Запада у актуелном тренутку је ширење тзв. универзалних образаца, мо-

* pmatic75@gmail.com

дела и стандарда примењених у водећим либералним државама света, пре свега САД.

Кључне речи: глобализација, национални идентитет, повезаност.

ПЕТР МАТИЧ

Институт политических истраживања, Београд

ПРОБЛЕМА НАЦИОНАЛНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ЭПОХУ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Согласно современным теоретическим источникам, глобализацию можно рассматривать как объективный и противоречивый процесс комплексных, ускоренных и системных трансформаций в мире, который в итоге ведет к преобразовыванию существующей мировой формы репродукции в новую форму и к формированию взаимозависимого мирового общества. Ее выдающимися особенностями являются компрессия времени и пространства при постоянном усилении взаимозависимости частей мира, выраженная динамика структурных и системных изменений во всех областях, начиная с экономики, технологии и демографии, вплоть до образования, культуры и распространения новых систем ценностей, а также до повседневной жизни. Национальная идентичность создается в современной эпохе и она тесно связана со слиянием родственных местных и региональных общественных групп в более широкое историческое целое – нацию, которая в XVIII и XIX веке становится господствующей основой организации общественной жизни, принадлежности людей и взаимоотношений, основанных на принципах гражданства. Нации создаются поэтапно и асинхронно в разных регионах мира, а в Европе они появляются с XV века. В современном мире замечаются два диаметрально противоположных типа национальной идентичности. Первая и более старая форма национальной идентификации называется примордиальная (традиционная) и основывается на общем происхождении, традиции и культурах отдельных народов, т. е. наций. Вторая, которая обозначается как либеральная (гражданская, универсальная), основывается на принадлежности к государству (гражданство), которая является первичной и включает в себя все этнические, культурные, религиозные, языковые и другие особенности общественных групп, оформляющих либеральное политическое сообщество. Архитекторы глобализации с Запада в настоящее время стараются распространить так называемые универсальные образцы,

модел и норми, које примењују у водећим либералним државама света, у прву очередь у САД.

Кључеве речи: глобализација, национална идентичност, односи.

Слободан Миладиновић*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

РАДИКАЛИЗАЦИЈА ГЛОБАЛНИХ НЕЈЕДНАКОСТИ – ОТВОРЕНО ПИТАЊЕ

Савремени тренутак је обележен бурним одвијањем многих друштвених процеса. За потребе овог рада биће издвојена два кључна глобална процеса: убрзан научно-технолошки развој и убрзан популациони раст. Једна од последица спреге ова два процеса је непрестано увећање квантитета и квалитета производње, с једне стране, и стално искључивање људског рада из производног и радног процеса. Резултат тога је, између осталог, настајање друштвених неједнакости које се виде као неједнакости прихода тј. подела на богате и сиромашне, који се међусобно све више удаљавају, и настајање групација које показују неке класне карактеристике а које се налазе ван официјелне структуре друштва: маргинална класа (underclass) којој припадају дугорочно незапослени и прекарна која којој припадају сви они који успевају да дођу до повремених и привремених радних ангажмана али не и до релативно трајног запослења. Реч је о групама које имају класне карактеристике али се само условно могу сматрати класама. Главна класна карактеристика им је њихова растућа бројност. Маргиналној класи, међутим, недостаје дефинисана класна свест и спремност на друштвени ангажман а прекарнајима недостаје социјална хомогеност. Сада се поставља питање како превазићи проблем глобалних друштвених неједнакости. На то питање има више одговора: скраћивање радног дана, дистрибутивна и редистрибутивна правда итд. Богати морају схватити да гомилање неједнакости отвара простор за глобалне сукобе свих профила. То значи да је потребно покренути глобалну акцију на ре-

* miladinovic@fon.rs

шавање проблема а она није могуће све док је свет подељен по различитим основама и економски неравномерно развијен.

Кључне речи: друштвене неједнакости, маргинална класа, прекаријат, друштвени развој.

SLOBODAN M. MILADINović

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF ORGANIZATIONAL SCIENCES

THE RADICALIZATION OF GLOBAL INEQUALITIES — OPEN TOPIC

The contemporary moment is marked by turbulent unfolding of many social processes. For the purpose of this work it will be emphasized the importance of two key global processes: accelerated scientific and technological development and rapid population growth. One of the consequence of collusion between these two processes is constantly enlarging the quantity and quality of production, on the one hand, and permanent exclusion of human labor from production and operation processes. The result is, among other things, growing of social inequalities that are seen as income inequality and division into rich and poor, who are each other more and more away, and the growing of groups that show some class characteristics and which are outside of the official structures of society: the marginal class (underclasses) which belong to the long-term unemployed and precariat which belong to all those who manage to get to the occasional and temporary work engagement but not relatively permanent employment. Their main class characteristic is a growing number. Marginal class, however, is missing defined class consciousness and readiness for social engagement and precariat is missing social homogeneity. Now the question is how to overcome the problem of global social inequalities. This question has several answers: shorter working days, distributive and redistributive justice, etc. The rich must understand that the accumulation of inequalities opens space for global conflicts of all profiles. This means that it is necessary to initiate global action to solve the problem and it is not possible as long as the world is divided on various grounds and economically unevenly developed.

Keywords: social inequality, marginal class, precariat, social development.

АЛЕКСАНДРА МИЛЕНОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У УЖИЦУ

ЗНАЧАЈ ИНФОРМАЦИОНИХ КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У УБРЗАЊУ ПРОЦЕСА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Након индустријске револуције као процеса модернизације, нити једна друштвено-историјска појава није изазвала такве идејно-теоријске контроверзе као глобализација. То је процес планетарних размера који представља тежњу Запада, односно САД за доминацијом у свим сферама друштва: политици, економији, војци, монетарној политици, образовању, језику и осталим, па се зато и назива мондијализација или вестернизација. У таквим околностима, информација постаје кључни ресурс савременог друштва која непосредно утиче на процес глобализације. Информационо комуникацијске технологије су допринеле умреженом друштву, односно дигитализацији и ефикасности у свим сферама друштва. У истраживању се пошло од опште претпоставке да информационо комуникацијске технологије значајно доприносе убрзању процеса глобализације и од посебних претпоставки по којима се претпостављало да ће истраживањем бити издвојене компоненте које према проценама студената указују на значај информационо комуникацијских технологија у убрзању процеса глобализације и да у томе имају усаглашене процене и да на њих не утиче пол, уписана година и успех у току студија. Да би се то утврдило у мају 2017. године, на узорку студената учитељских факултета у Врању и Лепосавићу, спроведено је истраживање приказано у овом раду. Подаци прикупљени Скалером – ИКТ-УПГ, диће обрађени факторском анализом, Ман Витнијевим У тестом и анализом варијансе. Очекује се да ће факторском анализом бити издвојене компоненте које према проценама студената указују на значај информационо комуникацијских технологија у убрзању процеса глобализације док ће Ман Витнијевим у тестом бити утврђено да не постоји значајна разлика у проценама студената у зависности од њиховог пола и уписаног факултета, а анализом варијансе да не постоји значајна разлика у проценама студената о значају информационо комуникацијских технологија у убрзању процеса глобализације у зависности од уписа-

* aleksandra.milenovic1992@gmail.com

не године и успеха студената у току студија. Резултати истраживања приказани су табелама и дијаграмима.

Кључне речи: американизација, вестернизација, информатизација, дигитализација, умрежено друштво, комуникација

ALEKSANDRA MILANOVIĆ

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC

FACULTY OF TEACHER TRAINING IN UŽICE

THE SIGNIFICANCE OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR ACCELERATING THE PROCESS OF GLOBALIZATION

After the industrial revolution considered as the process of modernization, there was not even one socio-historical phenomenon which caused such conceptual-theoretical controversies like globalization did. It is a process of planetary proportions which presents the striving of the West, namely of the USA, for domination in all spheres of society: politics, economy, army, monetary policy, education, language etc., and therefore, it is known as mondialization or westernization. In such circumstances information becomes the key resource of contemporary society which indirectly impacts the process of globalization. Information communication technologies contributed to the society network, namely to digitalization and efficiency in all spheres of society. There is a general assumption in the research that information communication technologies significantly contribute to accelerating the process of globalization, as well as particular assumptions according to which it is assumed that the research will result in isolating components which according to students' estimates point out the significance of information communication technologies for accelerating the process of globalization; then, that students agree with it, and finally, that they are not influenced by gender, the year of studies, nor achieved success during studying at the faculty. In order to examine this, in May 2017, the research, which is presented in this paper, was conducted using the sample of students of the Faculties of Teacher Training in Vranje and Leposavić. The data which were gathered using the Scale – ICT-APG (Скалер – ИКТ-УПГ) will be analysed by Factor Analysis, Mann-Whitney U Test and Analysis of Variance. It is expected that Factor Analysis will isolate components which according to students' estimates point out the significance of information communication technologies for ac-

celerating the process of globalization, while Mann-Whitney U Test will determine that there is no significant difference concerning students' estimates depending on their gender and enrolled faculty, and the analysis of variance will show that there is no significant difference regarding students' estimates of the significance of information communication technologies for accelerating the process of globalization depending on the year of studies and students' success during their studying at the faculty. The results of the research are presented in the tables and diagrams.

Keywords: Americanization, westernization, informatization, digitalization, society network, communication.

СРЂАН МИЛАШИНОВИЋ

КРИМИНАЛИСТИЧКО-ПОЛИЦИЈСКА АКАДЕМИЈА, БЕОГРАД

ЗОРАН ЈЕВТОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

„ЛАЖНЕ ВЕСТИ“ КАО ФАКТОРИ КРИЗНИХ СИТУАЦИЈА

У друштву ризика и перманентних криза способност коришћења друштвених мрежа, бежичних технологија и информација постаје један од кључних услова за мир и унутрашњу стабилност заједнице. Аутори тематизују спектар конфликтолошких промена које се дешавају у политичком амбијенту, уочавајући како измишљене дигиталне вести креирају кризне ситуације са сврхом симболичког утицања и ширења моралне панике. Под плаштом „слободе изражавања“ прикрива се моћ друштвених мрежа у пласману лажних порука, чија је читаност резултат алгоритмова који вредност текстова мере размерама ширења вести, такозваном виралношћу текста. Класични медији преузимају наметнуте наративе, не схватајући да тако упадају у замку спин манипулатора, којима је циљ емоционална реакција и брза промена мишљења јавности. Комерцијализација показује како су лажне вести много профитабилније од истинитих, у контексту броја кликова и прихода од рекламирања, али не и да се информатичким алатима њихова популарност може драматично увећавати.

Низ турбулентних политичких догађаја, растући тероризам, проблем миграција, али и све видљивији јаз између богатих и сиромашних прете даљим кризама, па се нови медији развијају као све снажнији потенцијал неуротехнолошких техника које се користе за контролу размишљања и

понашања грађана. Ако лажним вестима опозиционе странке или неке безбедносне службе изводе масе на улице, политички лидери добијају изборе или купују политички утицај, док произвођачи ратова креирају поводе за нове сукобе, јасно је да се индустрија вести налази на раскршћу. Дигитална безбедност почива на управљању и контроли поузданости информација, а нове ризике могуће је предупредити ширењем критичких размишљања и анализе садржаја као стратегије медијског описмењавања грађана.

Кључне речи: лажне вести, друштвене мреже, криза, манипулације, управљање јавностима, конфликти.

SRĐAN MILAŠINOVIĆ

ACADEMY OF CRIMINALISTIC AND POLICE STUDIES, BELGRADE

ZORAN JEVTIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

“FAKE NEWS” AS FACTORS IN CRISIS SITUATIONS

In a society full of risks and permanent crises, the ability to use social networks, wireless technologies and information has become one of the key preconditions for peace and internal stability of a community. The authors thematize the spectrum of conflictology changes occurring in the political landscape, noting how fictional digital news create crisis situations aimed at exerting symbolic influence and spreading moral panic. Under the guise of “freedom of expression”, the social media’s power in the placement of fake messages is concealed, whose readers-per-copy number is the result of the algorithms that rank the value of stories by using the degree to which the news are spread – the so-called virality of a story. The classical media take over the imposed narratives, not realizing that in this way they fall into the trap of spin manipulators, whose aim is the emotional reaction and rapid change in public opinion. Commercialization demonstrates that fake news are a lot more profitable than the true ones in the context of the number of hits and profits from ads, but that IT tools cannot dramatically increase their popularity.

A series of turbulent political events, the growing terrorism, the problem of migration, as well as the increasingly visible gap between the rich and the poor, threaten to cause further crises, and thus the new media develop as increasingly powerful potential of neurotechnological techniques used to con-

trol the thinking and behaviour of citizens. If by using fake news opposition parties or certain security agencies bring out the masses on streets, political leaders win elections or buy political influence, while creators of wars make triggers for new conflicts, it is clear that the news industry is at a crossroads. Digital security relies on the management and control of the accuracy of information, and it is possible to prevent new risks through the spread of critical thinking and content analysis as a strategy of making the citizens media-literate.

Keywords: fake news, social networks, crisis, manipulations, public opinion management, conflicts.

СНЕЖАНА М. МИЛИВОЈЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

МИГРАЦИЈЕ У ДОБА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ И ГЛОБАЛИЗМА – СОЦИОЕКОНОМСКИ, ПОЛИТИЧКИ И КУЛТУРОЛОШКИ КОНТЕКСТ

Веза између миграција и глобализације је снажна и присутна јер су у последњих педесет година миграције на глобалном плану појачане. Принудне (присилне) миграције из ратом разорених држава (Ирак, Либија, Сирија) су једна од најтрагичнијих последица глобалистичких тенденција „дисциплиновања непослушних“ народа и држава.

Предмет рада је демографски утицај миграција на државе пријема и државе одлива становништва. Велика кретања становништва имају директан утицај на промену демографске слике света.

Циљ рада је сагледавање могућих социоекономских, политичких и културолошких промена до којих може довести „талас миграната“ који „запљускује“ оне државе (међу којима је и Србија) које су ушле у стадијум демографске старости или су на његовом прагу и имају проблем са демографском редукцијом становништва.

Кључне речи: миграције, глобализација, глобализам, демографско старење, демографска редукција, демографски експанзивно, младо становништво.

* * snezanatmn@gmail.com

SNEŽANA M. MILIVOJEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF PHILOSOPHY

MIGRATION IN THE AGE OF GLOBALIZATION
AND GLOBALISM – SOCIO-ECONOMIC, POLITICAL
AND CULTURAL CONTEXT

The connection between migration and globalization is strong and present because during the last 50 years, amount of migration has increased globally. Necessary(forced) migration from war-torn countries(Iraq, Libya, Syria) is one of the most tragic consequences of globalist tendencies of “disciplining disobedient” nationalities and countries.

Subject of this paper is demographic influence on countries receiving and losing population. Large migration has a direct influence on changing world’s demographic image.

Goal of this paper is consideration of possible socio-economic, political and cultural changes which can be caused by waves of migrants flooding countries(among others, Serbia) which have entered a state of demographic old age, or are on the edge of it and are struggling with demographic reduction of population.

Keywords: migration, globalization, globalism, demographic aging, demographic reduction, expansive demographic, young population.

ЈЕЛЕНА З. МИЛИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

(ДЕ)КОНСТРУИСАЊЕ ДИСКУРСА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ
У РОМАНУ ФО Џ. М. КУЦИЈА

У раду се, на примеру романа Фо Џ. М. Куција, сагледава начин на који дискурс може постати моћно средство за спровођење глобализације, али и начин на који се наведена стратегија моћи разобличава (деконструише) у контексту поменутог романа са (пост)колонијалном тематиком.

* jelenamilic018@gmail.com

Језичка политика као битан елемент глобализма и очувања индивидуалног и националног идентитета, тумачи се у контексту постколонијалних студија Е. Саида, Ф. Фанона, А. Ападураја и Фукоовог дефинисања дискурса. Анализом односа између Крусое, Петка и Сузан у Куцијевом роману *Фо*, тежимо да укажемо на типове конфликта које намеће глобализирајућа култура. Водећи се Ападурајевим објашњењем термина идеолик, разобличавамо концептуализовано представљање Петковог идентитета које почива на стереотипима и неиспуњеним когнитивним очекивањима.

У раду се бавимо језиком као феноменом који појачава осећај припадности групи, факторима који утичу на одсуство идентитетске сарадње између ликова, затим репресијом, наметањем једне нације и униполарности под маском привидне тежње ка наднационалним интеграцијама и мултикултуралности. Такође, скрећемо пажњу и на имплицитну идеју о сепарацији по избору у Куцијевим романима, као и на интенционални сепаратизам који спроводи цивилизацијски поредак.

Кључне речи: дискурс, глобализација/глобализација/глокализација, идентитет, идеолик, конфликт.

JELENA Z. MILIĆ

UNIVERSITY IN NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

(DE)CONSTRUCTING OF THE DISCOURSE OF GLOBALIZATION IN THE NOVEL *FOE* BY J. M. COETZEE

This paper, in the case of the novel *Foe* by J. M. Coetzee, examines the way in which discourse can become a powerful tool for the implementation of globalization, but also the manner in which that strategy exposes (deconstructs) the power in the context of the aforementioned novel with the (post)colonial theme.

Language policy as an essential element of globalization and preserve individual and national identity, is interpreted in the context of postcolonial studies from E. Said, F. Fanon, A. Appadurai and Foucault's definition of discourse. From the analysis of the relationship between Crusoe, Friday and Susan in Coetzee's novel *Foe*, we are aiming to highlight the types of conflicts posed by a globalized culture. Leading the Appadurai's explaining of ideoscapes, we are debunking conceptualized presentation of Friday's identity that is based on stereotypes and cognitive unfulfilled expectations.

In this paper we are dealing with the language as a phenomenon that enhances the feeling of belonging to a group, with factors affecting the lack of cooperation between the identity of the characters, then with repression, which imposes one nation with unipolarity under the guise of an apparent tendency towards supranational integration and multiculturalism. Also, we are drawing attention to the implicit idea of separation by choice in Coetzee's novels, as well as intentional separatism conducted by order of civilization.

Keywords: discourse, globalization/growbalization/glocalization, identity, ideoscapes, conflict.

ИВАНА Р. МИЛОСАВЉЕВИЋ*

ОРГАНИЗАЦИЈА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА ДЕТЕТА УНИЦЕФ
ЗОНСКА КАНЦЕЛАРИЈА У ЗВЕЧАЊУ

СОЛИДАРНОСТ У ГЛОБАЛИЗИРАЈУЋЕМ ДРУШТВУ – ПРИХВАЋЕНОСТ ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У ВАСПИТНООБРАЗОВНИ СИСТЕМ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Рад представља емпиријско истраживање ставова типично развијене деце према деци са сметњама у развоју која се налазе у процесу инклузије у васпитнообразовни систем који Република Србија спроводи у Основним и Средњим школама на територијама општина Косовска Митровица, Звечан, Зубин Поток и Лепосавић. Испитивањем ставова желели смо сазнати да ли је и у којој мери присутна дистанца типично развијене деце према деци са сметњама у развоју, постојање спремности на сарадњу и солидарност током васпитнообразовног процеса, као и ван њега, али и спремност да се пружи помоћ, подршка и покаже емпатија. Истраживање је спроведено методом анкете, а као инструмент је коришћен упитник. Узорак је обухватао 240 испитаника ученика Седмог и Осмог разреда Основних школа и Првог и Другог разреда Средњих школа на територијама општина Косовска Митровица, Звечан, Зубин Поток и Лепосавић.

Кључне речи: инклузија, деца са сметњама у развоју, типично развијена деца, васпитнообразовни систем, Косово и Метохија.

* ivana.milosavljevic.kg@gmail.com

IVANA R. MILOSAVLJEVIĆ

UNITED NATION CHILDREN'S FUND- UNICEF
ZONAL OFFICE IN ZVEČAN

SOLIDARITY IN A GLOBALIZED SOCIETY — ACCEPTANCE OF CHILDREN WITH DISABILITIES IN EDUCATIONAL SYSTEM IN KOSOVO AND METOHİJA

This paper presents an empirical study of attitudes typically developed children towards children with disabilities who are in the process of inclusion in educational system that Republic of Serbia is implementing in primary and secondary schools in the municipalities of Kosovska Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok and Leposavić. With the analysis of attitudes we wanted to find out whether and to what extent is present distance of typically developed children towards children with disabilities, the existence of willingness to cooperate and solidarity during the educational process, as well as outside of it, but also a willingness to provide assistance, support and demonstrate empathy. The research was conducted through survey, and as an instrument used questionnaire. The sample included 240 respondents seventh and eighth grades of primary school and the first and second grades of secondary schools in the municipalities of Kosovska Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok and Leposavić.

Keywords: inclusion, children with disabilities, typically developed children, the general educational system, Kosovo and Metohija.

ЉУБИНКО МИЛОСАВЉЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

НАЦИОНАЛНО И УНИВЕРЗАЛНО

Шта је пре или важније у неговању осећања, доживљавању света па и у образовању, обликовању људских бића – да ли је то национално или општељудско? Француски мислиоци Монтескје и Де Местр опречно су одговорили на ово питање. Први је рекао да је човек оно што је прво и нужно, а

* ljubinko.milosavljevic@gmail.com

то што је неко Француз сасвим је случајно. Други пак вели да човека никада није срео већ само Французе, Италијане, Русе... Ово су два екстремна одговора на прастари проблем универзалија, при чему се у једном случају преферира посебно, у другом опште, за чим следе практичне консеквенце у организовању живота.

Аутор овог рада сматра да је проблем решив ако се уместо фаворизовања крајности трага за средином, хармонијом, мером, онако како су то препоручивали старогрчки умови. Јер без националног људско биће ће остати обезличено, без универзалног може се лишити човечанске суштине.

У раду ће бити размотрене неке од последица опредељења за једну или другу позицију, попут феномена националне (само)мржње и међусобног неразумевања цивилизација.

Кључне речи: проблем универзалија, национално, универзално, средина, мера.

LJUBINKO MILOSAVLJEVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF PHILOSOPHY

THE NATIONAL AND THE UNIVERSAL

What is more important in the cultivation of feelings, in experiencing the world, and in the education and formation of human beings – is it the national or the universal? Montesquieu and de Maistre, well-known French thinkers, gave opposing answers to these questions. The former said that being a human is what comes first, and that being a Frenchman is merely a coincidence. The latter one said that he had never met a man but only Frenchmen, Italians, Russians and others. These are two extreme answers to the old problem of universals, whereby the former one insists on the universal and the latter one on the specific, with practical consequences for the organization of social life.

The author of this paper holds the view that the problem can be resolved if instead for opting for either pole, we opt for the middle position between the two, for harmony and measure, in the way the ancient Greeks recommended. This is a consequence of the fact that without the national aspect a human being will remain spiritually shapeless, and without the universal it will be devoid of its human essence.

The paper addresses some of the consequences of opting for either standpoint, such as the phenomena of national (self-) hatred and lack of understanding among civilizations.

Keywords: the problem of universals, the national, the middle, measure.

КЈЕЛ МАГНУСОН*

УНИВЕРЗИТЕТ У УПСАЛИ, ЦЕНТАР ХУГО ВАЛЕНТИН

ШВЕДСКА

НЕВИДЉИВ НАЦИОНАЛИЗАМ РАЗМИШЉАЊА О ШВЕДСКОМ САМОРАЗУМЕВАЊУ У ЕРИ ГЛОБАЛНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ

Шведска себе сматра модерним друштвом и обично се налази међу првима на индексима глобализације. Веома је зависна од међународне трговине и под великим утицајем англо-америчке популарне културе. Земља се поноси својим подвизима на разним подручјима, а званично се представља као хуманитарна велесила, која води феминистичку спољну политику.

Као дотада културно хомогена држава, Шведска је шездесетих година прошлог века постала земља досељеника. Прво су стигли радници из Финске, Југославије и Грчке, а потом, нарочито последњих година, Шведска је по глави становника примила више избеглица из ваневропских земаља него други чланови Европске Уније. Дошло је до напетости и фрустрација, које су утицале на саморазумевање Швеђана. Обични људи као и политичари су сумњичави према улози религије и погледу на породицу код имиграната муслимана.

Иако је модерна и међународно оријентисана, Шведска је такође провинција на европској периферији, која је нерадо ступила у ЕУ. Као независна држава од 1523 г., која никада није била окупирана страним војскама, шведски идентитет никада није био под знаком питања, а типична европска национална идеологија није се развила. Поставља се питање: да ли се може говорити о национализму без националне реторике? Неколико примера ће показати да је то могуће, а да се феномен може објаснити Тајфеловом теоријом социјалног идентитета.

* kjellmagnusson@tele2.se

Интересантан парадокс је да глобални културни обрасци изгледају површним, јер у шведском друштву преовлађује традиционалан начин мишљења, што отежава прилагођење на савремене прилике.

Кључне речи: национализам, ксенофобија, миграције, идентитет, култура.

KJELL MAGNUSSON

UPPSALA UNIVERSITY, HUGO VALENTIN CENTRE
SWEDEN

INVISIBLE NATIONALISM REFLECTIONS ON SWEDISH SELF-IMAGE IN AN AGE OF GLOBAL CHANGE

Sweden considers itself as a modern society and is usually ranked high on indices of globalization. It is very dependent on international trade and to a large extent influenced by Anglo-American popular culture. The country is proud of its achievements in various fields, and officially presents itself as a humanitarian superpower, conducting a feminist foreign policy.

From being a culturally homogeneous state, in the 1960s Sweden became a country of immigration, starting with labour migrants from Finland, Yugoslavia, and Greece, while recently receiving more non-European refugees per capita than other members of the EU. This has led to tensions and frustrations, which ultimately affects the self-image of Swedes. Ordinary people, as well as politicians, are suspicious of the role of religion and views on family among Muslim immigrants.

Although modern and international, Sweden is also a province on the European periphery, which reluctantly joined the European Union. Being an independent state since 1523 and never occupied by foreign powers, Swedish identity was never challenged and the typical European national ideology did not develop. The question is: could there be nationalism without a national rhetoric? It will be shown through various examples that this is the case, and that the phenomenon may be explained by Tajfel's social identity theory.

An interesting paradox is that global cultural patterns seem to be superficial, since Swedish society is characterized by traditional modes of thinking which makes an adaptation to present conditions more difficult.

Keywords: Nationalism, Xenophobia, Migration, Identity, Culture.

НЕШКО Д. МАДИЋ*

ГИМНАЗИЈА ПИРОТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА БЕДЕ И ДЕХУМАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА – ГЛОБАЛИЗАЦИЈА БОГАТСТВА И ГЛОКАЛИЗАЦИЈА БЕДЕ

Посматрајући однос глобалног и глокалног у савременом свету многа питања навиру и траже рационалан одговор. Да ли глобализација доводи до хуманизације или дехуманизације друштва, односно да ли глобализација доводи до смањења или повећања неједнакости у свету? Да ли осиромашење стотина милиона људи и уништавање средњих слојева представљају основ за развој демократије или тоталитаризма? Куда води непрекидно смањивање основних људских права (права на рад, права на образовање, права на објективно информисање, права на бесплатно лечење, права на пензију итд.)? У чему се огледа „хуманизам“ глобалног капитализма, који годишње убије глађу 11 милиона детета широм света (према званичним подацима УНИЦЕФ-а)? Да ли је нормално да две милијарде људи живи и умире са 60 центи дневно, док на другој страни осам милијардера располаже већим богатством него 3,6 милијарде људи на планети? Хоће ли глобализација, заснована на идеологији неолибералног капитализма и интересима мултинационалних компанија и њихових оруђа – ММФ-а и Светске банке, довести до развоја човечанства или његовог уништења? Џералд Селенте, директор Тренд института из Њујорка, предвиђа мрачну будућност човечанства: „Уколико се ништа не промени сви ћемо постати јавне слуге мултинационалних корпорација. Живећемо у земљи робова (Славеланду), у којој финансијски гангстери пишу законе. Циљ овог рада је да укаже на то да је глобализација довела до драстичног повећања неједнакости, до смањења основних људских права до уништења националног идентитета и претварања грађана у послушне робове Новог светског поретка, који ће радити за мале плате и одлазити у пензију са осамдесет година, тј. до социјалне деградације оних који живе од свога рада.

* nesko.madic@gmail.com

На основу запажених светских тенденција, може се извући закључак да акумулација богатства на глобалном нивоу, доводи до акумулације беде на локалном нивоу.

Кључне речи: глобализација беде, дехуманизација, нови светски поредак, неолиберализам, социјална деградација.

NEŠKO D. MADIĆ

GYMNASIUM PIROT

GLOBALIZATION OF POVERTY AND DEHUMANIZATION OF SOCIETY — GLOBALIZATION OF WEALTH AND GLOCALIZATION OF MISERY

Considering relationship between global and glocal in the modern world many questions coming up and looking for a rational response. Does globalization leads to humanization and dehumanization of society, and whether globalization leads to a reduction or increase in inequality in the world? Does the impoverishment of hundreds of millions of people and the destruction of the middle classes are the basis for the development of democracy or totalitarianism? Where does lead the continuous reduction of fundamental human rights (right to work, right to education, the right to objective information, the right to free healthcare, pension rights, etc.)? In what is reflected „humanism“ of global capitalism, which annually kills 11 million child by hunger around the world (according to official figures of UNICEF)? Is it normal that two billion people living and dying with 60 cents a day, while on the other hand, eight billionaires have more wealth than 3.6 billion people together on the planet? Will globalization, based on the ideology of neoliberal capitalism and the interests of multinational companies and their tools — the IMF and the World Bank, lead to the development of humanity or its destruction? Gerald Celente, director of Trend Institute in New York, predicts a dark future of humanity: „If nothing changes, we will become public servants of multinational corporations. We will live in a country of slaves (Slaveland), in which the financial gangsters write laws“. The aim of this paper is to show that globalization has led to a drastic increase in inequality, a reduction in the basic human rights to the destruction of the national identity and the conversion of citizens into obedient slaves of the New World Order, which will work for low wages and go into retirement with eighty years, i.e. it will lead to social degradation of those who live from their work.

Based on the observed of the world tendency, it can be concluded that the accumulation of wealth at the global level, leading to accumulation of misery at the local level.

Keywords: globalization of misery, dehumanization, new world order, neo-liberalism, social degradation.

АЛЕКСАНДАР Р. МАНАСИЕВСКИ*

УНИВЕРЗИТЕТ „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ВЛИЈАНИЕТО НА РЕЛИГИСКИОТ ФУНДАМЕНТАЛИЗАМ ВРЗ РЕЛИГИСКАТА ТОЛЕРАНЦИЈА ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Глобализацијата наметнува состојби во кои конфесиите, етникумите, државите и цивилизациите неизбежно делуваат едни на други, за разлика од минатото кога биле меѓусебно помалку или повеќе изолирани. Сето ова има два спротивни општествени ефекти. Од една страна се јавува опасноста од издивање на судири помеѓу различните култури и цивилизации кои се присутни во едни исти општествени заедници. Од друга страна пак овие блиски контакти помеѓу различните култури и цивилизации може да ги смалат разликите помеѓу нив, а со самото тоа и да се намалат меѓусебните тензии и конфликти. Глобалното општество меѓу другото го карактеризира и судирот помеѓу партикуларизмот и универзализмот. Религијата може да ги мобилизира општествените групи со желба да остварат моќ и влијание во глобализираното општество во кое се чувствуваат маргинализирани или мислат дека глобалното општество им е своевидна закана. Заради тоа кризата на идентитетот го прави религискиот фундаментализам најактуелна и најконтраверзна идеологија на модерното време. Тврдењето на универзалистичките религии дека светот бил создаден од еден Бог, не наведува на заклучокот дека религијата е една од најзначајните движечки сили на глобализацијата. Христијанството и Исламот се покажаа како најефикасни глобализирачки сили особено поради нивното мисионерство. Тоа е најексплицитно изразено во исламот. Световната цел на исламот е основање на заедница на верници во која

* manasievski007@yahoo.com

практиките наведени во Куранот ќе се следат доследно и кои во милитантна верзија ќе се ангажираат во Света војна против неверниците. Се смета дека наглиот демографски раст на муслиманите веќе зборува дека исламот би можел да биде религија на глобализацијата.

Клучни зборови: религиозен фундаментализам; христијанство; ислам

ALEKSANDAR R. MANASIEVSKI

UNIVERSITY „SS. CYRIL AND METHODIUS“ IN SKOPJE
MACEDONIA

THE IMPACT OF RELIGIOUS FUNDAMENTALISM ON RELIGIOUS TOLERANCE IN MACEDONIA

Globalization imposes situations wherein confessions, ethnicities, states and civilizations unavoidably affect one another, unlike the past when they were mutually isolated. All this has two opposite societal effects. On one hand, there's a danger of conflict between the different cultures and civilizations present in the same social communities. On the other hand, this close contact between different cultures and civilizations may decrease the differences between them, and with that, lower tensions and conflicts between them. The global society, among other things, characterizes the clash between particularism and universalism. Religion may mobilize societal groups wishing to establish power and influence in the global society in which they feel marginalized, or think that the global society is a threat to them. Because of that, the identity crisis makes religious fundamentalism the most actual and most controversial ideology of the modern era. The claim of universalistic religions that the world was created by a single god, leads us to the conclusion that religion is one of the most impactful driving forces of globalization. Christianity and Islam have proven themselves as the most efficient forces of globalization, especially because of missionaries. This is the most explicitly evident in Islam. The secular goal of Islam is establishing a community of believers wherein the practices stated in the Quran are followed consistently, and who in a military version will engage in a holy war against unbelievers. It is thought that the sudden demographical growth of Muslims already tells us that Islam might be the religion of globalization.

Keywords: Religious fundamentalism; Christianity; Islam

БИЉАНА Ч. МИЛОШЕВИЋ ШОШО*

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, ПАЛЕ

РЕПУБЛИКА СРПСКА (БИХ)

НАЦИОНАЛНИ ИЗРАЗ ДЕВИЈАНТНИХ ПОЈАВА — ИЗМЕЂУ ГЛОБАЛНОГ И ЛОКАЛНОГ: ПРИМЈЕР РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У овом раду, аутор ће представити заступљеност одређених девијантних појава на простору Републике Српске, које се могу тумачити као последица савремених глобализацијских процеса. Све је примјетнија немогућност појединаца да се носе са наметима свакодневнице и друштвеним промјенама, што врло често детерминише различите облике девијантног понашања, попут корупције, криминала, самоубиства и које имају несагледиве последице по друштво. Представљени резултати у раду су дио емпиријског истраживања о друштвеним промјенама у Републици Српској, спроведеног крајем 2016. године.

Кључне речи: глобализација, Република Српска, девијантна појава.

BILJANA Č. MILOSEVIĆ-ŠOŠO

UNIVERSITY OF EAST SARAJEVO

FACULTY OF PHILOSOPHY, PALE

REPUBLIC OF SRPSKA (B&H)

NATIONAL DEVIANT PHENOMENON – REPUBLIC OF SRPSKA BETWEEN GLOBAL AND LOCAL

In this paper, the author explains the deviant phenomenon in the Republic of Srpska, a consequence of contemporary globalization processes. The emphasis is on inability of individuals to cope with the impositions of everyday life and social change, which often determines various forms of deviant behavior, such as corruption, crime, suicide and have incalculable consequences to the society. The results presented in this paper are part of the empirical research on social changes in the Republic of Srpska, conducted in late 2016.

Keywords: Globalization, Republic of Srpska, deviant phenomenon.

* milosevic_biljana@yahoo.com

БОЖО МИЛОШЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УТИЦАЈ РЕГИОНАЛИЗМА И ГЛОКАЛИЗАЦИЈЕ НА ИДЕНТИТЕТ БАЛКАНСКИХ НАЦИЈА

У прилогу се расправља о сусретању идеологије регионализма са глокализацијским друштвеним процесима на Балкану. Тај процес се разумева као својеврсна „хибридизација“ погледа на последице глобализације. Покушаји да се, на основу таквих замисли, утиче на практичнополитичку „транзицију“ националних заједница на Балкану, доводи до евидентних противречних последица; које се огледају, с једне стране, у „растакању“ једних и, с друге, у „конструисању“ других особина националног идентитета.

Кључне речи: глокализација, регионализам, национални идентитет, Балкан.

БОЖО МИЛОШЕВИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В Г. НОВИ САД
ФАКУЛТЕТ ФИЛОСОФИИ

ВЛИЯНИЕ РЕГИОНАЛИЗМА И ГЛОКАЛИЗАЦИИ НА ИДЕНТИЧНОСТЬ БАЛКАНСКИХ НАРОДОВ

В статье рассматривается столкновение идеологии регионализма с глокализационными общественными процессами на Балканах. Этот процесс понимается как своеобразная «гибридизация» взглядов на последствия глобализации. Попытки влияния на практично-политическую «транзицию» национальных сообществ на Балканах, основанные на таких идеях, ведут к очевидным противоречивым последствиям, которые отражаются, с одной стороны, в «распаде» одних и, с другой стороны, в «конструировании» других особенностей национальной идентичности.

Ключевые слова: глокализация, регионализм, национальная идентичность, Балканы.

* bozo_mil@yahoo.com

ВЕСНА Д. МИЛТОЈЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФАКУЛТЕТ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

СНЕЖАНА С. ПОПИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

СПРЕМНОСТ СРБИЈЕ ЗА АДАПТАЦИЈУ НА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Промене климе нису обележје само савремене цивилизације, али за разлику од претходних када су њихови узроци биле претежно природне околности, данас се сматра да је антропогени фактор пресудан за настајак климатских промена. Негативне последице загревања атмосфере и ефекта стаклене баште су разнолике и, као такве, доводе до изумирања бројних биљних и животињских врста, пораста температуре, подизања нивоа мора, топљења леда на половима, измене режима падавина, квалитета земљишта и начина пољопривредне производње, итд. Ове промене не само да доводе у питање правац и одрживост даљег развоја, већ указују на ризичност опстанка наше цивилизације. Стога, климатске промене имају бројне негативне еколошке, али и социо-економске последице.

Како су утицају климатских промена изложене све државе, без обзира на свој достигнути степен друштвено-економског развоја, описане промене представљају један од најзначајнијих глобалних проблема, због чега решавање и ублажавање њихових узрока и последица захтева ангажовање целокупног човечанства. У првом делу рада се анализирају узроци и последице климатских промена и указује на активности међународне заједнице у борби против климатских промена. У другом делу, чини се осврт на спремност Србије за борбу против климатских промена и адаптацију на њене даље токове.

Кључне речи: климатске промене, негативне последице, адаптација на климатске промене, Србија.

* vesna.miltojevic@znrfak.ni.ac.rs

VESNA D. MILTOJEVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ

OCCUPATIONAL SAFETY

SNEŽANA S. POPIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE

KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE WILLINGNESS OF SERBIA FOR ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

The climate change is not only characteristic of modern civilization, but contrary to the previous when its causes were natural factors, nowadays it is considered that the anthropogenic factor is crucial for the development of climate change. The negative impacts of global warming and greenhouse effects are diverse, thus leading to the extinction of many plant and animal species, temperature increasing, sea level rising, melting ice from the poles, change of regime precipitation, soil quality, agricultural production and so on. These changes not only that compromise the direction and sustainability of future development, but rather indicate the risk of on the survival of our civilization. Therefore, the climate change have numerous environmental, as well as socio-economic consequences.

Considering that all states are exposed to the impacts of climate change, regardless of their achieved level of socio-economic development, above mentioned changes represent one of the most important global issues, wherefore solving and alleviating their causes and consequences requires the engagement of all mankind. In the first part of this paper it will be analyzed causes and consequences of climate change and it will be pointed on the activities of the international community in fighting against the climate change. In the second part, it will be made the review of Serbia's aptitude regarding to the fighting the climate change and adaptation to its further developments.

Keywords: climatic change, negative consequences, adaptation to climate change, Serbia

ДЕЈАН М. МИРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ЕВРОПСКА УНИЈА И РЕПУБЛИКА СРБИЈА, SUI GENERIS, ПЕРСПЕКТИВЕ И ПРАВНЕ ЧИЊЕНИЦЕ

Након новембра 2000. године, Република Србија је одабрала чланство у ЕУ као свој главни спољнополитички приоритет. У новембру и децембру 2000. године се укидају ограничења у међусобној трговини и СРЈ (Србија) постаје учесница Процеса стабилизације и придруживања. У децембру 2004. се прокламује принцип „двоструког колосека“, априла 2005. се доноси Студија изводљивости и у априлу 2008. године се потписује Споразум о стабилизацији и придруживању. После позитивног мишљења ЕК, Европски савет доноси одлуку о кандидатури Србије 1. 3. 2012. Европски савет је крајем јуна 2013. године донео одлуку да приступни преговори са Србијом почну најкасније почетком 2014. године. Од тада до 2017. године Србија је отворила 8 поглавља од којих је два затворила, она која се односе на науку, образовање и културу. Међутим, процес су пратила бројна политичка условљавања и захтеви који нису постављани ниједној земљи пре тога. Зато се може тврдити да је Србија *sui generis* у односима које ЕУ има са земљама кандидатима за чланство. Анализа усклађивање српског законодавства са *acquis communautaire* доводи до истог закључка.

Кључне речи: Република Србија, ЕУ, *acquis communautaire*, *sui generis*

DEJAN M. MIROVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF LAW

EUROPEAN UNION AND THE REPUBLIC OF SERBIA, SUI GENERIS, PERSPECTIVES AND LEGAL FACTS

After November 2000, the Republic of Serbia chose the membership in the EU as its main foreign policy priority. In November and December 2000, the limitations in mutual trade were abolished and SRY (Serbia) became a participant in the Stabilisation and Association Process. In December 2004, the prin-

* mirovici@yubc.net

ciple of „double tracking“ was proclaimed, in April 2005 the Feasibility Study was adopted and in April 2008, the Stabilisation and Association Agreement was signed. After the positive opinion of the EC, the Council of Europe made a decision on the application of Serbia on 1st March 2012. At the end of June 2013, the Council of Europe made a decision that the accession negotiations with Serbia should begin at the beginning of 2014 at the latest. From then until 2017, Serbia opened 8 chapters, two of which it closed itself, and they concerned science, education and culture. However, the process was accompanied by numerous political conditioning and demands which had not been set before any country until then. Thus it can be claimed that Serbia is *sui generis* in the relations that EU has with countries candidates for the membership. The analysis of the compliance of Serbian legislation with *acquis communautaire* leads to the same conclusion.

Keywords: Republic of Serbia, EU, *acquis communautaire*, *sui generis*.

ЉУБИША Р. МИТРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ДРАГАНА Љ. МИТРОВИЋ

ЦЕНТАР ЗА БАЛКАНСКЕ СТУДИЈЕ, НИШ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И МЕТАМОРФОЗА ИДЕНТИТАРНЕ КУЛТУРЕ (ОДНОС ЛОКАЛНОГ, НАЦИОНАЛНОГ И УНИВЕРЗАЛНОГ У САВРЕМЕНОЈ ГЕОКУЛТУРИ)

У раду, полазећи од домета савремених истраживања (теоријских и емпијских) о односу процеса глобализације и глокализације, аутор разматра судбину савремене геокултуре идентитета.

У фокусу његове расправе налази се однос транзиције и модернизације у савремености, са посебним освртом на метаморфозу идентитета у транзиционим друштвима (у Србији и на Балкану).

У овом контексту аутор указује на значај одабране стратегије развоја, и националне културне политике за очување идентитарне културе, као и

* biljanaproduct@gmail.com

каква је улога образовања и васпитања у савременим процесима глобализације и глокализације.

Кључне речи: Глобализација, глокализација, идентитети, образовање, културна политика.

LJUBIŠA R. MITROVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ

FACULTY OF PHILOSOPHY

DRAGANA LJ. MITROVIĆ

CENTRE FOR BALKAN STUDIES, NIŠ

GLOBALIZATION AND CULTURE METAMORPHOSIS OF IDENTITY (THE RATIO OF LOCAL, NATIONAL AND UNIVERSAL IN MODERN GEOCULTURE)

In this paper, starting from the range of contemporary research (theoretical and empirical) on the relationship between globalization and glocalization, the author considers the fate of contemporary geoculture identity.

The focus of his discussion of the relationship of transition and modernization in the contemporary, with special emphasis on the metamorphosis of identities in transitional societies (in Serbia and the Balkans).

In this context, the author points out the importance of the selected development strategy, and national cultural policy for the preservation of identity of culture and the role of education in the contemporary processes of globalization and glocalization.

Keywords: globalization, glocalization, identity, education, cultural policy.

МАРИНА Ю. МОРЕХАНОВА*

ЛАБОРАТОРИЈА СОЦИЈАЛНОГ РАЗВОЈА АГРОПРОМИШЛЕННОГ КОМПЛЕКСА
И СЕЛСКИХ ТЕРИТОРИЈА ФЕДЕРАЛНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮДЖЕТНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ НАУКИ
ИНСТИТУТ АГРАРНЫХ ПРОБЛЕМ РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК,
САРАТОВ, РОССИЯ

ДИНАМИКА ЦИВИЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В ЭПОХУ ГЛОБАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ: НАЦИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Цивилизационные процессы в статье рассматриваются как глобальные сдвиги в эволюции общемировой цивилизации, а современный мир как «встречу цивилизаций», их диалог. Такой подход позволяет рассматривать развитие отдельных стран и локальных социальных организмов в контексте мировых социально-экономических и культурных процессов, а особенности развития объяснять социокультурной спецификой трансформирующихся стран. Реформы в данных странах могут рассматриваться как особый тип ответа, который выражается через стремление этих обществ измениться в сторону приближения своей экономики, политики, культуры к западному миру путем включения в глобализованную структуру современности.

Ключевые слова: глобализация, цивилизация, национальная идентичность, межкультурный диалог.

МАРИНА Ј. МОРЕХАНОВА

ЛАБОРАТОРИЈА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА,
ФЕДЕРАЛНА ДРЖАВНА БУЏЕТСКА НАУЧНА УСТАНОВА,
ИНСТИТУТ ЗА АГРАРНЕ ПРОБЛЕМЕ РУСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА
САРАТОВ, РУСИЈА

ДИНАМИКА ЦИВИЛИЗАЦИЈСКИХ ПРОЦЕСА У ЕРИ ГЛОБАЛНИХ ПРОМЕНА: НАЦИОНАЛНИ АСПЕКТ

Цивилизацијски процеси у раду се разматрају као глобалне промене у еволуцији светске цивилизације, а савремени свет као „сусрет цивилизација“, њихов дијалог. Такав приступ омогућава нам да посматрамо развој појединих држава и локалних социјалних организама у контексту свет-

* mayurm118@gmail.com

ских друштвено-економских и културних процеса, а да карактеристике развоја објаснимо као социјално-културну специфичност земаља које се налазе у процесу трансформације. Реформе у тим земљама могу да се посматрају као посебан вид одговора који се одражава кроз тежњу тих друштава да се путем промена у сопственој привреди, политици и култури приближе западном свету, укључивањем у глобализациону структуру савременог света.

Кључеве слова: глобализација, цивилизација, национални идентитет, интеркултурни дијалог.

ДАРКО НАДИЋ

МАРКО ВУЛИЋ

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У БЕОГРАДУ

ЕКОЛОШКА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Живети у 21. веку значи свакодневно се суочавати са брзим променама и новинама наше материјално-техничке цивилизације. То значи живети у свету природних и друштвених турбуленција које не познају никакве границе. Глобализација по питању њеног све деструктивнијег учинка односно утицаја на животну средину и даље представља један веома значајан феномен вредан научне анализе. Како се то догодило? Ко је крив? Колико игра коју човек данас игра са природом (и сопственим опстанком) може имати катаклизмичне еколошке, економске и политичке последице. Шта је глобализација, је ли она и даље траје и какве последице оставља на нас и нашу животну средину? Ко треба да се бави санирањем последица човековог напретка и на који начин? Овај рад ће скромно и можда помало идеалистички, покушати укратко да да одговоре на ова општа и посве сложен питања. У том смислу, рад се бави идејом да процес глобализације није више само одговоран за убрзавање глобалних интеракција и процеса, већ и драматичних последица по глобалну животну средину. Климатске промене, појавни облици и актуелне последице, указују на чињеницу да глобализација на крају свог циклуса ствара основне предуслове за еколошку катаклизму. У питању није само планирани и очекивани пораст температуре ваздуха већ и немоћ, неспремност и индиферентност глобалне политичке заједнице да овај проблем решава на оптималан начин. Игнорисање климатских промена у склопу традиционалног политичког корнукопија-

низма отвара и отвараће у будућности нове појаве и проблеме. Наиме, проблем политичких емиграната биће замењен стварањем нових мигра-торних таласа и нових, али сада, еколошких избеглица. Са друге стране доћи ће до драстичног увећавања већ постојећих еколошких ризика праћених стварањем антидемократских и дистопијских друштава која ће своју основу имати у диригованој економији и рационализованој потрошњи. Уколико овај сценарио буде остварен глобализација ће показати своју праву деструктивност која је била прикривана тумачењима као врста процеса међусобног повезивања.

Кључне речи: глобализација, климатске промене, дистопија, еколошки ризици, катастрофе.

DARKO NADIĆ

MARKO VUJIĆ

FACULTY OF POLICAL SCIENCES, BELGRADE

ECOLOGICAL GLOBALISATION AND CLIMATE CHANGES

Living in the 21st century means facing fast paced changes and novelty of our materialistic, technically advanced civilisation. It means living in the world of natural and social turbulences that know no limits. Considering its ever growing destructive effect on the environment, globalisation is still a relevant phenomenon, worthy of scientific analysis. How did this happen? Who is to blame? To what extent can the game men are playing with nature have cataclysmic ecological, economical and political consequences? What is globalisation, is it still ongoing and what effect does it have on us and the environment? Who should be repairing the damage of human progress and in which way? This paper will, in its own humble, and maybe a bit idealistic way, try to briefly give answers to these general and quite complex questions. In that sense, the paper examines the idea that globalisation process is not only responsible for the acceleration of the global interactions and processes but also increase of dramatic consequences to the environment. Climate changes, their manifestations and current effects, point to the fact that globalisation at the end of its cycle creates basic conditions for an ecological cataclysm. It is not only the planned and expected increase of air temperature but also powerlessness, unwillingness and indifference of the global political community to tackle this issue in an optimal manner. Ignoring climate change under the veil of traditional cornucopianism opens, and will open, new issues in the fu-

ture. The problem of the political emigrants will be substituted by creating new migration waves and new (then) ecological refugees. On the other hand, there will be a drastic augmentation of currently existing ecological risks followed by the creation of antidemocratic and dystopian societies that will be based on orchestrated economies and rationalised consumption. If this scenario comes into play, globalisation will show its true destructiveness that was covered with interpretations as a sort of a process of interconnectedness.

Keywords: globalisation, climate changes, dystopia, ecological risks, catastrophes.

ЗОРАН Д. НЕДЕЉКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛАВНИ МОСТ НА ИБРУ : КУЛТУРНИ ЕЛЕМЕНТ И СИМБОЛ МЕЋУЕТНИЧКИХ ПОДЕЛА У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

Аутор је у овом раду за предмет свог истраживања одабрао социо – културну улогу главног моста на Ибру, који са још два помоћна моста за саобраћај моторних возила и једним пешачким повезује северни и јужни део Косовске Митровице. Анализира се промена функције главног моста као културног елемента у политички елемент, који услед све веће транспарентности у домаћим и страним медијима, постаје симулакрум и симбол међуетничких подела на Косову и Метохији. Мост који је некада спајао два дела једног града, попут моста у Мостару, после 1999. године постаје затворен за прелаз преко Ибра, реке, која од тог момента постаје природна граница између два завађена национална ентитета. Срби Албанце сматрају демографском већином али националном мањином у овом делу територије своје државе, док Албанци Србе одређују као националну мањину у својој самопроглашеној републици Косово и непризнатој од стране УН. Затворен мост је симболички срушен мост, који сада представља политичко било и место театрализације свакодневне политике свих грађана Косовске Митровице, али и повољну прилику за решавања једног од геополитичких проблема великих сила које се боре за доминацију у овом делу Балкана.

* horus1@open.telekom.rs

Симптоматично је да су сва дешавања вредна медијске пажње управо везана за овај главни мост, док су помоћни мостови отворени за саобраћај. На главном мосту не можемо очекивати гомилу која је привремена као социјални агрегат, већ манифестацију колективног понашања учесника два супротстављена национална идентитета, и појединаца који у ономе с друге стране Ибра види странца, *homo peregrinusa*, што само доказује колико се медијски глобализује међуетничка подела, где се додир култура након идеолошког јединства у дившој СФРЈ претвара у сукоб цивилизација на религијској подели у Хантингтоновом смислу.

Кључне речи: мост, културни елемент, медији, симулакрум, сукоб цивилизација, национални идентитет, Срби, Албанци, етницитет, поверење, странац, Балкан, симбол, глобализам, транзиција.

ZORAN D. NEDELJKOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE MAIN BRIDGE ON THE RIVER IBAR: THE CULTURAL ELEMENT AND THE SYMBOL OF INTER-ETHNIC DIVISIONS IN KOSOVA MITROVICA

The subject of this research is the socio-cultural factor of the main bridge on the river Ibar, which with two additional bridges for traffic of motor vehicles and one for pedestrians, connects the northern and the southern part of Kosovska Mitrovica. The author analyzed the functional change of the main bridge from a cultural element into a political one, which due to the increasing transparency in the domestic and foreign media becomes a simulacrum and the symbol of ethnic division of Kosovo and Metohija. The bridge that was connecting the city, like the bridge in Mostar, closed after the year 1999. and the river Ibar was from then uncrossable, and from that moment the river became a natural border between the two quarreling national entities. Serbs consider Albanians to be the demographic majority, but a national minority in this part of the territory of their country, while Albanians determine Serbs to be the national minority in the self-proclaimed Republic of Kosovo, which remains unrecognized by the UN. A closed bridge is a symbolically demolished bridge, which now represents the political pulse and a place of theatricalization of everyday politics of all citizens of Kosovska Mitrovica, but it is also

an opportunity to solve one of the geopolitical problems that arise from the major forces fighting over dominance in this part of Balkan.

It is symptomatic that all events worthy of media attention are precisely those related to the main bridge, while additional bridges remain open to traffic. On the main bridge we can't expect a crowd to be temporary as a social aggregate, but as a manifestation of collective behavior of participants of the two opposing national identities and individuals which see strangers in men on the other side of the river, homo peregrinus, which only proves how much the media globalizes the inter-ethnic division, and the place where the cultures meet after the ideological unity in the former Yugoslavia turns into a clash of civilizations on the religious basis, in Huntington's terms.

Keywords: bridge, cultural element, media, simulacrum, clash of civilizations, national identity, Serbs, Albanians, ethnicity, trust, stranger, Balkan, symbol, globalism, transition.

РАДИЦА М. НЕДЕЉКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ С ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРАВОСЛАВЉЕ И ГЛОБАЛИЗАЦИЈСКИ ИЗАЗОВИ: БУДУЋНОСТ ПРАВОСЛАВЉА АКО ЈЕ ИМА?

Проблем опстанка православних народа у „свепланетарнојсверобификацији“ је изузетно горуће и важно питање не само за православне народе већ и за судбину човечанства уопште. Ово судбоносно питање очекује конкретан и делотворан одговор. Након урушавања комунизма највећи непријатељ остваривања идеја Новог светског поретка постаје религија, посебно православна. Шта је то што смета креаторима Новог светског поретка па су православље прогласили за највећег непријатеља? Основни (не)скривени циљ Запада одувек је био „продор на Исток“. Намера је била и остала да се животни и историјски простори православних народа претворе у предмет економске експлоатације, а поносни народи везани за своју историју и традицију у радно – потрошачку гомилу. Успостављање светске диктатуре под открићем глобализма, уништење националних држава и култура, стапање вера у нову религију на темељима окултизма су главне одлике постхришћанског времена у коме живимо. У раду настојимо да ука-

* radicanedeljkovic91@gmail.com

жемо на процесе великих сила у циљу уништења православља и православних друштава, такође, покушамо дати одговор и на питање – има ли наде, где лежи спас за православне народе? Након Другог светског рата први шеф ЦИА Ален Далс закључује: Православне народе ратом не можеш да победиш. Ми ћемо им дати лажне идеале и они ће сами себе да униште. Из овог смртоносног загрљаја за сада се спасла православна Русија, на другим православним земљама је да следе тај пут.

Кључне речи: православље, глобализација, Русија, Нови светски поредак.

RADICA M. NEDELJKOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

ORTHODOXY AND GLOBALIZATION CHALLENGES: FUTURE OF ORTHODOX RELIGION IF THERE IS ONE?

The problem of the survival of the Orthodox people in a „world of robotics“ is extremely urgent and important issue not only for the Orthodox peoples, but also for the fate of mankind in general. This fateful question expects a concrete and effective response. After the collapse of communism, the greatest enemy of the realization of the idea of the New World Order becomes a religion, especially the Orthodox. What is it that bothers the creators of the New World Order and they Orthodoxy proclaimed greatest enemy? Basic (un) hidden agenda of the West has always been a „breakthrough to the East“. The intention was and still is to living spaces and historically Orthodox nation into an object of economic exploitation and proud nations tied to its history and tradition in working — consumer crowd. The establishment of the world dictatorship under globalisation, destruction of nation states and cultures, blending faith in the new religion on the foundations of occultism are the main features post Christian time in which we live. In this paper, we try to point out the processes of the great powers for the purpose of destruction of Orthodoxy and the Orthodox companies also try to answer the question — is there any hope, where lies the salvation of the Orthodox nations? After the Second World War the CIA chief Allen Dulles concludes: Orthodox nations war you can not win. We will give them the false ideals and they will destroy themselves. From this deadly hug now be saved Orthodox Russia, the other Orthodox countries to follow this path.

Keywords: Orthodoxy, globalization, Russia, the West, New World Order.

ОЛГА В. НЕЧИПОРЕНКО*

ИНСТИТУТ ФИЛОСОФИЈИ И ПРАВА
СИБИРСКОГ ОДДЕЛЕНИЯ РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК,
Г. НОВОСИБИРСК, РОССИЯ

СОВРЕМЕННЫЙ СОЦИАЛЬНЫЙ КРИЗИС В ПАРАДИГМЕ ГЛОБАЛИСТИКИ.

Новейшие социокультурные сдвиги, которые чаще всего воплощаются в конфликте общечеловеческих и персональных ценностей и смыслов, рассматриваются сквозь призму феномена глобализации, позволяя исследовать различные аспекты современного социального кризиса в контексте дихотомии локальное/глобальное, то есть локальных, особенных «жизненных миров» и общих, глобальных социокультурных реальностей, что обосновано обострением ряда противоречий, связанных с растущим взаимовлиянием государств в современном мире, нарушением политической и экономической устойчивости и безопасности отдельно взятых стран, появлением дополнительных рычагов и механизмов влияния на страны, переживающие масштабные социальные трансформации.

Ключевые слова: глобализация, модернизация, социальный кризис, системные риски и конфликты.

ОЛГА В. НЕЧИПОРЕНКО

ИНСТИТУТ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ И ПРАВО
СИБИРСКОГ ОДЕЉЕНА РУСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА,
НОВОСИБИРСК, РУСИЈА

САВРЕМЕНА СОЦИЈАЛНА КРИЗА У ПАРАДИГМИ ГЛОБАЛИСТИКЕ

Најновије социјално-културне промене, које се најчешће одражавају у конфликту између општих и личних вредности и значења, посматрају се кроз призму феномена глобализације, омогућујући истраживање различитих аспеката савремене социјалне кризе у контексту дихотомије локално/глобално, то јест, локалних, посебних „светова живота“ и општих, глобалних социјално-културних реалности, што је условљено заоштравањем

* olganechiporenko@yandex.ru

низа противречности, због све већег међусобног утицаја између држава у савременом свету, нарушавањем политичке и економске стабилности и безбедности појединих држава, појавом додатних полуга и механизма утицаја на земље које пролазе кроз огромне социјалне трансформације.

Кључне речи: глобализација, модернизација, социјална криза, системски ризици и конфликти.

НЕДА НИКОЛИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА, ЧАЧАК

МИОДРАГ ЗЕЧЕВИЋ

ЕВРОПСКИ УНИВЕРЗИТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА ИНЖЕЊЕРСКИ ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ МЕНАџМЕНТ

ГЛОБАЛНИ МЕХАНИЗМИ У КРЕИРАЊУ ЛОКАЛНЕ ЕКОЛОШКЕ КУЛТУРЕ

Социјални механизми људског друштва битно утичу на равнотежу животне средине и зато је немогуће замислити било који начин њене заштите без разумевања, познавања и схватања социјалних аспеката екологије. Глобализација, која за циљ има светску интеграцију којом се бришу границе, умањују разлике међу нацијама, врши унификација света до те мере да национална држава губи свој досадашњи значај, приличан утицај оставља на локалне самоуправе и њене људске потенцијале у функцији очувања животне средине. Постављање нових вредности пред човечанство подразумева социјални приступ проблемима животне средине, јер је утицај социјалних фактора изузетно велики и на појединца и на окружење. Локалне јединице самоуправе, имају своје приступе и стратегије које су диференциране у зависности од културе, националности, религије, нивоа образовања становника, социјалних категорија и сл., и које дају својеврсну обојеност системском начину усмеравања људских ресурса ка будућности. У раду су презентовани резултати истраживања са акцентом на утицај глобализације на културу заштите животне средине код запослених у јединицама локалних самоуправа Републике Србије.

Кључне речи: глобализација, животна средина, локална самоуправа.

* m.m.n.neda@gmail.com ; misko.zecevic@gmail.com

NEDA NIKOLIĆ

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC

FACULTY OF TECHNICAL SCIENCES, ČAČAK

MIODRAG ZEČEVIĆ

EUROPEAN UNIVERSITY, BELGRADE

GLOBAL MECHANISMS IN CREATING LOCAL ECOLOGICAL CULTURE

Social mechanisms of human society considerably affect the balance of environment and that is why it is impossible to imagine any way of its protection without understanding, knowing and comprehending the social aspects of ecology. Globalization, which has world integration that wipes the boundaries as a goal, reduces the differences between the nations, unifies the world to the extent that a national state loses its former importance, has a considerable influence on local governments and its human potentials in the function of preservation of the environment. Setting new values in front of the mankind means social access to the problems of environment, because the influence of social factors is extremely large both on an individual and on the surrounding. Units of local government have their own approaches and strategies that differentiate depending on the culture, nationality, religion, education level of the population, social categories, et c. and provide a kind of coloration to the systematic manner of directing the human resources to the future. The paper presents the results of research with emphasis on the impact of globalization on the culture of preservation of the environment among the employees in the units of local government of the Republic of Serbia.

Keywords: globalization, preservation of the environment, local government.

ДАНИЈЕЛА НОВАКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ „ЦОН НЕЗБИТ“

ФАКУЛТЕТ ЗА КУЛТУРУ И МЕДИЈЕ У БЕОГРАДУ

НАДА КОСАНОВИЋ

ИНСТИТУТ ЗА ПРИМЕНУ НАУКЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ

БЕОГРАД

ДЕСУВЕРЕНИЗАЦИЈА НАЦИОНАЛНЕ ДРЖАВЕ У ЕПОХИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

У овом раду се анализира идеја о губитку суверенитета националне државе услед утицаја глобализацијских процеса који су обележили последње деценије XX и почетак XXI века. Идеја о десуверенизацији, као и целокупан дискурс о глобализацији, временом су постали окосница бројних дебата, студија и анализа, тако да се слободно може констатовати да је расправа о глобализацији и њеним последицама заузела стожерно место у друштвеним наукама. Чини се као да су социолози, економисти, политиколози и други прихватили Гиденсов нормативни став, који је овај заговорник „Трећег пута“ својевремено записао у Последицама глобализације, сугеришући како би феномен „глобализација“ требао да буде темељна преокупација посленика друштвених наука. Ипак, иако је овај проблем заиста постао тема непрегледног мноштва научних радова, не постоји ниједан аспект процеса глобализације око којег постоји консензус међу ауторима. Анализирајући питање глобализације са различитих теоријских позиција, аутори су дошли до опречних закључака око тога шта се уопште подразумева под феноменом глобализација; какав је утицај овог процеса на привреду, политику и културу; да ли је у питању позитивна или негативна појава; у ком историјском тренутку почиње процес глобализације, итд. Колико је дебата о глобализацији сложена и збуњујућа можда најбоље сведочи податак да поједини аутори постављају питање да ли је уопште реч о стварној појави или опасној политичкој митологији која служи идеолошком (лажном) представљању стварних глобалних процеса. Када је реч о наводном урушавању суверенитета националне државе у доба глобализације, водећи заговорници ове идеје су Кеничи Омае и Сузан Стрејнц, с тим да треба напоменути како је њихово гледиште изазвало лавину критичких одговора, жустре реакције и озбиљне расправе.

* daca_novakovic@yahoo.com ; nada.kosanovic@gmail.com

С обзиром на позицију коју су заузели у дебати о утицају глобализације на националну државу, британски социолог Дејвид Хелд је увео веома корисну класификацију аутора на три супротстављена табора: хиперглобалисте, скептике и трансформационисте. Наше разумевање проблема јесте да је глобализација реалан процес, али да је он изразито сложен и контрадикторан, те да генерише последице које измичу контроли појединачних држава. Многе промене до којих је довела глобализација креирали су нове проблеме који се квалитативно разликују од оних који су постојали у прошлости. Једна од тих промена свакако се односи на редеофинисање суверенитета националне државе и њеног положаја у модерном међудржавном систему.

Кључне речи: национална држава; глобализација; десуверенизација; хиперглобалисти; скептици; трансформационисти

DANIJELA NOVAKOVIĆ

JOHN NAISBITT UNIVERSITY

FACULTY OF CULTURE AND MEDIA, BELGRADE

NADA KOSANOVIĆ

INSTITUTE OF APPLIED SCIENCE IN AGRICULTURE, BELGRADE

LOSS OF SOVEREIGNTY OF NATION-STATES IN THE AGE OF GLOBALISATION

This paper analyses the idea of the loss of national sovereignty due to the impact of globalization processes, which have marked the last decade of the twentieth and the beginning of the twenty first century. The idea of losing sovereignty, as well as the entire discourse on globalization, has eventually become the backbone of many debates, studies and analysis, so it can be freely said that the debate on globalization and its consequences has taken a central place in the social sciences. It seems that sociologists, economists, political scientists and others have accepted the normative attitude of Giddens, who as an advocate of „The Third Way“, has once written it in *The Consequences of Globalization*, suggesting that the phenomenon of „globalization“ should be a fundamental concern of those engaged in social sciences. However, although this problem has really become the topic of the endless multitude of scientific papers, there is no aspect of the globalization process around which there is consensus among the authors. By analysing the issue of globalization from different theoretical positions, the authors have reached conflicting conclu-

sions such as what is generally meant by the phenomenon of globalization; what impact this process has on the economy, politics and culture; whether it is a positive or a negative phenomenon; which historical moment the process of globalization began etc. Perhaps the best evidence that the debate on globalization is complex and confusing is the fact that some authors question whether it really exists or it is just some dangerous political mythology that serves ideological (false) presentation of actual global processes. Regarding the alleged deterioration of national sovereignty in the era of globalization, the leading proponents of these ideas are Kenichi Ohmae and Susan Strange, but it is important to mention that their views caused an avalanche of critical responses, agile reactions and serious discussions. Considering the position they have taken in the debate on the impact of globalization on the nation-state, a British sociologist David Held has introduced a very useful classification of the authors on three opposing camps: hyperglobalists, sceptics and transformationalists. Our understanding of the problem is that globalization is a real process, but it is extremely complex and contradictory, and that it generates consequences that escape the control of individual states. Many of the changes brought about by globalization, have created new problems that are qualitatively different from those that existed in the past. One of those changes certainly refers to the redefining of national sovereignty and its position in the modern interstate system.

Keywords: nation-state; globalisation; loss of sovereignty; hyperglobalists, sceptics and transformationalists

НАДА Г. НОВАКОВИЋ*

ИНСТИТУТ ДРУШТВЕНИХ НАУКА, БЕОГРАД

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И РАДНИЧКИ ШТРАЈКОВИ И ПРОТЕСТИ ПРОТИВ ИЗМЕНА ЗАКОНА О РАДУ У СРБИЈИ И РЕГИОНУ

Рад је посвећен анализи најважнијих карактеристика социјалних протеста против измена закона о раду у контексту процеса глобализације. У првом плану је социолошка анализа карактеристика неолибералне глобализације и транзиције друштва у Србији и региону и њених последица по социјалну и економску структуру друштва. Истражују се најважније ка-

* novakovic.nada@gmail.com

рактеристике субјеката транзиције, њене динамике и најважнијих последица. Основна хипотеза је: на примеру измена радног законодавства можемо сагледати најважније карактеристике флексибилизације радних односа и тржишта рада у неолибералној глобализацији. Закон о раду је један од најважнијих системских закона, који битно утиче на положај запосленог и незапосленог становништва. У својој суштини измене закона о раду доносе већу експлоатацију, конкуренцију и сиромаштво запослених радника. Однос према изменама закона о раду у региону је сличан, а исти су и актери центра капиталистичког система који то намећу. Аутор се бави карактеристикама синдикалне сцене у Србији и региону и улогом синдиката у организовању отпора према изменама закона о раду. Има и описа других облика протеста против политичких елита, које су трансмисија наметнутих одлука из капиталистичког центра. Ту је и листа најважнијих економских и социјалних права радника која се укидају. У најкраћим цртама се истражују облици отпора радника, динамика сукоба, степен солидарности, однос јавности и власти према томе и најважније последице по запослене у приватном и јавном сектору. На крају, отпор радника против даље флексибилизације радног законодавства у Србији пореди се са штрајковима и протестима запослених и грађана у Европи.

Кључне речи: закон о раду, штрајк, неолиберална глобализација, синдикати, експлоатација

NADA G. NOVAKOVIĆ

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES, BELGRADE

GLOBALIZATION AND WORKERS' STRIKES AND PROTESTS AGAINST LABOR LAW CHANGES IN SERBIA AND REGION

The paper is devoted to analysis of the most important characteristics of social protest against the amendment of labour laws in the context of globalization. In the foreground is a sociological analysis of the characteristics of neoliberal globalization and social transition in Serbia and the region and its consequences for the social and economic structure of society. It examines the most important characteristics of the subjects of the transition, its dynamics and the most important results. The basic hypothesis is: the case, amendment of labour legislation can be seen most important features of flexibility of labor relations and labor markets in neoliberal globalization. The Labour Law is one of the most important laws, which significantly affects the po-

sition of the employed and unemployed population. In its essence changes labour laws bring greater exploitation, competition and poverty workers. Relationship to the amendments to the Law on Labour in the region is similar and the same players are the centre of the capitalist system to impose. The author deals with the characteristics of the union scene in Serbia and the region and the role of trade unions in organizing resistance to the changes of the labour law. There are also descriptions of other forms of protest against political elites, which are transmission imposition of the capitalist centre. There is also a list of most important economic and social rights of workers to be abolished. In brief investigates forms of resistance workers, the dynamics of the conflict, the degree of solidarity attitude of the public and the authorities therefore important considerations and consequences for employees in the private and public sectors. In the end, the resistance of the workers against the continued flexibility of labor legislation in Serbia is compared to the strikes and protests from employees and citizens in Europe.

Keywords: labor law, strike, globalization, trade unions, exploitation

ЖАРКО ОБРАДОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ

КОСОВСКИ ЗАМРЗНУТИ КОНФЛИКТ (ОД ЛОКАЛНОГ ДО ГЛОБАЛНОГ И НАТРАГ)

Догађаји на и око Косова и Метохије, јужне покрајине Републике Србије, који су се десили у протекле скоро три деценије и који још увек трају, показују како једно чисто унутрашње и са становишта простора локално државно питање – питање положаја и права припадника албанске мањине, може добити глобалну димензију, постати предмет интереса и „решавања“ водећих држава света, али и пример различитог тумачења, како од стране мањинских заједница широм света, тако и држава чланица Организације Уједињених Нација.

Настојања Републике Србије да се ово питање реши унутар државних институција су игнорисана од стране припадника албанске националне мањине стварањем паралелног система, да би уз подршку појединих западних земаља ово питање било интернационализовано и касније тумачено.

* obradovic.zarko60@gmail.com

чено као званичан разлог за бомбардовање Србије, као дела Савезне Републике Југославије, током 1999 године од стране чланица НАТО-а, због „кршења људских права Албанаца“ и „спречавање хуманитарне катастрофе“ на простору Косова и Метохије. Агресија НАТО пакта и оружани сукоби на Косову и Метохији су завршени јуна 1999 године, доношењем Резолуције Савета безбедности Организације Уједињених нација 1244, на основу које је простор Косова и Метохије стављен под међународну цивилну и војну управу Уједињених Нација. Од тада до данашњих дана Србија нема могућности да утиче на збивања на Косову и Метохији нити да реагује поводом протеривања више стотина хиљада Срба, Црногораца, Рома и другог неалбанског становништва, против бројних почињених злочина, отимања имовине, угрожавања безбедности и других негативних појава. Припадници албанске мањинске заједнице су 2008 године прогласили тзв. независност Косова и Метохије коју Република Србија не признаје. Потписивање Бриселског споразума 2013 године и разговори који се воде између Београда и Приштине под окриљем Европске Уније, представљају покушај да се нађу одговори на бројна питања од значаја за живот грађана Косова и Метохије, али је приступ две стране у спровођењу овог Споразума потпуно различит. Србија инсистира на реализацији потписаних одредаба, а представници привремених институција Косова и Метохије настоје да сваки разговор и потписани документ буде у функцији потврде и афирмације тзв. независности Косова.

Косовски проблем је тако прошао цео један круг, од локалног питања до глобалног проблема, уз бомбардовање једне суверене земље, оружане сукобе, бројне људске жртве и причињену материјалну штету, различите пресуде међународних судова, и др. и уз садашње настојање појединих западних земаља да се ово питање реши на локалном нивоу, али у потпуно измењеним околностима у односу на стање са почетка деведесетих година прошлог века. На глобалном плану случај Косова је „афирмисан“ као пример двоструких стандарда, који свако може користити како му одговара: мањинске заједнице као начин да уз помоћ неке велике силе могу изазвати сукоб и прогласити независност, а за државе шта може да се деси када војна моћ и интереси великих земаља имају предност у односу на међународне стандарде, право и правду.

Кључне речи: мањинско питање, војна интервенција, двоструки стандарди, преговори, замрзнути конфликт

ŽARKO OBRADOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE

FACULTY OF SECURITY STUDIES

FROZEN KOSOVO CONFLICT (FROM GLOBAL TO LOCAL AND BACKWARDS)

Events in and around Kosovo and Metohija, the southern province of the Republic of Serbia, which have happened during last almost three decades and which are still ongoing, show how a purely internal and, with regard to space, a local state issue — the issue of position and rights of the Albanian minority, may acquire a global dimension, become a subject of interest of leading countries in the world trying to ‘solve’ it, but also an example of various interpretations both by minority communities all around the world and by the United Nations Member States.

The efforts of the Republic of Serbia to solve this issue internally, within the state institutions, were ignored by the members of the Albanian national minority who established a parallel system and thus made it an international issue with the support of some western countries, which was later interpreted as the main reason for 1999 bombing of Serbia, as a part of the Federal Republic of Yugoslavia, by NATO Member States, because of the alleged “violation of human rights of the Albanians” and in order to “prevent a humanitarian disaster” in the territory of Kosovo and Metohija. The aggression of the NATO and armed conflict in Kosovo and Metohija were terminated in June 1999 by the adoption of the United Nations Security Council Resolution 1244, by virtue of which the territory of Kosovo and Metohija was placed under the United Nations international civil and military administration. Since then, Serbia has not been able to affect the developments in Kosovo and Metohija, nor to react against the expulsion of several hundreds of thousands of Serbs, Montenegrins, Roma and other non-Albanian citizens, against numerous crimes committed, property confiscation, safety threats and other negative developments. In 2008, the Albanian minority proclaimed the so-called independence of Kosovo and Metohija, which is not recognised by the Republic of Serbia. Signing of the Brussels Agreement in 2013 and talks between Belgrade and Pristina under the auspices of the European Union are an attempt to find solutions to numerous issues that are relevant for the life of the citizens of Kosovo and Metohija, but the two parties have a completely different approach to the implementation of this Agreement. Belgrade insists on the implementation of the signed provisions, and the representatives of Pristina try to make each

conversation and signed document a kind of a confirmation and affirmation of the so-called independence of Kosovo.

The Kosovo issue has thus gone through a complete cycle, from a local issue to a global one, including the bombing of a sovereign country, armed conflicts, numerous human victims and material damage inflicted, various decisions of international courts, etc, along with today's efforts of some western countries to solve this issue at the local level, but in totally different circumstances with regard to the situation at the beginning of 1990s. At the global level, the Kosovo case has been 'affirmed' as an example of double standards, which could be used by anyone as it suits them: minority communities see it as a tool to use a big power for causing conflicts and proclaim independence, and states use it to show what might happen when a military power and interests of large countries take priority over international standards, law and justice.

Keywords: minority issue, military intervention, double standards, talks, frozen conflict.

ИЉАЗ А. ОСМАНЛИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
НАСТАВНО ОДЕЉЕЊЕ У НОВОМ ПАЗАРУ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И КРИЗА НАЦИОНАЛНЕ ДРЖАВЕ

Време у којем смо сматра се временом глобализације, тј. стварања једног јединственог економског, политичког и културног пространства на нашој планети.

Глобализација је, несумњиво, веома позитивна са становишта економије и комуникација, али она носи са собом огромне изазове, зато се многи с правом забринути око исхода глобализације.

Свет брани свој убрзани економско-технолошки развој кроз наизменичне рецесије, увећање незапослености и пораст опште егзистенцијалне несигурности људске јединке, све се то слива у сфери културе, комуникација и политичке мобилизације грађана у нешто необично и свеprisутно, а што би се могло подвести под девизу „Натраг заједници“, тј. повратак нацији, национализму, националном, а све уз жесток отпор свему глобалном.

* iljaz.osmanlic@hotmail.com

Готово свуда, уместо рационалних очекивања да ће трендови научне-технолошке, информатичке и електронске револуције, као и културна хомогенизација унутар јавног поља политичког грађанства и демократских друштвених комуникација модерних нација супериорно савладали партикуларизам и потенцијалну конфликтност наслеђених етно-културних граница и тако одузети снагу етничким заједницама, етницитет се као синоним људске потребе за коренима и припадношћу заједници, враћа на широка врата.

Дабоме, негде, углавном у неразвијеним, више националним и мултикултурним друштвима, то поприма и екстремне димензије и узрокује кобне последице, почев од ратова, тероризма и других сепаратистичких зала инспирираних трибалном свешћу.

Хрватска, Босна и Косово су нам показали како различите груде, које су морале да деле исти простор, почињу да ратују међу собом настојећи да повуку међе које ће их одвојити, иако, имају дугу традицију заједничког живота. Овај процес је доминантан, у најцивилизованијим земљама. Турци у Берлину, Пакистанци у Лондону, Арапи у Паризу, све више се удаљавају од околног друштва.

Кључне речи: глобализација, нација, национална држава, национализам, заједница.

ILJAZ A. OSMANLIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE, TEACHER EDUCATION FACULTY
DEPARTMENT IN NOVI PAZAR

GLOBALIZATION AND THE CRISIS OF THE NATIONAL STATE

The time in which we live is considered to be a time of globalization, ie. the creation of a single economic, political and cultural expanse on our planet.

Globalization is undoubtedly very positive from the standpoint of economics and communication, but it carries also enormous challenges, because of that many people are rightly concerned about the outcome of globalization. The world defends its rapid economic and technological development through alternating recession, increase of unemployment and increase of general existential insecurity of a human being, it all flows into the sphere of culture, communication and political mobilization of citizens in something unusual and all present, and what could be subsumed under the slogan „Back

to the community“, i.e., the return of the nation, nationalism, national, all with fierce resistance to all global.

Almost everywhere, rather than rational expectations that new trends in science and technology, information and electronic revolution, and cultural homogenization inside the public areas of political citizenship and democratic social communication of modern nations could on the superior way overcome the particularism and potential conflicts, inherited ethno-cultural boundaries and take away the power of ethnic communities, ethnicity as a synonym for human needs for their roots and belonging to the community, come back to wide doors.

Of course, somewhere, mostly in undeveloped. more national and multi-cultural societies, it takes extreme dimensions and causes fatal consequences, ranging from wars, terrorism and other separatist acts inspired by tribal consciousness.

Croatia, Bosnia and Kosovo have shown us how the various blooms, that had to share the same space, began to fight among themselves, trying to pull a boundary that will separate them, although, they have a long tradition of living together. This process is dominant in most civilized countries. Turks in Berlin, Pakistans in London, Arabs in Paris, all of them are increasingly moving away from the surrounding society.

Keywords: globalization, a nation, a nation-state, nationalism, community.

БИЉАНА М. ПАВЛОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ

У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, УЧИТЕЉСКИ ФАКУТЕТ У ПРИЗРЕНУ-ЛЕПОСАВИЋ

ЗНАЧАЈ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ОЧУВАЊУ СПЕЦИФИЧНОСТИ КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКОГ НАРОДНОГ МУЗИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА У ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

У раду се разматра значај основношколске наставе музичке културе у очувању специфичности косовско-метохијског народног музичког стваралаштва у процесу глобализације. Циљ је да се утврди на који начин настава музичке културе може допринети очувању специфичности народног музичког стваралаштва Косова и Метохије, као јединственог израза музичког

* biljana.pavlovic@yandex.ru

и националног идентитета Срба овог поднебља. Очување традиционалних вредности и специфичности у процесу глобализације је значајан задатак националне културне и образовне политике, па је неопходно размотрити могућности његове реализације и на нивоу основношколског образовања. Закључено је да настава музичке културе, кроз своје области рада: знање и разумевање, музичко извођење, слушање музике и дечје музичко стваралаштво, пружа могућност доживљавања и упознавања специфичности косовско-метохијског народног музичког стваралаштва, што је чини значајним фактором очувања националних музичких вредности у процесу глобализације. У проучавању ове тематике примењена је метода теоријске анализе.

Кључне речи: основна школа, настава музичке културе, глобализација, Косово и Метохија, народно музичко стваралаштво.

BILJANA M. PAVLOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, TEACHER'S TRAINING FACULTY IN PRIZREN - LEPOSAVIĆ

IMPORTANCE OF TEACHING MUSICAL CULTURE OF KOSOVO AND METOHİJA FOR PRESERVING SPECIFICS OF REGIONAL MUSIC CREATIVITY IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION

This paper elaborates importance of primary school education of music culture in preserving specifics of national music creativity of Kosovo and Metohija in the process of globalization. The focus is on establishing principles how music education could help in protecting specifics of national music of Kosovo and Metohija as unique music expression and national identity of Serbians from the region. Preserving traditional values and specifics in the process of globalization is important task of national culture and educational politics, so it is necessary to consider all opportunities for it's realization at the level of primary school education. It was concluded that education of music culture through various areas of work, knowledge and understanding, music interpretation, listening of music and children musical performances provides opportunity for experiencing and learning specifics of national music of Kosovo and Metohija establishing it as important factor in preserving traditional music

values in the process of globalization. In researching the topic, a methodology of theoretic analysis was utilized.

Keywords: primary school, musical culture education, globalization, Kosovo and Metohija, national music creativity.

ЈАСНА Љ. ПАРЛИЋ- БОЖОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПОЛОЖАЈ УЧЕНИКА У ШКОЛИ РУДОЛФА ШТАЈНЕРА КАО МОГУЋИ СЕГМЕНТ РЕФОРМЕ У ЕРИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Педагогија и школа Рудолфа Штајнера јавља се с краја 19-ог и почетком 20-ог века као реформски правац у Европи. Издваја се из мноштва других реформских праваца, као што су *Век дејшеја* Елен Кеј, *Експериментална ђедајоџија*, *Радна школа*, *Њедолоџија*, педагошки покрет „Нове школе“, Далтон план, Школа по мери, Школа Марије Монтесори, Декорли метод, Метод Кузине, Јена план итд.

Ова врста школе стоји у директној вези са одређеним посматрањима социјалних задатака и онда и данас. Поштујући пројекат, неопходно је да се приликом оснивања основне школе пође од педагошких принципа које захтева живот у данашње време. По овом принципу, деца треба да се васпитавају и за живот подучавају на тај начин што ће постати људи који ће знати да сваки човек без обзира на којој друштвеној класи припада може да нађе своје место под Сунцем. Разумљиво је да деца у појединим разредима морају напредовати у тој мери да могу на крају одговорити захтевима које пред њих поставља тренутно време, у нашем случају – ера глобализације.

У раду ће бити презентовани конкретни кораци и задаци овог пројекта из угла ученика, наставника и наставних планова и програма.

Кључне речи: ученик, Рудолф Штајнер, реформа, школа, глобализација.

JASNA LJ. PARLIĆ- BOŽOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

PUPILS' POSITION AT THE RUDOLF STEINER SCHOOL AS A POSSIBLE SEGMENT OF THE REFORM IN THE ERA OF GLOBALIZATION

Rudolf Steiner's Pedagogy and School founded at the end of the XIX. and early XX. century as a reform movement in Europe. It stands out among the multitude other pedagogical reform movements: "The Century of the Child" Ellen Key , Experimental Pedagogy , "The working school" , pedagogy, pedagogical emergence of "The new school" , DALTON-PLAN, Schools tailored to pupils, Teaching concept and schools Maria Montessori, Decroly Method , Kuzina Method , JENA-PLAN in European Schools etc.

This type of school is in a direct relation to the specific observations of social tasks now and then. Respecting the project, it is necessary to start from the pedagogical principles required in nowadays life, during establishing the primary schools. According to this principle, children should be brought up and taught to live in a way that will become people who will know that every person, regardless of social class, can find his place beneath the Sun. It's understandable that children in certain grades have to make a progress to that extent that they can eventually respond to the demands placed in front of them by the current time, in our case — the era of globalization.

It will be presented concrete steps and tasks of the project from the perspective of pupils, teachers and curricula in this paper.

Keywords: pupil, Rudolf Steiner, reform, school, globalization.

РАДМИЛО Б. ПЕКИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КОНФЛИКТИ И ПРОЖИМАЊА НАЦИОНАЛНОГ И УНИВЕРЗАЛНОГ – ПРИПАДНОСТ ХЕРЦЕГОВАЧКИХ НЕКРОПОЛА СТЕЊАКА ПРОГЛАШЕНИХ СВЈЕТСКОМ БАШТИНОМ

И поред тога што је о стећцима написан велики број радова, у којима су изнесена бројна сазнања, најчешће хипотетичка, они перманентно представљају предмет истраживања. Средњовјековни споменици стећци као неисцрпна тема, већ одавно заокупљају пажњу историчара, археолога, историчара умјетности, пјесника, књижевника а у новије вријеме и психолога. Једном ријечју предмет су интердисциплинарне анализе, па сходно томе проучавају се са различитих аспеката.

Одавно је познато да су херцеговачки стећци, како по броју тако и по квалитету обраде, испред осталих. Ово је сасвим разумљиво ако имамо у виду чињеницу да је Херцеговина била богата каменом и добрим мајсторима каменоресцима.

Недавно су први пут некрополе стећака из Босне и Херцеговине, Србије, Црне Горе и Хрватске проглашене свјетском баштином UNESCO-а.

Досадашња историографија у вези са припадношћу средњовјековних споменика, или стећака нема усаглашен став. Нажалост, ови монументални мраморови употребљавају се у политичке сврхе у стварању бошњачке нације, и неутемељено су приписивани и приписују се тзв. богумилима.

На темељу теренског истраживања, архивске грађе из Дубровника и литературе, предмет рада су средњовјековне херцеговачке некрополе проглашене свјетском баштином UNESCO-а и њихова припадност.

Кључне речи: стећци, некрополе, Херцеговина, припадност, UNESCO.

* bijeljani@yahoo.com

RADMILO B. PEKIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE CONFLICTS AND PERVASION OF THE NATIONAL
AND UNIVERSAL – THE AFFILIATION OF STELES,
THE HERZEGOVINIAN NECROPOLIS THAT WAS DECLARED THE
WORLD HERITAGE

Although there have been many works written about steles, in which much knowledge had been introduced, hypothetical most frequently, the steles have permanently been the subject of research. The medieval tombstones steles have long been an inexhaustible topic and have been attracting the attention of historiographers, archaeologists, art historiographers, poets, writers and recently the psychologists as well. In a word, the steles have been the subject of the interdisciplinary analyses, accordingly they have been explored from different aspects.

It has long been known that the Herzegovinian steles are way ahead of the others both in number and the quality of processing. This is completely understandable having in mind the fact that Herzegovina was rich in stone and good masters stonemasons.

Recently the stele necropolis in Bosnia and Herzegovina, Serbia, Montenegro and Croatia have been declared the world heritage by the UNESCO for the first time.

The historiography so far has not had a compliant attitude with regard to the affiliation of the medieval tombstones or, in other words steles. Unfortunately, these monumental marbles have been used for the political purposes in the creation of the Bosniak nation, and have been groundlessly ascribed to the so called Bogomils.

Based on the terrain exploration of the archive material from Dubrovnik and the scientific references, the subject of the work is the medieval Herzegovinian necropolis and its affiliation, that has been declared the world heritage by the UNESCO.

Keywords: steles, necropolis, Herzegovina, affiliation, UNESCO

БЛАГИЦА Д. ПЕРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ С ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ

У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИЗРЕН – ЛЕПОСАВИЋ

САВРЕМЕНА ОБРАЗОВНА ТЕХНОЛОГИЈА У ЕРИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ — КАКО ГЛОБАЛНО ПОСТАЈЕ ЛОКАЛНО

Савремено друштво окарактерисано је бројним динамичним променама. Процес глобализације је допринео убрзаном развоју производних, телекомуникационих и информационих технологија што је створило предуслове за квалитетне промене у свим сферама друштва са посебним акцентом на образовање. Управо та експлозија знања представља информатичко друштво у коме су пренос, обрада и архивирање података засновани на савременим технологијама и другим методама информационе ере. Са појавом првих електронских рачунара, али и многих других производа информационе и телекомуникационе технологије долази до развоја нове научне дисциплине – образовне технологије, која се бави пројектовањем, анализом и развојем информационих система а самим тим и применом технологије у образовању у функцији подизања квалитета наставе. Савремена образовна технологија и њена примена у настави пружају могућност да се глобалне (позитивне) вредности преносе на локални и национални ниво. Под утицајем модернизма класична настава бива знатно оплемењена бројним технолошко – образовним иновацијама које доприносе квалитетнијем и креативнијем процесу образовања али остаје питање шта се дешава са најважнијом животном лекцијом, лекцијом поштења и људскости? Непосредним увидом у разну литературу, у овом раду покушаћемо да ближе објаснимо на који начин савремена технологија утиче на васпитно-образовни процес, као и позитивне и негативне стране њеног дејстава.

Кључне речи: образовање, глобализација, савремена технологија, васпитно-образовни процес

* blagicaperovic@hotmail.rs

BLAGICA D. PEROVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE

IN KOSOVSKA MITROVICA, TEACHER'S TRAINING FACULTY IN PRIZREN – LEPOSAVIĆ

MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN THE ERA OF GLOBALIZATION — HOW GLOBAL BECOME LOCAL

Modern society is characterized by a number of dynamic changes. The globalization process has contributed to the rapid development of manufacturing, telecommunications and information technology which created the pre-conditions for qualitative changes in all spheres of society with special emphasis on education. It is this explosion of knowledge presents the information society in which the transfer, processing and storage of data based on modern technologies and other methods of information era. With the advent of the first electronic computers, and many other products, information and telecommunication technologies leads to the development of a new scientific discipline — learning technology, which deals with the design, analysis and development of information systems and thus the application of technology in education in order to raise the quality of teaching. Modern educational technology and its application in the classroom provide opportunities to the global (positive) values are transferred to the local and national level. Under the influence of modernism traditional instruction becomes significantly enriched with numerous technological — educational innovations that contribute to better and more creative education process but the question remains what happens to the most important life lesson, a lesson of honesty and humanity? Direct insight into the various literature, this paper will try to further explain how modern technology affects the upbringing — educational process, as well as the positive and negative aspects of its operations.

Keywords: Education, globalization, modern technology, educational process.

ДАЛИБОР М. ПЕТКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ С ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПРИРОДНО МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

НЕБОЈША М. ДЕНИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ВРАЊУ

АНАЛИЗА УТИЦАЈА РАСТА УРБАНОГ И РУРАЛНОГ СТАНОВНИШТВА НА ЕМИСИЈУ УГЉЕН ДИОКСИДА

Данас је главни светски климатски проблем глобално загревање и смањивања озонског омотача. Како би било сачувано еколошко окружење, постоје много могућности како би били ублажени нежељени ефекти на друштво у целини. Урбанизација и индустријализација могу да узрокују промену глобалне климе. Повећана емисија угљендиоксида у урбаним деловима због брзог раста популације је светски проблем који узрокује промену глобалне климе. Повећана емисија угљендиоксида у урбаним деловима због брзог раста популације је светски проблем који узрокује промену глобалне климе. У овом истраживању је анализирана предикција емисија угљендиоксида на основу урбане и руралне популације. Резултати су показали да раст урбане популације као и раст популације генерално има највећи утицај на предикцију емисије угљендиоксида.

Кључне речи: АНФИС, угљендиоксид, урбана популација.

NEBOJŠA M. DENIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF SCIENCES AND MATHEMATICS

DALIBOR M PETKOVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PEDAGOGY

ANALYZING OF INFLUENCE OF URBAN AND RURAL POPULATION GROWTH ON CARBON DIOXIDE EMISSION BY ADAPTIVE NEURO-FUZZY INFERENCE SYSTEM

Today, the world's major environmental problems are global warming and ozone layer depletion. In order to save the environment, there are many op-

* dalibortc@gmail.com

portunities to alleviate these undesirable problems arising from our society. Urbanization and industrialization caused global climate change. Increased carbon dioxide (CO₂) emissions in urban areas due to rapid population growth is a worldwide problem contributing to an altered global climate. In this investigation was analysed the CO₂ emission prediction based on the urban and rural parameters. The method of ANFIS (adaptive neuro fuzzy inference system) was applied to the data in order to detect the influential parameters for the CO₂ emission. Results shown that the urban population growth and generally population growth has the highest influence on the CO₂ emission prediction.

Keywords: ANFIS, carbon dioxide, urban.

АЛЕКСАНДАР М. ПЕТРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРОЖИМАЊА КУЛТУРА И НАМЕТАЊА ВРЕДНОСТИ У ДАНАШЊЕМ ГЛОБАЛИСТИЧКОМ СВЕТУ

Када данас говоримо о глобализацији у видокругу културе, говоримо о ширењу евро-америчких вредности у пресликавањима њихове слике света на друге националне културе. Свет културе односи се на историјску суштаственост у особитостима и посебностима везаним за одређену националну културу, а добрима се називају њени уважени делови, у разлици од вредности у посебном смислу, као оног што није део природне реалности, а манифестује слободу човекове личности. Границе глобалистичке културне у праксама ширења из њихових централа на (г)локалне ареале, могле би у том смислу да се пронађу на традиционалном тлу националне културе и систему образовања. Културолошко биће српског друштва за то има потенције, упркос експанзионизму транснационалног капитала, који у процесима глобализације развија своје неокOLONIZATORСКЕ амбиције, да доминира кроз информативне агенције у простору политичког маркетинга, као и културне јавности, јер му је једина вредност од интереса за опстанак контрола свих вредности. Поништавање идентитета у језику постојања који носи традиционална култура грађена подвижништвом предака и савременика, путем контроле технолошких, информативних и

* karuzasin@gmail.com

економских вредности, нужно мора да наиђе на отпор и противљење живог (г)локалног духа народа ког је нагазила да му троши и нагриза супстанцију.

Кључне речи: Глобализам, Мултинационални капитал, Култура, Контрола вредности, Отпор поробљавању.

ALEKSANDAR M. PETROVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

PERVADINGS OF CULTURES AND DOMINATIONS OF VALUES IN THE GLOBAL WORLD TODAY

When we today speaking about globalization on the horizon of culture, we speaking about spread of Euro-American values in the mapping of the picture of them world, on the other national cultures. World of culture related to the historic substance of idiomic and specific aspects connected to the designated national culture, and her valued parts means goods, in the difference of values in the specific sense, as it what is not the part of natural reality, but manifested freedom of human person. Borders of the globalistic culture in them praxis of spreading from the centrales on a (g)local areas, in that sense my be find out on the traditional ground of national culture and in the system of education. Cultural being of the Serbian society have a potentions for it, in spite of expansionism of transnational capital, who developed his neocolonialistic ambitions in the processes of globalization, to dominate throw informative agencies in the space of political marketing, as also in the public culture, because his only value is the value of control of all values as interest in existence. Nullify of identity in the language of being who carry the traditional culture making by the achieving of ancestors and contemporaries, by the control of technologic, informative and economy values, necessary must meet up on opposition and resistance of live (g)local spirit of the people, whose tread to niggling and expend a substance.

Keywords: Globalism, Multinational capital, Culture, Control of values, Resistance to enslaving.

ЈАСМИНА С. ПЕТРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ОЛИВЕРА С. МАРКОВИЋ САВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ

У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КО СУ АКТЕРИ ДЕСТАБИЛИЗАЦИЈЕ МИРА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ: РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА СТУДЕНТСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ

Полазећи од претпоставке да изложеност потенцијалним и стварним политичким конфликтима производи разлике у перцепцији религијске и етничке не/толеранције, као и у опажању актера потенцијалних сукоба на одређеној територији, испитивани су ставови студената Универзитета у Косовској Митровици и студената Универзитета у Београду према присуству религијске нетрпељивости у Србији и актерима дестабилизације мира на Косову и Метохији. Такође, у раду је у компаративној перспективи тестирана повезаност наведених ставова са испољеним диспозицијама ка конфесионалном и етничком дистанцирању од конститутивних религијских и етничких група на Косову и Метохији. Истраживање је спроведено на квотном узорку испитаника новембра 2014. године.

Кључне речи: Србија, Косово и Метохија, студенти, религијска не/трпељивост, актери дестабилизације мира

* jasminafilfak1@gmail.com

JASMINA S. PETROVIĆ

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

OLIVERA S. MARKOVIĆ SAVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF PHILOSOPHY

WHO ARE THE ACTORS OF THE DESTABILIZATION OF PEACE IN KOSOVO AND METOHİJA: RESULTS OF A RESEARCH ON THE STUDENT POPULATION

Assuming that the exposure to potential and actual political conflicts produces differences in the perception of religious and ethnic in/tolerance, and in the perception of the actors of potential conflicts on the territory, the attitudes of students of the University in Kosovska Mitrovica and the students of the University of Belgrade were examined regarding the presence of religious intolerance in Serbia and the actors of the destabilization of peace in Kosovo and Metohija. Also, the association of those attitudes with manifested dispositions toward confessional and ethnic distancing from the constituent religious and ethnic groups in Kosovo and Metohija was tested in the paper in a comparative perspective. The research was conducted on a quota sample of respondents in November 2014.

Keywords: Serbia, Kosovo and Metohija, students, religious in/tolerance, actors of the destabilization of peace.

РАДИВОЈЕ С. ПЕТРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ УНИОН НИКОЛА ТЕСЛА, ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ

КОНФЛИКТ КОЛОНИЈАЛНЕ И НАЦИОНАЛНЕ СВЕСТИ У ГЛОБАЛИЗМУ (ДОПРИНОС СРПСКИХ ГЛАСИЛА ПРОПАГАНДНОМ МЕДИЈСКОМ МОДЕЛУ)

Задатак овог рада је да се, на темељима глобализма, фокусира на учинак разрађене технологије индустрије свести, која нас уводи у тоталитарни плурализам пропаганди, уместо у давно најављивано стање демократског плурализма информисања. Допринос медија том процесу, коме је

* radivoje.petrovic@yahoo.com

иманентан колонијализам, са посебним освртом на дисциплиновање српских гласила према строгим правилима пропагандног медијског модела, који су посебно теоријски осветлили Чомски и Херман, представља централно место тумачења настанка и доминације колонијалне науштрб националне свести.

За сложену психолошку операцију у којој ће најшири слојеви становништва научити да воле своје непријатеље, потребно је изградити одговарајући друштвени, економски, политички, а најпре културни амбијент у коме се силом, пре свега, медијске принуде производи генетски модификована демократска култура, која ће убрзо почети да трује демос осећајем инфериорности према колонизатору, доминацијом идеје европског на рачун националног идентитета, као прве фазе у процесу ултимативно политички најављене промене свести, препуштањем националне културе западњаштву, стварањем културе периферије и уметности копирања... Продукти западне индустрије свести прекривају нашу традицију, прошлост, идентитет, што постаје крајње погубно будући да се управо на тим вредностима формира култура отпора западним културним моделима. Томе посебно доприноси ограниченост јавног мњења и чињеница да су канали информисања без спонтаности.

Насупрот врховном циљу колонизатора, ружењу простог народа, презирању обичаја, патриотизма и сећања на славна времена, стоји свест да је сигурност света у породичним вредностима и националној држави. Може ли такав приступ да победи у колонијалној демократији, где је манипулација постала легитимно средство, грађани претворени у потрошаче, критичко мишљење отупело, а истина уступила место интересима и вољи за моћ?

Кључне речи: глобализам, колонијална демократија, генетски модификована култура, пропаганда, индустрија свести.

RADIOVOJE S. PETROVIĆ

UNIVERSITY "UNION – NIKOLA TESLA"

FACULTY OF SPORT

THE CONFLICT OF COLONIAL AND NATIONAL CONSCIOUSNESS IN GLOBALISM (CONTRIBUTION OF SERBIAN MEDIA TO THE PROPAGANDA MODEL OF MEDIA)

The aim of this paper is to focus, on the basis of globalism, on the impact of developed technology of the industry of consciousness, which introduces us to the totalitarian pluralism of propaganda, instead of the long heralded state of democratic pluralism of information. Media contribution to the process, which is inherent to colonialism, with special emphasis on the Serbian media discipline under the strict rules of advertising media model, theoretically framed by Chomsky and Herman, is central to interpreting the emergence and dominance of colonial vs. national consciousness.

For the complex psychological operation in which the widest levels of population will learn to love their enemies, it is necessary to build an appropriate social, economic, political, and first cultural environment, in which media forcefully produce genetically modified democratic culture, which will soon begin to poison the demos with the sense of inferiority towards the colonizer. It will do so by dominating the public with the idea of European identity at the expense of national identity, as the first phase in the process of politically announced changes in consciousness, surrendering of the national culture to Westernization, creating a culture of peripherals and art of copying etc. Products of Western industry of consciousness are flooding our tradition, history, identity, which is devastating, having in mind that it is precisely on these values that the culture of resistance to Western cultural models has been formed. In addition to that, public opinion is limited and communication channels work without spontaneity.

In contrast to the ultimate goal of colonizers, scolding of common people, defying traditions, patriotism and remembrance of the glorious period, stands the consciousness that safety lies in the family values and nation state. Can this approach prevail over the colonial democracy, where manipulation has become legitimate, citizens turned into consumers, critical thinking has become numb and truth gave way to personal interests and will for power?

Keywords: globalism, colonial democracy, genetically modified culture, propaganda, industry of consciousness

ВЛАДИМИР В. ПЕТРУНИН*

ОРЛОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ И. С. ТУРГЕНЕВА, РОССИЯ

РЕЛИГИЯ И СОВРЕМЕННЫЙ ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДИСКУРС: ПОСТСЕКУЛЯРНАЯ ПЕРСПЕКТИВА

Глобальное возрождение религии стало свидетельством кризиса секулярной парадигмы, господствовавшей в политическом дискурсе западного мира с эпохи Просвещения. Ограничение религиозной сферы рамками частного права гражданина и исключение ее из публичного политического дискурса было усилено во второй половине XX в. политикой формирования секулярной идентичности гражданства в Европейском Союзе. Неспособность секуляризма создать гомогенное общество привела к росту политической активности разного рода религиозных, этнических, культурных и даже гендерных идентичностей. Данное обстоятельство заставило искать новые парадигмы для снятия существующего противоречия между секулярной идеологией и разного рода идентичностями. Возросшая роль религии в современном обществе и государстве нашла свое отражение в появлении новой постсекулярной парадигмы, которая переосмысливает проблему функционирования религиозных институтов в современном политическом дискурсе.

Хабермас, рассуждая о правах граждан в западных демократиях, обратил внимание на ущемление религиозных сообществ в публичной сфере. Исходя из принципов универсалистского правопорядка, философ признал необходимость равного доступа к публичной политической сфере как для нерелигиозных, так и для верующих граждан, открыв тем самым религии право нормативного присутствия в политической жизни современного государства.

Признание за религиозным дискурсом такого же права произошло, в том числе, благодаря демографическим изменениям на Западе (рост мусульманской общины), повлекшим за собой кризис мультикультурализма.

Постсекулярная парадигма показывает, что социальные и политические коммуникации, базировавшиеся на либеральной основе, теряют свою универсальность на Западе. В связи с этим возрастает интерес не

* petrunin@list.ru

только к публичному диалогу различных религиозных объединений и государства, но и нерелигиозных граждан с верующими.

Ключевые слова: религия, политический дискурс, секуляризм, постсекулярность

ВЛАДИМИР В. ПЕТРУНИН

ОРЛОВСКИ ДРЖАВНИ УНИВЕРЗИТЕТ „И. С. ТУРГЕНЬЕВ”
РУСИЈА

РЕЛИГИЈА И САВРЕМЕНИ ПОЛИТИЧКИ ДИСКУРС: ПОСТСЕКУЛАРНА ПЕРСПЕКТИВА

Глобално оживљавање религије постало је доказ кризе секуларне парадигме која је доминирала у политичком дискурсу Запада још од Просветитељства. Ограничавање религијске сфере оквирама приватног права грађана и њено искључивање из јавног политичког дискурса било је појачано у другој половини XX века политиком формирања секуларног идентитета грађанства у Европској Унији. Неспособност секуларизма да изгради хомогено друштво довела је до јачања политичких активности разних религијских, етничких, културних па чак и родних идентитета. Ова околност изискивала је проналажење нових парадигми ради елиминације постојећих противречности између секуларне идеологије и разних идентитета. Повећана улога религије у савременом друштву и држави нашла је свој одраз у појави нове постсекуларне парадигме која даје нови смисао проблему функционисања верских институција у савременом политичком дискурсу.

Хабермас је, говорећи о правима грађана у западним демократијама, скренуо пажњу на дискриминацију верских заједница у јавној сфери. Полазећи од принципа универзалног права, филозоф је истакао неопходност равноправног приступа јавној политичкој сфери како нерелигиозним, тако и верујућим грађанима, дајући самим тим религији право нормативног присуства у политичком животу савремене државе.

До признавања истих права религиозном дискурсу дошло је, између осталог, захваљујући демографским променама на Западу (порастан муслиманске заједнице), које су резултирале кризом мултикултурализма.

Постсекуларна парадигма показује да социјална и политичка комуникација која се заснива на либералним основама губи своју универзалност на Западу. У вези с тим расте интересовање не само за јавни дијалог изме-

ђу различитих верских удружења и државе, већ и између нерелигиозних грађана и верника.

Кључне речи: религија, политички дискурс, секуларизам, постсекуларност.

БРАНКИЦА В. ПОПОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

СОЛИДАРНОСТ КАО ОСНОВА МОРАЛНОСТИ

Циљ овог рада је афирмација улоге и значаја солидарности, као моралне вредности која је у великој мери идентификовала човека и народе на Балкану, током читаве његове историје. Солидарност као врлина стоји на супрот егоизму, једном од основних покретача човековог деловања, који, са једне своје стране јесте прихватљива и рационална варијанте хтења сопственог добра. Међутим, у новије време, сведоци смо све чешће негативне употребе човекове воље за моћ која лако склизне у ирационалну мрачну провалију људске злобе или хтења туђег зла. Уместо тога, да би нека лична и друштвена активност имала моралну вредност, за своју сврху мора имати добро другог човека или народа, као хтења туђег добра или уклањања разлога који могу произвести бол и патњу другом човеку, групи или читавом једном народу. Као основа и суштина солидарности јавља се осећање сажаљења и непосредно саучесништво човека које постоји само у патњама другог, али не и у његовим радостима. Све чешће појаве насиља, свирепости, прогона, претњи и застрашивања као феномена супротних врлини солидарности и осећања сажаљења говоре о изостанку управо ових вредности које нас упозоравају да не наносимо патњу другима. На тај начин се солидарност може одредити ка морална заповест или забрана садашњице: Никога не вређати, не чинити зло, не клеветати и не газити њихова права!

Кључне речи: Солидарност, егоизам, добро, зло, морал, вредност, патња, заповест.

* brankicapopovic69@gmail.com

БРАНКИЦА В. ПОПОВИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В ПРИШТИНЕ С ВРЕМЕННЫМ
МЕСТОНаХОЖДЕНИЕМ В Г. КОСОВСКА-МИТРОВИЦА
ФИЛОСОФСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СОЛИДАРНОСТЬ КАК ОСНОВА НРАВСТВЕННОСТИ

Целью данной работы является подтверждение роли и значения солидарности как моральной ценности, которая в значительной степени определила человека и народов на Балканах на протяжении всей своей истории. Солидарность как достоинство резко контрастирует эгоизму, одной из основных движущих сил человеческой деятельности, которая, одной своей стороной является приемлемым и рациональным вариантом желания собственного блага. Однако, в последнее время мы стали свидетелями все более негативного использования человеческой воли к власти, которая легко скользит в иррациональную мрачную бездну человеческой злобы или желания зла другим людям. Вместо этого, чтобы какая-то личная и общественная деятельность была моральной, ее целью должно быть добро другого человека или народа, а также желание добра другим людям или устранение причин, которые могут вызвать боль и страдание другого человека, группы или целой нации. Основа и сущность солидарности – чувство сожаления и прямого соучастия человека, которое существует только в страданиях других, но не в их радостях. Все более частые случаи насилия, жестокости, преследований, угроз и запугивания как явлений, противоположных достоинству солидарности и чувству сожаления, свидетельствуют об отсутствии именно тех ценностей, которые предупреждают нас не причинять страдания другим людям. Таким образом, солидарность сегодня может быть определена как моральная заповедь или заповещение: Никого не оскорблять, не делать назло никому, не клеветать и не нарушать чьи права!!

Ключевые слова: Ключевые слова: солидарность, эгоизм, добро, зло, нравственность, ценности, страдание, заповедь.

БРАНКО ПОПОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ УЖИЦЕ

ГЛОКАЛНО У ДРАМАМА ЛЈУБОМИРА СИМОВИЋА

У овом раду се говори о драмама песника и драмског писца Љубомира Симовића које су дубоко утемељене у српску историју и културу, а снагом своје уметничке знаковности и порука које носи са собом, надрасле су локални миље и постале глобално познате и прихваћене као наднационално културно добро. Дrame су извођене, како у Србији, тако и у Хрватској, Пољској, Француској, Швајцарској, Јужној Кореји итд.

Кључне речи: Љубомир Симовић, драме, глокално, национални идентитет, историја, култура, драмски сукоб, контекст.

БРАНКО ПОПОВИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В КРАГУЕВАЦЕ

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛТЕТ В Г. УЖИЦЕ

ГЛОКАЛЬНОЕ В ДРАМАТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ ЛЮБОМИРА СИМОВИЧА

В статье речь идет о драматических произведениях поэта и драматурга Любомира Симовича, которые глубоко уходят корнями в сербскую историю и культуру, а силой своей художественной символики и своих идей переросли местную среду, стали глобально известными и считаются наднациональными культурными ценностями. Его пьесы ставились на сценах не только в Сербии, но и в Хорватии, Польше, Франции, Швейцарии, Южной Корее и т. д.

Ключевые слова: Любомир Симович, пьесы, глокальное, национальная идентичность, история, культура, драматический конфликт, контекст.

БОЈАН ПРОДОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ „ЏОН НЕЗБИТ“, БЕОГРАД

БИЉАНА ПРОДОВИЋ МИЛОЈКОВИЋ

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

ДИМЕНЗИЈЕ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ ПРЕМА ГЕРТУ ХОФШТЕДУ – СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ВРЕДНОСНЕ ДИМЕНЗИЈЕ СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Интересовање за утицај националне културе нагло је порастао са интензивирањем процеса глобализације.

Циљ рада је да се укаже на значај потпуног разумевања утицаја националне културе, која је једино могућа под условом да се у анализу укључе све њене димензије истовремено. Поред постојања бројних класификација димензија националне културе, које се користе као основа појединих истраживања, мада далеко мање присутних (попут: Тромпенара, Скана, Хола и Шварца, Клакона и Стродбека, и других), значај рада усмерен је на анализу шест димензија националне културе, приступа постављеног од стране холандског аутора Герта Хофштеда, помоћу којих је, поред објашњења начина решавања основних питања и проблема друштва, дао веома снажан подстицај великом броју интеркултурних истраживања, креирајући тако основу за сва даља проучавања утицаја националне културе на различите аспекте.

Хофштедов модел је најпознатији модел који се бави истраживањем културних разлика различитих земаља. Аутори посебан фокус рада усмеравају на његову анализу вредносних димензија српске националне културе, издвајајући значај његових претпоставки и реалног стварног стања, уз покушај системског и холистичког објашњења постојећег одступања и њених одлика.

Теоријска елаборација рада, управо зато што је заснована на коришћењу старијих секундарних извора, којој недостаје емпиријска основа, представља највећи његов недостатак. Отуда рад има експлоративни карактер,

* pomazebog.prodovic@gmail.com.

као потпора за припрему будућег емпиријског истраживања једног од аутора у наредном периоду.

Кључне речи: Димензије националне културе, Герт Хофштед, вредносне димензије, Србија.

BOJAN PRODOVIĆ

JOHN NAISBITT UNIVERSITY, BELGRADE

BILJANA PRODOVIĆ MILOJKOVIĆ

INSTITUTE OF POLITICAL STUDIES, BELGRADE

DIMENSIONS OF NATIONAL CULTURE BY GEERT HOFSTEDE — WITH SPECIAL EMPHASIS ON THE VALUE DIMENSION SERBIAN NATIONAL CULTURE

The interest in the impact of national culture has grown rapidly with the intensification of the globalization process.

The aim is to highlight the importance of complete understanding of the impact of national culture, which is only possible provided that the analysis included all its dimensions simultaneously. Despite the existence of numerous classification dimension national culture, which are used as the basis of some experiments, though much less abundant (such as Trompenaars, Skane, Hols and Schwartz, Kluckhohn and Strodtbeck, and others), the importance of the work is focused on the analysis of the six dimensions of national culture, access set by the dutch author Geert Hofstede, by which, in addition to explanations of the ways of solving the main issues and problems of society, given a very strong impetus to a number of intercultural studies, thus creating the basis for all further study influence of national culture on different aspects.

Hofstede model is the most famous model which examines the cultural differences of different countries. The authors of the special focus of the work concentrated on the analysis of the value dimension of Serbian national culture, highlighting the importance of its assumptions and the actual situation of the real, with an attempt of systematic and holistic explanation of the current deviation and its quality.

Theoretical elaboration of work, because it is based on the use of older secondary sources, which lacks an empirical basis, represents the greatest scar-

city. Hence, the work has an exploratory character, as support for the preparation of future empirical research one of the authors in the future.

Keywords: Dimensions of national culture, Geert Hofstede, value dimension, Serbia.

АЛЕКСАНДРА С. РАДОСАВЉЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПОРТРЕТИ СРПСКИХ СРЕДЊОВЕКОВНИХ ВЛАДАРА У АЛБАНСКИМ УЏБЕНИЦИМА ЗА ИСТОРИЈУ – АНАЛИЗА НЕКОЛИКО ПОМЕНА ВЛАДАРА И ДОГАЂАЈА ИЗ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ

Центар пажње овог рада представљају садржаји уџбеника за историју, за средње и основне школе на албанском језику који су у употреби у последњој деценији у школама на Косову и Метохији. Они су послужили као основни извор за анализу садржаја текстова који говоре о српској средњовековној историји, догађајима и личностима који се у њима помињу. Од свих посматраних тема – које се тичу истраживања – у ширем фокусу интересовања се нашла једино владавина српског краља и цара, Стефана Уроша IV Душана, који је представљен искључиво у негативном контексту, прилагођеном одређивању/доказивању „косовског идентитета“. Изузев ове епизоде из српске историје, место у уџбеницима на албанском језику нашла је и Косовска битка из 1389. и она из 1448. године, као и неколико актера поменутих битака и догађаја с њима у вези, а који припадају српској историји, и такође су употребљени у служби свегорућег питања косовског конфликта.

С обзиром на наведено, задатак рада је да третира текстове чији је садржај средњовековна српска историја и конкретно истражи начин представљања чињеница у њима. Студија стреми да изнесе, формира и сагледа слику последица какве садржаји текстова уџбеника евентуално могу да произведу.

Кључне речи: Српска средњовековна историја, албански уџбеници, косовски идентитет, анализа садржаја.

* alexandra_km91@yahoo.com

ALEKSANDRA S. RADOSAVLJEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

PORTRAITS OF SERBIAN MEDIEVAL RULERS IN ALBANIAN HISTORY TEXTBOOKS — ANALYSIS OF THE IMPORTANCE OF SEVERAL RULERS AND EVENTS FROM SERBIAN HISTORY

The center of attention of this paper presents the content of history textbooks, for primary and secondary schools in the Albanian language in use in the last decade in schools in Kosovo and Metohija. They have served as the main source for analyzing the contents of the texts that speak of the Serbian medieval history, events and people that are mentioned in them. Of all observed topics — related to research — in the wider focus of interest is found only rule of Serbian king and emperor, Stefan Uros IV Dusan, which was presented exclusively in a negative context, adjusted determination / proving „Kosovo identity“. Except this episode of Serbian history, textbooks in Albanian language also mention battle of Kosovo in 1389 and also one from 1448, as well as several characters mentioned in battles and events about them, which belong to Serbian history and are also used in the service of actual Kosovo conflict.

Considering of the above, the task of this paper is to treat the texts whose content is medieval serbian history and specifically investigate the way of presenting the facts in them. Paperwork aims to present, and to view the image formed by the result of some content of the text books can eventually produce.

Keywords: Serbian medieval history, the Albanian textbooks, Kosovo identity, content analysis.

НАДА М. РАДУШКИ*ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

ЕМПИРИЈСКА ИСТРАЖИВАЊА РЕЛИГИЈСКЕ И НАЦИОНАЛНЕ ПРИПАДНОСТИ СТАНОВНИШВА СРБИЈЕ

Религија је основна компонента и интегрални део националног идентитета. О утицају религије на формирање националног идентитета биће речи у првом делу рада, као и о њиховој међусобној условљености и повезаности у савременим друштвима. Осећање припадности својој конфесији значајно је повезано са осећањем националне припадности, а религија је један од најважнијих видова колективне идентификације. Религијска припадност представља једно од најзначајнијих пописних одредница за истраживање етничитета, а посебно у мултиетничким и мултиконфесионалним државама. Због тога је други део рада посвећен анализи резултата последњег пописа становништва на основу којих се може видети верска опредељеност и припадност популације Србије појединим религијама, као и промене које су се десиле у протеклом периоду. Истакнут је значај познавања пописне методологије и примене субјективног критеријума по коме се свако лице, на основу уставом загарантованог права, слободно може изјаснити или неизјаснити којој религији припада. Резултати емпиријских истраживања су показали да се становништво Србије верски декларише у највећој мери према традицији, односно религији родитеља, због чега постоји висок степен идентификације националности и вероисповести. Компарација са резултатима ранијих пописа показује и значајно мањи број атеиста, а разлоге за то треба тражити између осталог у дејству сложених политичких и друштвено историјских чинилаца на простору Србије.

Кључне речи: религија, конфесионална структура, национални идентитет, пописна истраживања, Србија.

* nadaraduski@gmail.com

NADA M. RADUŠKI

INSTITUTE FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

EMPIRICAL RESEARCH OF RELIGIOUS AND NATIONAL AFFILIATION OF THE POPULATION IN SERBIA

The religion is the basic characteristics, a recognizable trait and an integral part of national identity. The religious affiliation represents one of the most important census trait for analyzing ethnicity and national identity and has great significance especially in multiethnic, multiconfessional and multilingual countries. An analyses of the population of Serbia according to religious affiliation indicate a high coincidence of religion and nationality. In addition, knowledge of certain methodological matters and problems with regard to statistical and census research of religious affiliation is essential. It is important to know that religious affiliation was determined based on subjective criteria that allowed changes in religious identity. In general, the population of Serbia mainly stated their religion according to tradition, so great coincidence existed between nationality and religion, since religious practicing was not relevant for religious affiliation declaration. The comparison of results between the last and earlier censuses shows that there are considerably fewer atheists, primarily due to ethno-political circumstances in the country and to a lesser degree due to actual religious convictions of the population.

Keywords: religious affiliation, confessional structure, national identity, census, Serbia.

МИЛЕ М. РАКИЋ*

ИНСТИТУТ ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ, БЕОГРАД

ХАТИЦА БЕРИША

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ, КША, РЕПУБЛИКА СРБИЈА

БЕЗБЕДНОСТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ГЛОБАЛНИ ТРЕНДОВИ САРАДЊЕ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ

Опстанак националне државе као политичке заједнице у међународном геополитичком и правном систему, представља један од највећих

* rakicmile@hotmail.com

изазова, циљева и задатака државне политике и сваког савременог националног система безбедности. Њихов главни циљ је да држава задржи свој идентитет и самосталност као субјекат међународног права и да се не дозволи распад државе на више нових држава или да национална држава насилно постане део неке друге државе или више других држава. Очување територијалне целовитости државе указује на способност државе да опстане, независно од тога да ли је њена територијална целовитост угрожена спољним или унутрашњим дејствима. У раду се указује на безбедност Републике Србије и глобалних трендова сарадње у области безбедности што се ради методом анализе ставова из доктринарних докумената о глобалној безбедности односно политике националне безбедности, политике одбране и концепта Система безбедносног и опредељења Републике Србије.

Кључне речи: глобализација, безбедност, Република Србија, стратегија.

MILE M. RAKIĆ

INSTITUTE FOR POLITICAL STUDIES, BELGRADE

HATIDŽA BERIŠA

MINISTRY OF DEFENCE, KSA, REPUBLIC OF SERBIA

SECURITY OF THE REPUBLIC OF SERBIA AND GLOBAL TRENDS OF COOPERATION IN THE FIELD OF SECURITY

Survival of a national state as a political community in international, geopolitical and legal system is one of greatest challenges, objectives and goals of the state politics and modern national security systems. A main objective of the state politics and national security systems is for the state to keep its identity and independence as a subject of international law and not to allow disintegration of the state into several new states or not to allow that the national state become a part of some other state or several other states by means of force.

Preservation of territorial integrity of the state indicates that the state is capable of the survival, regardless of whether its territorial integrity is threatened by external or internal operations.

In this paper authors analysed security of the Republic of Serbia and global trends of cooperation in the field of security by methods of the analysis of the views in doctrinaire documents on global security, politics of national security.

ty, politics of defence and the concept of the System of security orientation of the Republic of Serbia.

Keywords: globalization, security, Republic of Serbia, strategy

МИТРА РЕЉИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УНИФИКАЦИЈА И ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА У ПРОЦЕСУ ГЛОКАЛИЗАЦИЈЕ (НА ПРИМЕРУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА)

Уочљиви рефлекс глобализације на српском културно-језичком простору јесу и две, на први поглед супротстављене појаве – унификација и диференцијација. Једна и друга, на свој начин, илуструју процесе глокализације и имају за последицу деградацију српског језика и културе. Духовна унификација огледа се у синкретичким језичким парадоксима својственим језику медија, филма, градског језичког пејзажа итд. Диференцијација, изазвана „инаугурисањем” политичких језика, осим штете нанете српском језику фалсификовањем историјских и језичких чињеница, подразумевала је и неометано ширење политичких језика на штету српског. Територијално ширење политичких језика огледа се, између осталог, у манипулативном промовисању етнорелигијских група (скривених мањина) у националне мањине (нпр. аутохтоних исламизованих група на југу Метохије) – с једне, и свођење српског народа на националну мањину у сопственој држави или у новонасталим државама бивше Југославије – с друге стране. Присуство политичког језика на одређеном простору пре или касније доводи до измене идентитета простора и просторне идентификације становништва. Уколико језичка политика, као део опште државне политике, такве процесе још и подстиче, теже је надати се скорој ревитализацији српског културно-језичког наслеђа.

Кључне речи: глокализација, духовна унификација, диференцијација, политички језици, идентитет.

МИТРА РЕЛИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В ПРИШТИНЕ С ВРЕМЕННЫМ
МЕСТОНаХОЖДЕНИЕМ В Г. КОСОВСКА-МИТРОВИЦА
ФИЛОСОФСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

УНИФИКАЦИЯ И ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ В ПРОЦЕССЕ ГЛОКАЛИЗАЦИИ (НА ПРИМЕРЕ СЕРБСКОГО ЯЗЫКА)

Очевидными рефлексиями глобализации в сербском культурно-языковом пространстве являются и два, на первый взгляд противоположных явления – унификация и дифференциация. То и другое, по-своему, иллюстрируют процессы глокализации, результаты которой сказываются в деградации сербского языка и культуры. Духовная унификация обнаруживается в синкретических языковых парадоксах, присущих в языке массовой информации, фильма, городского пространства и т. д. Дифференциация, вызванная „инаугурацией” политических языков, помимо вреда, нанесенного сербскому языку фальсификацией исторических и прочих языковых данных, подразумевала и беззапретное распространение политических языков за счет сербского. Территориальное распространение политических языков выявляется, в первую очередь, в манипулятивном присвоении этноконфессиональным группам (скрытым меньшинствам) статуса национального меньшинства (напр. автохтонным исламизированным группам на юге Метохии) – с одной стороны, и присвоении сербскому народу статуса национального меньшинства в собственном государстве или в только что созданных государствах бывшей Югославии. Наличие политического языка рано или поздно результирует изменением идентичности данного пространства и пространственной идентификации населения. Поскольку языковая политика, являющаяся частью общей государственной политики, такие процессы подзадобриает, вряд ли стоит надеяться предстоящей вскоре ревитализации сербского культурно-языкового наследия.

Ключевые слова: глокализация, духовная унификация, дифференциация, политические языки, идентичность.

САДУША Ф. РЕЏИЋ*

ВИСОКА ШКОЛА ЗА ВАСПИТАЧЕ СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
АЛЕКСИНАЦ

ВЕГЕТАРИЈАНСКА ЕТИКА И ДУХ КАПИТАЛИЗМА

Текст представља покушај да се јавности приближе и објасне главни елементи етике једног животног, духовног и моралног опредељења: вегетаријанства, односно веганства, као и да се начини почетни увид у њен однос према „духу капитализма“. Вегетаријанац је особа која не једе месо, јер не жели да животиња страда како би он могао да задовољи апетит. Он налази алтернативу у храни биљног порекла. Ово поштовање живота који није људски упућује нас на веома високо основно морално начело вегетаријанца: не убиј да би јео. Ауторка рашчлањује вегетаријанску етику на елементе моралног одношења према животињама, планети и природи, будућим генерацијама и према себи. Број присталица ове животне филозофије расте и није немогуће да ускоро постану важни друштвени актери на глобалном нивоу. Узевши у обзир и вегански активизам, закључујемо да вегетаријанска етика, иако се у основи супротставља појединим битним елементима капитализма, то јест – онима који се односе на масовни узгој и коришћење животиња у индустрији, не представља опасност по сам систем. Штавише, вегетаријанска индустрија се све више развија, као и њено тржиште, постајући и сама савремени глобални феномен.

Кључне речи: етика, вегетаријанство, капитализам, индустрија, активизам.

SADUŠA F. REDŽIĆ

COLLEGE FOR PRESCHOOL TEACHER, ALEXINAC

THE VEGETARIAN ETHIC AND THE SPIRIT OF CAPITALISM

The article is an attempt to explain the main elements of an ethical life, spiritual and moral lifestyle: vegetarianism or veganism, as well as the initial insight into its relationship with the „spirit of capitalism“. A vegetarian is a person who does not eat meat, because he (she) does not want to kill animals so that he could satisfy his appetite. He reaches for an alternative in food of

* redzichfilfak@gmail.com

plant origin. This respect for life that is not human points to the very high basic moral vegetarian principle: do not kill to eat. The author analyses vegetarian ethics of the items relating to animals, nature and the planet, future generations and to himself. The number of supporters of this philosophy of life is growing and it is not impossible that soon they will become important social actors at the global level. Taking into account the vegan activism, we conclude that vegetarian ethics, although basically contradict some important elements of capitalism, that is — those relating to the mass cultivation and use of animals in the industry, does not represent a threat to the system itself. Moreover, the vegetarian industry is developing, as well as its market, becoming a contemporary global phenomenon itself.

Keywords: ethics, vegetarianism, capitalism, industry, activism.

ДАНИЛО РОНЧЕВИЋ*

СЛУЖБА ЗА УПРАВЉАЊЕ КАДРОВИМА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И РАДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЛОКАЛНИХ СЛУЖБЕНИКА

Промене које производи глобализација на друштвеном, економском, политичком и правном нивоу, своје последице производе и по радноправни положај лица запослених у општем радном режиму али и на положај субјеката који своју делатност врше у оквиру службеничког система, како државног, тако и локалног. С обзиром да глобализација своје утицаје у великој мери производи на локалном нивоу и то утичући на свакодневни живот грађана, неминовно је да она остварује одређене дејства на рад и положај локалних службеника. Локални службеници предузимају радње из своје надлежности које су директно повезане са задовољењем права и интереса грађана везаних за њихов свакодневни живот. Због тога аутори у раду анализирају утицај глобализације на радноправни положај локалних службеника, вршећи осврт и на локалне службенике у Србији, с обзиром да је њихов статус недавно правно уређен и одређен. Уз употребу компаративноправног метода извршиће и поређење радноправног положаја

* danilo.roncevic@gmail.com

локалних службеника у Србији и појединих земаља у којима локални службенички систем има дужу традицију.

Кључне речи: глобализација, радноправни положај, локални службеници, државни службеници, јединица локалне самоуправе, јединица територијалне аутономије.

DANILO RONČEVIĆ

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT SERVICE
OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA

ALEKSANDAR ANTIĆ

UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC, FACULTY OF LAW

GLOBALIZATION AND THE LABOR STATUS OF LOCAL CIVIL SERVANTS

Changes created by the globalization on social, economic, political and legal level, their implications being produced on the employment situation of persons working in the general labour system, but also the position of the subjects that perform their activities within the civil service system, both state and local. Considering that globalization produces its effects mainly on local level by influencing the daily lives of citizens, it is inevitable that it achieves certain effects on the labor and status of local civil servants. Civil servants act within their jurisdiction which is directly related to satisfying the rights and interests of citizens regarding their daily lives. Therefore, the authors analyse the impact of globalization on the labor status of local civil servants, with a review on local civil servants in Serbia, having in mind that recently their status has been legally regulated and defined. Using the comparative legal method, they will examine the labour status of local civil servants in Serbia and certain countries in which the local civil service system has a longer tradition.

Keywords: globalization, labour status, local civil servants, civil servants, units of local self-government, units of territorial autonomy.

ГЛИГОР М. САМАРЦИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

РОМАНИЗАЦИЈА КАО КОНЦЕПТ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ (ПРИМЈЕРИ СА ПОДРУЧЈА ГОРЊЕ МЕЗИЈЕ)

У раду се презентују подаци са друштвено-историјског аспекта о концепту романизације становништва на подручју Косова и Метохије (југ провинције Горње Мезије). Војним освајањем Дарданије и образовањем провинције Горње Мезије почетком I вијека н. е. Римљани на стратешки важним тачкама подижу читав систем утврђења које прати изградња путева, подизање насеља, насељавање ветерана и Италика, давање грађанских права као и поштовање римских богова. То је вријеме не само територијалних већ и етничких и инфраструктурних промјена. Како указују епиграфски споменици, на подручју данашњег Косова и Метохије у римском периоду, поред домаћег становништва, живјели су и досељени римски грађани (*cives Romani*). Италска компонента била је значајна, а продирању римске културе и цивилизације као и римског начина живота највише су допринијели Италици који су се населили у урбаним средиштима. Они су са собом донијели све тековине римске цивилизације, која је на различите начине продирала међу домаће становништво. Епиграфски споменици, разноврсни археолошки налази и наративни извори донекле освјетљавају ове токове на простору Косова и Метохије.

Кључне речи: романизација, глобализација, становништво, Римљани, Дарданија, Горња Мезија, Косово и Метохија.

GLIGOR SAMARDŽIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

ROMANIZATION AS THE CONCEPT OF GLOBALIZATION (EXAMPLES FROM THE AREA OF UPPER MOESIA)

The paper presents data from the social-historical aspect of the concept of Romanization of Kosovo and Metohija population (the south of Upper Moesia

* gligorijas@yahoo.com

province). By military occupation of Dardania and the formation of province of upper Moesia at the beginning of the 1st century A.C. the Romans built the whole system of fortresses on strategically important points, followed by building of the roads, founding of settlements, settling of the veterans and Italics, granting of citizen rights and respecting of the Roman gods. That was the time not only of territorial but also of ethnical and infra-structural changes. Judging by a number of epigraphic monuments, in the area of present day Kosovo and Metohija in the Roman period, apart from the domicile population, there also lived Roman citizens (cives Romani) who inhabited the settlement. Italic component was important and the permeating of the Roman culture and civilization as well as the Roman way of living was mostly due to the Italics, who were settled in the urban places. They brought along all inheritance of Roman civilization, which found different ways of entering into the domicile population. Epigraphic monuments, various archeological findings and narrative sources reflect, to some extent, the occurrences in the area of Kosovo and Metohija.

Keywords: Romanization, globalization, population, Romans, Dardania, Upper Moesia, Kosovo and Metohija.

ОБРАД САМАРЦИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, НИКИЋ

ГЛОБАЛНИ ЗДЕНАЦ КУЛТУРНЕ ФЛУИДНОСТИ И ЛАРСКЕ ЕПИФАНИЈЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА

У односу на претходне цивилизације које су паралелно коегзистирале као релативно самодовољне културне оазе (примарно утемељене на повезаности искуства између географског мјеста и културног контекста), између којих је било мање или више контаката, сарадње и преплитања, савремени свет се све више претвара испреплетен прозирни светски систем у коме се урушава старо начело колективне аутономије и уступа место новом начелу многоструких додира и односа, како на индивидуалном, тако и на колективном плану. То је свет у коме се Декартово начело, мислим, дакле постојим мења новим начелом, спојен сам, дакле постојим. Резултат овог урушавања посебних друштвено-културних оаза јесте стварање

* obradsamardzic@gmail.com, obrads@ac.me

друштвеног контекста којег је М. Меклуан назвао 'глобално село'; друштвеног контекста којег превасходно карактерише 'смрт сталности и присутности', односно, то је свет у коме се, како је то Ф. Џејмисон истакао, истина искуства културног живота више не поклапа са мјестом у коме се он твори и одвија. Крајња последица ових процеса јесте детериторијализација (Томилсон), десуверенизација (Вирилио) и денационализација (Сасен) локалног простора и културног етоса којег, како је Е. Гиденс истакао све више опседају и уобличавају збивања и догађаји који су се одиграли 'километрима далеко и вице верса'. Ти процеси свеукупно бришу локалне вредности поседних култура, а човечанству као целини прети опасност, како предвиђа А. Солжењичин, да постане досадно једнообразно. Стога се постављају питања како остварити истинску самосвојност у глобалним кретањима и како ускладити процесе глобализације са потребом очувања 'ларских' вредности културног идентитета?

Кључне речи: Глобализација, глокализација, идентитет, детериторијализација, десуверенизација.

OBRAD SAMARDZIĆ

UNIVERSITY OF MONTENEGRO
FACULTY OF PHILOSOPHY, NIKŠIĆ

GLOBAL WELL OF CULTURAL FLUIDITY AND LARES EPIPHANY OF CULTURAL IDENTITY

Compared to the previous civilizations that coexisted in parallel as relatively self-sufficient cultural oases (primarily based on the connection of experience between the geographic location and the cultural context), which had more or less contacts, co-operation and intertwining, the contemporary world is increasingly transformed into an intertwined, translucent and interconnected pool where the old principle of collective autonomy gives way to a new principle of multiple contacts and relationships, both on individual and collective level. It is the world in which Descartes' principle I think, therefore I am is replaced by a new principle, I am connected, therefore I am. The result of this collapse of individual socio-cultural oases is the creation of a social context that M. McLuhan named 'a global village'; a social context that is predominantly characterized by the 'death of permanence and presence', i.e. it is a world in which, as F. Jameson pointed out, the true experiences of cultural life no longer coincide with the place in which it is formed and is taking place.

The ultimate consequence of these processes is the deterritorialization (Tomlinson), desovereignization (Virilio) and the denationalization (Sassen) of the local space and cultural ethos which is, as A. Giddens emphasized, increasingly possessed and shaped by happenings and events occurring 'many miles away and vice versa'. These processes generally erase the colours of individual cultures, and humanity as a whole is under threat, as predicted by A. Solzhenitsyn, to become boringly uniform. Therefore, questions are raised about how to achieve true originality in global trends and how to balance the globalization processes with the need to preserve the 'lares' values of cultural identity?

Keywords: Globalization, glocalization, identity, deterritorialization, desovereignization.

ДРАГАН СИМЕУНОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА,
АКАДЕМИЈА ЗА НАЦИОНАЛНУ БЕЗБЕДНОСТ

ПОВРАТАК НАЦИОНАЛНЕ ДРЖАВЕ И СУДБИНА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Својевремена тријумфалистичка најава брзог краја националне државе и одбацивање категорије државног суверенитета као нечег апсолутно преживелог, која је од почетка 90-их година прошлог столећа била један од најгласније понављаних *creda* заговорника глобализације и успостављања „новог светског поретка“, већ од почетка ове деценије је изгубила свој дах услед суочавања са реалношћу жилавости опстанка националне државе, а сада је у добу миграција доживела и свој фијаско услед повратка националне државе и ојачања суверенитета у низу држава ЕУ као најглобалније светске заједнице.

Процес очигледне ресуверенизације низа земаља чланица ЕУ као глобализованих и контролисаних држава као политичког и националног непослуха није условљен само миграцијама већ и украјинском кризом што отвара потребу преиспитивања низа некад недодирљивих премиса идеологије глобализма и отвара пут питању судбине пројекта глобализације

* dragan.simeun@gmail.com

уопште услед судара са нацијом, националном државом и потребом човека за довољно колективним, али и довољно засебним идентитетом.

Кључне речи: национална држава, суверенитет, глобализам, глобализација, „нови светски поредак“, миграције, ресуверенизација

DRAGAN SIMEUNOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE, FACULTY OF POLITICAL SCIENCES
ACADEMY FOR NATIONAL SECURITY

THE RETURN OF THE NATIONAL STATE AND THE DESTINY OF GLOBALIZATION

The former triumphalist announcement of the rapid ending of the national state and rejecting the category of the state sovereignty as something that absolutely survived, which from the beginning of the 90s of the last century was one of loudest repeated credos of the advocates of globalization and the establishment of the “new world order”, already from the beginning of this decade lost its breath due to facing the reality of hardness of the national state’s survival, while now in the age of migration it experienced its fiasco owing to the return of the national state and strengthening the sovereignty in the number of states of EU as the most global world community.

The process of obvious resovereignization in the number of countries which are the members of EU, as globalized and controlled states, as political and national disobedience, was not conditioned only by migrations, but also by Ukrainian crisis which creates the need for re-examining the series of formerly untouchable premises of the ideology of globalism and considers the issue of the destiny of the project of globalization in general, due to the collision with the nation, national state and the man’s need for sufficiently collective, but also for sufficiently individual identity.

Keywords: national state, sovereignty, globalism, globalization, the “new world order”, migrations, resovereignization.

РАДОШ СМИЉКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

КРИЗА ЛЕВИЦЕ У ИМПЕРИЈАЛНОЈ ГЛОБАЛИЗАЦИЈИ

Глобализација је кренула империјалним стазама. С обзиром на то експлоатација најширих радних слојева је представљала класичну претпоставку владавине крупног капитала. Наравно, у том процесу носиоци крупног капитала су морали да се сударе са левицом која је једина имала озбиљну, организовану политичку снагу одбране основних права и интереса најширих радних слојева, тј. оних слојева који су услове живота обезбеђивали радом на стварању нових материјалних добара и духовних вредности.

После пада Берлинског зида и гашења источног блока, левица Европе је дошла у највећу кризу у новијој историји. Носиоци крупног капитала на западу су у складу са својим дугорочним интересима отворили процес пацификације левике. Она је убрзо постала битан фактор глобализације империјалног карактера. Уместо да предводи борбу против невиђене експлоатације која је захватила свет, левица Европе је свела своју улогу на освајање власти како би преко отуђених интересних владалачких група подржавала даљу империјализацију света у интересу носилаца крупног капитала запада. У агресији на СР Југославију видну улогу су одиграле левичарске владе Европе на челу са Немачком. Носиоци крупног капитала су сходно томе посебно афирмисали поједине тз левичарске интелектуалце. Особито у Француској и Шпанији.

Кључне речи: Неоимперијализам, свеобухватна експлоатација, сукоби империјалних сила, левица, маргинализација левике у избегличкој кризи.

* rados.smiljkovic@sbb.rs

RADOŠ SMILJKOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE

FACULTY OF POLITICAL SCIENCES

THE CRISIS OF THE LEFT WING IN THE IMPERIAL GLOBALIZATION

Globalization goes along imperial paths. Therefore, the exploitation of wide working masses presents the classic presumption of the domination of big business. Naturally, in this process the holders of big business had to collide with the left wing which had a serious organized political strength defence of basic rights and interests of wide working masses, i.e. those who provided for life by working on the creation of new material goods and spiritual values.

After the Fall of the Berlin wall and abolishment of the Eastern Bloc, the European East wing experienced the biggest crisis in its latest history. The holders of big business in the west opened a process of pacification of the leftists, in accordance with their long term interests. It has soon become a crucial factor of globalization of an imperial character. Instead of leading the fight against unheard of exploitation which had spread all over the world, the European left wing reduced its role to the taking over the power, so that with the help of the alienated interests governing groups, they would support further imperialism of the world in the interests of the holders of big business of the West. The aggression on FR Yugoslavia was strongly supported by the left wing governments of Europe led by Germany. The holders of big business consequently affirmed certain so- called left wingers, in particular from France and Spain.

Keywords: Neo-Imperialism, overall exploitation, collision of imperial powers, the Left wing, marginalization of the left wing in the refugee crisis.

ДАРКО СТАНКОВИЋ

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

ПАРТИЈЕ И ЕВРОПАРТИЈЕ У ГЛОБАЛИЗИРАЈУЋЕМ ДРУШТВУ

Савремене политичке партије настале су као резултат низа околности које су наступиле након буржоаских револуција које су се одвијале у Евро-

пи током прошлих векова и стварања европских држава-нација у XIX веку. Главни циљ политичких партија јесте вршење власти, пре свега извршне власти, и оне према ставу академика Лукића имају своје две главне функције: репрезентативну и идеологизацијску.

У савременој фази глобализацијског процеса, настају међународне организације *sui generis*, какав је случај са Европском унијом. На том супранационалном нивоу концентрише се велики број овлашћења који је током ранијих периода припадао националним парламентима и владама. С обзиром да је установљена и институција Европског парламента, у коју се посланци већ четрдесет година бирају непосредно, то је проузроковало и настанак тзв. европских партија, као асоцијација десетина партија орханизованих на националном нивоу. Међутим, њихова програмска опредељења и ставови су веома различити, па је неретко ситуација да се партије организоване на националном нивоу сукобљавају међусобно, иако су колективни чланови исте европартије. То поново ставља на дневни ред питање могу ли партије да превазиђу национални ниво организовања?

Кључне речи: политичке партије, евро партије, глобализација.

ДАРКО СТАНКОВИЧ

КОСОВСКА-МИТРОВИЦА

ПАРТИИ И ЕВРОПАРТИИ В ГЛОБАЛИЗИРУЮЩЕМСЯ ОБЩЕСТВЕ

Современные политические партии создаются в результате ряда обстоятельств, возникших после буржуазных революций, проходивших в Европе в течение прошедших столетий и создания европейских государств-наций в 19 веке. Основная цель политических партий заключается в осуществлении власти, прежде всего исполнительной, и они, по мнению академика Лукича, имеют две основные функции: репрезентативную и идеологическую.

На современном этапе процесса глобализации возникают международные организации *sui generis*, такие как Европейский союз. На этом супранациональном уровне концентрируется большое количество полномочий, принадлежащих раньше национальным парламентам и правительствам. Установление Европейского парламента, в котором депутаты в течение сорока лет избираются непосредственно, стало причиной возникновения так называемых европейских партий как ассоциаций десятков

ДАРКО СТАНКОВИЧ

219

партий, организованих на националном уровне. Между тем, их программы и позиции очень отличаются друг от друга и нередко между партиями, организованными на национальном уровне, возникают конфликты, хотя они вместе являются членами одной и той же европартии. Это вновь ставит на повестку дня вопрос могут ли партии преодолеть национальный уровень организации?

Ключевые слова: политические партии, европартии, глобализация.

ДЕЈАН ВУК СТАНКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛНЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ У ОБРАЗОВАЊУ И ЛОКАЛНИ ИЗАЗОВИ

Глобалне тенденције у образовању неодвојиво су повезане са природом глобализације као светскоисторијског процеса, који упркос дубокој и све видљивијој кризи, још увек остаје доминантна тенденција епохе.

Глорификација тржишне привреде и либералне демократије заједно са њеним геополитичким и ширим вредносно-културним хоризонтима што директно, што индиректно, детерминишу суштину и намервани исход образовног процеса. Уопштено говорећи, али не без и плаузабилне чињеничке потпоре, може се рећи да је образовни процес подређен како потребама међународног тако и локалних тржишта. Примарни фокус образовног процеса је трансфер и стицање знања које у први план ставља потребе тржишне економије на различитим нивоима њеног функционисања. Различити облици знања и вештина вреднују се искључиво према степену профита који стварно или потенцијално доноси. Хијерархија знања и вештина које континуирано репродукује и усавршава образовни процес остаје готово равнодушна према традицији хуманистичког знања, као и специфичним знањима која чувају и унапређују национални идентитет.

Редукција образовног идеала на оперативна и тржишту “занимљива” знања представља значајну препреку реafirмацији хуманистичких идеала слободе и једнакости, као и очувању националног идентитета и културно-историјских вредности примерених посебним и живим колективитетима. Очување универзалних вредности, као и одржање партикулар-

* dejan.vuk.stankovic@gmail.com

них, посебно националних идентитета мора бити у сржи хуманистичког образовање чије одржање је императив у ери доминације тржишта и симплификоване верзије науднотехнолошког процеса и масовне културе која доминира светом у коме живимо

Кључне речи: глобализација, тржиште, научно знање, хуманистичко образовање, национални идентитет.

ДЕЈАН ВУК СТАНКОВИЧ

УНИВЕРСИТЕТ В БЕЛГРАДЕ

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАНИЯ И ЛОКАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ

Глобальные тенденции в образовании неразрывно связаны с характером глобализации как всемирно-исторического процесса, который, вопреки глубокому, становящемуся все более заметным кризису, все еще остается доминирующей тенденцией эпохи.

Глорификация рыночной экономики и либеральной демократии наряду с ее геополитическими и более широкими ценностно-культурными горизонтами то непосредственно, то опосредованно определяют сущность и желаемые итоги образовательного процесса. Вообще говоря, но при этом опираясь и на правдоподобные факты, можно сказать, что образовательный процесс подчинен потребностям как международного, так и локальных рынков. Основное внимание в образовательном процессе уделяется передаче и приобретению знаний, которое выдвигает на передний план потребности рыночной экономики на разных уровнях ее функционирования. Различные формы знаний и навыков оцениваются исключительно в соответствии с уровнем прибыли, которую фактически или потенциально приносят. Иерархия знаний и навыков, непрерывно воспроизводящихся и усовершенствующихся образовательным процессом, остается почти безразличной к традиции гуманитарного познания, а также к специальным знаниям, которые способствуют сохранению и развитию национальной идентичности.

Сведение образовательного идеала к оперативным и для рынка «интересным» знаниям препятствует переутверждению гуманистических идеалов свободы и равенства, а также сохранению национальной идентичности и культурно-исторических ценностей, соответствующих отдельным и

живым коллективностям. Сохранение общечеловеческих ценностей, а также отдельных, особенно национальных идентичностей, должно стоять в основе гуманистического образования, сохранение которого настоятельно необходимо в эпоху доминанции рынка и упрощенного варианта научно-технологического процесса и массовой культуры, доминирующей в нынешнем мире.

Ключевые слова: глобализация, рынок, научное познание, гуманистическое образование, национальная идентичность.

БОБАН М. СТАНОЈЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ПОРОДИЧНЕ СТРУКТУРЕ, ЈЕЗИК

У овом раду, аутор покушава да открије везе између процеса разарања традиционалног типа српске породице, заснованом на интергенерацијском ауторитету и интрагенерацијској једнакости, наметања англо-саксонског матријархалног концепта породице, и очувања народних говора, српског језика у целини, и персистентних језичких и културних граница према другим народима.

Кључне речи: глобализација, породица, социолект, српски језик.

BOBAN M. STANOJEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

GLOBALIZATION, FAMILY STRUCTURE, LANGUAGE

In this paper, the author aims to find the correlation between the processes of disintegration of the Serbian traditional type of family structure — based on intergenerational authority and intragenerational equality, the imposition of the Anglo-Saxon concept of matriarchal family, and the preservation

* matejst@mts.rs

of dialects, sociolects, Serbian language in general, and persistent material-culture frontiers with other nations.

Keywords: globalization, family structure, language evolution, Serbian language.

МАРКО Р. СТАНОЈЕВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

РЕЛИГИЈА У ВРЕМЕНИМА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ —
ДОБА СПАСА И НАЈВЕЋЕГ УЈЕДИЊЕЊА
ИЛИ РЕЛИГИЈСКА ДЕЗОРИЈЕНТИСАНОСТ

Глобализација као процес који данас доминира светом суштински представља процес вестернизације источних цивилизација у форми колонизације. Савремена глобализација подразумева светске и политичке процесе који су усмерени на превазилажење државних граница и стварање новог светског поретка. Намера је да се изврши космополитизација људи, односно укидање старог религиозног и националног идентитета у коме нема места за отаџбину (ствара се јединствена планетарна цивилизација), традицију, прошлост. Глобализам као својеврсна утопија како истиче руски теолог Георги Флоровски болује од бољке која се назива „Патосом насилног даривања среће“. Религија, пре свега, учи да смисао света прелази оквире поствареног друштва, да је једино божанство оно трансцендентално, а не иманентно (монотеизам, тржиште, новац...). На тај начин се религија посебно православна, јавља као моћан фактор отпора неолибералној филозофији развоја која се заснива на принципу, као што је још Карл Маркс указивао, да капитал нема границе („Свака граница је за капитал препрека која се мора прећи“ – Маркс). Како се религија јавља као последња сметња апсолутном капитализму, глобални планери дошли су на идеју да створе нову религију, која суштински представља процес „обезбожења“ (Хајдегер). Стога, религија уместо да представља средство уједињења и прибли-

* markomarcelo7@yahoo.com

жавања људи широм света она, као што је Хантингтон пророковао, постаје извор сукоба али и начин (екуменизам) наметања глобалних интереса.

Кључне речи: Религија, глобализација, Нови светски поредак, екуменизам, дезоријентација.

MARKO R. STANOJEVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

RELIGION IN TIMES OF GLOBALIZATION-ERA BAILOUT AND THE LARGEST RELIGIOUS UNIFICATION, OR DISORIENTATION

Globalization is a process that dominates the world today is essentially the process of Westernization of Eastern civilization in the form of colonization. Contemporary globalization involves global and political processes that are aimed at overcoming national borders and create a new world order. The intention is to make cosmopolitanization people, and the abolition of the old religious and national identity in which there is no place for the fatherland (creates unique planetary civilization), tradition, history. Globalization as a kind of utopia as pointed out by the Russian theologian Georgi Florovski suffering from ailments called „violent pathos of giving happiness.“ Religion, especially, teaches that the sense of the world go beyond reified society, that is what transcendental deity only, not immanent (monotheism, market, money...). In this way, the Orthodox religion in particular, emerged as a powerful force of resistance to neoliberal philosophy of development that is based on the principle, as even Karl Marx pointed out that the capital has no borders („Each line is for capital hurdle that must be crossed“ -Marks) . How religion appears as the last hindrance absolute capitalism, global planners came up with the idea to create a new religion, which essentially is the process of “the absence of God” (Heidegger). Therefore, instead of religion is a means of unification and convergence of people around the world she, like Samuel Huntington prophesied, becomes a source of conflict but the way (ecumenism) imposition of global interest.

Keywords: Religion, Globalization, the New World Order, ecumenism, disorientation.

АЛЕКСАНДАР М. СТЕВАНОВИЋ*

АНЂЕЛА Д. КЕЉАНОВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КОНФЛИКТИ ИЗМЕЂУ МИГРАНАТА НА РЕЛИГИЈСКОЈ ОСНОВИ ТОКОМ ИЗБЕГЛИШТВА

Предмет истраживања су конфликти између миграната на религијској основи током избеглиштва. Организовано је испитивање помоћу фокус група са циљем да се испита какво је њихово искуство приликом пута, затим да се добију информације да ли је било религијских конфликта међу њима и како би се конфликти разрешили. Фокус група је организована на тему конфликта између миграната на религијској основи током избеглиштва. Пригодан узорак чинило је 40 миграната Прихватног центра у Прешеву (мигранти мушког пола, 4 групе по 10 чланова). Подаци су добијени постављањем питања модератора групи уз помоћ преводиоца. За обраду података коришћена је квалитативна анализа. Добијени резултати су категорисани према: доживљеном искуству миграната, врсти конфликта и решавању конфликта међу религијским припадностима. Добијени подаци су показали да мигранти имају више негативна искуства, а мање позитивна током избора своје руте пута али само са држављанима земље кроз које пролазе. Најчешће су то Бугарска, Грчка и Србија. Било је конфликта на религијској основи али само у Кампу где су били смештени између Шита, Сунита, Језида, Курда (вербалних и физичких природа, међу одраслима и децом). А као решење конфликта наводе крајњу дестинацију свог пута јер ће тамо морати да поштују, друге људе и саму државу где ће поднети пријаву за азил. Добијени резултати показују да се на основу експлорације може предвидети мењање ставова и понашања у сврху престајања конфликта на религијској основи миграната.

Кључне речи: фокус група, конфликти, религијска припадност, мигранти.

* stevanovica90@gmail.com

ALEKSANDAR M. STEVANOVIĆ*

ANĐELA D. KELJANOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE

IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

CONFLICTS BETWEEN MIGRANTS ON RELIGIOUS GROUNDS DURING EXILE

The subject of the research is conflicts among migrants on religious grounds during exile. The research is carried out by using focus groups in order to examine what their experience during the refugee journey was, to obtain information whether any religious conflicts among them took place, and find out how to resolve conflicts. The focus group was organized in terms of the issue about conflicts among migrants on religious grounds during exile. The convenience sample consisted of 40 migrants from the Reception centre in Preševo (migrants were males, 4 groups with 10 members per each). The data were obtained by a group moderator who was asking questions with the help of an interpreter. Data were processed by means of qualitative analysis. The obtained results were categorized by: real experiences of migrants, types of conflicts and resolution of conflicts among different religious affiliations. The data showed that migrants had more negative than positive experiences, but only with citizens of the country through which they travelled during the time they passed the chosen route. Such most frequent countries were Bulgaria, Greece and Serbia. There were conflicts on religious grounds between Shiites, Sunnis, Yazidis and Kurds, but only in the camp where they were settled (conflicts of verbal and physical nature, conflicts between adults and children). They consider the final destination of their journey as the solution of their conflicts, where they would have to respect other people and the state in which they would apply for asylum. The obtained results show that change in attitudes and behaviour can be predicted based on the investigation in order to stop conflicts of migrants on religious grounds.

Keywords: focus group, conflicts, religious affiliation, migrants.

* stevanovica90@gmail.com

СИНИША СТОЈАНОВИЋ*

ДРАГАНА СТАНОЈЕВИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ВРАЊУ

ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ УЧИТЕЉА — ОД ГЛОБАЛНИХ КОНЦЕПЦИЈА ДО РЕАЛИЗАЦИЈЕ

У раду се полази од релевантних националних и европских докумената у којима се профилишу пожељне компетенције будућих учитеља. Настојали смо да их сагледамо као полазиште у конципирању савремених студијских програма за образовање учитеља. У том смислу даје се преглед концепата образовања учитеља у земљама ЕУ и региона, утемељених на компетенцијама неопходних за остваривање нове улоге учитеља у савременој основној школи. На основу тога урађена је квалитативна анализа структуре студијског програма за образовање учитеља на Педагошком факултету у Врању. Резултати показују да анализирани студијски програм својом структуром и садржајем испуњава предвиђене европске стандарде, уз уважавање културних особености наше земље и традиција у образовању учитеља. Такође, пружа квалитетну основу за њихов даљи професионални развој и реализацију наведених вредности у непосредном раду у конкретним локалним оквирима.

Кључне речи: учитељ, иницијално образовање, педагошке компетенције, курикулум.

SINIŠA STOJANOVIĆ

DRAGANA STANOJEVIĆ

PEDAGOGICAL FACULTY IN VRANJE

INITIAL TEACHER EDUCATION - FROM GLOBAL CONCEPT TO REALIZATION

This paper starts with the relevant national and European documents in which the profiled desirable competencies of future teachers. We tried to look at them as a starting point in the creation of contemporary study programs

* sinisast@ucfak.ni.ac.rs ; draganastanojevic_vr@yahoo.com

for teacher education. In this sense, gives an overview of the concepts of teacher education in the EU countries and regions, based on the competencies necessary for achieving the new role of the teacher in modern elementary school. On this basis, made a qualitative analysis of the structure of the study program for teacher education at Pedagogical Faculty in Vranje. The results show that the analyzed program of study its structure and content meet the anticipated European standards, taking into account the cultural characteristics and traditions of our country in teacher education. It also provides a good basis for their further professional development and implementation of these values in direct work in specific local contexts.

Keywords: teacher, initial education, pedagogical competence, curriculum.

СТАНИСЛАВ С. СТОЈАНОВИЋ*

ИНСТИТУТ ЗА СТРАТЕГИЈСКА ИСТРАЖИВАЊА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И СВЕТСКО ДРУШТВО РИЗИКА

Глобализација као друштвени концепт који се појавио последњих деценија 20. века недвосмислено и уверљиво је наговештавала почетак нове ере и успостављање једног новог аутентичног модела међународног друштва који ће означити својеврстан крај историјских циклуса. Принципи универзализма, трајног мира и оптимистичке вера у прогрес биле су носеће идеје тог концепта, а пробуджена нада у почетак новог доба људске историје утицала је да глобализација постане један од најпопуларнијих концепата светског друштва. Глобална перспектива света и стандардизација искуства свеукупне друштвене организације држава и народа према узорима цивилизацијског дискурса Запада представљана је као неминовност.

Данас је више него јасно да свет глобализацијом није постао ни хармонизованији ни безбеднији, а драматичан пораст асоцијалних трендова који прате процес глобализације допринели су да је светско друштво ризика увелико постало друго име за савремени свет. Процеси успостављања глобалног друштва подстакли су ризике који се све теже могу контролисати и све значајније укидају значај простора, времена и граница. Детериторизовани ризици глобализације су данас све мање национални а све више глобални феномен, а међузависност света доприноси да савремена

* stanislav.stojanovic@mod.gov.rs

друштва широм света буду објективно укључени у недобровољну заједницу ризика.

Показало се да су управо процеси успостављања светског друштва које би се заснивало на неолибералним и демократским квалитетима увелико утицали на радикалну десоцијализацију простора широм савременог света. Запањујући пораст свих могући облика и садржаја неједнакости, намењиво промовисање универзалних вредности Запада, радикализација националног, цивилизацијског и религијског идентитета, мора тероризма, демографски бум, еколошки безизлаз, чине кључна одређења у перцепцији глобалне безбедности. Хегемонистичко промовисање интереса водећих актера у међународној политици дискредитовали су домете идеје о недељивости безбедности и обеснажили концепт сарадње у безбедности и безбедносне заједнице. „Повратак историје“ који је праћен драматичним порастом нестабилности недвосмислено указују да системска ограничења глобализације потврђују да она није кредибилан концепт за решавање све већег броја ургентних безбедносних питања која подразумевају глобални приступ.

Кључне речи: глобализација, глобално друштво, глобална безбедност.

STANISLAV S. STOJANOVIC

STRATEGIC RESEARCH INSTITUTE

GLOBALIZATION AND GLOBAL RISK SOCIETY

Globalization as a social concept that has emerged in the last decades of the twentieth centuries clearly and convincingly indicates the beginning of a new era and establishment of a new authentic international society which would mean a sort of the end of historical cycles. Principle of universalism, perpetual peace and optimistic faith in progress were driving ideas of that concept, while raised hope in the beginning of a new era of human history contributed to understanding globalization as one of the most popular concepts of the world society. The global perspective of the World and standardization of the experience of the entire social organization of states and nations, in regard to the models of civilization discourse of the West, is presented as inevitability.

Today, it is more than obvious that the World due to globalization has not become neither harmonized nor safer, while dramatic increase of a-social trends that follow the process of globalization have contributed to the fact that the world risk society has already become another name for the modern

world. Processes of establishing global society have encouraged risks that are increasingly difficult to be controlled, but they also more and more significantly abolished the importance of space, time and borders. Ex-territorial risks of globalization are becoming a less national and increasingly global phenomenon, while the interdependence of the world contributes to the objective inclusion of contemporary societies worldwide in involuntary community of risks.

It turned out that the very processes of establishing global society that would be based on the neo-liberal and democratic qualities strongly influenced the radical desocialization of space around the world. Striking rise of all forms and contents of inequality, intrusive promotion of universal values of the West, then the radicalization of national, civilization and religious identity, demographic boom, and ecological hopelessness are key features in the perception of global security. Hegemonic promotion of interests of leading actors in the international policies discredited achievements of the idea on the indivisibility of security and also undermined the concept of security cooperation and security community. „The return of history“, which is followed by a dramatic increase of instability, clearly indicates that systematic limits of globalization confirm that it is not a credible concept for resolving the growing number of urgent security issues which imply the global approach.

Keywords: Globalization, global society, risk, global security

ГОРДАНА СТОЈИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА ЕКОНОМИЈЕ И МОГУЋНОСТИ УПРАВЉАЊА ЕКОНОМСКИМ ПРОЦЕСИМА

Анализа различитих приступа економској глобализација омогућава да се стекне свестранији увид у различите аспекте комплексних процеса који се одвијају у глобалној економији и могућности политичких утицаја на економске процесе. Економска криза из 2008. године и политички одговори на кризу подстичу преиспитивање неких донедавно неупитних тврдњи о економској глобализацији. Предмет рада јесте схватање интернационализације економије у радовима Хирста и Томпсона које се углавном означава као скептично гледиште о глобализација. Основна теза овог рада

јесте да, без обзира на то да ли прихватамо или одбацујемо скептично гледиште, можемо поставити питање у којој мери аргументација коју ови аутори наводе омогућава боље разумевање савремених светских економских (и не само економских) токова скрећући пажњу на неке аспекте савремених промена који су запостављени у главним струјама анализа глобализације. У раду се анализирају аргументи Хирста и Томпсона (као и критике њихових схватања) који се односе на концептуализацију интернационализације насупрот глобализације економије, друштвену и културну укоренењеност националне економије и ТНЦ, могућности политичког управљања економским процесима на међународном, регионалном и националном нивоу.

Кључне речи: интернационализација економије, управљање економским процесима, „јака теза о глобализацији“.

GORDANA STOJIC

UNIVERSITY OF NIŠ, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE INTERNATIONALIZATION OF THE ECONOMY AND THE POSSIBILITIES OF REGULATION OF ECONOMIC PROCESSES

Analysis of different approaches to the economic globalization makes it possible to acquire a more comprehensive insight into the various aspects of the complex processes taking place in the global economy and the possibilities of political influence upon economic processes. The economic crisis from 2008 and the policy responses to the crisis have encouraged a review of some recently unquestionable claims about economic globalization.

The subject of the paper is the conception of the internationalization of the economy in the works of Hirst and Thompson which mainly is referred to as the sceptical view of globalization. The main thesis of this paper is that, regardless of whether we accept or reject the sceptical point of view, we can ask the question to what extent the arguments that these authors cite enable a better understanding of the contemporary world economic (and not only economic) flows by drawing attention to some aspects of modern changes which are neglected in the mainstream globalization analysis. The paper analyzes the arguments of Hirst and Thompson (as well as criticism of their understanding) relating to conceptualization of internationalization as opposed to the globalization of the economy, social and cultural embeddedness of na-

tional economies and TNCs, as well as possibilities of the political influence on economic processes at international, regional and national level.

Keywords: internationalization of economy, regulation of economic processes, “strong version of globalization thesis”.

САЊА Н. СТОЈКОВИЋ-ЗЛАТАНОВИЋ*

РАНКО П. СОВИЉ

ИНСТИТУТ ДРУШТВЕНИХ НАУКА, БЕОГРАД

ЗАШТИТА ПРАВА РАДНИКА У УСЛОВИМА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ – ЗНАЧАЈ МЕЂУНАРОДНИХ ОКВИРНИХ КОЛЕКТИВНИХ СПОРАЗУМА

Мултинационалне компаније представљају кључне актере глобализације, где оне у жељи да повећају конкурентност својих производа и осигурају позицију на светском тржишту у условима глобализације индиректно одређују положај радника, односно утичу на њихове услове рада и живота. У условима промовисања социјалне одговорности мултинационалних компанија, у раду се анализира улога и значај закључивања међународних оквирних колективних споразума у контексту осигурања и заштите основних права радника. Да ли мултинационалне компаније могу и да ли деградирају радне стандарде у земљи домаћину, као и зашто измештају део своје производње у друге државе питања су од значаја за утврђивање положаја радника, и у вези са тим, утврђивања радноправних инструмената којима се могу ублажити (негативне) последице глобализације и мултинационалних компанија као њеног саставног дела. Одговором на постављена истраживачка питања, циљ рада је да се укаже на нове инструменте глобалне политике синдиката да у условима „кризе“ синдикалног организовања и деловања, нарочито земаља у развоју, осигурају заштиту права радника.

Кључне речи: глобализација, мултинационалне компаније, међународни оквирни колективни споразуми, заштита права радника.

* sanjazlatanovic1@gmail.com

SANJA N. STOJKOVIĆ-ZLATANOVIĆ

RANKO P. SOVIJ

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES, BELGRADE

PROTECTION OF BASIC WORKERS' RIGHTS UNDER THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION – THE SIGNIFICANCE OF INTERNATIONAL FRAMEWORK AGREEMENTS

Multinational companies are key actors of globalization, where in order to increase the competitiveness of its products and to ensure the position in the global market in terms of globalization, they indirectly determine the position of workers and affect their working and living conditions. The paper deals with the role and significance of International Framework Agreements from the aspect of corporate social responsibility and protection of basic workers' rights. The main research issues are whether multinational companies could degrade work standards in the host country and what the reason for outsourcing the part of its production to other countries is. These issues are important for legal analyses of the workers' status and possible labour law instruments that could mitigate (negatively) the effects of globalization. In regard to resolving these research issues, the aim of the paper is to emphasize new instruments of global union policy so that, in terms of the „crisis“ of trade union organization and action, especially in developing countries, they could ensure the protection of workers' rights.

Keywords: globalization, multinational companies, International framework agreements, protection of workers' rights.

СНЕЖАНА СТОЈШИН*

ЈОВАНА ЧИКИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛНО/ЛОКАЛНО У ПРЕДСТАВИ ЖЕНЕ У СРБИЈИ – АНАЛИЗА САДРЖАЈА ЖЕНСКИХ ЧАСОПИСА

Полазна тачка у нашем раду је тврдња да глобализација представља претњу идентитету, односно, да постоје (манифестни и латентни) сукоби

* stojsin.snezana@gmail.com

између глобалног и локалног. Наиме, имајући у виду Гиденсово одређење појма глобализације где догађаји који се одвијају на великој удаљености обликују локална дешавања, разматрамо колико се у савременом српском друштву национално (локално) супротставља глобалним сликама и представама жене.

У раду је урађена анализа садржаја женских часописа доступних у Србији, како оних који се под истим именом појављују и на другим језицима (пре свега на енглеском), тако и оних малобројних српских часописа. Применом анализе садржаја потражен је одговор на питање како медији, који представљају темељ данашњег процеса глобализације, приказују жену у Србији. Из овога следи неколико истраживачких питања. Прво, поставља се питање да ли се уопште може говорити о прожимању српске културе и оног глобалног, или је у питању типична вестернизација, односно, намећање западних културних вредности, образаца понашања и стила живота женама у Србији. Друго, да ли се у медијском представљању жена комбинују глобална слика о жени са посебним, локалним различитостима?

Основна претпоставка је да слика жене у женским часописима у Србији заправо представља слику „жене са запада“, као и да часописи играју битну улогу у формирању родног идентитета, представљајући жену кроз неколико друштвено прихватљивих улога.

Кључне речи: глобално/локално, представа жене, анализа садржаја, женски часописи, вестернизација.

SNEŽANA STOJŠIN

JOVANA ČIKIĆ

UNIVERSITY OF NOVI SAD, FACULTY OF PHILOSOPHY

THE GLOBAL/LOCAL IN THE REPRESENTATION OF WOMAN IN SERBIA – CONTENT ANALYSIS OF WOMEN’S MAGAZINES

The starting point of our analysis is the statement that globalization could be observed as a threat towards identity. Also, we argue that there is a conflict between the global and the local. Concentrating on Giddens’ definition of globalization as a process in which events taking place afar shape the local ones, we discuss whether the national (local) representation of women is in opposition to the global one.

We have conducted content analysis of women’s magazines available in Serbia, both magazines published as a franchise of foreign/international ones

(published mostly in English) and few national magazines. The use of content analysis should provide an answer how media, as one of the foundations of globalization, represent women in Serbia. There are several researching questions to be answered. First, could we speak of intertwining of Serbian and global culture or are we dealing with the typical westernization, in terms of imposing western cultures' values, patterns of behaviour and lifestyle to women in Serbia? Second, do national (local) media in representation of women combine global images with specific national differences?

The basic assumption is that the representation of woman in Serbian women's magazines depicts an image of the 'western woman' and that magazines play an important role in the formation of gender identity, representing women through several socially acceptable roles.

Keywords: global/local, perception of woman, content analysis, women's magazines, westernization.

СТАНИСЛАВ ИГОРЕВИЧ СУЛИМОВ*

ДМИТРИЙ ГЕРМАНОВИЧ КУКАРНИКОВ

ВОРОНЕЖСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ,

ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И ПСИХОЛОГИИ, ВОРОНЕЖ, РОССИЯ

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ КАК СТОЛКНОВЕНИЕ ЭКСПАНСИЙ

В конце XX в. формирование глобальной мировой системы стало насущной реальностью. При этом как западные (И. Валлерстайн), так и российские (М. О. Мнацаканян) исследователи отмечают, что евро-американская экспансия носит, в основном, экономический характер. Пресловутая «массовая культура» является лишь дополнением финансового проникновения западных корпораций в страны «второго» и «третьего».

Претендуя на экономическое господство, западный мир фактически не затрагивает социальную и культурную сферы стран-реципиентов. Поэтому он сам становится жертвой культурной экспансии, агентами которой выступают мигранты из стран Африки, Ближнего Востока и Латинской Америки (в США и Канаде). Американский автор П. Дж. Бьюкенен сообщает о том, как мексиканские иммигранты бойкотируют американские традиции и даже юридические нормы. Российские авторы Л. В. Иванова и Б. В. Долгов отмечают, что сомалийские иммигранты в Великобритании и

* sulimov@ya.ru

выходцы из Магриба во Франции уже много лет имеют собственные политические организации, добивающиеся автономии для населённых мусульманами районов вплоть до введения в них шариатского права. Но мусульмане в Западной Европе и чикано в Северной Америке являются результатом экономической экспансии евро-американского общества: они прибыли в страны «первого мира» как «гостевые рабочие», и их появление было продиктовано коммерческими интересами Запада.

Таким образом, процесс глобализации представляет собой противоречивое столкновение экспансий различных типов, которое может завершиться всемирной гражданской войной.

Ключевые слова: глобализация, миграция, экономическая и культурная экспансия.

СТАНИСЛАВ ИГОРЕВИЧ СУЛИМОВ

ДИМИТРИЙ ГЕРМАНОВИЧ КУКАРНИКОВ

ВОРОЊЕШКИ ДРЖАВНИ УНИВЕРЗИТЕТ,
ФАКУЛТЕТ ФИЛОЗОФИЈЕ И ПСИХОЛОГИЈЕ
ВОРОЊЕЖ, РУСИЈА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ПРОТИВРЕЧЈА ШИРЕЊА

Крајем двадесетог века формирање глобалног светског система је постало горућа реалност. У исто време, како западни (И. Валерштајн), тако и руски (М. О. Мнацаканјан) истраживачи истичу да је евро-америчка експанзија углавном економске природе. Озлоглашена „масовна култура“ је само додатак финансијском продору западних корпорација у земље „другог“ и „трећег“ света.

Тежећи економској доминацији, западни свет фактички не задире у социјалну и културну сферу земаља прималаца. Тако Запад постаје жртва културне експанзије, чији су носиоци мигранти из земаља Африке, Блиског Истока и Латинске Америке (у САД и Канади). Амерички писац Ј. П. Бјукенен говори о томе како мексички имигранти дојкотују америчку традицију, па чак и правне норме. Руски аутори Л. В. Иванова и Б. В. Долгов напомињу да сомалијски имигранти који су већ дуги низ година у Великој Британији, као и емигранти који су из земаља Магреба дошли у Француску сада имају тамо сопствене политичке организације које се боре за аутономију у муслиманским областима, па чак и за увођење шеријатског права у њима. Међутим муслимани у Западној Европи и Чиканоси у Се-

верној Америци резултат су економске експанзије евро-америчког друштва: они су стигли у земље „првог света“ као „гостујући радници“ („гастарбајтери“), а њихову појаву су диктирали комерцијални интереси Запада.

На тај начин процес глобализације је контрадикторни сукоб различитих типова експанзија, који се може завршити и светским грађанским ратом.

Кључне речи: глобализација, миграције, економска и културна експанзија.

NOA TREISTER*

THE IGNORANT SCHOOLMASTER AND HIS COMMITTEES, BELGRADE
THE EUROPEAN GRADUATE SCHOOL, ZURICH, SWITZERLAND

GLOBAL HUMAN RIGHTS, HOLOCAUST REMEMBRANCE AND LOCAL REMEMBRANCE OF THE YUGOSLAV WARS

According to Samuel Moyn there is a connection between the creation, in the 70's, of the paradigm of human right as we know it today i.e. a set of international agreements, institutions and NGO movement which protects the individual against the State and the change in Holocaust commemoration at that time from a crime against a nation to remembrance of individual stories of survival and death.

Before the 70's Human rights were a state-building tool, and in the 40's human rights developed in the as part of the greater vision of social transformation to national welfarism. In the 70s, when this vision collapsed or was abandoned in favor of neo-liberalism, as well as the conceived "failure" of the anti-colonial movement, human rights came under the humanitarian paradigm "Human rights were minimal, individual and fundamentally moral; not maximal, collective and potentially bloody" and commemoration became what Didier Fassin calls "the condition of victimhood".

These paradigms of Human rights and Holocaust commemoration have become in the 90's the hegemonic model of commemoration for any conflict such as the Yugoslav wars, Armenia and Rwanda (Rebecca Jinks, Michael Rothberg). Through the interviews done in the projects Naming IT War and Testimony — Truth or Politic, the article will show how these global para-

* noa.treister@gmail.com

digms influence the way testimony is given and used in the commemoration of the Yugoslav wars by detaching concepts of truth, dignity, victim and war crimes from the politics that created them.

Keywords: Yugoslav wars, remembrance, human rights, testimony, victimhood.

НОА ТРЕИСТЕР

УЧИТЕЉ НЕЗНАЛИЦА И ЊЕГОВИ КОМИТЕНТИ, БЕОГРАД
ЕВРОПСКА ВИША ШКОЛА, ЦИРИХ, ШВАЈЦАРСКА

ГЛОБАЛНА ЉУДСКА ПРАВА, СЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ ХОЛОКАУСТА И ЛОКАЛНО СЕЋАЊЕ НА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РАТОВЕ

Према Семјуелу Мојну (Samuel Moyn) постоји веза између стварања, у 70-им, парадигме људских права, као што знамо данас, односно скуп међународних споразума, институција и НВО покрета који штити појединца од државе, и истовремену промену у комеморацији Холокауста од сећања на злочин против народа на сећање преко појединачних прича о преживљавању и смрти.

Пре 70-их људска права била су алат у изградњи државе, па су тако у 40-их људска права развијана у склопу јачања визије друштвене трансформације у национални велферизам. У 70-им, када је ова визија пропала или је напуштена у корист нео-либерализма, као и замишљеног „неуспеха“ анти-колонијалног покрета, људска права се јављају под хуманитарном парадигмом „људска права су минимална, индивидуална и суштински морална; не максимална, колективна и потенцијално крвава“, а комеморација постаје оно што Дидије Фасин назива „стањем жртве“.

Ове парадигме људских права и комеморације Холокауста постале су у 90-им хегемони модел комеморације за било које сукобе, као што су ратови у Југославији, Јерменији и Руанди (RebekaDžinks, Mihael Rothberg). Кроз интервјуе урађене у пројектима Именовати ТО ратом и Сведочанство – Истина или политика, у тексту ће бити показан утицај ове глобалне парадигме на начин сведочења и коришћења у сећању на Југословенске ратове с нагласком на одвајање појмова истине, достојанства, жртве и ратних злочина од политике која их је створила.

Кључне речи: Југословенски ратови, сећање, људска права, сведочанство, статус жртве.

МИЛОРАД В. ТОДОРОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПСИХОЛОГИЈА НЕСПОРАЗУМА — КОНСТАНТА ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА

Није лако рећи да ли су и колико друштво и друштвена збивања рационалне или ирационалне природе. Док рационална слика друштвених збивања иде из нарцистичке потребе човека, дотле је ирационалност смештена у несвесно појединаца и групни селф. Може се рећи да је извориште неспоразума онај увек присутни моћни расцеп између природе и културе, јавног и приватног који се наслањају на нагоне живота. Друштвени закон нужно нас лишава природе и задовољства у име солидарности који је суштина норме која обезбеђује одржање заједнице и појединца. За притисак који врши над субјектом јавни закон узима „енергију“ из самог задовољства којег га лишава суперега, делујући као инстанца Забране. Расцепљени субјект и оно друго (у њему) тешко да могу одржати илузију о човеку као бићу којим управља разум који под контролом држи своје понашање на такав начин да чини неспоразум његовом вољом.

Ако глобализацију, као интринзично својство мултинационалног стадијума капитализма, повежемо са постмодерношћу, чија је суштинска својства Жан-Франсоа Лиотар видео у непријатељству према тотализацији, промоцији историцизма, еклектицизму и крају великих прича, може се и помислити да ће последице које прави глобализација у подручју неспоразума бити мање. Можда доминација једне културне парадигме, једне „доминанте“, коју Дерида призива као 'Нову Интернационалу' која попут старе смањује сувереност, може смањити политичко неслагање и неспоразуме. Будући да се 'друштвено', колико год значајно за понашање појединца, прелама и преко несвесног, крајњи исход није тако лако предвидљив. Групни селф неке нације ће, независно од тога колико је смањена сувереност, имати значајан утицај на све облике понашања, па и оне патолошке. Тиме што више не постоји један центар већ више центара последица нове глобалне форме суверености је осећање свих националних култура да се ствари дешавају негде другде а да се они налазе на периферији или маргини збивања. То може довести до озбиљног оштећења групног

* misotodorovic@yahoo.com

селфа зато што имагинарни центар, објект њихове “жеље” није тамо где су они. Глобална култура која је непоправљиво децентрирана и дезинтегрисана, са истим законима, тржиштем и правилима понашања, одразит ће се на начин на који ће се тежити аутономији и слободи.

Кључне речи: неспоразум, групни селф, универзализација партикуларног, партикуларизација универзалног, постмодерност

MILORAD TODOROVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY

PSYCHOLOGY OF MISUNDERSTANDING – THE CONSTANT OF SOCIAL DEVELOPMENT

It is not easy to say whether and to what extent society and social events are of rational or irrational nature. While the rational image of social events comes from the narcissistic need of a man, the irrational one is placed in the unconscious of the individual and group self. One can say that the source of misunderstanding is the always present powerful gap between the nature and culture, public and private which rely on the life instincts. Social laws necessarily deprive us of nature and pleasure in the name of solidarity which is the essence of the norm, which enables the existence of the community and the individual. For the pressure upon the subjects, public law takes 'energy' from the very pleasure it is deprived of by the superego, acting as an instance of prohibition. Split subject and the other one (in him) can hardly keep an illusion of the man as a being in command of mind, who controls his behaviour in a way that makes misunderstanding of his own volition.

If globalization as an intricate feature of multinational stadium of capitalism is connected with postmodernism, whose crucial properties are seen by Jean-François Lyotard as an enmity towards totalitarianism, historicism promotion, eclecticism and an end to great stories, one may think that the consequences caused by globalization in the area of misunderstanding will be lessened. Perhaps the domination of one cultural paradigm, of the 'dominant' that Derrida calls 'the New International' which like the old one reduces sovereignty, can reduce political dispute and misunderstandings. Having in mind that 'the social', however significant for the individual's behaviour, is also reflected in the unconscious, the final outcome is not easy to be predicted. Group self of some nation will, independently of its reduced sovereignty, have

a significant impact on all the forms of behaviour including pathological ones. As one centre ceased to exist and is replaced by several ones as a consequence of the new global form of sovereignty, there is a feeling among all national cultures that the things happen somewhere else and that they are of marginal importance. This can lead to serious damage of group self because the imaginary centre, the object of their 'desire', is not where they are. Global culture, which is irrecoverably decentralized and disintegrated, with the same laws, market and rules of behaviour, will manifest in a way which will strive towards autonomy and freedom.

Keywords: misunderstanding, group self, universality of the particular, particularization of the universal, post-modernism.

IRINA V. TROTSUK*

PEOPLES' FRIENDSHIP UNIVERSITY OF RUSSIA, MOSCOW

RUSSIAN PRESIDENTIAL ACADEMY OF NATIONAL ECONOMY AND PUBLIC ADMINISTRATION

CENTRE FOR AGRARIAN STUDIES, RUSSIA

SOME 'INDICATORS' TO 'MEASURE' PATRIOTISM IN THE GLOBALIZING WORLD

Today Russian society is marked by two diverse trends. On the one hand, there are different forms of government intervention into the private lives of people. On the other hand, there is an obvious 'degovernmentalization', i.e. the reduction of state's support and impact in the social sphere, which gives rise to various non-political voluntary actions and non-governmental structures to compensate the indifference of the state. Moreover, there are evident globalizing trends that make the world 'smaller' and generate a sense of global citizenship especially among the youth. Thus, there is an obvious demand for identifying different frameworks for the empirical study of patriotism. The first 'dimension' of the sociological study of patriotism is 'patriotic mood' – a set of stable cognitive, affective and behavioural value orientations. The second 'dimension' consists of sociological evaluation of different components of the youth social well-being associated primarily with the estimates of the macro-context of life in the country. The third 'dimension' implies 'measurement' of stable stereotypes of the neighbouring and other countries in the wide geopolitical context. The fourth 'dimension' is quite new for it is a result

* irina.trotsuk@yandex.ru

of the recent Russian political decisions considering the food security of the country. Russia's political leaders connect food trade and food security in general to national security, therefore, the 'food insecurity' is to a great extent manufactured for political reasons such as to use fears about food insecurity to bolster national security or nationalism.

Keywords: patriotism; social well-being; patriotic mood; images of neighboring countries; interpretations of national security.

ИРИНА В. ТРОЦУК

РУСКИ УНИВЕРЗИТЕТ ПРИЈАТЕЉСТВА НАРОДА, МОСКВА

РУСКА ПРЕДСЕДНИЧКА АКАДЕМИЈА ЗА НАЦИОНАЛНУ ЕКОНОМИЈУ И ЈАВНУ АДМИНИСТРАЦИЈУ,
ЦЕНТАР ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТУДИЈЕ, РУСИЈА

НЕКИ 'ИНДИКАТОРИ' ЗА МЕРЕЊЕ ПАТРИОТИЗМА У ГЛОБАЛИЗОВАНОМ СВЕТУ

Руско друштво данас обележавају два различита тренда. Са једне стране, постоје различити облици учешћа владе у приватним животима људи. Са друге стране, постоји очигледно одумирање власти надгледања и контролисања од стране владе, тј. недостатак државне подршке и утицаја у друштвеној сфери, што доводи до појаве разноликих неполитичких својеволјних радњи и невладиних структура како би се надоместила незаинтересованост државе. Штавише, постоје очигледни глобализујући трендови који чине свет 'мањим' и стварају осећај глобалног држављанства нарочито код младих. Тако, се јавља и јасна потреба за идентификовањем различитих оквира за емпиријско проучавање патриотизма. Прва 'димензија' социолошког проучавања патриотизма је 'патриотско расположење' – низ сталних когнитивних, афективних и бихејвиоралних вредносних оријентација. Друга 'димензија' се састоји од социолошког вредновања различитих компонената друштвеног благостања младих које се првенствено повезује са проценама макро-контекста живота у земљи. Трећа 'димензија' подразумева 'мерење' чврстих стереотипа суседних и других земаља у ширем геополитичком контексту. Четврта 'димензија' је прилично нова зато што је резултат недавних руских политичких одлука када је реч о безбедности хране земље. Политички лидери Русије повезују тржиште хране и безбедност хране уопште са националном безбедношћу, због чега је 'небезбедност хране' у великој мери настала због политичких разлога, као

што је страх због 'небезбедности хране', како би се ојачала национална безбедност или национализам.

Кључне речи: патриотизам, друштвено благостање, патриотско расположење.

ALEXIS TROUDE

CHARGÉ DE COURS À L'UNIVERSITÉ DE VERSAILLES (FRANCE)

DIRECTEUR D'ÉTUDES À L' "INSTITUT DU MONDE MULTIPOLAIRE" (PARIS)

CHERCHEUR AU LABORATOIRE « GÉOGRAPHIE-CITÉS » (UMR 8504)

L'IDENTITÉ NATIONALE FRANÇAISE ET LA CULTURE GLOBALE

Au début des années 2000, Le Premier ministre socialiste Lionel Jospin affirmait que « la France est désormais une nation multiethnique », rajoutant à l'égard des citoyens qui défendaient la souveraineté de la nation française, « que vous le vouliez ou pas ! ».

Le système de laïcité à la française, jusque là solide et qui s'était développé parallèlement à la déchristianisation de la France, commence, dans les années 1990, à se déliter face à l'apparition de deux phénomènes sociologiques dans la société française. Tout d'abord, un développement très rapide d'un multiculturalisme directement inspiré des Etats-Unis ; en second lieu, le début de l'islamisation de portions du territoire français, notamment à la périphérie des grandes villes.

Ces deux phénomènes sont rentrés dès lors en contradiction avec le modèle français, fondé sur le centralisme jacobin et sur le principe, bien défini par l'historien Ernest Renan, d'« une langue, une nation ». Ce modèle républicain est celui qui a permis à partir de 1789 de développer l'intégration « à la française ». La République française avait réussi après des décennies de combat politique à réunir dans un même ensemble toutes les familles politiques, toutes les régions et toutes les religions, autour du principe d'égalité des droits et autour du pilier fondamental qu'est : « Une république une et indivisible ».

Mais ces vingt dernières années, on a constaté que la souveraineté nationale était attaquée de toutes parts. Au-dessus du niveau national, de la part d'une culture globale ; au niveau macro-régional, de la part de tous types de communautarismes.

Le but de notre communication est dans cette perspective de démontrer le postulat suivant : comment la nation va-t-elle pouvoir maintenir sa souveraineté face aux offensives des communautarismes et des processus globalisateurs ?

Mots-clé : identité, modèle français, multiculturalisme, communautarisme, globalisation.

АЛЕКСИС ТРУД

ФАКУЛТЕТ У ВЕРСАЈУ (ФРАНЦУСКА)

ИНСТИТУТ ЗА МУЛТИПОЛАРНИ СВЕТ (ПАРИЗ)

ЛАБОРАТОРИЈА „GÉOGRAPHIE-CITÉS“ (УМР 8504), СОРБОНА

ФРАНЦУСКА

ФРАНЦУСКИ НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ И ГЛОБАЛНА КУЛТУРА

На почетку другог миленија, социјалистички први министар Француске Лионел Жоспен изјавио је да је „Француска одсада мултиетничка нација“, додајући опаску намењену грађанима који су бранили нацију и суверенитет Француске, „желели то ви или не!“

Од почетка деведесетих прошлог века, до тада чврст француски лаички систем, који се развио паралелно са дехристијанизацијом Француске, почиње да се пара појавом два нова социолошка феномена у француском друштву. Прво, веома брзог развоја мултикултурног система директно наметнутог од стране САД; друго, почетком исламизације бројних делова француске територије, нарочито на периферијама великих градова.

Оба та феномена су ушла у сукоб са француским моделом, заснованом на јакобинском моделу и на начелу „једног језика, једне нације“, који је тако добро дефинисао писац Ернест Ренан. Тај је модел омогућио да се од 1789. године развија интеграција „на француски начин“. Након деценија политичких борби Француска Република била је успела да обједини све политичке групације, све покрајине и све вере, око начела једнакости права и око фундаменталног стуба „јединствене и недељиве републике“.

Али ових последњих двадесет година, национална сувереност била је угрожена са свих страна. На наднационалној равни, од стране глобалне културе; на макро-регионалном нивоу, од стране свих врста комунитаризма.

Овим саопштењем покушавамо да одговоримо на следеће питање: како нација може очувати свој суверенитет пред налетом глобализма и комунитаризма свих врста.

Кључне речи: идентитет, француски модел, мултикултурализам, комунитаризам, глобализација.

ДРАГАНА М. РАДИСАВЉЕВИЋ ЋИПАРИЗОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

РЕЛИГИЈА И ГЛОБАЛИЗАЦИЈА: (СРПСКА) СВЕТА МЕСТА ХОДОЧАШЋА ИЗМЕЂУ МЕЂУВЕРСКОГ СУСРЕТА И КОНФЛИКТА

У уводном делу рада разматрамо неке од кључних аспеката који се издвајају у социолошком и политиколошком проучавању религије почетком 21. века. То су: глобализација, антагонизми идентитета и насиље у име религије. Затим се бавимо светим местима ходочашћа која су одувек стварала могућност сусрета међу људима и религијама, али била и поприште великих сукоба (пример Јерусалима). У другом делу рада пишемо о изузетном културном наслеђу Србије, што потврђује УНЕСКО-ва листа светске баштине којој припадају манастири Студеница, Сопоћани, Дечани, Грачаница, Богородица Љевишка и Пећка патријаршија. Ова светилишта могу бити места међуверских сусрета али и конфликта. У данашње време духовном, историјском и културном наслеђу српског народа на Косову и Метохији прети опасност од преотимања. Један од закључака рада је да политичке прилике и њихови важни преокрети стоје у позадини међуверских конфликта и одређују њихов исход.

Кључне речи: религија, глобализација, света места, верски конфликт, Србија.

* dcipariz@yahoo.com

DRAGANA M. RADISAVLJEVIĆ ĆIPARIZOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE, FACULTY OF PHILOSOPHY

RELIGION AND GLOBALIZATION:
(SERBIAN) SACRED SITES OF PILGRIMAGE
BETWEEN INTERRELIGIOUS ENCOUNTER AND CONFLICT

In the introductory part of the paper, we discuss some of the key aspects that stand out in the sociological and political study of religion at the beginning of the 21st century. Those are: globalization, identity antagonism and violence in the name of religion. Then, we deal with sacred sites of pilgrimage, which have always created the possibility of encounters between people and religions, but were also the scene of major conflicts (e.g. Jerusalem). In the second part, we write about the extraordinary cultural heritage of Serbia, as confirmed by UNESCO's list of world heritage sites, which include the following monasteries: Studenica, Sopoćani, Dečani, Gračanica, Bogorodica Ljeviška, and the Patriarchate of Peć. These shrines can be places of interfaith encounters but also of conflicts. Nowadays, the spiritual, historical and cultural heritage of Serbian people in Kosovo and Metohija is a risk of recapturing. One of the conclusions of the paper is that political circumstances and their relevant reversals stand behind interfaith conflicts and determine their outcome.

Keywords: religion, globalization, sacred sites, religious conflict, Serbia.

DIEGO FUSARO*

THE VITA-SALUTE SAN RAFFAELE UNIVERSITY
MILAN, ITALY

GLOBALIZATION AS A NEW IMPERIALISM

Globalization does not correspond to a peaceful extension of rights, as it is always presented by uniformed thought. It is, instead, the new form of imperialism of the market and the monarchy of the dollar. We must, therefore, update the maps of thought and try to think otherwise.

Keywords: globalization, capitalism, imperialism, market, Gramsci.

* fusaro@filosofico.net; fusaro.diego@unisr.it

ДИЛЕГО ФУСАРО

УНИВЕРЗИТЕТ САН РАФАЕЛ, МИЛАНО, ИТАЛИЈА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА КАО НОВИ ИМПЕРИЈАЛИЗАМ

Глобализацији не одговара мирно проширивање права, јер она увек представља једнообразну мисао. Уместо тога, реч је о новом облику империјализма тржишта и монархије долара. Стога, ми морамо да прилагодимо мапе ума и покушамо да размишљамо на други начин.

Кључне речи: глобализација, капитализам, империјализам, тржиште, Грамши.

БОЖИДАР ФИЛИПОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

НАРОД, НАЦИЈА И МЕЃУНАЦИОНАЛНИ ОДНОСИ – ИЗМЕЂУ КВАНТИТАТИВНОГ И КВАЛИТАТИВНОГ ПРИСТУПА

У раду ћемо приказати резултате које смо прикупили у квалитативном истраживању спроведеном на територији града Београда. Узимајући као полазну тачку анкетно истраживање које се Србији већ деценијама спроводи у социолошком истраживању друштвене структуре (под руководством проф. др Младена Лазића), осмислили смо низ питања која су нам омогућила методолошку триангулацију приступу вредносне оријентације. Део наведеног и нашег истраживања односи се на разумевање питања етничких (националних) односа. Конкретно, у нашем истраживању смо квантитативан приступ упоредили са резултатима добијеним уз помоћ квалитативне методологије. Тако се низ исказа јављају као почетак и основа нашег квалитативног приступа. Резултати показују разноврсност и вишезначност у разумевањима наведених исказа, односно интерпретације улоге етничитета и нације у друштвеном животу.

Кључне речи: Нација, етнички односи, квантитативно vs. квалитативно, вредносна оријентација

* filipovic.bozidar1@gmail.com

BOŽIDAR FILIPOVIĆ

UNIVERSITY OF BELGRADE, FACULTY OF PHILOSOPHY

PEOPLE, NATION, AND INTER-ETHNIC RELATIONS – BETWEEN THE QUANTITATIVE AND QUALITATIVE APPROACH

In this paper, we will present the results we have obtained in a qualitative study conducted on the territory of the city of Belgrade. Regarding the survey as the starting point, which has been conducted in Serbia for decades for the purpose of the sociological study of social structure (under the direction of Prof. Mladen Lazić), we designed a series of questions which allowed the methodological triangulation of the approach to valuing orientation. Part of the above mentioned and our own research refer to understanding the issue about ethnic (national) relations. In particular, in our study we compared the quantitative approach with the results obtained by way of qualitative methodology. Thus, a series of statements emerge as the beginning and a basis of our qualitative approach. The results show the diversity and ambiguity in understanding those statements, or interpretations of the role of ethnicity and nation in the social life.

Keywords: Nation, Ethic Relations, Quantitative vs. Qualitative, Value Orientation.

РАВИЛЯ РАХИМЯНОВНА ХИСАМУТДИНОВА *

ЛАРИСА ВАЛЕРЬЕВНА ГРИШАКОВА

ОРЕНБУРГСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
РОССИЯ

ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ НА ПОСТСОВЕТСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ

На сегодняшний день у подавляющего большинства представителей экономических и политических элит постсоветских государств нет желания возродить Советский Союз. Однако руководители ряда республик признают, что развитие стран с рыночной экономикой будет устойчивым в том случае, если произойдет формирование интеграционных межгосу-

* hisamutdinova@inbox.ru

дарственных образований, основанных на взаимовыгодных национальных хозяйствах. Кроме того сегодня стало ясно, что ни одно из государств не сможет только собственными силами противостоять таким глобальным вызовам современности, как непрекращающийся кризис на Ближнем Востоке, международный терроризм, экологические коллапсы и многое другое.

Эйфория, существовавшая в РФ начала 1990-х гг. по поводу интеграции с Западом, ушла в прошлое. Интеграционную стратегию сегодняшней России определяет регионализм, который нашел свое воплощение в евразийском проекте, имеющим тенденцию сочетать в себе цивилизационные достижения с ценностями этносов, участвующих в данном проекте.

Региональную интеграцию на евразийском пространстве следует рассматривать как один из важных приоритетов внешней политики России. В рамках указанной региональной интеграции сегодня осуществляется глобальный проект создания и усовершенствования «единого экономического пространства» а отсюда и разработка оптимальных государственно-правовых и международно-правовых форм интеграционной политики РФ на постсоветском пространстве.

Процесс развития региональной интеграции взял свое начало после подписания Договора о создании Единого экономического пространства (ЕЭП) от 30 апреля 1994 г., куда вошли Казахстан, Киргизия и Узбекистан, в марте 1998 г. присоединился Таджикистан. Данные государства приняли за разработку национальных программ социально-экономического развития и выработку направлений региональной интеграции в рамках СНГ. Программа ЕЭП ставила две главные цели: с одной стороны, укрепление экономических связей между государствами указанного региона; с другой – развитие экономической интеграции стран-участников с Европой и Азией. Эти цели были достигнуты в рамках международной организации Центрально-Азиатского сотрудничества (ЦАС).

Результативность опыта государств Центральной Азии стала определяющей для того, чтобы 16 октября 2004 г. состоялось подписание В. Путиным Протокола о присоединении России к ЦАС. Подписанием Протокола РФ отвела себе роль инвестиционного донора и посредника в случае возникновения конфликтов различного плана.

Следующим шагом стало принятие на саммите ЦАС, проходившем в октябре 2005 г. в Санкт-Петербурге, пакета документов, определявших создание объединенной организации ЦАС-ЕврАзЭС, т.е. произошло рождение нового интеграционного института. К 2006 г. оформилась основная

цель ЕврАзЭС – создание Таможенного Союза (ТС) и Единого экономического пространства (ЕЭП).

Интеграционные процессы в настоящий момент развиваются в рамках пришедшего на смену ЕврАзЭС мощного наднационального экономического объединения – Евразийского Экономического Союза (ЕАЭС). 18 ноября 2011 г. лидерами России, Белоруссии и Казахстана в Москве была подписана Декларация о евразийской экономической интеграции, в результате чего с 1 января 2015 г. ЕАЭС начала свою деятельность на основе законодательной базы ЕврАзЭС, ТС и ЕЭП в составе Белоруссии, Казахстана, России, Армении, а с апреля и Киргизии.

В России относятся к евразийской интеграции как к прагматичному, исторически оправданному, отвечающему стратегическим целям развития процессу. Следует отметить, что экономическая интеграция в рамках Евразийского экономического пространства выгодна всем участникам объединения. В рамках соглашений предусмотрен безвизовый въезд и отсутствие таможенного контроля, возможность работать в любой стране Союза. Однако это, в свою очередь, может создать проблемы нелегальной трудовой миграции.

Перспективы развития Евразийского экономического сообщества предполагают возможности развития транспортно-логистического комплекса международного уровня, формирование современной инфраструктуры для товародвижения между странами, входящими в состав единого экономического пространства Евразийского экономического сообщества.

Концепция развития Российской Федерации опирается на инновационный сценарий, важнейшим условием реализации которого является становление крупнейших городских агломераций как центров развития экономики территорий. Всем этим требованиям отвечает город Оренбург, экономико-географическое положение которого позволяет включить город в систему евроазиатских товарных, информационных и финансовых обменов, межкультурных коммуникаций. Город расположен на пересечении геополитических интересов России и стран Азии, имеет удобные выходы на страны Центральной Азии и может стать «базовой» территорией для развития транзитного потенциала области, формирования современного транспортно-логистического комплекса в рамках коридора Европа – Западный Китай.

Ключевые слова: интеграция, постсоветское пространство, Евразийский союз.

РАВИЉА РАХИМЈАНОВНА ХИСАМУТДИНОВА

ЛАРИСА ВАЛЕРЈЕВНА ГРИШАКОВА

ОРЕНБУРШКИ ДРЖАВНИ ПЕДАГОШКИ УНИВЕРЗИТЕТ
РУСИЈА

ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ НА ПОСТСОВЈЕТСКОМ ПРОСТОРУ

Данас огромна већина представника економских и политичких елита у постсовјетским државама не жели обнову Совјетског Савеза. Међутим лидери низа република признају да развој земаља са тржишном економијом може бити одржив само уколико се формирају интеграциони међудржавни савези, засновани на обострано корисним националним привредама. Осим тога данас је постало јасно да ниједна држава не може да се, ослањајући се само на сопствене снаге, супротстави глобалним изазовима савременог света као што су актуелна криза на Блиском Истоку, међународни тероризам, еколошке катастрофе и многи други.

Еуфорија која је настала у Руској Федерацији почетком деведесетих година поводом интеграција са Западом отишла је у прошлост. Интеграциону стратегију данашње Русије карактерише регионализам који је пронашао своје оличење у евроазијском пројекту који има тенденцију да обједини цивилизацијске тековине са вредностима етноса који учествују у том пројекту.

Регионалне интеграције на евроазијском простору треба посматрати као један од важних приоритета спољне политике Русије. У оквиру помених регионалних интеграција данас се реализује глобални пројекат стварања и усавршавања „јединственог економског простора“, а отуд и разрада оптималних државно-правних и међународно-правних форми интеграционе политике Руске Федерације на постсовјетском простору.

Процес развоја регионалних интеграција отпочео је након потписивања Споразума о формирању Јединственог економског простора (ЈЕП) од 30. априла 1994. године у који су ушли Казахстан, Киргизија и Узбекистан, а у марту 1998. придружио им се и Таџикистан. Ове државе започеле су израду националних програма социјално-економског развоја и формулисање праваца регионалних интеграција у оквиру Заједнице Независних Држава (ЗНД). Програм Јединственог економског простора поставио је два основна циља: с једне стране, јачање економских веза међу државама тог региона, а с друге – развој економских интеграција земаља чланица с

Европом и Азијом. Ти циљеви остварени су у оквиру међународне Централноазијске организације за сарадњу (ЦАСО):

Добра искуства држава Централне Азије пресудно су утицала на то да 16. октобра 2004. године Владимир Путин потпише Протокол о прикључивању Русије Централноазијској организацији за сарадњу. Потписивањем Протокола Руска Федерација је себи доделила улогу инвеститора и посредника у случају настанка конфликта.

Следећи корак било је доношење пакета докумената на самиту ЦАСО, одржаном у октобру 2005. у Санкт Петербургу којима се дефинише оснивање јединствене организације ЦАСО-ЕЕЗ, тј. рођена је нова интеграциона институција. До 2006. године остварен је основни циљ Евроазијске економске заједнице – оснивање Царинске Уније (ЦУ) и Јединственог економског простора (ЈЕП).

Интеграциони процеси данас се развијају у оквиру моћног наднационалног економског савеза – Евроазијске Економске Уније (ЕЕУ) која је заменила ЕЕЗ. Године 2011, 18. новембра лидери Русије, Белорусије и Казахстана потписали су у Москви Декларацију о евроазијским економским интеграцијама, након чега је од 1. јануара 2015. године ЕЕУ почела да функционише на основу законодавне базе ЕЕЗ, ЦУ и ЈЕП, њене чланице су Белорусија, Казахстан, Русија, Јерменија, а од априла месеца и Киргизија.

У Русији се према евроазијским интеграцијама односе као према прагматичном, историјски оправданом процесу који је у складу са стратешким циљевима развоја. Треба истаћи да економске интеграције у оквиру Евроазијског економског простора доносе корист свим учесницима. У оквиру споразума предвиђен је безвизни режим, одсуство царинске контроле и могућност запошљавања у било којој земљи Уније. Међутим то, са своје стране, може да доведе до појаве проблема због илегалних радних миграција.

Перспективе развоја Евроазијске економске заједнице предвиђају могућности развоја саобраћајно-логистичког система на међународном нивоу, формирање савремене инфраструктуре за промет робе међу државама које улазе у састав јединственог економског простора Евроазијске економске уније.

Концепција развоја Руске Федерације ослања се на иновациони сценарио, а најважнији услов за његову реализацију јесте формирање крупних градских подручја као центара економског развоја територије. Свим тим захтевима одговара град Оренбург чији економско-географски положај омогућава да се град укључи у систем евроазијске робне, информационе

и финансијске размене и интеркултуралних комуникација. Град се налази на раскрсници геополитичких интереса Русије и земаља Азије, има повољне излазе према земљама Централне Азије и може постати „база” за развој транзитног потенцијала области као и формирања савременог саобраћајно-логистичког система у оквиру коридора Европа – Западна Кина.

Кључне речи: интеграције, постсовјетски простор, Евроазијска унија.

ПЕТР ЕВГЕНЬЕВИЧ ЦАРЬКОВ*

ФЕДЕРАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ АВТОНОМНОЕ НАУЧНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«ЦЕНТР СОЦИОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ» («СОЦИОЦЕНТР»)
ПРИ МИНИСТЕРСТВЕ ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РФ
МОСКВА, РОССИЯ

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБЪЕКТОВ КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ В СИСТЕМЕ ШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ КАК СРЕДСТВО СМЯГЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ КОНФЛИКТОВ И МЕЖЭТНИЧЕСКОЙ НАПРЯЖЕННОСТИ В РОССИИ

По инициативе некоторых политиков в начале 1990-х годов в России получила распространение ошибочная идея деидеологизации системы образования, отрицательные последствия которой для процесса воспитания подрастающего поколения сказывались в последние два десятилетия. В результате трансформации экономических и социальных отношений в 1990-е годы ослабла связь школы и родителей. Причиной тому послужили как объективные проблемы родителей, многие из которых были заняты поиском работы, соответствующей оплаты труда, необходимой для содержания семьи в условиях инфляции, так и проблемы педагогов, материальному положению и социальному статусу которых был нанесен значительный ущерб. Растут в молодежной среде национальных республик России и националистические настроения.

Серьезный урон практике самоуправления детей и подростков нанесен необдуманной ликвидацией самодеятельных организаций, успешно действовавших в советский период. Это не только спортивные, культурные мероприятия, творческие «мастерские» молодых изобретателей, но и трудовые инициативы строительных отрядов студентов и летних лагерей труда и отдыха школьников, экологические движения, благотворитель-

* petrcarkov@gmail.com

ные «тимуровские» движения, интернациональные инициативы, туристические походы.

Ослабление воспитательной компоненты в системе школьного образования после распада СССР привело к росту этнической напряженности в среде молодежи.

Автор предлагает результаты социологического исследования состояния патриотического воспитания учащихся российских школ с использованием объектов культурного наследия – выявление общественного мнения учителей.

Автор приводит обзор экспериментальных форм совершенствования нравственного и патриотического воспитания в современной российской школе, которые могут способствовать смягчению межэтнической напряженности.

Ключевые слова: социология молодежи, социология образования, межэтническая напряженность, культурное наследие, социальная память.

ПЛОТР ЈЕВГЕНЬЕВИЧ ЦАРКОВ

САВЕЗНА ДРЖАВА, АУТОНОМНА НАУЧНА ИНСТИТУЦИЈА „ЦЕНТАР ЗА СОЦИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА“ (СОЦИОЦЕНТР) У ОКВИРУ МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ, МОСКВА, РУСИЈА

КОРИШЋЕЊЕ ОБЈЕКТА КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ У ШКОЛСКОМ СИСТЕМУ И ОБРАЗОВАЊУ КАО СРЕДСТВО ЗА УБЛАЖАВАЊЕ ЕТНИЧКИХ СУКОБА И МЕЂУЕТНИЧКИХ ТЕНЗИЈА У РУСИЈИ

На иницијативу политичара почетком деведесетих година у Русији је почела да се шири погрешна идеја о дезидеологизацији образовног система, чији су се ефекти негативно одразили на процес васпитања младе генерације током последње две деценије. Као резултат трансформације економских и социјалних односа повезаност између школе и родитеља постала је слабија. Као разлог томе послужили су објективни проблеми родитеља, од којих су многи били заузети трагањем за послом, одговарајућом платом, неопходном за издржавање породице у условима инфлације, као и проблеми наставника чији је финансијски положај и социјални статус био прилично угрожен. Међу омладином у националним републикама Русије расту националистичка осећања.

Озбиљна штета пракси самоуправљања деце и адолесцената нанета је непромишљеним укидањем аматерских организација које су успешно радиле у совјетском периоду. То нису само спортске и културне активности као и креативне „радионице“ младих проналазача, већ и радне иницијативе грађевинских студентских одреда и летњих радних кампова и одмаришта ученика, еколошки покрети, добротворне организације, међународна иницијатива, туристички походи.

Слабљење васпитне компоненте школског система након распада СССР-а довело је до повећања етничке тензије међу младима.

Аутор представља резултате социолошког истраживања стања патриотског образовања ученика руских школа коришћењем објекта културне баштине – изражавање јавног мњења наставника.

Аутор даје преглед експерименталних видова усавршавања моралног и патриотског васпитања у савременој руској школи, који могу допринети ублажавању међуетничких тензија.

Кључне речи: социологија омладине, социологија образовања, етничке тензије, културно наслеђе, социјално памћење.

ДУШКО М. ЧЕЛИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

(ПОСТ)КОНФЛИКТНА РЕСТИТУЦИЈА ПРАВА СВОЈИНЕ НА НЕПОКРЕТНОСТИМА ЛИЦА ПРОГНАНИХ СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ – СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ

Аутор покушава да осветли нека од бројних питања „постконфликтне“ реституције стварних права на непокретностима, нарочито оних намењених становању (станова и кућа), на Косову и Метохији, након што је престала противправна агресија НАТО и уведена Управа Уједињених нација (УНМИК). У периоду од јуна до децембра 1999. године, узурпирано је преко 27 000 стамбених јединица, уништено око 18 000 кућа узурпирано преко 1 000 000 катастарских парцела обрадивог земљишта или 38,83% свих катастарских парцела. Аутор анализира узроке који су довели до те узурпације, адекватност и ефикасност механизма које је Привремена управа Уједињених нација на Косову и Метохији (УНМИК), установила ради решавања

* dusko.celic@pr.ac.rs.

поменутог проблема, и постигнуте резултате. Аутор настоји да на основу истражених чињеница и добијених сазнања, укаже на специфичан квазиправни оквир који регулише својинскоправне односе на непокретностима и његов неповољан утицај на континуирану угроженост права својине лица српске националности а нарочито лица прогнаних са Косова и Метохије. Анализа резултата, које су постигли посебни квази-судски механизми УНМИК-а за реституцију стварних права на непокретностима лица прогнаних са Косова и Метохије – „Дирекције за стамбена имовинска питања“, „Комисије за решавање захтева о стамбеним имовинским питањима“ и „Косовске агенције за имовину“, указује на неуспех да се заштити једно од основних људских прва – право на мирно уживање имовине. У раду је анализирана и активност самопроглашених албанских власти на Косову и Метохији и закључено да њихово системско захватање у сферу имовинских права на непокретностима, може имати трајно негативне последице по права лица прогнаних са Косова и Метохије.

Кључне речи: лица прогнана са Косова и Метохије, УНМИК, право својине, реституција.

DUŠKO M. ČELIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF LAW

(POST)CONFLICT RESTITUTION OF PROPERTY RIGHTS ON REAL ESTATE OF FORCIBLY DISPLACED PERSONS FROM KOSOVO AND METOHIA — SITUATION AND PROSPECTS

The author tries to elucidate some of numerous issues about “post-conflict” restitution of property rights on real estates, in particular those intended for housing (apartments and houses) in Kosovo and Metohija, after the termination of the unlawful NATO aggression and establishment of the United Nations Administration (UNMIK). In the period from June to December 1999, over 27 000 housing units were usurped, nearly 18000 houses were destroyed, over 1 000 000 cadastral units of arable land, or 38.83% of the all cadastral parcels in Kosovo and Metohija were occupied. The author analyzes the causes that led to this usurpation, then adequacy and effectiveness of the UNMIK mechanism, which was established in order to solve the aforementioned problems, and finally the results of the research. Furthermore, the author, on the basis of examined and obtained information, tries to indicate the spe-

cific quasi-framework for regulating property relations to real estates and its negative impact on the continuous threat of the ownership rights of the persons of Serbian nationality and especially of forcibly displaced persons from Kosovo and Metohija. The analysis of results on the restitution of property rights on real estates of forcibly displaced persons from Kosovo and Metohija, obtained by the quasi-judicial mechanisms of UNMIK, i.e. the "Housing and Property Directorate" ("HPD"), the "Housing and property claims commission" ("HPCC"), and the "Kosovo Property Agency" ("KPA"), indicates a failure to protect one of the fundamental human rights – the right to peaceful enjoyment of property. The paper also analyses activities of the Albanian self-proclaimed authorities in Kosovo and Metohija and it concludes that their systematic intervention in the sphere of property rights on real estates might have permanently negative consequences in relation to the rights of forcibly displaced persons from Kosovo and Metohija.

Keywords: forcibly displaced persons from Kosovo and Metohia, UNMIK, property right, restitution.

JAFFAR ABDUL MEHDI SAHIB*

UNIVERSITY OF ZAVIA, LIBYA
OSLO, NORWAY

ISLAMOPHOBIA IN THE SHADOW OF GLOBALISM: CAUSES AND CONSEQUENCES

The study deals with manifestations of Islamophobia as a consequence of terrorist actions performed by the political Islamic organizations. It is only natural that such study has to give explanation of historical roots of terrorist organizations in Islamic world, from the state of assassin in the 10th century to the 20th and 21st century, i.e. Al Qaeda and DAESH. Beside historical train of events, the study needs to reveal the causes of this phenomenon and its objective and subjective causes. Objective causes mainly come from the outside, for example provoking religious feelings by insulting sacred things. It should be followed by consideration of pressure, persecution, torture, organized corruption support, supporting national enemies and spreading of animosity directed towards national leaders and attempts to isolate them, organizing a putsch against patriotic governments, causing chaos among people, particu-

* sah_53_ra@yahoo.com

larly homogeneous nations, occupation of states and tyranny of people. All of this causes fury, dissatisfaction and hatred making it convenient for terrorism, which makes its tracking more difficult to follow.

Subjective causes are characteristics of Islamic political organizations, particularly Salafism which advocates for Islamic Shariah from the standpoint of firm tradition that literally follows religious text without taking into account a dynamic reality of human community life. The Prophet lived 63 years and preached the new faith in his forties, which means that he was announcing for 23 years. During the very mission, a number of changes took place in Mohamed's life. For example, there was an issue on consuming wine as a possibility of using it for making for life, but some years later, the ayahs were amended so that the ones in drunken state were forbidden to pray. The latest supplement concerning wine suggested that one should avoid drinking wine as a bad act behind which Satan stands. Hence, during 23 years of the mission there had been three supplements, therefore, one can imagine how many of them there might have been during the last 15 centuries. The same can be applied to the strict laws of Shariah in regard to money lending, physical punishment, definition of jihad, food, consuming camel's urine and so on.

This study is focused on objective and subjective causes which gave foundations to the terrorist actions of the radical Islamists, with observation of the increased actions and terrorist attacks of political Islam as a response and caused Islamophobia.

Keywords: Islamophobia, globalism, subjective and objective causes, terrorist actions

ЏАФЕР АБДУЛ МЕХДИ САХИБ

УНИВЕЗИТЕТ ЗАВИЈА, ЛИБИЈА
ОСЛО, НОРВЕШКА

ИСЛАМОФОБИЈА У СЕНЦИ ГЛОБАЛИЗМА: УЗРОЦИ И ПОСЛЕДИЦЕ

Студија се бави манифестацијама исламофобије као једне од последица терористичких акција којима се баве организације политичког ислама. Наравно да студија овакве природе захтева, пре свега, да се објасне историјски корени терористичких организација у исламском свету, почевши од државе асасина у 10. веку па све до 20. и 21. века, односно појаве ел Каиде и ДАИШ-а. Поред историјског следа догађања, студија захтева одгоне-

тање ове појаве и објашњење њених објективних узрока, али и субјективних. Објективни разлози углавном долазе споља, као на пример што је провоцирање верских осећања преко упућивање увреда светињама. Затим, ваља размотрити притиске, прогоне и тиранисање, подршку организованој корупцији, подржавање наорудних непријатеља и ширење непријатељског става према народним вођама и покушаје њихова изолација, организовање преврата против родољубивих влада, изазивање хаоса међу народом, нарочито међу једнородним нацијама, окупација држава и тиранисање народа. Све то изазива бес, незадовољство и мржњу и ствара плодно тле за тероризам, што додатно отежава његово праћење.

У субјективне разлоге спадају одлике којима се карактеришу исламске политичке организације, а посебно салафизам који заговара исламски шеријат са становишта тврдокорне традиције и који се држи буквално религијског текста не узимајући у обзир динамичну стварност у животу људске заједнице. Пророк је дочекао 63 године а проповедао нову веру у четрдестој, што значи да је објављивао 23 године. Већ током мисије догодиле су се бројне промене у животу Мухамеда. На пример, донет је став о конзумирању вина и објављени први ајети у том смислу, описујући вино као могућност да се од њега стиче за живот, али после неколико година објављене су допуне тим ајетима да се особи која је пијана не дозволи молитва. Последња допуна се тицала избегавања конзумирања вина као неваљалог чина из којег стоји сотона. Дакле, у току 23 године мисије дошле су три измене, па може да се замисли колико их би било за протеклих 15 векова. Ово се исто може односити и на строге погледе закона шеријата, које се односе на лихварење, телесно кажњавање, дефиницију цихада, исхрану, конзумирање мокраће камиле, и друго.

Ова студија усредсређује се на објективне и субјективне разлоге који су ударили темеље терористичким акцијама радикалних исламиста, уз осматрање повећане активности и терористичке нападе политичког ислама који су дошли као одговор и изазвали исламофобију.

Кључне речи: исламофобија, глобализам, субјективни и објективни разлози, терористичке акције.

СРЂАН Љ. ШЉУКИЋ*

МАРИЦА Н. ШЉУКИЋ

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

МИХЕЛСОВ „ГВОЗДЕНИ ЗАКОН ОЛИГАРХИЈЕ“ И СУКОБИ У ДОБА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Процес глобализације карактерише пораст и усложњавање сукоба, који се често воде између и унутар различитих организација: политичких и економских, владиних и невладиних, легалних и илегалних, војних, културних, итд. У трагању за објашњењем и/или разумевањем ових сукоба потребно је, између осталог, окренути се социолошкој традицији и у њој покушати наћи инспирацију. Ово и због тога што се класици често цитирају, а мало читају (Нојман). Једна од (неправедно) запостављених теорија у социологији је и теорија елите, чије је један од представника Роберт Михелс, аутор познатог „гвозденог закона олигархије“. У овом прилогу аутори представљају Михелсове погледе на повезаност организације и сукоба, настојећи да укажу на њихов значај за објашњење и/или разумевање савремених друштвених сукоба.

Кључне речи: глобализација, елита, олигархија, организација, сукоб.

SRĐAN LJ. ŠLJUKIĆ

MARICA N. ŠLJUKIĆ

UNIVERSITY OF NOVI SAD, FACULTY OF PHILOSOPHY

MICHELS'S "IRON LAW OF OLIGARCHY" AND CONFLICTS IN THE AGE OF GLOBALIZATION

The process of globalization has been characterized with the increase of the number of conflicts, as well as with the increase of their complexity. These are often conflicts between and inside various organizations: political and economic, governmental and non-governmental, legal and illegal, military, cultural, etc. During the search for explanation and/or understanding of these conflicts it is necessary, among other things, to turn to the sociological tradition in order to find the inspiration. The classics are often quoted, but

* srdjan.sljukic@ff.uns.ac.rs

rarely read (Neumann). One of the theories that has been (unfairly) neglected is the elite theory; Robert Michels, the author of the well-known “iron law of oligarchy”, has been one of its representatives. In this paper the authors present Michels’s view on the links between organization and conflicts, trying to point out its importance for explanation and/or understanding of the contemporary social conflicts.

Keywords: conflict, elite, globalization, oligarchy, organization.

ОКСАНА А. ШТАЙН*

ЦЕНТР МЕДИАФИЛОСОФИИ,
САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
РОССИЯ

БОРИС Р. БРАТИНА

УНИВЕРСИТЕТ В ПРИШТИНЕ С ВРЕМЕННЫМ
МЕСТОНАХОЖДЕНИЕМ В Г. КОСОВСКА-МИТРОВИЦА
ФИЛОСОФСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ УДМУРТОВ: ОПЫТ ПРОЖИВАНИЯ В МНОГОНАЦИОНАЛЬНОМ ГОСУДАРСТВЕ

Эта статья представляет собой условно-локальный пример соотношения сил в связи с взаимоотношениями между глобальным и глокальным на примере Удмуртской республики Российской Федерации. Сложная проблема сохранения национальной идентичности удмуртов типична для многонационального состава Российской Федерации. Здесь отражены глобальные отношения, государственная политика, христианские ценности, языковая культура, менталитет с точки зрения противостояния/принятия европейских ценностей.

Национальная идентичность включает в себя поле гражданской, территориальной, этнической и религиозной идентичности. Воздействие идеологии, политики, традиции и новых веяний помогает сохранить и/или разрушить национальный каркас. Показательным и типичным для современной России является пример ускользающей идентичности удмуртского народа, который входит в состав Российского государства с XVI века. До завоевания Иваном Грозным Казани в 1552 году удмурты входили в состав Казанского ханства и были мусульманами и язычниками. С 1731 года

* shtaynshtayn@gmail.com

Комиссией новокрещенных дел началось массовое обращение удмуртов в христианство.

Так называемый процесс «обрусения» привел к изменению демографического состава. По данным переписи населения 2010 года, в Удмуртии проживало 62,2% русских, 28% удмуртов и 6,7% татар.

Согласно статье 3 Конституции Российской Федерации, «носителем суверенитета и единственным источником власти в РФ является многонациональный народ». Сколько же национальностей в России?

В состав Российской Федерации входят 85 субъектов, среди которых 4 автономных округа, 3 города федерального значения, 9 краев, 46 областей, 22 республики и 1 автономная область. По национальному признаку образованы 22 республики: Адыгея, Дагестан, Татарстан, Мордовия и Еврейская автономная область. В каждой республике есть своя Конституция, 2 государственных языка (русский и национальный) и система государственной власти.

Удмуртскую Республику С. Хантингтон назвал бы «концентрическим кругом» вокруг «стержневого государства» России. В докладе мы расскажем не только о взаимодействии удмуртской культуры с русской традицией и историей, но и о противостоянии культуре европейских ценностей.

Ключевые слова: национальная идентичность, удмурты, Российская Федерация, европейские ценности.

ОКСАНА А. ШТАЈН

ЦЕНТАР МЕДИЈАФИЛОСОФИЈЕ

САНКТ-ПЕТЕРБУРШКИ ДРЖАВНИ УНИВЕРЗИТЕТ

РУСИЈА

БОРИС Р. БРАТИНА

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ

У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ УДМУРТА: ЖИВОТ У ВИШЕНАЦИОНАЛНОЈ ДРЖАВИ

Овај рад представља условно локални пример односа сила глобалног и глокалног на примеру Удмуртске Републике унутар Руске Федерације. Комплексни проблем очувања националног идентитета Удмурта је типичан случај за многонационални састав Руске Федерације. Ту се огледају

глобални односи, државна политика, језичка култура и менталитет у погледу супротстављања/прихватања европских вредности.

Национални идентитет укључује поља грађанског, територијалног, етничког и религиозног идентитета. Утицаји идеологије, политике, традиције и нових трендова потпомажу/нарушавају очување оквира националног. Зато се илустративним чини пример удмуртског народа, који у састав Русије улази од XVI века. Пре но што је Иван Грозни освојио Казањ 1552. године Удмурти су припадали Казањском каганату, бивајући муслиман или пагани. Од 1731. почело је масовно преобраћање Удмурта у хришћанство. Тај процес „русификације“ довео је и до демографских промена: према подацима из 2010. у Републици је живело 62,2% Руса, 28% Удмурта и 6,7% Татара.

Сходно члану 3 Устава РФ „носиоцем суверенитета и јединим извором власти у РФ сматра се вишенационални народ“. Да подсетимо: у састав РФ улази 85 субјеката, међу којима су 4 аутономна округа, 3 града федералног значаја, 9 региона, 46 области, 22 републике и 1 аутономна област. По етничким линијама основане су Адагеја, Мордовија Дагестан, Татарстан и Јеврејска аутономна област. Свака република има сопствени устав и два равноправна језика (руски и национални), као и свој систем државне управе.

Хантингтон би Удмуртску Републику вероватно назвао „концентричним кругом“ око „кључне државе“ Русије. У раду се показују не само односи удмуртске културе према руској историји и традицији, већ се такође излажу облици отпора тзв. европским вредностима.

Кључне речи: национални идентитет, Удмуртија, Руска Федерација, европске вредности.

РАДЕНКО Љ. ШЋЕКИЋ*

ИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ – ПОДГОРИЦА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ГЕОПОЛИТИЧКЕ ПРОМЈЕНЕ У НОВОМ МИЛЕНИЈУМУ

Свијет постаје све „мање“ мјесто јер интеракција међу људима постаје све већа, било у реалном или виртуелном смислу. Глобализација има и негативне и позитивне утицаје, али свакако доноси значајне промјене и

* scekicr@yahoo.com

трансформације друштава и као феномен доминантно прожима и обиљежава све друштвене аспекте. Почетак новог миленијума обиљежен је бурним глобалним дешавањима. Процес глобализације започет у претходном вијеку – створио је од планете „глобално село“ уз огромну моћ медија, глобалну несигурност, пораст тероризма, локалне ратове, миграциону кризу, брисање границе између мира и рата. Негативне консеквенце глобализације огледају се, како у занемаривању и нестајању локалних култура и идентитета; тако и у безбједоносним ризицима услед „порозности“ граница. Најопаснији културни сукоби су они због неодговарајућих граница дуж цивилизација а друштва подијељена цивилизацијама се дезинтегришу кроз локалне ратове. Неолиберална економска догма која је наметнута и ширена у својој сировој форми и на ех-комунистичке државе – показала се као неодржива, доводећи у опасност и глобални економски систем. Геополитичке промјене постају видљиве. Биполарни свијет, који се током последње деценије XX вијека био претворио у униполарни, са једном глобалном суперсилом, већ током прве деценије новог, XXI вијека постепено добија обресе – мултиполарног. Ствара се мултиполарни свијет са неколико економских, војних и политичких центара моћи. Досадашња неприкосновена хегемонија Запада се нарушава услед економског и војног јачања Истока и незадовољства услед вишевијековне ароганције и искоришћавања других од стране западних земаља. Нови облик геополитичког сучељавања огледа се у „хибридном ратовању“ – на медијском, геокономском, културном пољу.

Кључне речи: геополитика, мултиполарност, глобализација, неолиберализам, хибридни ратови;

RADENKO Lj. ŠĆEKIĆ

HISTORY INSTITUTE OF MONTE NEGRO

GLOBALIZATION AND GEOPOLITICAL CHANGE IN THE NEW MILLENNIUM

The world is becoming a „smaller“ place because of interaction between people becoming greater, whether in real or virtual sense. Globalization has both negative and positive influence, but it certainly brings significant changes and transformation of societies, and as dominant phenomenon pervades and characterizes all social aspects. The beginning of the new millennium has been marked by tumultuous global events. The process of globalization began

in the previous century created the planet as a global village with enormous power of the media, global insecurity, the rise of terrorism, local wars, migration crisis, erasing the boundaries between war and peace. The negative consequence of globalization is reflected both in the neglect and decay of local culture and identity, as well as in security risks due to porosity of borders. The most dangerous cultural conflicts are those along the inappropriate borders between civilizations, and the societies divided by civilizations are disintegrated through local wars. The neoliberal's economic dogma which is imposed and speeded in its raw form also in the ex-communist countries — has proved as unsustainable, putting at risk the global economic system. Geopolitical changes become visible. The bipolar world, which was during the last decade of the twentieth century turned into a unipolarity, with the one global superpower, already in the first decade of the new XXI century gradually took shape of a multi-polar. There is creating a multipolarity world with several economic, military and political power centres. Former undisputed hegemony of the West is distorted due to the economic and military strengthening of the East and to the dissatisfaction caused by centuries of arrogance and exploitation of others by Western countries. A new form of geopolitical confrontation is reflected in the „hybrid warfare“ – in the media, geo-economic and cultural fields.

Keywords: Geopolitics, multipolarity, globalization, neoliberalism, hybrid wars.

WOJCIECH S. SZCZEPAŃSKI*

COMMISSION FOR BALKAN STUDIES

POLISH ACADEMY OF SCIENCES, DEPARTMENT IN POZNAŃ

POLAND

SERBIAN CULTURE VERSUS ALBANIAN CULTURE IN THE SECOND HALF OF THE 19TH AND THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY: TRADITIONS, MYTHS, CUSTOMS

The text contains reflections on the matter of various foundations of socio-cultural systems, in which Serbs and Albanians used to function in the crucial historical moment, and for the whole Balkans, those were the decades linking the 19th and 20th centuries.

* woytasqu@o2.pl

As far as Serbs in that age were concerned, more and more emphasizing of their pursuit to rebuild their influences in the so-called Old Serbia which had been seized by the Ottoman Turkey for centuries, then the national and Church Slavic legacy of the late Middle Ages, where the Empire of Nemanjići became a political force (hegemony on the Balkan Peninsula) and Serbian high culture which spreading to the whole Balkans reached the state of boom, were of crucial importance. In the history of the medieval state, Serbs, whose identity was formed by the myth of Kosovo, including the prophecy of the revival of Serbia and making the Serbian "holy land" (which is Kosovo together with the rest of so-called Old Serbia) its integral part again, founded heroic models of strength and bravery (tsar Stefan Dušan) as well as holiness (Sava and Lazar), which stimulated them to fight against all political and military adversities. The essence of being a Serb in a fundamentally hostile and ethically foreign surrounding, where the Serbian community from outside the sovereign Kingdom — ruled consecutively by the Obrenović and Karađorđević dynasties — existed, manifested itself in fostering their national customs, especially vivid in the environment separated from the Serbian mother country (historically Serbian lands being under the Ottoman's rule), and also in underlining strong relationships with the Orthodox church.

Albanians, unlike Serbs and other Balkan neighbours, while shaping their national identity in the second half of the 19th and at the beginning of the 20th century on account of religious diversity, did not ground it on the identification with any of the religions, but they took the community of the language and the belief that originated from the ancient tribes of Illyrians, who were present in the Balkans long before the Slavs, as its foundations. Mythologisation of their own ethnogenesis, emphasising the binding role of the language and building a pantheon of heroes in the form of outstanding, usually triumphant leaders, two of whom (Skanderbeg, Lekë Dukagjini) were also considered the founders of the Albanian common law, caused the Albanian cultural system generally not to fit in the system of Serbian culture, which was shaped on the basis of a slightly different model, despite numerous common points which can be found in both, the Albanian and Serbian/south Slavic neighbours' customs.

The situation described must have exerted some influence on the fact that Serbs and Albanians did not become close to one another on the cultural grounds in the crucial moment for the history of the Balkan nations and states' age, which the 19th and 20th centuries undeniably were. It did not happen, although there were some trials of animating mutual cultural interests

undertaken by a few outstanding individuals coming from both, the Serbs as well as the Albanians.

Keywords: Serbs, Albanians, culture, religion, tradition, myths, customs, second half of the 19th and at the beginning of the 20th century

ВОЈТЕХ С. ШЋЕПАЊСКИ

КОМИСИЈА БАЛКАНИСТИКЕ
ПОЉСКА АКАДЕМИЈА НАУКЕ, ПОЗНАЊ
ПОЉСКА

СРПСКА КУЛТУРА НАСУПРОТ АЛБАНСКЕ КУЛТУРЕ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. И НА ПОЧЕТКУ 20. ВЕКА: ТРАДИЦИЈЕ, МИТОВИ, ОБИЧАЈИ

Текст садржи осврт на проблем разних основа друштвено-културног система, у којем су Срби и Албанци некада функционисали у кључном историјском тренутку, а то су за цео Балкан биле деценије које повезују 19. и 20. век.

За Србе у то време, све веће истицање стремљења за поновним остварењем њихових утицаја у такозваној Старој Србији која је била опкољена од стране Отоманске Турске вековима, национално и црквенословенско наслеђе средњег века, где је царство Немањића постало политичка сила (хегемонија на Балканском полуострву) и српска висока култура, ширећи се према целом Балкану, доживљавајући стање процвата, били су од изузетног значаја. У историји средњовековне државе, Срби, чији је идентитет формиран косовским митом, укључујући пророчанство оживљавања Србије и чинећи српску „свету земљу” (а то је Косово заједно са остатком такозване Старе Србије) њеним саставним делом поново, су основали херојске моделе снаге и храбрости (цар Стефан Душан) као и његову светост (Сава и Лазар), који су их стимулисали да се боре против свих политичких и војних неприлика. Суштина тога што је неко Србин у основном непријатељском и етички страном окружењу, где је српска заједница изван сувереног краљевства — владала непрестано династијом Карађорђевића и Обреновића – била је и показала се у неговању њихових националних обичаја нарочито изражених у окружењу одвојеном од српске домовине (са историјског аспекта српске земље под отоманском влашћу), као и у наглашавању нераскидивих односа са православном црквом.

Албанци, за разлику од Срба и других балканских суседа, приликом формирања свог националног идентитета у другој половини 19. и почетком 20. века, на основу религијске разноликости, нису га засновали на идентификацији с неком од религија, већ су прихватили као своје темеље језичку заједницу и веру од којих су потекла древна племена Илира присутних на Балкану много пре Словена. Митологизација њихове етногенезе, наглашавајући улогу повезивања језика и изградње пантеона хероја у облику истакнутих, обично тријумфалних вођа, од којих су двојица (Skanderbeg, Lekë Dukagjini) такође била сматрана оснивачима албанског обичајног права, довела је до тога да се албански културни систем не уклапа у систем српске културе који је обликован на основу другачијег модела, упркос бројним заједничким тачкама које се могу наћи и код Албанаца и код српских/јужнословенских суседских обичаја.

Описана ситуација је сигурно утицала на чињеницу да Срби и Албанци нису постали блиски једни са другима на културној основи у пресудном тренутку за историју балканских нација и време држава, а које 19. и 20. век неоспорно јесу били. Није до тога дошло, иако је било неких покушаја анимирања заједничких културних интересовања предузетих од стране неколико истакнутих појединаца како Срба, тако и Албанаца.

Кључне речи: Срби, Албанци, култура, религија, традиција, митови, обичаји, друга половина 19. века и почетак 20. века.

УРОШ В. ШУВАКОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КОНФЛИКТ ГЛОБАЛНОГ И ГЛОКАЛНОГ (ПОКУШАЈ МЕТОДОЛОШКОГ ДОПРИНОСА ДЕФИНИСАЊУ ПОЈМОВА У СКЛОПУ ПЕРЦИПИРАЊА ГЛОБАЛНЕ СОЦИОЛОГИЈЕ КАО НОВОГ ПАРАДИГМАТСКОГ ПРИСТУПА)

Са становишта дијалектичке логике, супротстављени чланови дихотомије били би глобално vs локално. Уколико бисмо убацили средњи члан, претварајући ову дихотомију у класификацију, он би се могао назвати „глокално“ или „локбално“ (у односу на то који је елемент присутнији).

* uros-s@eunet.rs

Роланд Робертсон је увео у социологију термин глокализација како би њи-ме означио „симултаност, ко-присутност оба: универзалних и локалних тенденција“ (1997).

У нашем раду аргументујемо тезу да је у стварности дихотомија глобално vs локално потпуно превазиђена. Не постоји локални догађај (уколико изузмемо нпр. нека племена која живе далеко од цивилизације, а питање је да ли се и она могу баш потпуно изузети), који нису под утицајем, макар малим и делимичним, глобалног контекста; све је мање локалних догађаја, који се не могу довести, макар у далеку везу, са глобалним збивањима, глобалним друштвеним процесима и променама. У том смислу, указујемо на то да је други члан дихотомије — „локално“ — на прагу ишчезнућа, те да је оправдано заменити га појмом „глокално“ (односно локално, уз већ изнети аргумент у прилог стварању нове кованице). Међутим, за разлику од дихотомије глобално vs. глокално где постоји конфликт између нечега што је универзално (глобално) и нечега где постоје више или мање присутни елементи утицаја посебног (глокалног), који су врло често узроковани потребом очувања идентитарне специфичности, у односну глокално и локално не постоји сукоб, већ је у питању мера ствари, прожимање, прелазак из једне у другу категорију, у зависности од количине присутности једне од тенденција.

Кључне речи: глобална социологија, глобално, глокално, савремени друштвени процеси, друштвене промене.

UROŠ V. ŠUVAKOVIĆ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVICA, FACULTY OF PHILOSOPHY,

CONFLICT BETWEEN GLOBAL AND LOCAL (EFFORT OF METHODOLOGICAL CONTRIBUTION TO DEFINITION OF IDEAS WITHIN PERCEPTION OF GLOBAL SOCIOLOGY AS NEW PARADIGMATIC APPROACH)

From a dialectic logic point of view, the opposed members of dichotomy would be global vs. local. If we would introduce a middle member, transforming this dichotomy into a classification, it could be called “glocal” or “locbal” (regarding which element is more present). Roland Robertson has introduced the term glocalization into the sociology in order to identify “simultaneousness, co-presence of both: universal and local tendencies” (1997).

In our paper, we argue about the thesis that in reality the dichotomy global vs. local has been completely surpassed. There is no local event (except for e.g. some tribes living far away from civilization, and the issue is if even they can be excluded completely) that is not under the influence of a global context, even small and partial; there are less and less local events that cannot be connected, even remotely, with global events, global social processes and changes. In that sense, we indicate that the other member of the dichotomy – “local” is about to disappear and that it is justified to replace it with “glocal” (i.e. locbal, with already explained argument in favor of creation of the new neologism). However, unlike the dichotomy global vs. glocal where the conflict exists between something that is universal (global) and something where more or less elements of special are present (glocal), often caused by the need of preserving identifiable particularity, in the relation glocal and locbal there is no conflict, but the measure of things, permeation, transformation from one category to another, depending on the quantity of presence of the one of the tendencies.

Keywords: global sociology, global, glocal, contemporary social processes, social changes.

МИЛОЈИЦА М. ШУТОВИЋ*

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА ИЛИ „КОЛОНИЈАЛИЗАМ ДРУГАЧИЈИМ СРЕДСТВИМА“

Данас апологети и присталице глобализацију разумеју као модерно време и логику економских процеса који обећавају „живот, слободу и потрагу за срећом“, чије благодети уживају земље са „старим богаством“ запада, израже успоном глобалних плутократа и лукавошћу људи који стоје иза тога система у коме позиција капитала (склона глобалном ширењу и експлоатацији) неупоредиво јача, без институционалног интереса за отварање питања рада и миграција, која очигледно остају у дубокој сенци борбе за тржишта, контраста колонизатора и колонизованих, где ови други раде као физички радници и проститутке. Игра није нова, и стара је колико и империја, „добровољно ropство“, и колонијални уговори, лажни

* sutovicm@gmail.com

финансијски извештаји, изнуђивања, подмићивања, секс и убиства, намештени избори, мрежа дугова, вера у комунизам и анархију, суштинско зло, потенцијални терористи. Реч је о транзиционом колонијализму, који делује јавно и отворено, проповеда алтруизам и диван хуманитарни рад, предаје о чудима макроекономије на Економским факултетима Харварда, Чикага, Сантјага, али и Београда, Приштине... Ретко се прибегава нелегалним радњама, јер систем је по дефиницији легитиман, комбинацијом физичког завођења и вербалне манипулације, и манипулисања статистикама, који поткрепљују хтења аналитичара глобалне империје. Суптилноста глобалне империје, чудне мешавине духа и новца, легалних средстава и конкурентности, у коме је Силицијумска долина „истурено одељење Пентагона“, и симбол глобализације, нарочито интернет револуције, поспрамила би старе колонизаторе, тако да би и они, данас, деловали параноично.

Стога је намера овог рада да укаже да ми више нисмо клијенти глобализације, или концерна колонизације другачијим средствима, ми смо већ њени производи.

Кључне речи: Глобализација, колонијализам, друкчија средства, неограничен.

МИЛОЈИЦА М. ШУТОВИЋ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA WITH TEMPORARY HEAD-OFFICE
IN KOSOVSKA MITROVCA, FACULTY OF PHILOSOPHY

GLOBALIZATION OR “COLONIALISM BY OTHER MEANS”

Today, apologetes and their followers consider globalization as a modern age and logic of economic processes which promise “life, freedom and pursuit of happiness”, whose benefits can be found in the countries with “old wealth” of the West that is expressed in the rise of global plutocrats and deceitfulness of people who support that system in which the position of capital (inclined to global expansion and exploitation) incomparably strengthens, without institutional interest for raising the issue of work and migrations, which are obviously deep behind the struggle for market, behind contrasts of colonizers and the colonized ones, where the second ones work as blue collar workers and prostitutes. The game is not new, but it is as old as the empire, “voluntary slavery” and colonial agreements, false financial reports, blackmail, briber-

ies, sex and murders, engineered elections, network of debts, belief in communism and anarchy, essential evil, potential terrorists. The point in question is transitional colonialism, which acts in public and openly, prophesies altruism and wonderful humanitarian work, teaches wonders of micro-economy at the Faculties of Economics of Harvard University, in Chicago, Santiago, but also in Belgrade, Priština... Illegal activities conducted by combining physical seduction and verbal manipulation, and by statistical manipulations that prove intentions of the analysts of global empire, are rare, because the system is primarily legitimate. Subtlety of global empire, which is a weird combination of spirit and money, and legal means and competitiveness, where Silicon Valley is “temporary head-office of the Pentagon”, and the symbol of globalization as well, particularly of the internet revolution, would shame old colonizers, so that they would also seem paranoic today.

Therefore, the aim of this paper is to emphasize that we are no longer clients of globalization nor the concern of colonization by other means, we are already its products.

Keywords: Globalization, colonialism, different means, limitless.

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

316.32(048)
37.01:321.7(048)
37.014(048)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција "Глобализација vs глокализација (конфликти у глобализирајућем друштву)" (2017 ; Косовска Митовица)
Зборник апстраката = Book of Abstracts = Сборник рејоме докладав /
Међународна научна конференција "Глобализација vs глокализација (конфликти у глобализирајућем друштву)" 3-4. јун 2017, Косовска Митровица, Србија
=International Scientific Conference "Globalization vs. Glocalization (Conflicts in Globalizing Society)" June 3-4th 2017, Kosovska Mitrovica, Serbia =Международная научная конференция "Глобализация vs. глокализация (конфликты в глобализирующемся обществе) 3-4 июня 2017 года г. Косовска-Митровица, Сербия ; [уредили и приредили Оливера Марковић-Савић , Бобан Станојевић]. - Косовска Митровица ; Приштина : Филозофски факултет Универзитета ; Београд : Српско социолошко друштво : Институт за упоредно право : Институт за политичке студије, 2017 (Краљево : Graficolor). - VI, 273 стр. ; 24 cm

Текст на више језика. - Тираж 150.

ISBN 978-86-6349-074-1 (ФФКМ)

1. Up. stv. nasl.

a) Глобализација - Апстракти b) Демократија - Апстракти c) Образовање
- Друштвени аспект - Апстракти
COBISS.SR-ID 235798796